

ÜLDARUANNE EUROOPA LIIDU TEGEVUSE KOHTA 2011

Üldaruanne

Euroopa Liidu tegevuse kohta

2011

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-79-22260-3

9 789279 222603

Hind (käibemaksuta) Luksemburgis: 7 EUR
doi:10.2775/28772

ET

Euroopa Liit

Üldaruanne Euroopa Liidu tegevuse kohta 2011

Euroopa Komisjon
Teabevahetuse peadirektooraat
Väljaanded
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Euroopa Komisjon võttis „Üldaruande Euroopa Liidu tegevuse kohta 2011” vastu 26. jaanuaril 2012 dokumendina COM(2012) 18.

http://europa.eu/generalreport/index_et.htm

Kaanepilt: ©iStockphoto.com/Giovanni Rinaldi

2012 – 180 lk – 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-22260-3
doi:10.2775/28772

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2012

© Euroopa Liit, 2012
Allikale viitamisel on paljundamine lubatud. Üksikute fotode kasutamiseks või paljundamiseks tuleb taotleda luba otse autoriõiguse omanikelt.

Printed in Belgium

TRÜKITUD VALGELE ELEMENTAARKLOORIVABALE PAPERILE (ECF)

Hind (käibemaksuta) Luksemburgis: 7 EUR

Üldaruanne

Euroopa Liidu
tegevuse kohta

2011

SISUKORD

EESSÕNA

4

1. PEATÜKK

EUROOPA LIIDU MAJANDUSE JUHTIMISE TÕHUSTAMINE

6

Euroopa majanduslase tegevuskava tugevdamine

8

Euroala stabiilsuse tagamine

13

Finantsteenused – uus järelevalvestruktuur toimib

21

2. PEATÜKK

SUUREM MAJANDUSKASV

28

ELi majanduskasvu poliitika – Euroopa 2020. aasta strateegia

30

Avatud ja õiglane siseturg

45

Eelarve

56

3. PEATÜKK

SUUREMA TÄHELEPANU PÖÖRAMINE ELI KODANIKELE

68

Põhiõigused ja kodakondsus

70

Õigusküsimused

79

Siseküsimused

84

Kodanike igapäevaprobleemide leevendamine

90

4. PEATÜKK

ELi POSITSIOON MAAILMAS ON VARASEMAST TUGEVAM 106

Välis teenistuse esimene tegevusaasta	108
Tõhusam Euroopa naabruspoliitika – reformide edendamine lõuna- ja idanaabruskonnas	109
Strateegiliste liitude tugevdamine	117
Mitme poolse valitsemise loomine ja ülemaailmsete probleemidega võitlemine	123
Rahu, julgeoleku ja inimõiguste edendamine kogu maailmas	128
Mitmekülgne kaubanduspoliitika Euroopa majanduskasvuks ja töökohtade loomiseks	132
Laienemine	135
Investeeringud arengusse – EL on maailma suurim rahastaja	140
Solidaarsus tegudes – reageerimine humanitaarkriisidele	147

5. PEATÜKK

ELi VASTUTUSE NING TEGEVUSE TÕHUSUSE JA LÄBIPAISTVUSE SUURENDAMINE 150

Euroopa institutsioonid ja muud ametiasutused tööhoos	152
Tõhusus: arukas reguleerimine; õigusaktide kvaliteedi juhtimine kogu poliitilise tsükli vältel; ELi õigusaktide rakendamise tõhustamine	172

ELi VÕLAKRIISIMEETMETE KRONOLOOGIA	176
---------------------------------------	-----

EESSÕNA

2011. aastal pandi veel kord proovile Euroopa suutlikkus kriisiolukorras tulemuslikult tegutseda. Euroopa Liidu ette kerkis ridamisi viivitamatuid ja jätkusuutlikke lahendusi nõudvaid probleeme, alates kestva majandus- ja finantskriisi ohjamisest ning reageerimisest Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida ülestõusudele ning lõpetades ülemaailmse kliimakokkuleppe ning rahvusvahelise kaubanduse ja arengu läbirääkimiste juhtimisega.

© Euroopa Liit

Euroopa Liit on astunud olulisi samme veelgi tihedamaks integreerumiseks. Oleme senisest rohkem vastastikku sõltuvad. See toob kaasa suured eelised, kuid samas ka olulised kohustused. Kriis näitas meile, et peame saavutama rohkem, et oma kohustustega täielikult toime tulla. Nüüdseks oleme kõik ELis sellest palju paremini aru saanud. 2011. aastal olid arutelude ja otsuste üldiseks teemaks tugevamad, mitte nõrgemad sidemed, ning veelgi ühtsem ja rohkem integreerunud Euroopa Liit.

Aasta peateemaks oli finants- ja majanduskriis. Kriis väljus finants- ja majandus sfäärist, kõigutas tõsiselt usaldust euroala vastu ja tõstatas tõsiseid küsimusi selle poliitilise otsusekindluse kohta. Usalduse võib kaotada ühe päevaga, kuid selle tagasivõitmiseks kulub palju rohkem aega. Seepärast oli vaja leida kõikehõlmavad abinõud.

Kogu aasta vältel oleme jätkanud liidu majanduspoliitika põhjaliku reformi elluviimist. Kehtestatud on jõulised majanduslikku lähenemist soodustavad mehhanismid, samuti meetmed eelarve järelevalveks ja sanktsioonideks ning ettevalmistamisel on lisaks veel muid abinõusid. Oleme jätkuvalt tugevdanud kaitsemeetmeid ja suutlikkust, et aidata euroala riike raskustesse sattumise korral. Kaugemale tulevikku vaadates kaalume välja anda ühised euroala võlakirjad, mis oleksid nii suurema lähenemise loomulik tulemus kui ka põhiline meie rahaliidu usaldusväärset tagav tegur.

Sellela paralleelselt püüab komisjon luua struktuurilisi tingimusi majanduskasvuks tulevikus. Kui üritaksime kriisist väljuda kulutustele panustades, leiaksime end peagi uutes võlgades – see on tee, mida mööda me ei saa minna. Pidades silmas majanduse konkurentsivõime suurendamist ning tugeva ja jätkusuutliku majanduskasvu eesmärki, on komisjon teinud ettepanekud struktuurireformideks, mille puhul investeringuid tehakse hoolikalt valides. Pakkumaks tuge nendele plaanidele, oleme lühiajaliselt tugevdanud meie pankade likviidsusbaasi ja laenuandmisvõimet. Samal ajal oleme finantssektoris käivitunud maailmas teadaolevalt rangeima reguleerimis- ja järelevalvekorra, et vältida sarnaste probleemide tekkimist tulevikus. Samuti oleme kohandusprogrammidega abikäe ulatanud kolmele raskustes vaevlevale euroala riigile ning võtnud erimeetmeid, et aidata Kreekal oma kohustusi täita. Loodud on spetsiaalne tööühm, et anda Kreekale tehnilist ja haldusabi ning tagada, et konkurentsivõime suurendamiseks, majanduskasvu hoogustamiseks ja tööpuuduse probleemide lahendamiseks kasutataks täiel määral ära struktuurifondide võimalusi.

Komisjon on vaadanud praegusest kriisist kaugemale ning koostanud ambitsioonika ja vastutustundliku eelarveprojekti aastateks 2014–2020. See on eelarve, mis toob Euroopa kodanikele ja ettevõtjatele käegakatsutavaid tulemusi.

2011. aastat mäletatakse ajalooraamatuis kui aastat, mil inimesed Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas läksid tänavatele, et nõuda demokraatiat ja muutusi. Euroopa Liit reageeris otsekohe: esiteks koostati uus Vahemere lõunapiirkonna strateegia, seejärel uuendati põhjalikult Euroopa naabruspoliitika elluviimise strateegiat. Euroopa Liit on alati ulatanud abikäe kõigile, kes võitlevad vabaduse, demokraatia ja õitsengu nimel.

Euroopa Liit tuli kiiresti appi hättasattunutele ka maailma mastaabis, näiteks maavärina, tsunami ja tuumaõnnetuse järel Jaapanis ning osutades ulatuslikku humanitaarabi põuas kannatanud Somaali poolsaarele (ehk Aafrika Sarvele).

Viimasel aastal on Euroopa Liit väsimatult pingutanud selle nimel, et võitlus kliimamuutuse vastu püsiks poliitilise debati keskmes. Detsembris kokku lepitud Durbani otsustepakett annab lootust, et sündimas on selge tegevuskava siduva otsuse saavutamiseks. Euroopa Liit on samuti jätkanud tööd ülemaailmse kaubanduslepingu sõlmimise nimel, pidades paralleelselt läbirääkimisi kahepoolsete kaubanduslepingute üle.

2011. aastal on Euroopa Liit näidanud, et praegune kriis ei mõjuta meie suhtumist nendesse, kes püüdlevad liiduga ühinemise suunas. Horvaatia on pärast läbirääkimisprotsessi edukat lõpetamist saamas 28. liikmesriigiks, olles otseseks tõendiks sellele, et tulemuslik ja usaldusväärne laienemispoliitika on Euroopa peamine huvi.

2011. aasta üldaruanne annab üksikasjaliku ülevaate Euroopa Liidu tegevusest viimase 12 kuu jooksul. See oli raske aasta, mis andis kohati tagasilööke, kuid tegutseti põhimõtete nimel, mille kaitsmine ja arendamine on Euroopa praegustele juhtidele austavaks kohustuseks. Ma loodan, et üldaruanne on selgituseks sammudele, mida oleme astunud, juhtimaks Euroopa tagasi õitsengu ja solidaarsuse teele.

José Manuel Barroso

1. peatükk

Euroopa Liidu majanduse juhtimise tõhustamine

Kogu 2011. aasta jooksul tuli Euroopa Liidul lahendada olulisi probleeme ning nende lahendamisel on tehtud suuri edusamme.

Aruandeaasta peamine teema oli, kuidas kõige paremini hoogustada majanduskasvu, taastada finantsstabiilsust ja tulla toime riigivõlakriisiga. Liidu institutsioonid töötasid väsimatult paljude erinevate meetmete ja ideedega, et aidata kriisi lahendada. Liidu majanduse juhtimise süsteemi parendamisel saavutati märkimisväärset edu.

Võeti vastu olulise tähtsusega õigusaktide pakett (nn kuune pakett) stabiilsuse ja majanduskasvu pakti ning riiklike eelarveraamistike tugevdamiseks ja makromajandusliku tasakaalustamatuse vältimiseks ja kõrvaldamiseks. Kriisi suure ulatuse tõttu tegi komisjon novembris ettepaneku uute, eelarve järelevalvet käsitlevate õigusaktide kohta.

Samal ajal kui käis lakkamatu töö euroala riikide finantssektori kaitsevahendite tugevdamisel, käivitati arutelu stabiilsusvõlakirjade kasutuselevõtu teostatavuse üle.

Kreekale, Iirimale ja Portugalile rahalise abi andmise programmid jätkusid lisaks ELi maksebilansiabi andmisele euroalasse mittekuuluvatele liikmesriikidele Lätile ja Rumeeniale. Eriti suured probleemid olid Kreekal, kelle abistamiseks kiitis Euroopa Ülemkogu 2011. aasta oktoobris heaks teise programmi. Pärast Ungarile antava ELi abi lõppemist kehtestati programmijärgne järelevalveraamistik, mis hõlmab iga poole aasta tagant sellesse riiki tehtavat kontrollkäiku.

Samal ajal kui Euroopa tasandil jätkus finantssektori seadusandlike ja järelevalvealaste aspektide tugevdamine, tegeldi paljudes liikmesriikides pangandussektori ümberkorraldamisega. Euroopa Komisjon esitas ettepanekud finantstehingute maksu kehtestamiseks.

Euroopa majanduslase tegevuskava tugevdamine

Kõnealuse aasta jooksul võttis Euroopa Liit kasutusele tugevama ja jätkusuutlikuma majanduse juhtimise süsteemi. Samal ajal, kui arutati vajadust võtta selle süsteemi tugevdamiseks vastu uued õigusaktid ja need lõpuks parlamendis ja nõukogus heaks kiideti, algatas komisjon protsessi liikmesriikide makromajandusliku ja eelarvepoliitika kindlamaks juhtimiseks ning organiseerimiseks ELi tasemel. Seda protsessi toetatakse 2012. aastal uute rangemate õigusaktidega, mis võimaldavad kohaldada rahalisi sanktsioone iga euroala liikmesriigi suhtes, kes ei täida esitatud nõudeid. Selline uus lähenemisviis majanduslikule juhtimisele koos usaldusväärsete ja tõhusate stabiliseerimismeetmetega kavandatakse selleks, et luua raamistik ELi kui terviku tõhusamale makromajanduslikule vastutusele, toetades samal ajal ühisraha.

Iga-aastane majanduskasvu analüüs – esimese „Euroopa poolaasta” käivitamine

2011. AASTA MAJANDUSKASVU ANALÜÜSI PEAMISED MEETMED

Selles määrati kindlaks kolm prioriteeti ja esitati kümme meetet, mille pidi heaks kiitma Euroopa Ülemkogu.

Need kolm prioriteeti on järgmised:

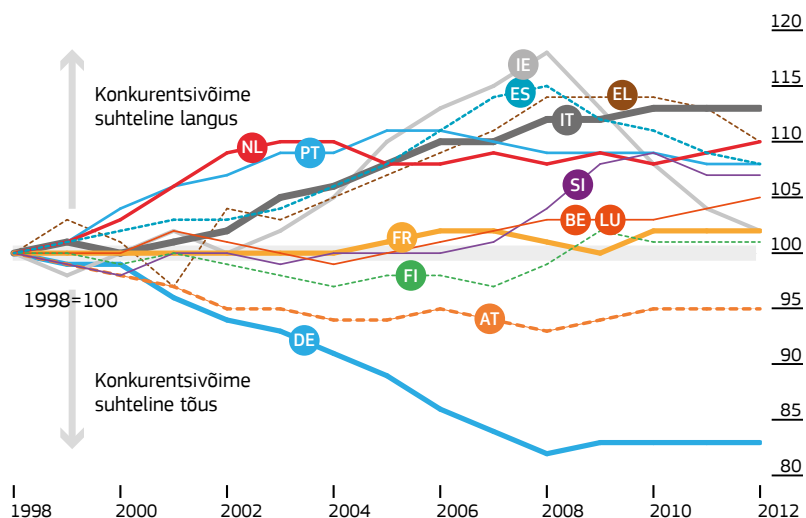
- 1) makromajanduslik stabiilsus, eriti eelarve konsolideerimine ja finantssektori stabiilsus;
- 2) tööturureformid, eriti töövõimaluste loomine;
- 3) majanduskasvu soodustavad meetmed ühtsest turust kuni kaubanduse ja ühise energiapolitikani.

Euroopa Komisjon võttis esimese iga-aastase majanduskasvu analüüsi⁽¹⁾ vastu 12. jaanuaril. Analüüs, milles esitati komisjoni vaated tuleva aasta probleemide ja tegevusprioriteetide kohta, tähistas esimese nn Euroopa poolaasta algust – liikmesriikide makromajandusliku, eelarve- ja struktuuripoliitika eelneva koordineerimise uut, kuuekuust tsüklit. Euroopa poolaasta on raamistik, milles rakendatakse aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegiat „Euroopa 2020” (vt 2. peatükki). See on oluline uuendus ELi kui terviku üksteisest sõltuvate majanduste juhtimise valdkonnas ning tugevdab riiklike eelarve- ja majanduspoliitikate ELi mõõdet.

Makromajandusliku tasakaalustamatuse kõrvaldamine on majanduskasvu põhiline ja euroala jaoks eriti oluline tingimus. Struktuurireformid aitavad samuti suurendada majanduskasvu ning vältida või kõrvaldada tasakaalustamatust. Kui neis valdkondades ei rakendata piisavaid meetmeid, jääb potentsiaalne kasv tõenäoliselt nõrgaks, jäädes järgmisel aastakümnel ligikaudu 1,5% piiridesse, võrreldes 1,8%ga ajavahemikul 2001–2010.

EUROALA RIIKIDE HINDADE KONKURENTSIVÕIME

Sisemine tasakaalustamatus jääb lahendamist vajavaks ülesandeks. Konkurentsivõime muutuses ülejäänud euroalaga võrreldes on suuri lahknevusi.

Euroopa Ülemkogu kiitis märtsis heaks komisjoni kindlaksmääratud prioriteetid, samuti komisjoni ettepanekud kümne meetme võtmiseks aastatel 2011–2012.

Kümme konkreetset prioriteeti 2011. aastaks

Makromajanduslik stabiilsus:

1. taastada liikmesriikide rahanduse hea seisund;
2. võtta meetmeid jooksevkonto puudujäägi või ülejäägi vähendamiseks;
3. tagada finantssektori stabiilsus.

Tööturureformid:

4. aidata inimestel naasta tööturule või leida uus töökoht, muutes töö rahaliselt ahvatlevamaks;
5. reformida pensionisüsteeme;
6. tagada, et töötushüvitised soodustaksid tööleminekut;
7. saavutada tööturul parem tasakaal paindlikkuse ja turvalisuse vahel.

Majanduskasvu hoogustavad meetmed:

8. kõrvaldada ühtse turu toimimist takistavad tõkked;
  9. suurendada investeerimist energeetikasse, transporti ja IT taristusse, osaliselt läbi innovatiivse rahastamise (sealhulgas ELi projektivõlakirjad);
  10. luua kulutõhus ligipääs energiale.
-

© Euroopa Liit

*Euroopa majanduse
tugevama juhtimise nimel.*

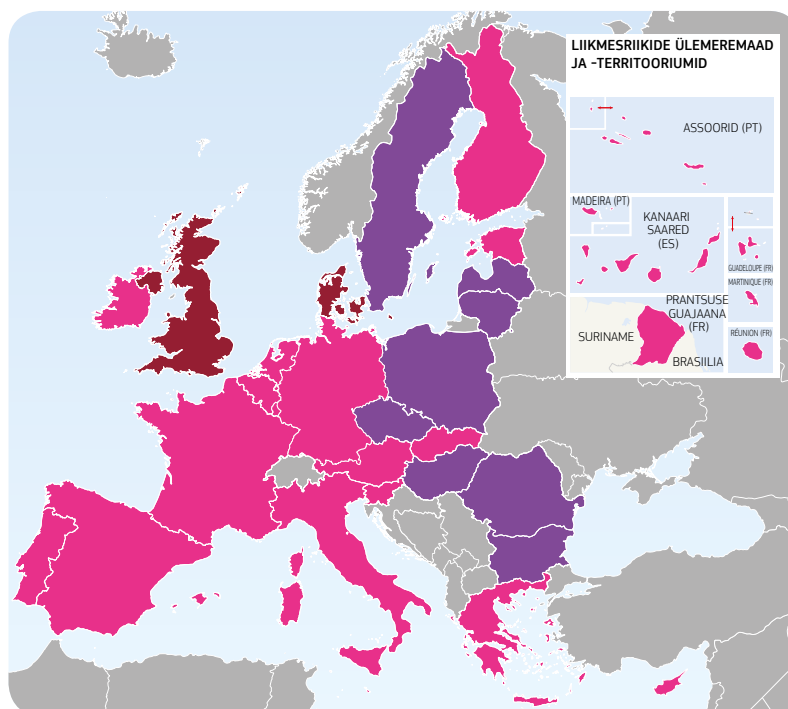
Laiendatud euroala pakt

Iga-aastase majanduskasvu analüüsis esitatud ettepanekuid arvesse võttes kiitsid euroala riigipead või valitsusjuhid heaks laiendatud euroala pakti⁽²⁾. Paktiga ühinesid koos euroalasse mittekuuluvat liikmesriiki: Bulgaaria, Leedu, Läti, Poola, Rumeenia ja Taani. Pakti eesmärk on tõhustada kõrgetasemeliste poliitiliste kohustuse täitmist, keskendudes euroala konkurentsivõime ja lähenemise parandamisele. Seepärast keskendub see neljale valdkonnale: konkurentsivõime, tööhõive, riikide rahanduse jätkusuutlikkus ja finantsstabiilsuse tugevdamine.

Kõik 23 paktile alla kirjutanud riiki on võtnud kohustuse rakendada selles esitatud reforme ning pakt on täielikult integreeritud Euroopa poolaasta kavasse⁽³⁾. Ülejäänud neli liikmesriiki võivad paktiga soovi korral ühineda.

KES KUULUB EUROALASSE?

Euroala koosneb neist Euroopa Liidu liikmesriikidest, kes on kasutusele võtnud euro. Praegu elab euroalas umbes 330 miljonit inimest 17 riigis.

Iga-aastasest majanduskasvu analüüsi riigipõhiste soovituseni

Pärast Euroopa Ülemkogult kinnituse saamist juuni lõpus viis nõukogu edukalt lõpule esimese Euroopa poolaasta, võttes vastu riigipõhised soovitusel⁽⁴⁾ iga liikmesriigi jaoks. Liikmesriikidelt oodatakse nende riigipõhiste suuniste rakendamist oma riigi poliitikas ja eelarves.

Suunistes antud soovitusel hõlmavad väga mitmesuguseid küsimusi, nagu riigi rahanduse seisund, pangandussektori võime toetada majandust, pensionisüsteemi reformid, töökohtade loomise ja töötute tööle tagasitoomise meetmed, hariduse ja innovatsiooniga seotud küsimused.

Need põhinevad soovitusel eelnõudel ja komisjoni poolt läbi viidud tehnilisel süvahinnangul: 1) majanduse ja eelarve seisundi kohta igas liikmesriigis ning 2) selle kohta, kas need meetmed, mis liikmesriigid kavandasid oma riiklikes reformikavades, stabiilsus- või lähenemisprogrammides, samuti laiendatud euroala paktiga võetud kohustused vastavad nende ees seisvatele ülesannetele. Hinnangu andmisel võeti arvesse neid prioriteete, mis komisjon oli kindlaks määranud iga-aastasest majanduskasvu analüüsi 2011. aasta jaanuaris ning Euroopa Ülemkogu heaks kiitnud 2011. aasta märtsi järeldustes.

Komisjon jälgib tähelepanelikult soovitude rakendamist. Komisjon hoiab nõukogu kursis oma tähelepanekutega. Iga liikmesriigi tulemuslikkusele antakse 2012. aasta kevadel ametlik hinnang ning komisjon esitab mais uuesti 2012. aasta riigipõhised soovitused ja nendega kaasneva analüüsi.

Millised olid riigipõhised soovitused 2011. aastaks?

Makromajanduslik stabiilsus

On vaja rohkem pingutada, et:

- ▶ reformida maksusüsteemide struktuuri ja kaitsta majanduskasvu soodustavaid kuluartikleid;
- ▶ määrata kindlaks fiskaalmeetmed, mis aitavad vähendada eelarvepuudujääki;
- ▶ tugevdada hüpoteeke reguleerivat raamistikku ja vähendada eraisikute ülemäära laenukoormust.

Struktuurireformid

On vaja rohkem pingutada, et:

- ▶ ülemääraste õiguslike piirangute vähendamisega parandada ärikeskkonda, muutes lihtsamaks uue ettevõttega alustamise ja lihtsustades juurdepääsu rahalistele vahenditele, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks;
- ▶ soodustada konkurentsi teenindussektoris, rakendades täielikult teenuste direktiivi ja tugevdades võrgutööstuste konkurentsi ning reguleerivat raamistikku;
- ▶ edendada teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni, ergutades erainvesteeringuid teadus- ja arendustegevusse ning viies teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni paremini vastavusse ettevõtjate vajadustega.

Tööturg

On vaja rohkem pingutada, et:

- ▶ suurendada tööjõuturul osalemise määra, tõstes pensioniiga, vähendades ennetähtaegselt vanaduspensionile jäämise kavasid ja parandades lastehoiuteenuste kättesaadavust;
- ▶ võidelda struktuurse töötuse vastu ja integreerida kaitsetus olukorras olevad isikuterühmad, vähendades palgafondimakse ja paremini suunates aktiivset tööturupoliitikat;
- ▶ vähendada noorte hulgas tööpuudust ja kooli poolelijätmist, reformides vajaduse korral töölepinguid ning sidudes tihedamalt haridust ja tööhõivet;
- ▶ tagada, et palk tõuseks kooskõlas tootlikkuse kasvuga.

© Euroopa Liit

Õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse eest vastutav komisjoni asepresident Viviane Reding rõhutamas, et kriis ei tähenda Euroopa lõppu, vaid tugevama ja ühtsema Euroopa algust⁽⁵⁾.

Käivitati teine Euroopa poolaasta majanduspoliitika koordineerimiseks 2012. aastal

Et kõnealuse protsessi hoog ei lakkaks, võttis komisjon 2012. aasta majanduskasvu analüüsi⁽⁶⁾ vastu 2011. aasta novembris. Analüüsis määrati liikmesriigiti kindlaks ka peamised vajalikud tööturureformid; seda tehti ühise tööhõivearuande eelnõus⁽⁷⁾ esitatud analüütilise töö põhjal ning see aruanne on osa komisjoni paketist Euroopa poolaasta käivitamiseks.

Analüüsis esitatakse komisjoni arusaam sellest, millised peaksid olema järgneva 12 kuu jooksul ELi eelarvepoliitika ja struktuurireformide prioriteedid. Seega on 2012. aasta majanduskasvu analüüs majanduse juhtimise teise Euroopa poolaasta lähtekoht. Riiklikud (struktuuri)reformikavad ja stabiilsus- või lähenemisprogrammid (eelarvepoliitika kohta), mille liikmesriigid esitavad kevadel, ning uued või ajakohastatud riigipõhised soovitused, mille komisjon esitab mais, peaksid olema kooskõlas 2012. aasta analüüsis esitatud poliitikaprioriteetidega ja Ülemkogu kevadisel kohtumisel antud suunistega. Esmakordselt kasutatakse Euroopa poolaasta raames ka uusi järelevalvehahendeid, milles on kokku lepitud nn kuuese paketi osana.

2012. aasta majanduskasvu analüüsi prioriteedid

2012. aasta majanduskasvu analüüsis rõhutatakse vajadust rakendada juba kokku lepitud meetmed, keskendudes selgelt majanduskasvu tõhustavatele meetmetele.

Komisjon on seisukohal, et riikliku ja ELi tasandi jõupingutused peaksid keskenduma järgmisele viiele prioriteedile:

- ▶ diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine;
  - ▶ tavapärase majandusele laenu andmise taastamine;
  - ▶ majanduskasvu ja konkurentsivõime edendamine tänase ja homse jaoks;
  - ▶ võitlus töötusega ja tegelemine kriisi sotsiaalsete tagajärgedega;
  - ▶ avaliku halduse moderniseerimine.
-

Euroala stabiilsuse tagamine

Ühisraha stabiilsus oli kogu aasta jooksul kõigi institutsioonide ja liikmesriikide väga olulise töö teemaks. Eriti euroala jaoks oli peamine küsimus selles, et lisaks solidaarsusele ja vastutustundlikkusele arendada liidus rahalist stabiilsust. Astuti märkimisväärseid samme – sageli kõige raskemates finants-, majanduslikes ja poliitilistes tingimustes –, et luua ajutisi ja alalisi aluseid sellise stabiilse liidu jaoks.

Majandus- ja eelarvepoliitika rangem järelevalve ELi tasandil

Euroopa Liidu majanduse juhtimise tugevdamiseks esitas komisjon 2010. aastal Euroopa Parlamendile ja nõukogule vastuvõtmiseks kuus õigusakti ettepanekut⁽⁶⁾ (nn kuue pakett). Neist nelja ettepaneku eesmärk on tugevdada stabiilsuse ja majanduskasvu pakti ning eelarveraamistikke, ülejäänud kaks keskenduvad makromajandusliku tasakaalustamatuse vältimisele ja kõrvaldamisele. Pärast Euroopa Liidu seadusandja ulatuslikke arutelusid hääletas parlament paketi poolt 28. septembril, nõukogu võttis selle vastu⁽⁷⁾ 8. novembril ning pakett jõustus 13. detsembril 2011.

© Digital Vision/Getty Images

Euro seob ühisrahana 17 liikmesriiki ning on oluline rahvusvaheline valuuta.

Sellel paketil on kolm põhieesmärki.

- ▶ 1. eesmärk: karmimad ennetus- ja korrigeerivad meetmed tugevdavad stabiilsuse ja majanduskasvu pakti raames ning eelarvepoliitika parema koordineerimine. See saavutatakse riikide eelarvete parema järelevalve abil ning muu hulgas suurema tähelepanu pööramisega võla vähendamisele, samuti miinimumnõuete kehtestamisega riiklikele eelarveraamistikele. Uus süsteem tagab suurema läbipaistvuse, rangemad eeskirjad ja parema jõustamise.
- ▶ 2. eesmärk: makromajanduse tasakaalustamatuse ennetamine ja korrigeerimine. On loodud uus järelevalvemehhanism, et teha kindlaks ja kõrvaldada tasakaalustamatus palju varem, sealhulgas näitajate tulemustabeli abil.
- ▶ 3. eesmärk: tõhustada jõustamist. Nii stabiilsuse ja majanduskasvu pakti kui ka uut tasakaalustamatuse kõrvaldamise korda toetab võimalus määrata euroala liikmesriikidele järk-järgult suurenevaid rahalisi karistusi, mis ulatuvad intressi kandvast tagatisest kuni trahvideni. Lisaks toetab jõustamist ka „ümbepööratud kvalifitseeritud häälteenamuse” suurem kasutamine. Selle hääletussüsteemi puhul võetakse komisjoni soovitus või ettepanek nõukogule vastu, kui selle vastu ei hääleta liikmesriikide kvalifitseeritud enamus.

Ehkki see uus õigusaktide pakett toetab Euroopa, sealhulgas euroala majanduse juhtimise ühtsemat süsteemi, sundisid kriisi ulatus ja tõsidus komisjoni tegema 2011. aasta lõpul täiendava seadusandliku reformi ettepaneku.

Euroala majanduse ja eelarve järelevalve edasine tugevdamine

Novembris tegi komisjon veel kahe määruse ettepaneku järelevalve edasiseks tugevdamiseks euroalas, lähtudes sellest, mis oli juba kokku lepitud seadusandlike meetmete nn kuueses pakettis. Võttes arvesse euroala riikide suuremat üksteisest sõltuvust, mille praegune kriis on eriti selgelt esile toonud, tegi komisjon ettepaneku tõhustada nii koordineerimist kui ka eelarvemenetluste järelevalvet kõigi euroala liikmesriikide puhul, eriti aga nende puhul, kellel on ülemäärane eelarvepuudujääk, kus finantsolukord on ebastabiilne või on selleks tõsine oht, või kelle suhtes rakendatakse finantsabi programmi.

Kavandatava määrusega, millega tugevdataks euroala liikmesriikide eelarvepoliitika järelevalvet, nõutaks neilt riikidelt igal aastal samal ajal oma eelarveprojektide esitamist ja antaks komisjonile õigus neid hinnata ja vajaduse korral esitada nende kohta oma arvamused. Komisjon saaks nõuda eelarveprojektide läbivaatamist, kui ta on arvamisel, et need hälbivad tõsiselt tagaabi ja kasvu paktis sätestatud poliitikakohustustest. Täieliku läbipaistvuse tagamiseks tehtaks seda kõike avalikult. Määruse eelnõus tehakse ka ettepanek ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluses olevate euroala riikide rangemaks järelevalveks ja aruandlusnõueteks, mida kohaldataks pidevalt kogu eelarvetsükli jooksul. Samuti nõutaks euroala liikmesriikidelt, et nad moodustaksid sõltumatud eelarvenõukogud ja võtaksid eelarve koostamisel aluseks sõltumatud prognoosid.

Kavandatav määrus, millega tugevdatakse majandus- ja eelarvejärelevalvet euroala riikide üle, kus finantsstabiilsus on kadunud või tõsisesse ohtu sattunud, tagaks, et järelevalve nende liikmesriikide üle, kelle suhtes rakendatakse finantsabi programmi või kelle finantsstabiilsus on tõsisesse ohtu sattunud, on tugev, järgib selget menetluskorda ja on ELi õigusega reguleeritud. Komisjonil oleks õigus otsustada, kas tõsistes finantsstabiilsusega seonduvates raskustes oleva liikmesriigi suhtes peaks kohaldama tõhustatud järelevalvet. Nõukogu saaks esitada sellistele liikmesriikidele soovitusi nõuda parandusmeedet.

Euroopa Finantsstabiilsuse Fond (EFSF) ja Euroopa finantsstabiilsusmehhanism jätkavad

Majanduskriis on tugevasti mõjutanud riikide rahandust ning suurendanud eelarve puudujääki ja valitsemissektori võlga kõigis liikmesriikides. Lisaks on riigivõla suurenemisest saanud alates 2010. aastast tõsine probleem ning see on sulgenud osale euroala liikmesriikidele juurdepääsu riigivõla jätkusuutlikule finantseerimisele turgudel.

Selleks et tagada kogu euroala stabiilsus ja aidata üksikuid liikmesriike, kellel on finantsprobleeme ja/või kes kogevad tõsist turusurvet, on loodud kaks ajutist kriisilahendamise mehhanismi, mille laenuandmise koguvõimeks kehtestati 2010. aastal 500 miljardit eurot. Iirimaa ja Portugal said nendest mehhanismidest abi 2011. aasta jooksul, Kreeka sai samal ajal abi spetsiaalselt tema jaoks loodud kahepoolse laenumehhanismi kaudu. Selline tegevus kajastas selgelt euroala ühiseid huvisid ja solidaarsust. Euroopa Keskpangal oli oluline roll turu likviidsuse tagamisel kogu aasta jooksul (vt üksikasju 5. peatükist).

2011. aastal lepidi kokku, et Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (EFSF) täielikult toimivaks laenuandmisvõimeks määratakse 440 miljardit eurot. Koos Euroopa finantsstabiilsusmehhanismist (EFSM) võimaldatava maksimaalselt 60 miljardi euroga ulatus Euroopa kaitsemehhanismide täielikult toimiv laenuandmisvõime kokku 500 miljardi euroni. ELi riigipead ja valitsusjuhid otsustasid 2011. aasta juulis veelgi suurendada EFSFi painduvust ja tõhusust, langetades laenuintressi, et paremini käsitleda abi saavate liikmesriikide võla jätkusuutlikkust, ja pikendades tähtaegu.

Hiljem, aasta jooksul lepidi kokku ka mitme uue vahendi suunised EFSFi jaoks (neid kohaldatakse ka tulevase alalise mehhanismi, Euroopa stabiilsusmehhanismi suhtes). Need uued vahendid tähendavad seda, et EFSFi saab kasutada ennetava abi programmides (ennetusliku krediidiliini kaudu), anda laene finantsinstitutsioonide rekapitalizeerimiseks ning sekkuda esma- ja järelturgudel. Määrati kindlaks EFSFi pädevus ja kinnitati kaks võimalust selle ressursside maksimeerimiseks, ehkki teha jääb veel mõndagi, enne kui need hakkavad täies ulatuses toimima, samuti on vaja veel lõpetada mõned tehnilised ja õiguslikud menetlused. Nende võimalustega nähakse ette kas osalise riskikaitse tunnistuste väljaandmine uute võlakirjaemissioonide ajal või avalike ja eraõiguslike vahendite ühendamine üheks või mitmeks ühisinvesteeringufondiks.

© Euroopa Liit

Lõpuks jõudsid riigipead ja valitsusjuhid kokkuleppele ka enamikus muudatustes, mis tehti Euroopa stabiilsusmehhanismi asutamise läbivaadatud lepingus, ning püstitasid uue eesmärgi luua alaline Euroopa stabiilsusmehhanism, millega asendatakse EFSF, ning jõustada see 2012. aasta juulis, üks aasta varem kui algul kavatseti. Kooskõlas komisjoni 2011. aasta jaanuari iga-aastase majanduskasvu analüüsiga peaksid nii praegune igakülgne lähenemisviis kui ka kõik täiendavad meetmed tagama, et Euroopa Liidul ja täpsemalt euroalal oleksid piisavad kaitsemehhanismid praeguse kriisi vastu võitlemiseks ning et oleksime valmis tulevasteks kriisideks.

*Euroopa
stabiilsusmehhanismi
loomist käsitleva lepingu
allkirjastamine
11. juulil 2011.*

Kreeka

Euroala liikmesriikide ja IMFi 2010. aasta 110 miljardi euro suurust abiprogrammi Kreekale tuli täiendada teise programmiga Ateena jaoks. See hõlmas täiendavat riigiabi, millele lisandus erasektori võlakirjaomanike oluline panus. ELi 26. oktoobri tippkohtumisel võtsid euroala liikmesriigid kohustuse eraldada teise programmi täiendavalt abi kuni 100 miljardi euro ulatuses. Lisaks lepitati kokku, et erasektori investorid annavad oma panuse vabatahtliku võlakirjade vahetuskava kaudu, mille kohaselt nominaalne diskontomäär on 50% nende halduses oleva Kreeka võla nominaalväärtusest. Euroala liikmesriigid annavad võlgade ajatamiseks kuni 30 miljardit eurot. Eesmärk on tagada Kreeka võla vähenemine praegusest 160%lt SKPst 120%le aastaks 2020.

ÜLEVAADE VÄLJAMAKSETEST (MILJARDITES EURODES)

Väljamaksed	Euroala	IMF	Kokku
Mai 2010	14,5	5,5	20,0
September 2010	6,5	2,5	9,0
Detsember 2010 / jaanuar 2011	6,5	2,5	9,0
Märts 2011	10,9	4,1	15,0
Juuli 2011	8,7	3,3	12,0
Detsember 2011	5,8	2,2	8,0
Kokku	52,9	20,1	73,0

Kreeka abistamise tööühm

Kokkuleppel Kreeka ametiasutustega loodi komisjoni tööühm, mis alustas tööd septembris. Tööühma eesmärk on anda Kreekale tehnilist abi, mida tal on vaja ELi/IMFi kohandamiskava täitmiseks ja ELi vahendite kasutamise kiirendamiseks. Tööühm tegeleb eriprojektidega, mis on välja töötatud koos Kreekaga ning keskenduvad majanduskasvule, konkurentsivõimele ja tööhõivele. Tööühm esitab igas kvartalis aruande Kreeka ametiasutustele ja Euroopa Komisjonile.

Abipaketid Iirimaa ja Portugalile

Iirimaa ja Portugal saavad finantsabi osana abipaketist, mille on kokku pannud EL (EFSM – Euroopa finantsstabiilsusmehhanism), EFSF (Euroopa Finantsstabiilsuse Fond) ja IMF (Rahvusvaheline Valuutafond).

Iirimaa

Finantsabi antakse programmi alusel, mille suhtes komisjon ja IMF koos Euroopa Keskpangaga leppisid Iiri ametiasutustega kokku 2010. aasta novembris.

ELi/EFSFi/IMFi abiprogramm Iirimaaale ulatub kuni 85 miljardi euroni kolme aasta jooksul, sealhulgas 17,5 miljardit eurot Iirimaa riigikassast ja riiklikust pensioni reservfondist, samuti kahepoolsed laenud Ühendkuningriigilt, Rootsilt ja Taanilt.

ÜLEVAADE VÄLJAMAKSETEST (MILJARDITES EURODES)

Väljamaksed	EL (EFSM)	EFSF	IMF (*)
Jaauar 2011	5,0		5,62
Veebruar 2011		3,3	
Märts 2011	3,4		
Mai 2011	3,0		1,58
September 2011	2,0		1,48
Oktoober 2011	0,5		
November 2011		3,0	
Detsember 2011			3,91
Kokku	13,9	6,3	12,59(**)

(*) Euro ekvivalenti Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) suhtes väljamakse kuupäeval.

(**) Kogusumma Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikutes (SDR) 11,05 miljardit eurot. Euro ekvivalent vahetuskursis 15. detsembril 2011: 13,07 miljardit eurot.

Portugal

Finantsabi antakse majanduse kohandamise kava alusel, mille suhtes komisjon ja IMF koos Euroopa Keskpannaga sõlmisid kokkuleppe Portugali ametiasutustega 2011. aasta mais.

ELi/EFSFi/IMFi abiprogramm Portugalile ulatub kuni 78 miljardi euronni kolme aasta jooksul.

ÜLEVAADE VÄLJAMAKSETEST (MILJARDITES EURODES)

Väljamaksed	EL (EFSM)	EFSF	IMF (*)	Kokku
Mai 2011	1,75		6,45	8,2
Juuni 2011	4,75	5,8		10,55
September 2011	5,0		3,98	8,98
September 2011	2,0			2,0
Oktoober 2011	0,6			0,6
Detsember 2011			2,90	2,90
Kokku	14,1	5,8	13,33(**)	33,23

(*) Euro ekvivalenti Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) suhtes väljamakse kuupäeval.

(**) Kogusumma Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikutes (SDR) 11,503 miljardit eurot. Euro ekvivalent vahetuskursis 19. detsembril 2011: 13,6 miljardit eurot.

Alaline mehhanism – Euroopa stabiilsusmehhanism (ESM)

2011. aastal lepiti kokku ka alalise kriisilahendamise raamistiku loomises, mis kava kohaselt jõustub 2013. aasta keskel. Siiski lepiti pärast aasta jooksul toimunud läbirääkimisi kokku, et see mehhanism peaks valmis saama varem, 2012. aasta keskpaigaks, et kehtestada tugevamad ja tõhusamad kaitsemeetmed.

11. juulil 2011 allkirjastasid euroala 17 liikmesriigi rahandusministrid Euroopa stabiilsusmehhanismi asutamislepingu⁽¹⁰⁾. Euroopa stabiilsusmehhanism hakkab täitma praeguste ajutiste mehhanismide, Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (EFSF) ja Euroopa finantsstabiilsusmehhanismi (EFSM) funktsioone. Töö kõnealuse lepingu ajakohastamiseks käis veel 2011. aasta detsembris, ühel ajal Euroopa Ülemkogu detsembril istungi otsusega võtta Euroopa stabiilsusmehhanism kasutusse varem, 2012. aasta keskpaigas.

SUUREM LAENUANDMISVÕIME

Euroopa stabiilsusmehhanismi tegelikuks laenuandmisvõimeks saab 500 miljardit eurot: märgitud kogukapital on 700 miljardit eurot, millest 80 miljardit eurot on sissemakstud kapital ja 620 miljardit eurot sissenõutav kapital, kõik euroala liikmesriikidelt.

Euroopa stabiilsusmehhanismi finantsabi, sealhulgas laenu antakse rangete poliitiliste tingimuste täitmise korral makromajandusliku kohandamiskava alusel pärast asjaomase riigi võla jätkusuutlikkuse põhjalikku analüüsi, mille viib läbi komisjon koos Rahvusvahelise Valuutafondi ja Euroopa Keskpannaga.

Kooskõlastatud kriisivastased jõupingutused

ELi juhid kohtusid aasta jooksul korduvalt kas Euroopa Ülemkogu või eurorühma raames, olulised tippkohtumised toimusid 11. märtsil, 21. juulil, 23. oktoobril, 26. oktoobril ja 8.–9. detsembrini. Nad kinnitasid oma toetust eurole ja lubasid teha kõik vajaliku euroala ja sinna kuuluvate liikmesriikide finantsstabiilsuse tagamiseks.

Nad leppisid kokku, et euroala jaoks luuakse uued stabiliseerimisvahendid, et parandada EFSFi ja ESMi tõhusust ning võidelda kriisi levimise ohu vastu.

Kuna ebastabiilsus finantsturgudel jätkus, jäi väga oluliseks eelarve konsolideerimine ja võla vähendamine, et tagada riikide rahanduse jätkusuutlikkus ja taastada usaldus. ELi juhid leppisid kokku, et kõige pakilisemad tegevusvaldkonnad on need, mille komisjon oli esitanud oma stabiilsuse ja majanduskasvu tegevuskavas⁽¹¹⁾: Kreeka küsimused, euroala tugevdatud juhtimine, Euroopa pankade edasine rekaptaliseerimine ja majanduskasvu suurendav poliitika.

Kõik liikmesriigid kohustusid ka täielikult rakendama esimese Euroopa poolaasta raames vastu võetud riigipõhiseid soovitusi ning keskenduma avaliku sektori kuludele seal, kus need on tõusnud.

Oktoobris määrati volinik Rehn komisjoni asepresidendiks majandus-, raha- ja euroküsimustes ning tal on tugevdatud roll euroala majandusjuhtimise kooskõlastamise, järelevalve ja meetmete jõustamise küsimustes.

© Euroopa Liit

Majandus- ja rahandusküsimuste ning euro eest vastutav komisjoni asepresident Olli Rehn (paremal) koos eurorühma presidendi Jean-Claude Junckeriga.

Detsembris arutas Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy, komisjoni presidendi José Manuel Barroso ning euronõukogu presidendi Jean-Claude Junckeri esitatud ettepanekute põhjal eelarvepoliitika kooskõlastamise edasist karmistamist. Üksmeelsele kokkuleppele ei jõutud, Ühendkuningriik jäi eriarvamusele. Euroala liikmesriikidel ja teistel liikmesriikidel oleks siiski võimalik jõuda kokkuleppele,⁽¹²⁾ et pärast konsulteerimist liikmesriikide parlamentidega sõlmitakse valitsustevahelise leppena nn fiskaalkokkulepe, milles sätestatakse rangemad eelarve-eeskirjad ning tugevdataks majanduse juhtimise kooskõlastamist. Eesmärk on jõuda uue lepingu sõlmimise lõpliku kokkuleppeni 2012. aasta märtsiks.

© Euroopa Liit

Euroopa juhtide otsustava tähtsusega kohtumine detsembris.

Keskendumine majanduskasvule ja tööhõivele

Kõigi 27 ELi liikmesriigi valitsused leppisid kokku, et tuleb kiirendada majanduskasvu ja töökohtade loomist käsitlevate prioriteetsete meetmete võtmist. Need hõlmavad ELi energiaturgude integreerimise lõpuleviimist, paremini ühendatud taristu väljaarendamist ning suurema energiatõhususe saavutamist. Majanduskasvu soodustavate meetmete kohta saab täpsemat teavet 2. peatükist.

Euro stabiilsust tagavad võlakirjad

Euroala stabiilsema juhtimise saavutamiseks avaldas komisjon, vastates Euroopa Parlamendi järelepärimisele ja püüdes struktureerida vaidlust eurovõlakirjade üle, novembri lõpus rohelise raamatu stabiilsusvõlakirjade⁽¹³⁾ kohta, et algatada tõstatatud küsimuste üle laiaulatuslik debatt ja avalik arutelu. Selles analüüsitakse euroala ühiste võlakirjade emiteerimise kolme lähenemisviisi plusse ja miinuseid. Rohelises raamatus kirjeldatakse iga lähenemisviisi tõenäolisi mõjusid liikmesriikide rahastamiskuludele, Euroopa finantssektori integratsioonile, finantsturgude stabiilsusele ja ELi finantsturgude üldisele atraktiivsusele. Samuti kaalutakse selles moraalse ohu riske, mida iga lähenemisviis endaga kaasa toob, ja seda, kas need nõuaksid aluslepingu muutmist. Ühe levinud arvamuse kohaselt nähakse stabiilsusvõlakirjades võimalikku tõhusat pikaajalist lahendust riigivõlakirjade kriisile, teise kohaselt aga kardetakse, et nende emiteerimise korral võib kaduda turult lähtuv motivatsioon eelarvedistsipliini hoidmiseks ja need võivad põhjustada moraalselt ohtu. Komisjon selgitab, et stabiilsusvõlakirjade kasutuselevõtu suunas tehtavad mis tahes sammud on teostatavad ja soovitatavad üksnes juhul, kui samal ajal tugevdatakse ka eelarvedistsipliini. Sellise tugevdamise ulatus peab olema valitud lähenemisviisiga proportsionaalne.

Rohelises raamatus leitakse, et stabiilsusvõlakirjade ühine emiteerimine tooks olulist kasu, nimelt:

- ▶ stabiilsusvõlakirjade kasutuselevõttuga saab tõenäoliselt kiiresti leevendada praegust riigivõlakriisi, kuna kõrget intressi maksvad liikmesriigid saaksid kasu madalat intressi maksvate liikmesriikide krediitvõimelisusest;
- ▶ need võlakirjad muudaksid euroala finantsüsteemi tulevastele kahjulikele mõjudele vastupanuvõimelisemaks ja seega tugevdaksid finantsstabiilsust;
- ▶ need parandaksid euroala rahapoliitika tõhusust;

- ▶ stabiilsusvõlakirjade kasutuselevõtt aitaks edendada euroala riigivõlakirjaturu ja euroala kogu finantssüsteemi tõhusust;
- ▶ need hõlbustaksid eurovääringus portfelliinvesteeringute tegemist ja tagaksid tasakaalustatuma ülemaailmse finantssüsteemi.

Euro kasutamine

Euro kümne aastat meie rahakotis

1. jaanuaril 2002 võeti Euroopa Liidus kasutusele euro paberraha ja mündid. Sellega juhatati sisse rahapoliitika enneolematu ühtlustamine ja euroala riikide tihedam koostöö. 332 miljonit inimest, kes kasutavad eurot, ei pea enam kandma lisakulusid valuuta vahetamise eest. Piiriülesed tehingud on läbipaistvamad ja võimaldavad tarbijatel võrrelda ühes euroalasse kuuluvas riigis kehtivaid hindu teise riigi omadega.

Eesti kui 17. euroala riik

Eesti võttis euro ametliku vääringuna kasutusele 1. jaanuaril. Uuele vääringule üleminek toimus tõrgeteta ja kavakohaselt. Riigi endise vääringu, krooni kasutamine lõpetati järk-järgult kahenädalase ajavahemiku jooksul. Sel ajal oli mõlemal vääringul riigis seadusliku maksevahendi staatus.

Euroala riikide elanikud on juba välja valinud kujunduse 2012. aasta jaanuaris kõikides euroala riikides käibele lastavale mälestusmündile, millega tähistatakse kümne aasta möödumist euro rahatähtede ja müntide kasutuselevõtust.

Tavaliselt annab iga euroala liikmesriik välja oma euromündid, mille ühel küljel on liikmesriiki tähistav kujundus. See on kolmas kord, kui kõigis euroala liikmesriikides lastakse käibele ühesuguse kujundusega mälestusmünt. Esimest korda tehti seda 2007. aastal Rooma lepingu 50. aastapäeva puhul ja teist korda 2009. aastal majandus- ja rahaliidu 10. aastapäeva puhul. 2012. aastal lastakse euro kasutuselevõtmise 10. aastapäeva tähistamiseks ringlusesse ligikaudu 90 miljonit münti.

Ligi 35 000 inimest andis interneti teel oma hääle ühele viiest kujundusest, mille oli kõigi kandideerivate tööde hulgast eelnevalt valinud asjatundjatest koosnev žürii. Oma kavandeid said hindamiseks saata kõik euroala elanikud.

Võidutöö kujundus sümboliseerib tähtsust, mille euro on viimase kümne aastaga ülemaailmsel areenil saavutanud, ning mõju, mis on eurol inimeste igapäevaelule (seda väljendavad mündil kujundatud inimesed), kaubandusele (laev), tööstusele (tehas) ja energeetikale (tuuleturbiinid).

ANDORRA ON VALMIS VÄLJA ANDMA OMA EUROMÜNTE

Andorra ja Euroopa Liidu vahel 2011. aasta keskel sõlmitud rahanduskokkuleppe kohaselt võib Andorra Vürstiriik kasutada eurot oma ametliku vääringuna ja anda välja oma euromünnte. Andorra Vürstiriik, kellel ei ole oma ametlikku maksevahendit, kasutas seni eurot *de facto* oma vääringuna ilma ametliku vääringu staatusega.

© Sven Hoppe/Reporters/DPA

Kümme aastat eurot – selle tähistamiseks lasti käibele uus kaheeurone meenemünt.

Finantsteenused – uus järelevalvestruktuur toimib

Finantskriis tõi liigagi selgelt esile Euroopa järelevalvesüsteemi piiratuse ja mõnikord ka puudujäägid. Ülemääraste riskide kogunemist ei avastatud. Kontroll ja järelevalve ei olnud ajaliselt tõhusad. Riiklike ametiasutuste vaheline kooskõlastamine oli kaugel optimaalsest, kui riikideülestel finantsasutustel tekkis probleeme, vaatamata sellele, et neid finantsasutusi on üha arvukamalt. Liidu vastus nendele tõsistele probleemidele oli täiesti uue järelevalvestruktuuri asutamine, mille loomisel oli arvesse võetud finantstehingute riikideülest iseloomu. Lisaks tegi komisjon ettepaneku võtta vastu kogum uusi meetmeid, mis käsitlevad krediidireitingu agentyure, pangakapitali ning auditisektori reformi.

Uued järelevalveasutused

Need kolm uut rahandustegevuse järelevalvega (vastavalt pankade, turgude, kindlustusseltside ja pensionifondide järelevalvega) tegelevat Euroopa asutust alustasid tegevust 2011. aasta jaanuaris, mõned päevad pärast Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu asutamist. Seepärast tähistab 1. jaanuar 2011 Euroopa finantssektori jaoks olulist pöördepunkti.

See uus raamistik on käimasolevate finantsreformide alustugi. See on alus, millele on rajatud kõik teised reformid, näiteks reitinguagentyure, riskifonde, tuletisinstrumente ja stressiteste käsitlevad reformid. Kõik need meetmed koos on kavandatud toetama finantsüsteemi, suurendama tarbijate kaitset ja taastama Euroopa kodanike usaldust.

Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu teostab järelevalvet kogu finantssektori üle ja teeb kindlaks potentsiaalsed probleemid, mis võiksid edaspidi tekitada kriise. Süsteemsete riskide nõukogu teeb tihedat koostööd uute Euroopa järelevalveasutustega. Lisaks riiklike ametiasutuste töö koordineerimisele ja järelevalvele teevad need uued ametiasutused koostööd kogu maailmas, et tagada parem ülemaailmne järelevalve.

Pankade stressitestid

Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) poolt 21 riigi 90 panga suhtes tehtud esimeste stressitestide tulemused avalikustati juuli keskel.

Euroopa Pangandusjärelevalve tehtud ja kogu ELi hõlmavad stressitestid olid varasematest rangemad. Eelkõige oli rangem kapitali mõiste, kasutati rangemaid stsenaariume ja esimest korda anti põhjalikke vastastikuseid eksperdihinnanguid, et tagada tulemuste sidusus ja järjepidevus.

Euroola oktoobrikuisel tippkohtumisel lepiti kokku 2011. aasta kogu ELi hõlmanud stressitestides osalenud pankade (v.a osa väikeseid piiriüleseid panku) täiendavas rekaptaliseerimises ja keskmise tähtajaga rahastamise tagatistes. Need meetmed olid ajendatud survest, mida avaldas sellistele pankadele Euroopa riikide võlakirjade omamine. Detsembri alguses avaldas Euroopa Pangandusjärelevalve ametliku soovitus ja lõplikud arvud pankade rekaptaliseerimisvajaduste kohta, et lahendada praegune olukord ELis ning taastada turgude stabiilsus ja usaldus.

FINANTSTEDEVUSE JÄRELEVALVEKS LOODI KOLM UUT EUROOPA INSTITUTSIOONI

Probleemide varajaseks avastamiseks ja õigeaegseks tegutsemiseks loodi Euroopa Pangandusjärelevalve, Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve ning Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve. Need alustasid tööd 1. jaanuaril 2011.

Euroopa pangad tugevamaks ja vastutustundlikumaks

Pangad on olnud maailma majandust 2007. aastal tabanud finantskriisi keskmes. Ajavahemikul 2007–2010 kandisid Euroopa pangad kriisiga seoses kahju umbes 1 triljon eurot ehk 8% ELi SKPst. Kriisist on saadud tõsine õppetund ja seega varasemad vead ei tohiks korduda. Seepärast algatas Euroopa Komisjon 2011. aasta juulis ettepanekud⁽¹⁴⁾ Euroopas tegutseva 8000 panga käitumise muutmiseks, eelkõige seoses usaldatavusnormatiivide ja järelevalvega. Ettepaneku aluseks oli asjaolu, et novembris 2010 kinnitas G20 nn Basel III kokkuleppe, milleni rahvusvahelised regulatiivasutused jõudsid 2010. aasta septembris. Seadusandliku paketi (nn kapitalinõuete määrus ja direktiiv – CRR/CRD IV) üldeesmärk on tugevdada ELi pangandussektori vastupanuvõimet, tagades samas, et pangad jätkavad majandustegevuse ja -kasvu rahastamist.

© John Foxx/Stockbyte/Getty Images

*Pankade karmid
stressitestid näitasid
märkimisväärset
rekapitaliseerimisvajadust.*

Kui parlament ja nõukogu need ettepanekud vastu võtavad, peavad pangad hoidma rohkem ja kvaliteetsemat kapitali, samuti peab neil olema rohkem likviidset vara ja nad peavad hoiduma ülemäärasest laenuandmisest. Eesmärk on, et pangad suudaksid toime tulla finantsvapustuste ja pikemaajaliste likviiduspingetega, samas teostatakse nende üle järelevalvet palju karmimate ja ühtsete nõuete kohaselt. Uute usaldatavusnormatiivide kohaselt tähendab see hinnanguliselt seda, et käesoleva kümnendi lõpuks peavad liidu pangad leidma ühtekokku 460 miljardit eurot täiendavat kapitali. See on suhteliselt odav hind palju turvalisema pangandussüsteemi eest.

Finantstehingute maks

2011. aasta septembris esitas komisjon kõigile ELi 27 liikmesriigile finantstehingute maksu⁽¹⁵⁾ kehtestamise ettepaneku, mille nõukogu peab heaks kiitma. Maksu kogutaks kõigilt finantseerimisasutuste vahel finantsinstrumentidega tehtavate tehingutelt, kui vähemalt üks tehinguosaline asub ELis. Võlakirjade ja aktsiatega tehtavate tehingute maksustamismäär oleks 0,1% ja tuletislepingute maksustamismäär 0,01%. See tooks sisse umbes 57 miljardit eurot aastas. Ettepaneku kohaselt jõustuks see maks alates 1. jaanuarist 2014.

Komisjon tegi ettepaneku finantstehingute maksu kehtestamiseks kahel põhjusel.

- ▶ Esiteks selleks, et tagada, et finantssektor annab õiglase panuse ajal, mil liikmesriikides toimub eelarvete konsolideerimine, ning selleks, et aidata lahendada ühiseid ülesandeid. Finantssektoril oli majanduskriisi põhjustamisel oluline osa. Valitsused ja Euroopa kodanikud on kandnud maksumaksja poolt rahastatavate ulatuslike päästemeetmete kulusid, mis on tehtud finantssektori toetamiseks. Lisaks on sektor praegu võrreldes teiste majandussektoritega alamaksustatud. Ettepaneku abil saadaks finantssektorist olulist täiendavat maksutulud riikide rahanduse toetuseks.

► Teiseks aitaks ELi tasandil kooskõlastatud raamistik tugevdada ühtset turgu. Praegu on kümnes Euroopa riigis finantstehingute maks mingil kujul juba kehtestatud. Ettepanekuga kehtestatakse uued minimaalsed maksumäärad ja ühtlustatakse ELis finantsteenuste suhtes kehtivad mitmesugused maksud. See aitaks vähendada konkurentsimoonusi ühtsel turul, pidurdada riskantset kauplemist ja täiendada tulevaste kriiside ärahoidmiseks ettenähtud reguleerivaid meetmeid. Finantstehingute maksu kehtestamine kätkeb teatavaid ohte, näiteks maksude jaotuslik mõju (st kelle kanda jääb lõplik maksukoormus), finantseerimisasutuste ümberpaigutamine teistesse riikidesse, majanduslikud moonutused ja konkurentsivõime võimalik vähenemine. Nende ohtude vähendamiseks on komisjoni ettepanekuga ette nähtud madalad maksumäärad (erinevad tooterühmade kaupa), väga lai maksubaas – maksustatakse kõik finantseerimisasutuste vahelised tehingud, kui üks asutus on maksuresident ELis –, ning ühtlustatud reguleerimisala.

ELi tasandil kehtestatud finantstehingute maks tugevdaks ELi positsiooni sellise maksu üleilmsel tasandil kehtestamise ühiste eeskirjade edendamiseks eelkõige G20 riikide abil. Seda küsimust arutati novembris G20 kohtumisel Cannes'is.

ELI EELARVE UUED TULUALLIKAD

Finantstehingute maksust (kui see kehtestatakse) saadud maksutulud jagatakse ELi ja liikmesriikide vahel. Osa maksust võiks kasutada ELi omavahendina, mis vähendaks osaliselt riikide panuseid.

Riigiabi finantssektorile

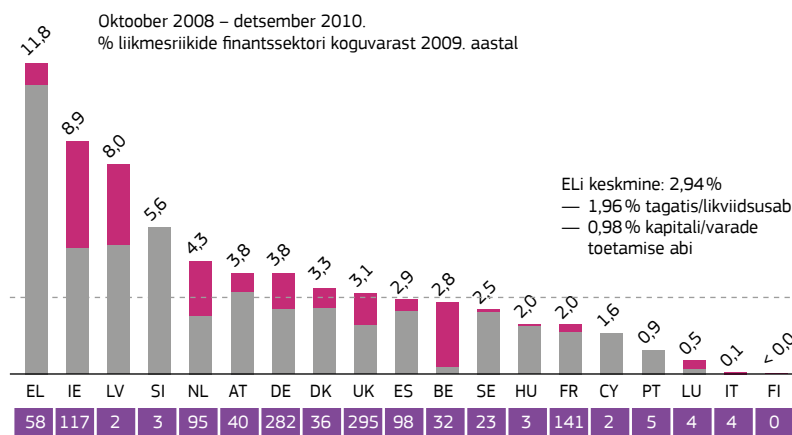
Komisjoni üks roll on kontrollida, et riigiabi ei antaks sellises vormis, mis teatavate ettevõtjate või teatavate kaupade eelistamisega moonutab või võib moonutada konkurentsi ning kahjustada kaubavahetust liikmesriikide vahel.

Liikmesriigid andsid finants- ja majanduskriisis vaevlevatele pankadele tohutuid rahasummasid. Komisjon tagas, et seda tehti rangeid tingimusi järgides ning et see viis paljude finantseerimisasutuste ümberkorraldamiseni, mille tulemuseks oli tervem ja läbipaistvam finantssektor.

Oktoobris avaldas komisjon analüüsi⁽¹⁶⁾ seoses finants- ja majanduskriisiga 2008. aasta septembrist kuni 2010. aasta lõpuni vastu võetud ajutiste riigiabi eeskirjade mõju kohta. See näitas, et riigiabi kontrollimine on osutunud oluliseks kooskõlastusvahendiks liikmesriikide päästepakettide tõhususe tagamisel ning peaks aitama kaasa nende jätkusuulikkusele riigi rahanduse kontekstis.

FINANTSSEKTORILE ANTUD KASUTATUD ABI OSANA PANGANDUSSEKTORI SUURUSEST

Liikmesriigid kasutasid rohkem kui 10% ELi SKPst riigiabina, et taastada finantsstabiilsus ja finantsturgude normaalne toimimine, sh jätkus laenu võimaldamine ELi ettevõtjatele.

(*) Tagatis uutele emiteeritud võlakirjadele.
 (**) Ainult 2008.–2009. aasta andmed.

Allikad: komisjoni talitused, Euroopa Keskpank.

Riigiabi kontrollimine on osutunud tõhusaks kriisiabi tõttu tekkinud konkrentsi-moonutuste leevendamisel. Riigiabi kontrollimine on sundinud finantssektorit tegema ümberkorraldusi ja jagama tema päästmise raskusi maksumaksjatega. Pangad peavad tasuma saadud abi eest ja selle lõpuks tagasi maksma. Komisjon on nõudnud, et suuri abisummasid saanud pangad kehtestaksid ranged meetmed, nagu võõrandamine ja finantsvõimenduse vähendamine, et tagada nende pikaajaline elujõulisus ilma riigiabita.

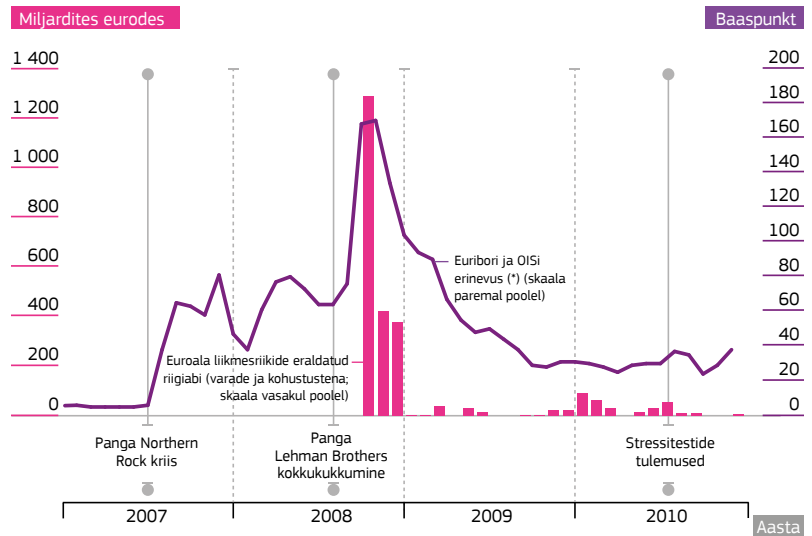
EURIBORI JA OISI ERINEVUSE JA EUROALA LIIKMESRIIKIDELT FINANTSSEKTORILE ERALDATUD RIIGIABI MUUTUSED

Riigiabi on tõhusalt vähendanud finantsilist ebastabiilsust.

Euribori ja OISI erinevus (*) näitab pankade usaldust teiste pankade vastu: suur vahe näitab vähest usaldust. See on pangandussüsteemi tervise kaudne näitaja.

(*) Euribori (pankadevaheline laenuintressimäär) ja OISI (üleööintressi keskmise määra vahetuslepingu indeks) erinevus.

Allikad: Ecwin, komisjoni talitused.

Reaalmaajandusele kriisiabi andmise ajutise raamistikuga täiendati kriisile kiirelt ja kooskõlastatult reageerimise raamistikku. Ehkki selle kasutamine on olnud piiratud, on see olnud kasulik turvaabinõu, võimaldades olukorrale vastavat kiiret reageerimist ohtudele, mis tulenevad finantsturgudel valitsevatest raskustest.

AJUTISED RIIGIABI EESKIRJAD FINANTSSEKTORI TOETUSEKS

Ajavahemikul 2008. aasta oktoobrist kuni 2009. aasta juulini avaldas komisjon neljas teatises põhimõtted, mida ta hakkab kohaldama pankade kohustustele, rekapiitalseerimisele ning langenud väärtusega varadele ja ümberkorraldamisable antud riigi garantii suhtes.

Liikmesriikide poolt eraldatud abi kogu vaatlusperioodi jooksul (oktoober 2008–detsember 2010) ulatus 1 240 miljardi euroni ehk oli 10,5% ELi SKPst ning 2,9% ELi finantssektori koguvarast.

1. detsembril ajakohastas ja pikendas komisjon ajutisi riigiabi eeskirju, milles käsitletakse finantsasutusi kriisi ajal. Nende peamistes sätetes selgitatakse, kuidas tagada riigi jaoks asjakohase tasu saamine, kui liikmesriigid otsustavad rekapiitalseerida oma pangad selliste instrumentide (näiteks lihtaktsiate) abil, mille tulusust ei saa eelnevalt fikseerida. Eeskirjade kehtimisaega otsustati pikendada riigivõlaturgudel avaldunud pingete tõttu, mis on pannud liidu pangad uuesti surve alla. Need eeskirjad aitavad kaasa Euroopa Ülemkodus oktoobris kokkulepitud paketi rakendamisele, mis aitaks taastada usaldust ja jätkata sektori ümberkorraldamist. Eeskirju kohaldatakse seni, kuni turutingimused seda nõuavad.

EUROOPA KOMISJONI FINANTSILISE REGULEERIMISE PROGRAMM VASTUSENA FINANTSKRIISILE JA G20 VÕETUD KOHUSTUSTELE

REFORMID, MILLE KOHTA EUROOPA KOMISJON ON TEINUD ETTEPANEKU, VASTUVÕETUD REFORMID JA REFORMID, MIS ON VASTUVÕTMISEL EUROOPA PARLAMENDIS JA NÕUKOGUS			
	PANGAD JA KINDLUSTUSANDJAD	FINANTSTURUD	TARBIJAD
Juuli 2010	Kapitalinõuete direktiiv (CRD III): uued eeskirjad finantsasutuste tasude, usaldatavusnormatiivide ja juhtimise kohta		Hoiuste tagamise skeeme käsitleva direktiivi läbivaatamine (*)
			Investeeringute tagamise skeeme käsitleva direktiivi läbivaatamine
September 2010	Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu ning panganduse, väärtpapierituru ja kindlustusvaldkonna Euroopa järelevalveasutuste asutamine (*)		
		Börsiväliselt kaubeldavate tuletisinstrumentide määrus (*)	
		Määrus lühikeseks müügi ja krediidiriski vahetustehingute teatavate aspektide kohta (**)	
Oktoober 2010		Direktiiv riskifondide ja erakapitali investeerimisfondide kohta	
Detsember 2010	Reitinguagentuuride reformid (2. osa) (*)		SEPA määrus (ühtne euromakseala)
Märts 2011			Direktiiv hüpoteeklaenude kohta
Juuli 2011	Pankade kapitalinõuete direktiivi läbivaatamine (CRD IV) (*)		Soovitused põhimaksekontole juurdepääsu kohta
Oktoober 2011		Finantsinstrumentide turge käsitleva direktiivi läbivaatamine ning uued meetmed seoses turu kuritarvitamisega (*)	
	Raamatupidamisalaste direktiivide ja läbipaistvusdirektiivi läbivaatamine		
November 2011	Reitinguagentuuride reformid (3. osa) (*)		
		Auditisektori reform	
Detsember 2011		Ettepanek riskikapitali korra kohta	

 Euroopa Liidu poolt vastu võetud ettepanekud.

 Euroopa Parlamendis ja nõukogus praegu arutamisel olevad komisjoni ettepanekud.

(*) http://ec.europa.eu/internal_market/finances/policy/map_reform_en.htm

(**) G20 ettepanekud.

Lühikeseks müük ja krediidiriski vahetustehingud

Parlamendi ja nõukogu kokkulepe kujutas endast olulist sammu suurema läbipaistvuse, stabiilsuse ja vastutustundlikkuse suunas väärtpapierite katteta eelmüügi tehingute ning riiklike krediidiriski vahetustehingute turgudel. Kõnealuse määruse⁽¹⁷⁾ jõustumisel on reguleerivatel asutustel võimalik reageerida kooskõlastatavalt ja tõhusamalt, kui lühikeseks müük kujutab endast ohtu turgude stabiilsusele.

*Finantstehingute maks
oleks maks kõigi tehingute
pealt, mis tehakse
finantseerimisasutuste
vahel.*

Finantsturud ja börsid

Komisjon esitas ettepanekud⁽¹⁸⁾ vaadata läbi direktiiv finantsinstrumentide turgude kohta, mille eesmärk on muuta finantsturud tõhusamaks ja läbipaistvamaks, eelkõige suurendada vähem reguleeritud turgude järelevalvet ja vähendada ülemäärast volatiilsust kauba tuletisinstrumentide turgudel. Samuti tegi komisjon ettepaneku turu kuritarvitamist käsitleva määruse⁽¹⁹⁾ kohta ning siseriingitehinguid ja turu kuritarvitamist käsitleva direktiivi⁽²⁰⁾ kohta, et tagada sellise tegevuse eest Euroopa tasandil tõhusad kriminaalkaristused. Neis ettepanekutes tehakse järeltõlget hiljutisest finantskriisist saadud õppetundidest, samuti tehakse ettepanek jõustada 2009. aastal Pittsburghis G20 sõlmitud kokkulepe.

Reitinguagentuurid

Komisjon võttis 2011. aasta novembri keskel vastu kaks ettepanekut⁽²¹⁾ reitinguagentuuridele rangemate eeskirjade kehtestamiseks. Reitinguagentuurid on tänapäeva finantsturgudel olulised asutused, kelle antud reitingutel on otsene mõju investorite, laenuvõtjate, emitentide ja valitsuste tegevusele. Näiteks panga reitingu alandamine võib mõjutada seda, kui palju kapitali peab pangal olema, samas kui riigivõla reitingu alandamine muudab laenuvõtmise riigi jaoks kallimaks. Hoolimata reitinguagentuure käsitlevate Euroopa õigusaktide vastuvõtmisest 2009. ja 2010. aastal on euroala võlakriisi hiljutised suundumused näidanud, et kehtiv reguleeriv raamistik ei ole piisav.

Reitinguagentuure käsitlevate kavandatud direktiivi eelnõu ja määruse eelnõu neli peamist eesmärki on järgmised:

- ▶ tagada, et finantseerimisasutused ei tugine investeerides pimesi ainult krediidireitingutele;
- ▶ läbipaistvamad ja sagedasemad riigivõla reitingud;
- ▶ reitinguagentuuride suurem mitmekesisus ja sõltumatus, et hoida ära huvide konflikte;
- ▶ suurendada reitinguagentuuride vastutust reitingute andmisel.

*Siseturu ja teenuste volinik
Michel Barnier tegi
ettepaneku võtta hulk uusi
meetmeid finantssektorit
reguleerivate õigusnormide
tõhustamiseks.*

Auditisektori reform

Komisjon võttis novembri lõpus vastu kaks ettepanekut,⁽²²⁾ mille eesmärk on parandada ELis kohustuslike auditite kvaliteeti ja taastada usaldus auditeeritud finantsaruannete vastu, eelkõige pankade, kindlustusandjate ja suurte börsil noteeritud äriühingute puhul. Ettepanekutega täpsustatakse audiitorite rolli ja kehtestatakse rangemad eeskirjad, mille eesmärk on tugevdada audiitorite sõltumatust ja mitmekesistada praegust väga kontsentreeritud audititurgu. Lisaks teeb komisjon ettepaneku luua audititeenuste ühtne turg, mis võimaldab ühes liikmesriigis tegevusloa saanud audiitoril pakkuda oma teenuseid piiramata tult ja hõlpsasti kogu Euroopas. Samuti hõlmavad kõnealused ettepanekud audiitorite tugevamat ja koordineeritumat järelevalvet ELis.

VIITED

- (¹) http://ec.europa.eu/europe2020/tools/monitoring/annual_growth_survey_2011/index_et.htm
- (²) <http://www.european-council.europa.eu/home-page/highlights/pact-for-the-stability-of-the-euro-area.aspx?lang=en>
- (³) http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/euro_plus_pact_presentation_december_2011_en.pdf
- (⁴) http://ec.europa.eu/europe2020/tools/monitoring/recommendations_2011/index_et.htm
- (⁵) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/11/566&format=HTML&aged=1&language=EN&guiLanguage=en>
- (⁶) Komisjoni teatis. 2012. aasta majanduskasvu analüüs (KOM(2011) 815).
- (⁷) Iga-aastane majanduskasvu analüüs. 3. lisa. Ühise tööhõivearuande eelnõu (KOM(2011) 11).
- (⁸) http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/index_en.htm
- (⁹) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/124882.pdf
- (¹⁰) Euroopa stabiilsusmehhanismi asutamisleping, <http://www.european-council.europa.eu/media/582311/05-tesm2.en12.pdf>
- (¹¹) Komisjoni teatis. Stabiilsus- ja majanduskasvu tegevuskava (KOM(2011) 669).
- (¹²) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/126658.pdf
- (¹³) Roheline raamat stabiilsusvõlakirjade kasutuselevõtu teostatavuse kohta (KOM(2011) 818).
- (¹⁴) Ettepanekud: direktiiv, mis käsitleb krediidiasutuste tegevuse alustamise tingimusi ning krediidiasutuste ja investeerimisühingute usaldatavusnõuete täitmise järelevalvet (KOM(2011) 453), ning määrus krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta (KOM(2011) 452).
- (¹⁵) Ettepanek: direktiiv, milles käsitletakse finantstehingute maksu ühist süsteemi (KOM(2011) 594).
- (¹⁶) Komisjoni töödokument. Finants- ja majanduskriisi tõttu vastuvõetud ajutiste riigiabieskirjade mõju (SEK(2011) 1126).
- (¹⁷) Ettepanek: määrus lühikeseks müügi ja krediidiriski vahetustehingute teatavate aspektide kohta (KOM(2010) 482).
- (¹⁸) Ettepanek: direktiiv finantsinstrumentide turgude kohta (KOM(2011) 656).
- (¹⁹) Ettepanek: määrus siseringitehingute ja turuga manipuleerimise (turu kuritarvitamise) kohta (KOM(2011) 651).
- (²⁰) Ettepanek: määrus siseringitehingute ja turuga manipuleerimise korral kohaldatavate kriminaalkaristuste kohta (KOM(2011) 654).
- (²¹) Ettepanekud: määrus reitinguagentuuride kohta (KOM(2011) 747) ja direktiiv vabalt võõrandatavatesse väärtipaberitesse ühiseks investeeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta ning alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta seoses liigse tuginemisega krediidireitingutele (KOM(2011) 746).
- (²²) Ettepanekud: määrus avaliku huvi üksuste kohustusliku auditiga seonduvate erinõuete kohta (KOM(2011) 779) ja direktiiv, mis käsitleb raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohustuslikku auditit (KOM(2011) 778).

2. peatükk

Suurem majanduskasv

Euroopa 2020. aasta strateegia on ELi ühine tegevuskava järgmise kümne aasta majanduskasvu toetamiseks.

Selles määratletakse nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil selged prioriteedid ja eesmärgid Euroopa majanduskasvu hoogustamiseks järgmise kümnendi jooksul. Strateegias käsitletakse nii kohe lahendamist nõudvaid ülesandeid, mis on seotud kriisiga, kui ka vajadust struktuurireformide järele majanduskasvu soodustavate meetmete kaudu, mida on vaja Euroopa majanduse tugevdamiseks tulevikku silmas pidades. Strateegia rakendamist kontrollitakse 1. peatükis kirjeldatud Euroopa poolaasta raames.

Ühtne turg on Euroopa 2020. aasta strateegia üks põhielemente. Selle potentsiaali suurendamine edendab Euroopa majandust, toetab täiendavalt majanduskasvu tegevuskava, soodustab teenuste ja tööstuse tõhustamist, loob uusi võimalusi rahvusvahelise kaubanduse vallas ning viib enamate ja paremate tööhõivevõimalusteni.

Kõiki liidu meetmeid toetatakse liidu eelarvest, mis on nüüd rohkem kui kunagi varem keskendatud majanduskasvu tegevuskavale, samas kui uute mitmeaastaste (2014–2020) eelarveettepanekute keskmis on Euroopa poliitikast tuleneva maksimaalse lisaväärtuse võimendamine.

ELi majanduskasvu poliitika – Euroopa 2020. aasta strateegia

Euroopa 2020. aasta strateegia⁽¹⁾ hõlmab 2020. aasta viit eesmärki: intensiivistada kümnendi lõpuks jõupingutusi ELi tuleviku seisukohast järgmistes kriitilistes valdkondades: tööhõive, innovatsioon, kliima/energia, haridus ja sotsiaalne kaasatus. Eesmärkides lepitakse kokku ELi jaoks tervikuna ning nende alusel seab iga liikmesriik oma riiklikus reformikavas riiklikud eesmärgid:

- ▶ 75% elanikkonnast vanuses 20–64 aastat peab olema tööga hõivatud;
- ▶ 3% ELi SKPst tuleb investeerida teadus- ja arendustegevusse;
- ▶ EL peab vähendama kasvuhoonegaaside heitkoguseid 1990ndate aastate tasemega võrreldes vähemalt 20% võrra või tingimuste sobivuse korral 30% võrra; suurendama energiatõhusust 20% võrra ja suurendama taastuvenergia osakaalu üldises energiatarbimises 20%ni;
- ▶ kooli poolelajätjate määr peab jääma alla 10% ning vähemalt 40%l nooremast põlvkonnast peab olema kõrghariduskraad või -diplom;
- ▶ vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arv peab vähenema 20 miljoni võrra.

Euroopa 2020. aasta strateegiat täiendavad seitse juhtalgatust, milles on kombineeritud Euroopa ja liikmesriikide tasandi meetmed Euroopa 2020. aasta strateegia prioriteetidega seotud võtmeküsimuste lahendamiseks ning mis on suunatud eesmärkide saavutamise toetamisele. Algatused on järgmised: „Noorte liikuvus”, „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava”, „Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise tegevusprogramm”, „Innovatiivne liit”, „Digitaalarengu tegevuskava”, „Üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika“ ja „Ressursitõhusus”.

Majanduskasvu tegevuskava maksimaalseks rakendamiseks võetakse kasutusse sotsiaal- ja majanduspoliitika kõik võimalused. Need hõlmavad meetmeid tööturu toimimise parandamiseks ELi suurema innovaativsuse potentsiaali silmas pidades, ressursitõhususe parandamiseks, haridustaseme tõstmiseks ning vaesuse leevendamisele ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamisele kaasaaitamiseks.

Euroopa 2020. aasta strateegia – haridus ja koolitus

Innovatsiooni ja majanduskasvu edendamiseks on vaja kvalifitseeritud ja koolitatud tööjõudu. Hea hariduse ja väljaõppega elanikkond on vajalik ka Euroopas toimivate demograafiliste muutuste ja sotsiaalse kaasatusega seotud probleemide lahendamiseks. Seetõttu on investeringud kvaliteetsesse haridusse, elukestvasse õppesse ja koolitusse Euroopa 2020. aasta strateegia majanduskasvu eesmärkide saavutamiseks üliolulised.

Alusharidus

Haridus- ja hoolekandesüsteemid nende laste jaoks, kes ei ole veel jõudnud kohustuslikku kooliikka, varieeruvad riigiti; liikmesriigid arendavad ühiselt välja üleeuroopalist „koolieelset haridust” või „alusharidust” reguleerivaid põhimõtteid. 2011. aasta veebruaris tõi komisjon esile võtmeküsimused väikelaste hariduse ja kasvatuse alase Euroopa edaspidise koostöö osas, mille eesmärk on parandada lastele suunatud teenuste kättesaadavust ja kvaliteeti, alates vastsündinutest kuni kohustuslikku kooliikka jõudnuteni vastavalt teatises „[Väikelaste haridus ja hoid: lapsed tuleb eluks tulevikuühiskonnas hästi ette valmistada](#)” sätestatule⁽²⁾. 2011. aasta maikuu kinnitasid ELi haridusministrid need plaanid ja käivitasid poliitikate väljatöötamise koostööprotsessi Euroopa tasandil.

Kooli poolelijätmine

Kooli poolelijätjate arvu vähendamine on keerukas probleem ja hariduspoliitika üksi ei saa seda lahendada. Samas annaks koolist väljalangejate osakaalu vähendamine kogu Euroopas ainuüksi ühe protsendi võrra meile igal aastal juurde peaaegu pool miljonit haritud noort. Nõukogu toetas komisjoni kõnealuse valdkonna tegevuskava, millega edendatakse tõhusat strateegiat kooli poolelijätmise vähendamiseks ning haridus-, noorte- ja sotsiaalpoliitika rakendamiseks. Strateegia peaks hõlmama ennetus-, sekkumis- ja kompensatsioonimeetmeid. Liikmesriigid võtsid kohustuse töötada riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke asjaolusid arvestades välja terviklikud tegevuskavad ning integreerida need riiklikesse reformikavadesse.

© Euroopa Liit

Uus kõrgharidusreformi strateegia

„Noorte liikuvuse“ algatuse osana avaldas Euroopa Komisjon 2011. aasta septembris reformikava, mille eesmärk on suurendada koolilõpetajate arvu, parandada õpetamise kvaliteeti ja kasutada maksimaalselt hariduse võimalusi ELi majanduse kriisjärgsel tugevdamisel⁽³⁾. Strateegias on välja toodud prioriteetsed valdkonnad, kus ELi riikidel tuleb vaeva näha ühiste hariduseesmärkide saavutamisel, samuti on esitatud tegutsemisviisid, mille kaudu Euroopa Liit saab toetada riikide ajakohastamispoliitikat. ELi tasandi algatuste hulka kuulub ülikoolide pingeritta seadmine eri kriteeriumide alusel, tänu millele saavad üliõpilased endi jaoks sobivaimatest õppekursustest parema ettekujutuse, ning laenu tagamiskava „Erasmus for Masters“ nende üliõpilaste jaoks, kes soovivad läbida kogu magistriõppe muus ELi riigis.

*Euroopa Komisjoni
hariduse, kultuuri,
mitmekeelsuse ja noorte
volinik Androulla Vassiliou
maailma suurimal
kutseõppevõistlusel
WorldSkills 2011 Londonis.*

„Erasmus kõigi jaoks“

Novembris esitas komisjon uue programmi – „Erasmus kõigi jaoks“ – ettepaneku. Programm võimaldaks saada kuni 5 miljonil inimesel ELi toetusi hariduse omandamiseks, koolituseks või vabatahtlikuks tegevuseks välismaal aastatel 2014–2020, mis on peaaegu kaks korda rohkem kui praegu.

„Noorte liikuvus“

Algatuses „Noorte liikuvus“⁽⁴⁾ on sätestatud, kuidas EL võib saavutada Euroopa 2020. aasta strateegias seatud eesmärgid tegevuse kaudu järgmises kolmes valdkonnas nii riiklikul kui ka liidu tasandil:

- ▶ haridus- ja koolitussüsteemide parandamine kõikidel tasemetel;
- ▶ tõhusamad poliitilised meetmed noorte tööhõive parandamiseks;
- ▶ ELi noorte liikuvuse suurendamine õppe-eesmärkidel ja tööturul.

Kõigi kõnealuste valdkondade kohta on algatuses „Noorte liikuvus“ mitmekesine tegevuskava, mis hõlmab liikmesriikidele suunatud konkreetseid soovitusi, uusi seadusandlikke algatusi, noortele paremate teabevahendite hankimise toetamist ja ettevõtlussektori suuremat kaasamist.

Aasta jooksul töötati välja mitu konkreetset algatust, näiteks meede „Sinu esimene EURESi töökoht” noortele inimestele sobivate töökohtade leidmiseks, teavituskampaania „Noorte liikuvus” riiklike ja piirkondlike ametiasutuste ning ettevõtlussektori aktiivseks kaasamiseks ja teadlikkust tõstev meede „Noored töö!”, mille abil luuakse kontakte noorte inimeste ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete vahel, et suurendada nende kui tööandjate nõudlust noorte tööjõu järele.

Noorte töötuse aina suurenev probleem nõuab liikmesriikide ja komisjoni ning nende ja tööturu osapoolte partnerlusel põhinevat lähenemisviisi. Seetõttu pakkuski komisjon välja „Noortele pakutavate võimaluste algatuse”⁽⁵⁾. Algatus tugineb kahel ELi tegevusliinil: ELi rahalise toetuse täielik mobiliseerimine ning riikide tegevuspõhimõtete ja majandusnäitajate läbivaatamise tõhustamine. Liikmesriigid ja EL ühendavad jõupingutused Euroopa Sotsiaalfondi (ESFi) paremaks kasutamiseks noorte tööhõive meetmete jaoks, koolist tööle ülemineku toetamiseks ja noorte tööturul liikumise toetamiseks.

© Euroopa Liit

Juhtalgatus „Noorte liikuvus” on liikmesriikide ja komisjoni partnerlusel, et ergutada Euroopa Sotsiaalfondi vahendite aktiivsemat kasutamist noorte tööhõive meetmete võtmiseks, mille olulisust rõhutasid komisjoni president Barroso ning tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse volinik László Andor.

Komisjon rõhutas, et juba olemas olevaid, kuid seni veel eraldamata rahalisi vahendeid tuleks paremini ära kasutada: ESFi 30 miljardit eurot on endiselt eraldamata projektidele, mille abil võiksid liikmesriigid noortele laiaulatuslikumaid toetuskeeme luua. Lisaks osutatakse ESFi kaudu 1,3 miljoni euro ulatuses tehnilist abi rohkemaarvuliste praktikavõimaluste pakkumiseks.

„Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava”

Tööturu probleemide lahendamiseks võetavate meetmete väljatöötamine jätkub juhtalgatuse „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava” raames. 13 põhimeetme osas on tegevus olnud edukas. Kõnealuste meetmete hulka kuulub näiteks ülevaade oskuste kohta Euroopa Liidus, mille eesmärk on suurendada läbipaistvust tööotsijate, töötajate, ettevõtjate ja/või riigiasutuste jaoks, esitades ajakohastatud, kuni 2020. aastani ulatuvaid prognoose oskuste pakkumise ja turu vajaduste kohta. Edusamme on tehtud ka sellise juhtalgatuses ettenähtud valdkondliku algatuse nagu tervisevaldkonna töötajaid käsitlev töökava rakendamisel.

Töötajate vaba liikumine

Erialase pädevusega töötajad vajavad paremaid võimalusi, et kasutada vaba liikumise ja töö leidmise õigust. Kuigi edusamme on märgata, tooks ühtsele turule kasu selliste töötajate suurem liikuvus. Sel eesmärgil viis komisjon läbi laialdase avaliku arutelu küsimuses, kuidas ajakohastada kutsekvalifikatsioonide direktiivi⁽⁶⁾. Arutelu tulemuste põhjal esitas komisjon direktiivi muutmise ettepanekud.

Euroopa 2020. aasta strateegia – sotsiaalne kaasatus

Vaesuse vähendamine on esmakordselt eesmärgiks seatud Euroopa 2020. aasta majanduskasvustrateegia raames. ELi juhid on lubanud aastaks 2020 päästa vähemalt 20 miljonit inimest vaesusest ja sotsiaalsest tõrjutusest. Lahendamist ootab mitu ülesannet: edendada aktiivset osalust ühiskonnas ja tööturul, lahendada majandusliku tõrjutuse ja ülemäärase võlgnevusega seotud probleemid, kaotada laste vaesus, võimaldada igaühele inimväärsed elamistingimused ja kõrvaldada diskrimineerimine ning parandada puuetega inimeste, etniliste vähe- muste, immigrandide ja teiste haavatavate rühmade väljavaateid.

Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemine

Rohkem kui 80 miljonit inimest ELis (sealhulgas 20 miljonit last ja 8% töötavast elanikkonnast) ähvardab vaesusrisk. Seetõttu kehtestati vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogrammi abil meetmed, et saavutada Euroopa 2020. aasta strateegiasse kuuluv ELi eesmärk vähendada vaeste ja sotsiaalselt tõrjutute arvu 2020. aastaks vähemalt 20 miljoni võrra.

Kuigi vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemine on peamiselt liikmesriikide valitsuste pädevuses, saab EL siin kooskõlastavat rolli võttes teha järgmist: kindlaks määrata parimad tavad ja soodustada üksteiselt õppimist, kehtestada eeskirjad kogu ELi jaoks ning teha kättesaadavaks rahalised vahendid, eelkõige ESF.

Selle eesmärgi saavutamise põhimeetmed:

- ▶ lihtsam juurdepääs töökohtadele, sotsiaalkindlustusele, olulistele teenustele (tervishoid, eluase jne) ja haridusele;
- ▶ parem ELi vahendite kasutamine sotsiaalse kaasatuse toetamiseks ja diskrimineerimisega võitlemiseks;
- ▶ sotsiaalne innovatsioon, et leida arukaid lahendusi eelkõige sotsiaalse toetuse tõhusamaks ja tulemuslikumaks muutmisel;
- ▶ uued partnerlused avaliku ja erasektori vahel.

Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogrammi esimene iga-aastane kohtumine toimus 17.-18. oktoobril Krakówis. Kohtumisel hinnati vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise eesmärkide täitmise edukust.

Romadest ELi kodanike integreerimine

Euroopa Ülemkogu(?) kiitis heaks komisjoni ettepaneku romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiate ELi raamistiku kohta⁽⁸⁾. Euroopa hinnanguliselt 10–12 miljonist romast kogevad paljud oma igapäevaelus eelarvamusi, sallimatust, diskrimineerimist ja sotsiaalset tõrjutust. Nad on kõrvale jäetud ja elavad väga vaestes sotsiaal-majanduslikes tingimustes. Euroopa 2020. aasta majanduskasvu strateegias ei ole kohta Euroopa suurima vähemuse jätkuvalle majanduslikule ja sotsiaalsele tõrjutusele. Uue raamistikuga aidatakse suunata liikmesriikide romasid käsitlevat poliitikat ja koondada ELi tasandi vahendeid nende kaasamise toetamiseks, eelkõige haridusele, töökohtadele, tervishoiule ja eluasemetele juurdepääsu osas.

ELi kaasrahastatud romadeteemaline projekt on pärjatud digitaalse meedia auhinnaga

Euroopa Liidu kaasrahastatud projekt, mille eesmärk on filmide abil muuta väljakujunenud roma stereotüüpe, pärjati Ameerika Ühendriikides asuva ajakirjanike ühingu Society of Professional Journalists prestiižika auhinnaga. Projekti „Colourful but Colourblind” raames tootsid roma ja muud päritolu ajakirjanikud koos 25 lühifilmist koosneva seeria, milles jutustatakse lugusid Kesk- ja Ida-Euroopas elavatest roma kogukondadest. Projekti eesmärk oli innustada romade küsimuse tasakaalustatumat käsitlemist ja roma ajakirjanike suuremat osalemist peavoolumeedias.

© Euroopa Liit

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse volinik László Andor esitamas ELi ettepanekuid ühtekuuluvuspoliitika kohta aastateks 2014–2020.

Euroopa Sotsiaalfond ja ELi ühtekuuluvuspoliitika sotsiaalne mõõde – tööhõive edendamine ELis

Euroopa Sotsiaalfond (ESF) on liidus tööhõivevõimaluste ja oskuste parandamise, hariduse ja elukestva õppe edendamise, sotsiaalse kaasatuse suurendamise ning vaesuse vastu võitlemise peamine rahastamisvahend⁽⁹⁾. ESF on otsustava tähtsusega element Euroopa 2020. aasta majanduskasvu ja tööhõivet käsitlevas 2020. aasta strateegias, millega tahetakse parandada inimeste elu neile paremate oskuste ja tööväljavaadete andmise kaudu. ESF toetab igal aastal ligikaudu 10 miljonit lõplikku abisaajat, suurendades seeläbi nende võimalusi uue töökoha leidmiseks või endise töökoha säilitamiseks. Mitu ESFi projekti on suunatud rühmadele, mis seisavad silmitsi eriti suurte raskustega, näiteks noored, vanemaealised töötajad, naised või vähemused⁽¹⁰⁾. Aastateks 2007–2013 on riiklikele ja piirkondlikele ametiasutustele inimestesse investeerimiseks ette nähtud rohkem kui 75 miljardit eurot kooskõlas ELi tasandil kokkulepitud poliitiliste prioriteetidega.

Inimese esikohale asetamine on oluline Euroopa Komisjoni jõupingutustes kriisist väljumisel. ESF on osa ELi struktuurifondidest, mille kaudu realiseeruvad ELi tegevuspõhimõtted miljonite kodanike jaoks, aidates neil leida tööd ja toetades rohkete töövõimalustega majanduse taastumist⁽¹¹⁾; kaks asjakohast näidet on toodud allpool.

Projekt „Töö” (Rootsi)

ESFi projektis, mis viidi ellu Rootsis Ämälis aastatel 2008–2010, keskenduti noorte töötute tagasi tööle, õppima või koolitusele suunamisele. Projekti siht-rühma kuulusid 16–25aastased noored, kes elatusid riigi sotsiaaltoetustest või omavalitsuse toetustest.

Ämáli 20–24aastaste noorte seas oli töötuid 2010. aastal 18%, mistõttu „Töö” osutus väärtuslikuks ja vajalikuks projektiks. Edukuse määr, mida mõõdeti sellega, kui paljud osalejad suutsid toetustele lootmise asemel hakata end ise ülal pidama, oli kõrge, ulatudes ligikaudu 60%ni. 38% neist leidis töökoha, 13% alustas õpinguid ja 8% läbis kutseõppeprogrammi.

Projekt QUALI-FORM-IDE (Belgia)

See ESFi rahastatav projekt on seadnud ambitsioonikad eesmärgid: koolituse kvaliteedi parandamine, tööhõive määra tõstmine ja Belgia prantsuskeelse piirkonna sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamine. Projekt moodustab lahutamatu osa tegevusest, mille eesmärk on tõsta tööhõive määra ELis sihiks seatud 70%ni ja võimaldada 12,5%l elanikkonnast saada igal aastal koolitust.

Nimelt selle projekti raames juhib riiklik tööhõiveamet Forem võrgustikku, millesse kuulub üheksa pädevuskeskust ja kolm „avatud” koolituskeskust Valloonias ja Brüsseli eri osades. Nendes keskustes antakse töötajatele oskused, mis on vajalikud kohalikel töökohtadel, näiteks logistika, värvimise, turismi, toitlustuse ning parkide hooldamise alal. Vahehindamisel selgus, et eesmärgid olid edukalt, st 70% ulatuses täidetud.

Euroopa 2020. aasta strateegia – teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon

„Innovatiivne liit”

Euroopa 2020. aasta strateegia keskmes on juhtalgatus „Innovatiivne liit”, milles keskendutakse meie ajastu tõsisimatele probleemidele, milleks on eelkõige tervishoid ja vananev elanikkond, kliimamuutus, energia ja toiduainetega kindlustatus ning vajadus suurema ressursitõhususe järele.

© Euroopa Liit

Juhtalgatuses „Innovatiivne liit” püüeldakse selle poole, et luua veelgi tihedamad seosed teadusuuringute, innovatsiooni ja töökohtade loomise vahel, mis on esmatähtis Euroopa kiireks taastumiseks praegusest majanduskriisist. Iga ELi teadusuuringutesse investeeritud euro tõstab tööstuse lisaväärtust 7–14 euro võrra, samas võib 2020. aastaks 3% eraldamine ELi SKPst teadus- ja arendustegevusele luua 2025. aastaks 3,7 miljonit töökohta ning suurendada SKPd 800 miljardi euro võrra aastas.

Algatuse „Innovatiivne liit” esimesel aastal on jõutud mitme olulise verstapostini. Esimesel Euroopa Ülemkogu kohtumisel 2011. aasta veebruaris asetati algatus „Innovatiivne liit” poliitilise päevakava keskmesse⁽¹²⁾. Samuti võttis komisjon veebruaris vastu meetmed, mille eesmärk on muuta ELi praegune teadusuuringute seitsmes raamprogramm (FP7) parimate teadlaste ja uuendusmeelsete äriühingute jaoks atraktiivsemaks ja kergemini juurdepääsetavaks⁽¹³⁾. Samal ajal avaldati Euroopa innovatsioonitegevuse tulemustabeli 2010. aasta väljaanne⁽¹⁴⁾, mis tähendas ELi üldisest olukorrast paremat ülevaadet andva uue innovatiivse liidu tulemustabeli edukat käikulaskmist.

Juunis käivitas komisjon aruka spetsialiseerumise platvormi eesmärgiga toetada piirkondi ja liikmesriike teadus- ning innovatsioonistrateegiate paremal määramisel⁽¹⁵⁾. Kuna puudub kõigile sobiv ühtne strateegiline lahendus, pakub uus platvorm liikmesriikidele võimalust hinnata oma nõrkusi ja tugevusi teaduse ja innovatsiooni valdkonnas ning kasutada ära oma konkurentsieeliseid.

Teaduse ja innovatsiooni volinik Máire Geoghegan-Quinn esitlemas uut 80 miljoni eurost teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi Horisont 2020, mis on mitmeaastase finantsraamistiku põhielement.

Juulis teatas Euroopa Komisjon ligi 7 miljardi euro eraldamisest, mille abil loodetakse ELi teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi (FP7) raames uute pakkumiskutsete avaldamisega jõuliselt elavdada teadusuuringutel põhinevat innovatsiooni. Tegemist oli Euroopa Komisjoni selle valdkonna läbi aegade suurima rahastamisepaketiga ELi teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi alt ning ühtlasi esimese taolisega alates „Innovatiivse liidu“ käivitamisest.

ELI PATENT

13. aprillil 2011 esitas Euroopa Komisjon tõhustatud koostöö raames ettepaneku kahe õigusakti kohta, millega nähakse ette vähendada Euroopas patentide maksumust kuni 80%⁽¹⁶⁾. Kui õigusaktid vastu võetakse, kohaldatakse neid 25 liikmesriigis ja suur kulude kokkuhoid hoogustab Euroopa innovatsioonivõimet.

Pakkumiskutsete peamine eesmärk oli siduda teadusuuringud innovatsiooniga, et lahendada sotsiaalseid probleeme ning luua püsivaid töökohti ja toetada majanduskasvu. Selleks peab Euroopa peamistel tehnoloogiaturgudel tulevikus juhtrolli saama. Erilist tähelepanu pööratakse ligikaudu 1 miljardi euro suuruse paketi kaudu VKEdele.

President Barroso avas 5. ja 6. detsembril esimese innovaatika konventsiooni, kus kogunes enam kui 1200 osalejat, kellele esinesid valdkonna tippkõnelejad. Ürituse käigus käivitasid Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeeringupanga grupp uue väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete tagatissüsteemi, et aidata neil juurde pääseda pankade rahastamisvõimalustele. Süsteemi kaudu antakse kuni 2013. aasta lõpuni eeldatavalt veel 6 miljardit eurot laenu raha lisaks, sealhulgas kuni 1,2 miljardit eurot VKEdele ja kuni 300 miljonit eurot teadusuuringute taristule.

„Horisont 2020“

30. novembril võttis komisjon vastu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020“⁽¹⁷⁾, mis on 80 miljardi euro suurune pakett teadustegevuse ja innovatsiooni rahastamiseks aastatel 2014–2020 osana jätkusuutliku majanduskasvu saavutamise ja uute töökohtade loomise püüdlusest Euroopas.

„Horisont 2020“ teeb rahastamise tänu ühtsete eeskirjade kehtestamisele tunduvalt lihtsamaks. Programmi alla koondatakse kogu teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamine, mis praegu toimub [teadustöö ja tehnilise arengu raamprogrammide](#), [konkurentsivõime ja innovatsiooni raamprogrammi](#) uuendustegevuse ning [Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi](#) kaudu.

Programmi „Horisont 2020“ raames kavandatakse abi teadusuuringutele ja innovatsioonile tugevdab ELi positsiooni teaduse vallas ligikaudu 24,6 miljardi euro suuruse sihtotstarbelise eelarve abil tipptasemel teadustegevuse ergutamiseks Euroopas, sealhulgas suurendatakse Euroopa teadusnõukogu rahastamist 77% võrra. Umbes 18 miljardi euro suurune investeering aitab tugevdada juhtpositsiooni innovatsiooni valdkonnas rõhuasetusega võtmetehnoloogiatele, parema juurdepääsuga kapitalile ja toetusega VKEdele. Samuti eraldatakse programmi kaudu umbes 31,7 miljardit eurot, et aidata lahendada kõikidele eurooplastele muret tekitavaid küsimusi, nagu kliimamuutus, jätkusuutliku transpordi ja säästva liikluse arendamine, taastuvenergia hinna taskukohasemaks muutmine, toiduohutuse ja toiduainetega kindlustatuse tagamine ning toimetulek rahvastiku vananemisest tingitud probleemidega.

Programmi „Horisont 2020“ abil lahendatakse sotsiaalseid probleeme teadusuuringute ja turu vahelise lõhe ületamisele kaasaaitamise kaudu näiteks seeläbi, et innovatiivsetele ettevõtetele pakutakse abi oma tehnoloogiliste läbimurrete muutmisel sellisteks turukõlblikeks toodeteks, mis võiksid saavutada tõelise kaubandusliku edu. Niisugune turupõhine lähenemisviis tähendab ka seda, et luuakse partnerlussuhteid erasektoriga ja liikmesriigid ühendavad vajaminevad ressursid. Programmi „Horisont 2020“ täiendatakse edasiste meetmetega, et kujundada välja Euroopa teadusruum ning arendada seda edasi eesmärgiga kõrvaldada takistused ja luua tõeline ühtne turg teadmiste, teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks.

„Digitaalarengu tegevuskava”

Algatuses „Digitaalarengu tegevuskava” käsitletakse kaasaegse majanduse olulisi aspekte, nagu kiire internetiühenduse kättesaadavus ja digitaalne infosisu, küberturve, tõhusamad elektroonilised avaliku sektori teenused ja uued tervishoiuteenused, mis teevad kodanike elu lihtsamaks, või sellise olukorra tagamine, kus igaühel on olemas oskused tehnoloogilisest revolutsioonist kasusaamiseks.

Digimajanduse tugisamba moodustavate kiiremate internetivõrkude kasutuselevõtu kiirendamiseks tegi komisjon ettepaneku eraldada Euroopa ühendamise rahastamisvahendi raames (50 miljardist eurost) 9,2 miljardit eurot lairibavõrkudele ja digitaalteenuste taristutele ning esitas ühtlasi vastavate projektide suuniseid sisaldava seadusandliku paketi. Eesmärk on täiendada olemasolevaid lairibataristu rahastamise vahendeid uuenduslike finantsinstrumentidega.

„Digitaalarengu tegevuskava” elluviimise plaan hõlmab ka mujal käesolevas dokumendis kirjeldatud meetmeid, mis käsitlevad ühtseid standardeid, vaidluste alternatiivset lahendamist, vabatahtlikku ühist Euroopa müügiõigust või teadustööd IKT valdkonnas (programmi „Horisont 2020” raames).

Hinnang selle kohta, kuidas EL ja liikmesriigid digimajandusega hakkama saavad ja kokkulepitud eesmärgid saavutavad, avaldati 2011. aasta „Digitaalarengu tegevuskava” tulemustabelis. Euroopa Komisjon on kooskõlas oma kohustusega järgida avatud andmete strateegiat teinud oma tulemustabeli andmekogumid ja statistika **üldsusele võrgus kättesaadavaks**, nii et igaüks võib ise analüüsi teha⁽¹⁸⁾.

2011. aasta juunis toimus Brüsselis esimene „Digitaalarengu tegevuskava” assamblee. Enam kui 1500 huvirühma kohtus seminarides ja täiskogu istungil, et arutada „Digitaalarengu tegevuskava” strateegia edusamme ning ergutada eesmärkide saavutamiseks vajalikku tegevust. Sellist ühise juhtimise lähenemise viisi jätkati teisel poollaastal kohaliku tasandi üritustega, mil komisjoni töötajad („saadikud”) külastasid kõiki liikmesriiki ja kohtusid protsessi edendamise ning tagasiside saamise eesmärgil kohalike huvirühmadega.

Euroopa haldusasutuste vaheline piiriülene elektrooniline koostöö on digitaalse ühtse turu rakendamise eeltingimus. Seetõttu moodustab Euroopa koostalitlusvõime strateegia määratlus, sealhulgas Euroopa koostalitlusvõime raamistik ja viimase rakendamine liikmesriigi tasandil, aastaks 2013 „Digitaalarengu tegevuskava” põhimeetme. Pärast seda, kui komisjon Euroopa koostalitlusvõime strateegia ja Euroopa koostalitlusvõime raamistiku 2010. aasta lõpus vastu võttis, on neid laialt levatatud ja nende rakendamise järelkontrollimeetmed on välja töötatud Euroopa haldusasutuste koostalitlusvõime lahenduste programmi raames.

Juunis toimunud esimesest digitaalarengu tegevuskava assambleest võttis osa üle 1500 sidusrühma.

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT)

Euroopa IKT teadus- ja arendustegevusse investeerimise tõhustamine paremate rahastamisvõimaluste ja parema koordineerimise abil on „Digitaalarengu tegevuskava” keskmes. 2011. aastal algatati uued IKT projektid, mille rahastamiseks nähti ette kokku umbes 850 miljonit eurot, samuti avaldati mitu pakkumiskutset 950 miljoni euro suuruse lisasumma ulatuses, mis tehakse kättesaadavaks 2012. aastal.

© Euroopa Liit

Digitaalarengu tegevuskava eest vastutav komisjoni asepresident Neelie Kroes rõhutamas olevikust kaugemale mõtlemise vajadust konverentsil „Tulevased ja kujunemisjärgus tehnoloogiad“.

Euroopa Komisjon käivitas maikuus uue juhtalgatuse tulevaste ja kujunemisjärgus tehnoloogiate uurimise valdkonnas. Eesmärk on saavutada selliseid olulisi läbimurdeid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) valdkonnas, mis võivad pakkuda lahendusi mõningatele ühiskonna suurimatest probleemidest. Kuus pretendentit konkureerivad ühe aasta jooksul, misjärel valitakse välja kaks projekti pikaajaliseks rahastamiseks kümne aasta kestel, ning mõlema kogueelarve on kuni miljard eurot.

Kaks ühist tehnoloogiaalgatust (Artemis ja ENIAC) said jätkuvalt toetust, nagu ka kolm avaliku ja erasektori partnerlust (PPP), mis käivitati koostöös teiste teemade/peadirektooraatidega Euroopa majanduse taastamise paketi raames (2008). Nende partnerluste eesmärk on suurendada investeeringuid tööstusharude juhitavasse teadus- ja innovatsioonitegevusse ning ühildada teadusuuringute programme energiasäästlike autode, Euroopa energiatõhusate ehitiste ja tuleviku tehaste valdkonnas.

[Tuleviku interneti käsitleva avaliku ja erasektori partnerluse](#)⁽¹⁹⁾ teadusuuringute ja innovatsiooni programm käivitati 2011. aasta maikuus eesmärgiga suurendada Euroopa konkurentsivõimet tuleviku interneti tehnoloogiate ning nutikaid lahendusi ja rakendusi toetavate süsteemide valdkonnas. Partnerlusega toetatakse innovatsiooni Euroopas ning aidatakse ettevõtetel ja valitsustel välja töötada uusi keerukatel võrgupõhistel andmetel põhinevaid internetilahendusi, et muuta taristud ja äritoimingud nutikaks.

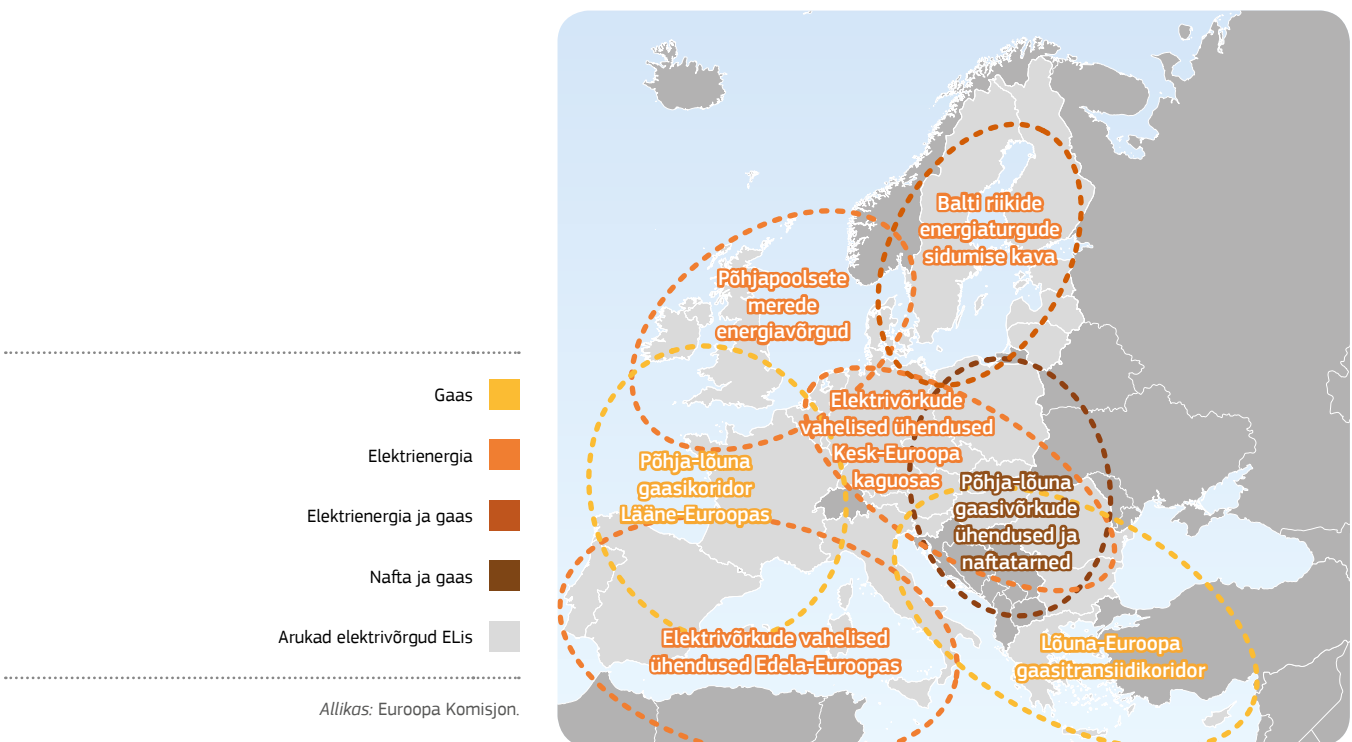

RESSURSI TÕHUSUSE TOETAMINE

Aprillis tutvustas Euroopa Komisjon Euroopa Liidu energiatoodete aegunud maksustamiseeskirjade põhjaliku uuendamise ettepanekut⁽²¹⁾. Uute kavandavate eeskirjade eesmärk on ümber korraldada praegune energiatoodete maksustamisviis, et viia see tasakaalu ning võtta arvesse nii toodete CO₂-heidet kui ka energiasisaldust. Eeskirjade abil püütakse ka edendada energiatõhusust ja keskkonnasõbralikumate toodete tarbimist ning vältida konkurentsimoonusi ühtsel turul.

- ▶ 2011. aasta märtsis võttis Euroopa Komisjon vastu valge raamatu⁽²²⁾, milles on esitatud Euroopa ühtse transpordipiirkonna tegevuskava. Tegevuskava sisaldab 40 konkreetset algatust järgmiseks aastakümneks, mille eesmärk on luua konkurentsivõimeline ja ressursitõhus transpordisüsteem, mis suurendab liikuvust, kõrvaldab peamised takistused võtmetähtsusega valdkondades ning hoogustab majanduskasvu ja suurendab tööhõivet. Ühtlasi vähendavad algatused märkimisväärselt Euroopa sõltuvust imporditud naftast, samuti CO₂-heidet transpordi valdkonnas (60% aastaks 2050).
- ▶ 2011. aasta septembris avaldas komisjon ressursitõhusa Euroopa tegevuskava⁽²³⁾, milles kirjeldatakse vahendeid ja meetmeid, mis võimaldaksid muuta ELi majanduse põhilisi loodusvarasid tõhusamalt kasutavaks majanduseks. Tegevuskava tugineb muudele ressursitõhususe juhtalgatuse raames tehtud algatustele ja täiendab neid. Tegevuskavas antakse raamistik, milles selgitatakse, kuidas võib ühtselt kavandada ja rakendada tulevasi meetmeid. Selles esitatakse vajalike struktuuriliste ja tehnoloogiliste muutuste visioon kuni aastani 2050 ning vahe-eesmärgid, mis tuleb saavutada aastaks 2020.
- ▶ Detsembris avaldatud energia tegevuskava aastani 2050⁽²⁴⁾ on uus pikaajaline raamistik, milles sätestatakse suunised, kuidas jõuda vähese CO₂-heidetega majanduseni aastaks 2050, nagu komisjon eelnevalt oli sätestanud. Meie majanduse süsinikdioksiidi heite vähendamine tähendab CO₂-heitmeteta elektrisektorit. Elektrisektorid maanteetranspordis annaksid samuti olulist kasu.

ENERGIATARISTU PRIORITEEDID 2020. AASTAKS
Geograafilised prioriteedid vastavad erinevatele energiaallikatele.

Heitkogustega kauplemise süsteem

Komisjon jätkas ettevalmistusi heitkogustega kauplemise läbivaadatud süsteemi õigeaegseks rakendamiseks. Kolmas kauplemisperiood algab 1. jaanuaril 2013⁽²⁵⁾. Eriti oluline samm astuti 26. septembril lennundussektori jaoks, kaasates selle sektori võitluse kliimamuutuse vastu koos teiste majandussektoritega. Alates 2012. aastast ühineb lennundussektor ELi heitkogustega kauplemise süsteemiga. Euroopa Komisjon on avaldanud võrdlusalused, mille põhjal eraldatakse kasvuhoonetega tasuta saastekvoodid rohkem kui 900 lennuevõtjale. Võrdlusaluste avaldamine võimaldab lennuevõtjatel välja arvutada neile kuni 2020. aastani tasuta eraldatavad saastekvoodid.

Parlament ja nõukogu leppisid kokku, et võetakse vastu uus direktiiv raskete kaubaveokite maksustamise kohta (Eurovignette)⁽²⁷⁾. Uues Euroopa raamseaduses, mis on 1999. aasta Eurovignette'i direktiivi läbivaadatud versioon, seatakse eesmärgiks vähendada kaubavedudega seotud maanteedtranspordist tulenevat saastet ja muuta liiklus sujuvamaks, kehtestades teemaksud, millega võetakse arvesse liiklusest tingitud õhu- ja mürasaaste kulud (nn väliskulud) ja mis aitavad vähendada liiklusummikuid.

ELi makropiirkondlikud strateegiad, mis toetavad ressursside tõhusamat kasutamist

ELi Läänemere piirkonna strateegia esimesest eduaruandest (milles keskenduti neljale probleemile: keskkonnaküsimused, heaolu, juurdepääsetavus ja turvalisus) ilmnes, et strateegia lihtsustas uusi projekte ja hoogustas juba olemasolevaid. Lisaks soodustab strateegia integreeritud lähenemisviis paremat poliitikakujundust ning rahastuse ja ressursside kooskõlastamist, mille tulemuseks on Euroopa 2020. aasta strateegia üldeesmärkide parem rakendamine. Samaseid tulemusi oodatakse ka ELi Doonau piirkonna strateegialt, mille rakendamist alustati 2011. aastal. Piirkonna majanduspotentsiaali arendamiseks ja keskkonnatingimuste parandamiseks on kavas rakendada umbes 200 prioriteetset meetet.

Tööstusalane konkurentsivõime on majanduse taastumise võtmetegur

Kui Euroopa tahab olla ka edaspidi maailma juhtiv majandusjõud, tuleb tööstusele kui liidu majanduskasvu strateegia lahutamatu osale anda keskne roll. Selline oli Euroopa Komisjoni 2010. aastal vastuvõetud teatise „Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika“⁽²⁸⁾ põhisõnum. Selles Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatuses on kavandatud strateegia, mille eesmärk on kiirendada majanduskasvu ja töökohtade loomist ning hoida ja toetada Euroopa tugevat, mitmekesist ja konkurentsivõimelist tööstust, mis pakub hästiasustatud tööd ning tekitab vähem süsinikuheiteid.

„Euroopa tööstus on heas vormis ja valmis konkurentsiks“. Selline oli peamine järeldus tööstuse konkurentsivõime aruande kohta, mille komisjon 2011. aasta oktoobris esitas.

Tööstuse toodang vähenes 2008. aasta finantskriisi tõttu 23% võrra. Euroopa töötlev tööstus on aga taastunud oodatust paremini. Tööstustoodang on praegu ligikaudu 14% suurem kui 2009. aasta märtsi madalseisu ajal, kuid siiski 9% väiksem kui 2008. aasta alguse kõrgajal (vt joonist järgmisel lk), ning töökohtade arv tööstuses ja tööstusega seotud teeninduses on võrreldes 2008. aasta kõrgajaga 11% vähenenud.

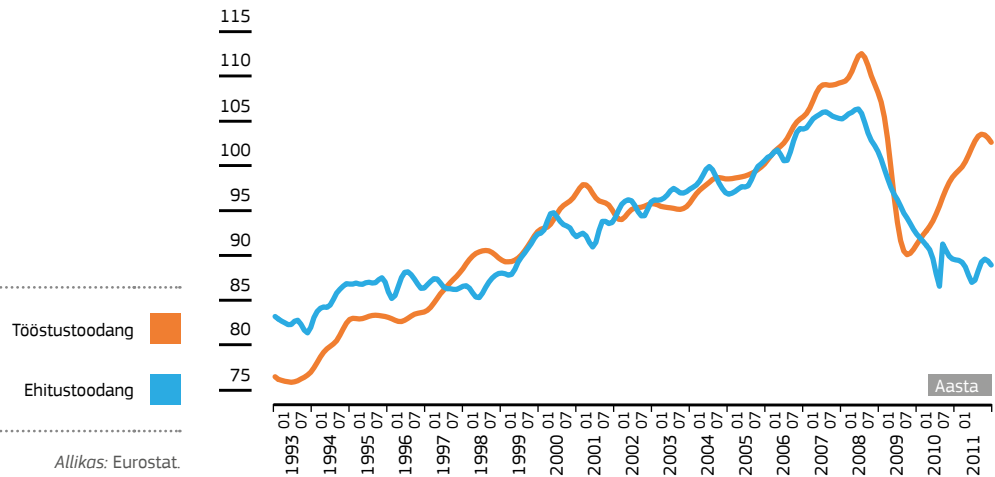
EUROOPA ENERGIATÕHUSUSE FOND (EEE-F)

1. juulil 2011 asutas komisjon EEE-Fi, mille kaudu eraldatakse umbes 146 miljonit eurot uuele energiatõhusus- ja taastuvenergiaprojektide rahastamisvahendile.⁽²⁶⁾

EU-27 TOOTMISE NÄITAJAD 1993–2011 (KORRIGEERITUD VASTAVALT SUUNDUMUSELE)

Toodangu väljalaskes on viimasel aastakümnel näha erinevat suundumust tootmise ja ehitamise valdkonnas.

Indeks (2005 = 100)

Konkurentsivõime aruannete peamised tulemused

- ▶ Töviljakus: Euroopa Liidu keskmisest kõrgem töviljakus on Belgias, Iirimaa, Madalmaades, Austrias, Luksemburgis, Soomes ja Rootsis, keskmisest madalam töviljakus on Bulgaarias, Tšehhi Vabariigis, Eestis, Küprosel, Lätis, Leedus, Ungaris, Poolas, Portugalis, Rumeenias, Sloveenias ja Slovakkias.
- ▶ ELis on vähem uusi innovatiivseid ettevõtteid: ELi äriühingud ei suuda uurimis- ja innovatsioonitöö tulemusi nii edukalt rakendada ja turgudele viia kui USA ja Jaapani äriühingud. Innovatiivsete äriühingute osa kõigi äriühingutega võrreldes on eriti suur Belgias, Saksamaal, Luksemburgis ja Portugalis, seevastu väike Lätis, Leedus, Ungaris ja Poolas.
- ▶ Tööstus on varasemaga võrreldes üha tihedamalt seotud teenustega: kasutatakse eelkõige teadmistemahukaid äriteenuseid, kas otsese või kaudse sisendina, ning need moodustavad 9% EU-12 ning 18% EU-15 ekspordist.
- ▶ ELi tööstus suurendab toormetõhusust: üha enam võetakse kasutusele teisest tooret ja innovatiivseid asendusmaterjale, samas on mitteenergiamahuka toorme kättesaadavus ja soodne hind mitme ELi toormemahuka tööstusharu konkurentsivõime jaoks ülitähtis.
- ▶ Tööstuse tõhusus: Euroopa Liit on paljudel aladel juhtival kohal, üldiselt ees USAst ja jõudmas järele Jaapanile. Tulemused liikmesriikide ja ka tööstusharude lõikes on aga väga erinevad.
- ▶ Valitsusepoolse reguleerimise ettevõtjasõbralikkus: riigid, kus äriühingute halduskoormus on väiksem, on Taani, Eesti, Küpros, Luksemburg, Soome ja Rootsi, seevastu Belgias, Kreekas, Itaalias, Ungaris ja Portugalis tuleb äriühingutelt enim kaebusi.

Euroopa tööstus vajab juurdepääsu kriitilise tähtsusega toorainetele

Hindade ülemäärane kõikumine kõikidel peamistel kaubaturgudel toimub ajal, mil Euroopa tööstuse konkurentsivõime sõltub olulisel määral tõhusast ja turvalisest juurdepääsust toorainetele. Toorained on ELi majanduse jaoks esmatähtsad ja eriti olulised kaasaegsete keskkonnasõbralike tehnoloogiate, sealhulgas elektriautode ja fotogalvaanilise energia arendamiseks. Sellised hinnakõikumised, mis sageli tulenevad proteksionistlikest meetmetest, suurendavad inflatsiooni ja moonutavad ülemaailmseid tooraineturgid. Sellel on aga omakorda negatiivne mõju arvukatele Euroopa sektoritele põllumajandustööstusest autotööstuseni. Vastuseks neile väljakutsetele esitas Euroopa Komisjon 2011. aasta veebruaris ühtse strateegilise nägemuse tooraineprobleemide lahendamiseks⁽²⁹⁾. Komisjon soovib meetmeid finants- ja kaubaturgude reguleerimise, toimimise ja läbi- paistvuse parandamiseks.

© Euroopa Liit

Komisjoni asepresident tööstuse ja ettevõtluse alal Antonio Tajani Euroopa satelliidi Envisat maketiga.

Ühtsed standardid konkurentsivõime tõstmiseks

Euroopa konkurentsivõime jaoks on väga oluline, et kiiremini töötataks välja ühtsed tööstusstandardid, mis suurendavad kulude kokkuhoidu ning toovad kasu nii ettevõtetele kui ka tarbijatele. Selle eesmärgi saavutamiseks tegi komisjon rea seadusandlikke ja muid ettepanekuid, et standardeid kiiremini ja rohkem välja töötada⁽³⁰⁾.

Komisjoni ettepaneku peamised abinõud on järgmised:

- ▶ Euroopa peaks taotlema, et suuremal arvul rahvusvahelisi standardeid töötataks välja nendes majandussektorites, milles tal on ülemaailmne juhtpositsioon;
- ▶ tuleks välja töötada suuremal arvul turupõhiseid Euroopa teenusstandardeid, mis annaksid ettevõtetele kaubanduslikud eelised;
- ▶ tuleb leida lihtne ja kiire viis aina olulisemaks muutuvate info- ja sidetehnoloogia standardite tunnustamiseks;
- ▶ komisjon kavatseb tugevdada koostööd Euroopa juhtivate standardiorganisatsioonidega (nt CEN, Cenelec ja ETSI), et teha nende standardid kiiremini kättesaadavaks;
- ▶ Euroopa standardid tuleb koostada selliste organisatsioonide abiga, kes esindavad neid, keda asjaomased standardid enim mõjutavad või puudutavad: tarbijad, väikeettevõtjad, keskkonna- ja sotsiaalvaldkonna organisatsioonid.

Uus standard universaalse mobiiltelefonilaadija jaoks, mis sobib kõikidele mudelitele, on suurepärase näide selle kohta, kui olulist rolli mängivad Euroopa standardid meie igapäevaelus (vt 3. peatükki).

KÄIBEMAKSUREFORM, MIS AITAB ELAVDADA MAJANDUSKASVU ETTEVÖTETE KULUDE VÄHENDAMISE TEEL

Komisjon võttis 6. detsembril vastu käibemaksu tulevikku käsitleva teatise,⁽³¹⁾ milles sätestatakse uue käibemaksusüsteemi põhimõtted ning esmatähtsad meetmed lihtsama, tõhusama ja kindlama käibemaksusüsteemi loomiseks ELis.

Uue käibemaksusüsteemi väljatöötamisel peetakse silmas kolme peaesmärki: esiteks peab käibemaks muutuma ettevõtjatele lihtsamini käsitletavaks; teiseks peaks käibemaks tõhusamalt toetama jätkusuutlikku majanduskasvu ja liikmesriikide jõupingutusi eelarve konsolideerimisel; kolmandaks tuleb lõpetada olukord, kus kogumata käibemaksu ja pettuste tõttu jääb saamata ülisuurtes summasdes tulu.

*Euroopa Komisjoni
regionaalpoliitika volinik
Johannes Hahn Itaalias.
Tõhus regionaalpoliitika on
konkurentsivõime ja
edukuse suurendamiseks
äärmiselt oluline.*

Ettevõtte tulumaksu ühtne konsolideeritud maksustamisbaas (CCCTB) – kulude vähendamine – konkurentsivõime tõstmine

Maksudega seotud kulud, mida Euroopas piiriülevalt tegutsevad ettevõtted kannavad, olles seejuures sunnitud tegelema 27 eri maksusüsteemiga, on märkimisväärsed. Olemasolevad tõendid näitavad, et nõuete täitmisega seotud kulud moodustavad hinnanguliselt 2–4% ettevõtte tulumaksu maksumuludest. Lisaks on nimetatud kulud veelgi tuntavamad VKEde jaoks, vähendades nende valmidust laiendada tegevust ka välismaale. On selge, et nii olulise probleemi lahendamiseks läheb vaja ühtset süsteemi.

2011. aasta jooksul koostas komisjon kauaoodatud ettepanekud⁽³²⁾ ELis ühiste eeskirjade kehtestamise kohta, mis reguleerivad siseturul tegutsevate ettevõtete tulumaksu maksustamisbaasi arvutamist. Uue süsteemi eesmärk on muuta ettevõtjate elu kergemaks: vähendada nõuete täitmisega seotud kulusid ning kasutada ära Euroopa siseturu mastaabisäästu majanduskasvu ja tööhõive suurendamiseks. Vastupidiselt levinud arvamustele ei käsitleta kõnealuses ettepanekus maksumäärade ühtlustamist: ettevõtte tulumaksumäärad kehtestavad ka edaspidi liikmesriigid.

CCCTB puhul pakutakse esimest korda ajaloos välja ühtsed ELi eeskirjad siseturul tegutsevate ettevõtete tulumaksu maksustamisbaasi arvutamiseks. Need ettevõtted, kes otsustavad süsteemi siseneda, arvutavad maksustatava kasumi välja vastavalt kõnealustele eeskirjadele. Süsteem on vabatahtlik: äriühingud otsustavad ise, kas nad liituvad süsteemiga või mitte. See pakub ka piiriülestele ettevõtetele võimalust esitada üheleainsale maksuametile üks konsolideeritud maksudeklaratsioon kogu oma tegevuse kohta ELis.

© Euroopa Liit

AUHINNA „REGIOSTARS AWARD 2011” VÕITJA KATEGORIAS „MAJANDUSLIK KONKURENTSIVÕIME – VALMISOLEK MAJANDUSMUUTUSTEKS”

Auhinna võitja on innovaatiliste süsteemide haldus SLIM. Projektiga SLIM edendati klastrite arendamist ülikoolide, piirkondlike ametiasutuste ja klastrite ühendamise teel selleks, et stimuleerida innovatsiooni asjaomastes äriühingutes. Projekti rakendati Kesk-Rootsi põhjaosas Dalarna, Gävleborgi ja Värmlandi piirkondades. Äriühinguid ergutati suhtlemist tõhustama ja laiendama, et arendada uusi tooteid ja teenuseid ning tõsta tööhõivet. Äriühingute tegevuse uurimine ja tulemustest teavitamine moodustasid olulise osa projektist.

ELi ühtekuuluvus-/regionaalpoliitikaga aidatakse kaasa piirkondade majanduskasvu kiirendamisele ja suuremale solidaarsusele

Ühtekuuluvuspoliitika on strukturealne keskmise pikkusega / pikemaajaline investeerimispoliitika piirkondlike majanduste arendamiseks. See on solidaarsuse poliitika, millega vähendatakse piirkondlike erinevusi ning mille abil rahastatakse eelkõige vaesemaid piirkondi eesmärgiga neid teistele järele aidata. Investeerimis- ja solidaarsuspoliitika, mille raames tehakse investeeringuid peamiselt, kuid mitte üksnes vaesematesse piirkondadesse, parandab üldisi majanduskasvu ja tööhõive väljavaateid kogu liidus.

Ühtekuuluvuspoliitika on ELi Euroopa 2020. aasta strateegia investeeringute peamine allikas ning aitab märkimisväärselt kaasa majanduskasvu ja heaolu saavutamisele. Tänu tugevale partnerluse põhimõttele ja detsentraliseeritud rakendussüsteemile on ühtekuuluvuspoliitikal suur potentsiaal integreerida strateegia poliitiliste ja rahastamisotsuste tegemisse nii piirkondlikul kui ka kohalikul tasandil. Kõikide piirkondade kaasamise abil aitab ühtekuuluvuspoliitika mobiiliseerida piirkondlike ja kohalike osapooli, luues seeläbi ELi prioriteetide eesmärkide ja ülesannete laiemat omaksvõttu, mis on eduka rakendamise eeltingimus.

Avatud ja õiglane siseturg

Ühtne turg on Euroopa Liidu peamine majandusmootor. Selle edasine areng on väga oluline nii praeguse majanduskriisiga toimetulekuks kui ka selleks, et veelgi hoogustada majanduskasvu ja tõsta tööhõivet. Vaatamata alates ühtse turu loomisest 1992. aastal tehtud edusammudele ei ole selle arengupotentsiaali veel täielikult rakendatud.

Ühtse turu akt

Ühtne turg peab edasi arenema ja looma aluse uuele, säästvamale ja kaasavamale majanduskasvule. Aprillis komisjoni poolt vastu võetud ühtse turu akt⁽³³⁾ hõlmab 12 valdkonda, millega ühtset turgu elavdatakse ja uuendatakse.

© Simon Smith/Vetta/Getty Images

12 majanduskasvu, konkurentsivõimet ja sotsiaalset progressi mõjutava teguri hulka kuulub töötajate liikuvus, VKEde rahastamine, tarbijakaitse, samuti digitaalne infosisu, maksustamine ja üleeuroopalised võrgud. Nende eesmärk on muuta elu lihtsamaks kõikide jaoks, kes turul osalevad, s.o ettevõtete, kodanike, tarbijate ja töötajate jaoks. Komisjon on teinud ettepaneku, et liit võtaks 2012. aasta lõpuks vastu neist igaühe puhul põhimeetme. Nõukogu on ühtse turu akti selgesõnaliselt heaks kiitnud ja võtnud vastu järeldused,⁽³⁴⁾ millega toetatakse komisjoni esitatud 12 prioriteetset meetet. Komisjon on lubanud need 2012. aasta lõpuks vastu võtta. Komisjon tegeleb ka hulga ühtse turu aktis samuti sätestatud paralleelsete poliitiliste algatustega. Kõige olulisem prioriteet on aga kahtlemata 12 põhimeetme elluviimine 2012. aasta lõpuks.

Elav kaubandustegevus ühisturul.

Ühtse turu akti olulisimaid ettepanekuid on läbivalt kirjeldatud käesolevas peatükis. Järgmises tabelis on esitatud ülevaade võetud põhimeetmetest.

Põhimeetmed	Ettepaneku kuupäev	Eesmärk
Energia maksustamise direktiivi muutmise õigusakt	13. aprill 2011	Uute eeskirjade eesmärk on korraldada ümber praegune energiatoodete maksustamisviis, et viia see tasakaalu ning võtta arvesse nii toodete CO ₂ -heidet kui ka energiasisaldust.
Õigusakt, millega kehtestatakse ELis ühtne patent	13. aprill 2011	Euroopa patentide omanikud saavad taotleda Euroopa Patendiametis ühist patendikaitset 25 liikmesriigi territooriumil. Selle tulemusena väheneb patentide maksumus Euroopas kuni 80%.
Euroopa standardsüsteemi käsitlevate õigusaktide läbivaatamine	1. juuni 2011	Tugevdada Euroopa standardimisprotsessi ja viia ellu Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatused.
Üleeuroopaliste transpordivõrkude suunised ja õigusaktid energiataristu kohta	19. oktoober 2011	Euroopa Komisjon avaldas ettepaneku määruse kohta, milles käsitletakse üleeuroopalise energiataristu suuniseid. Ettepaneku eesmärk on tagada, et 2020. aastaks on strateegiliste energiataristute ja hoidlate loomine lõpule viidud. Komisjon võttis vastu uue transporditaristu poliitika paketi. Pakett hõlmab ettepanekut TEN-T suuniste läbivaatamise kohta ja ettepanekut Euroopa ühendamise rahastamisvahendi kohta.
Meetmepakett ettevõtluse ja vastutustundlike ettevõtete toetamiseks	25. oktoober 2011	Sotsiaalse ettevõtluse algatuse tegevuskavaga aidatakse sellel areneval sektoril kasutada oma seni rakendamata potentsiaali. Algatusele lisandub ettevõtte ühiskondliku vastutuse ambitsioonikas strateegia, mille eesmärk on suurendada usaldusväärsuse taset ja tarbijate usaldust ning tõhustada ettevõtete panust ühiskonna heaolusse.
Uued meetmed sotsiaallettevõtete rahastamise edendamiseks	7. detsember 2011	Esitletakse Euroopa sotsiaallettevõtlusfondi uut määrgist, et investoriid saaksid Euroopa sotsiaallettevõtetele keskenduvad fondid hõlpsasti ära tunda.
Raamatupidamisstandardite direktiivi lihtsustamine	25. oktoober 2011	Ettepanekuga muuta raamatupidamisdirektiive soovib komisjon vähendada väikeettevõtjate halduskoormust. Finantsaruannete koostamise lihtsustamine muudaks need ühtlasi võrreldavamaks, selgemaks ja arusaadavamaks. VKEde töönaoline kulude kokkuhoid oleks hinnanguliselt 1,7 miljardit eurot aastas.
Õigusaktid vaidluste kohtuvälise lahendamise kohta	29. november 2011	Euroopa Komisjon võttis vastu õigusakti ettepanekud tagamaks, et kõik ELi tarbijad saavad lahendada oma probleeme lihtsalt, kiiresti, väheste kuludega ning kohtusse minemata. Tarbijatele, kes teevad veebi kaudu oste teises ELi riigis, tahab komisjon luua kogu ELi hõlmava ühtse veebiplatvormi, mis annab tarbijatele ja ettevõtetele ühtse portaali lepinguvaidluste lahendamiseks.
Seadusandlik algatus, mis lihtsustab riskikapitali kättesaadavust kogu Euroopas	7. detsember 2011	Komisjon esitas ELi tegevuskava raames strateegia VKEde rahastamisvõimaluste parandamiseks. See hõlmab ELi eelarvest ettenähtud ja Euroopa Investeeringuspanga antava finantsabi suurendamist ning määruse ettepanekut, millega nähakse ette riskikapitalifondide turustamise ühtsed eeskirjad.
Erialase kvalifikatsiooni tunnustamist käsitlevate olemasolevate õigusaktide ajakohastamine	19. detsember 2011	Lihtsustatakse eeskirju, milles käsitletakse spetsialistide liikuvust ELi riikide vahel, pakkudes kõigile huvitatud kutsealadele Euroopa kutsekaarti, mis võimaldab kvalifikatsioonide lihtsamat ja kiiremat tunnustamist. Lihtsustamise tulemusel selgineb süsteem ka tarbijatele, kuna liikmesriike kutsutakse üles läbi vaatama reguleeritud kutsealade kohaldamisala. Lisaks käsitletakse selles üldsuse muret seoses keeleoskusega ja tõhusa hoiatussüsteemi puudumisega kutsealaste rikkumiste korral, eelkõige tervishoiusektoris.
Riigihangete õigusraamistiku läbivaatamine	20. detsember 2011	Riigihankedirektiivide läbivaatamine on osa üldisest kavast Euroopa Liidu avaliku sektori pakkumismenetlust põhjalikult ajakohastada. Kava hõlmab ka kontsessioonide direktiivi.
Õigusaktid e-autentimise kohta ning elektroonilise allkirja direktiivi läbivaatamine	2012	Euroopa vajab õiguslikku alust, mis tagaks e-identimise ja e-autentimise vastastikuse tunnustamise kogu Euroopa Liidus, samuti tuleks läbi vaadata elektroonilist allkirja käsitlev direktiiv.
Õigusaktid töötajate lähetamist käsitleva direktiivi kohta ja selgitus selle kohta, kuidas kasutada sotsiaalseid põhiõigusi	2012	Eesmärk on tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust seeläbi, et tagatakse selgitus sotsiaalsete põhiõiguste kasutamise kohta ja üldist majandushuvi pakkuvate teenuste õigusliku raamistiku kohta. Selleks tuleb selgitada teise liikmesriiki lähetatud töötajaid käsitlevaid eeskirju. Tuleb tunnustada üldist majandushuvi pakkuvate teenuste väärtust ja avalike teenuste mõistet ELi õiguses laiemas mõttes.

Ühtse turu foorum

Esimene ühtse turu foorum peeti oktoobris Poolas Krakówis. Osalejaid tuli kokku ligi 1200, esindatud olid kodanikud, ettevõtjad, tarbijad, liikmesriikide (sealhulgas piirkondlikul ja kohalikul tasandil) ja riikide parlamentide esindajad, sidusrühmad, ajakirjanikud ja Euroopa institutsioonid. Kõikidel osalejatel paluti jagada oma kogemusi ja ideid ühtse turu toimimise kohta. Täpsemat teavet saab järgmiselt lingilt: http://ec.europa.eu/internal_market/top_layer/simfo_2011/index_en.htm

Krakóvi foorum avati esmaspäeval, 3. oktoobril viie auhinnatud tösielulooga, mille autoriks olid kodanikud ja ettevõtjad. Üleliidulise konkursi „Rääkige meile oma lugu!” raames välja valitud lugude eesmärk oli juhtida tähelepanu probleemidele, mis kodanikel ja ettevõtetel on tekkinud seoses Euroopa Liidu ühtse turuga.

Läbipaistvuse suurendamine ühtsel turul

Ettepanek olemasolevasse läbipaistvusdirektiivi muudatuste tegemiseks tehti 25. oktoobril 2010⁽³⁵⁾. Direktiivis on lünk teavitamise osas: direktiivis teabe avaldamist käsitlevad eeskirjad ei hõlma praegu osalusi teatavat tüüpi finants-instrumentides, mida saab kasutada majandushuvi omandamiseks börsil noteeritud ettevõtetes ilma tegelikult aktsiaid ostmata. See võib viia salajase osaluse omandamiseni noteeritud ettevõtetes. Sellisest käitumisest on mitu näidet, nagu hiljutine LVMH ja Hermès juhtum. Louis Vuitton Moët Hennessy (LVMH) teatas 2010. aasta oktoobris, et on omandanud ettevõttes Hermès International 17,1% osaluse väidetavalt 50% odavamalt, kasutades rahas arveldatavaid lihtaktsia vahetuslepinguid, ilma eelnevalt avalikustamata, et tal sellised instrumendid on. Selle tulemusena omandas LVMH märkimisväärse osaluse Hermèsis, ilma et Hermès või turg sellest teadlik oleks olnud. See tingis teabe ebaühtlase jaotumise, mis võis kaasa tuua Hermès aktsiate ebaõige turuhinna.

Väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEdele) toetuv majanduse taastumine

Oktoobris 2011 avaldatud VKEde tulemuslikkuse aruandes 2010. aasta kohta on märgitud, et VKEde on 2008/2009. aasta majanduslangusest üle saamas. VKEde arv ELis jäi endiselt 2009. aasta tasemele: kokku oli neid 20,8 miljonit. Pärast 6,4% langust 2009. aastal kasvas VKEde kombineeritud brutolisandväärtus 2010. aastal 3,4% võrra (pluss prognoositud 3,7% suurune kasv 2011. aastal). Töötajate arvu vähendamine, mis algas 2009. aastal (-2,7%) aeglustus 2010. aastal (-0,9%).

2011. aasta veebruaris esitas komisjon Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act” läbivaatamisdokumendi⁽³⁶⁾, et võtta arvesse hiljutisi majandusarenguid ja viia algatus vastavusse Euroopa 2020. aasta strateegia prioriteetidega ning parandada jätkuvalt majanduskeskkonda VKEde jaoks. Selles dokumendis tehti ettepanek edasiste meetmete võtmiseks mitmes prioriteetses valdkonnas: parem juurdepääs rahastamisele, et investeerida ja laieneda, arukas reguleerimine, mis võimaldab VKEdel keskenduda põhitegevusele, kasutades täiel määral ära ühtse turu võimalusi ja aidates toime tulla üleilmastumisest ja kliimamuutusest tingitud raskustega.

2011. aastal on saavutatud järgmist.

- ▶ Väikeettevõtlusalgatuse kaudu on praeguseks rahastatud rohkem kui 110 000 VKEd ning 2012. aastal on kavas toetada hinnanguliselt 200 000 VKEd spetsiaalsete VKEdele suunatud pangalaenugarantiide ja riskikapitaliskeemidega.
- ▶ 2011. aasta mais lükati käima uus liikmesriikide VKEde saadikute võrgustik. Saadikute ülesanne on kontrollida VKEsid käsitlevate ELi õigusaktide korrektset rakendamist ja tagada, et riigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil tehtavad poliitilised otsused oleksid ettevõtjasõbralikud. VKEde raamatupidamiseskirjade lihtsustamine on samuti osa halduskoormuse ja -kulutuste vähendamise kavast. Siinkohal on komisjoni ettepaneku peamine eesmärk muuta finantsaruannete koostamine väikeste ettevõtete jaoks lihtsamaks.

© iStockphoto.com/Kyu Oh

Liit toetab VKEde ettevõtlusvaimu ja konkurentsivõimet.

VKEde NÄDAL 2011

Komisjon korraldas 3.–9. oktoobrini VKEde nädala, et VKEsid esile tõsta ja edendada ettevõtlust. Kõikjal liidus toimus rohkem kui 1250 üritust.

Riskikapitali edendamine väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate puhul Euroopas

Riskikapital on tähtis rahastamisallikas uuendusmeelsete väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks, eelkõige nende jaoks, kes on alles oma tegevust alustanud. Vaatamata kasule, mida omakapitali kaudu rahastamine ettevõtetele annab, on riskikapitalifondide kasutamine tagasihoidlik ja piiriülene tegevus selles sektoris vähene. Seetõttu on noored ja uuendusmeelsed ettevõtted jätkuvalt sõltuvad lühiajalistest pangalaenudest. Praegustes majanduskriisi tingimustes on selliseid laene raske saada. Olukorra leevendamiseks on komisjon teinud riskikapitalifondide turustamise ühtseid eeskirju käsitleva määruse ettepaneku. Strateegia on lihtne: niipea kui ettepanekus kindlaks määratud ühtsed nõuded on täidetud, võivad kõik riskikapitalifondide haldurid nimetuse „Euroopa riskikapitalifond” all kaasata kapitali kogu ELis. Ühtsete eeskirjade kehtestamine võimaldab riskikapitalifondidel kasvada ja mitmekesisemaks muutuda ning VKEd saavad üleilmsel turul suurema konkurentsivõime.

Tööhõive elavdamise ja sotsiaalse kaasamise Euroopa mikrokreididrahastu „Progress” esimese tegevusaasta jooksul andsid rahastu toetusel laenu 14 mikrokreidid pakkujat. Prognooside kohaselt kasvab mikroalaenude maht kogu liidus järgmise kaheksa aasta jooksul 500 miljoni euron.

Detsembri alguses tegi komisjon ettepaneku lisatoetuse andmiseks struktuurifonde kasutatavatele väikestele ettevõtetele. See meede on eriti tähtis ajal, kus laenu saamine on ettevõtete jaoks keeruline. Täiendava erakapitali ligimeelitamiseks on ette nähtud veel kuni 5 miljardit eurot⁽³⁷⁾.

VKEde toetamine kuni aastani 2020

Uue, Euroopa Komisjoni poolt 2011. aasta lõpus esitatud toetusprogrammi⁽³⁸⁾ peamised eesmärgid on soodustada juurdepääsu rahastamisele ja edendada ettevõtluskultuuri, sealhulgas uute ettevõtete loomist.

Ettevõtete ja VKEde konkurentsivõime programm, mille eelarve on 2,5 miljardit eurot aastateks 2014–2020, on suunatud eelkõige ettevõtjatele, eeskätt VKEdele, samuti kodanikele, kes tahavad saada füüsilisest isikust ettevõtjaks, ja liikmesriikide ametiasutustele, kelle jõupingutusi valmistada ette tõhus poliitikareform ja seda rakendada toetatakse senisest rohkem.

Ettepanekud VKEde toetamiseks ELi-välistel turgudel

Vaid 13% ELi VKEdest osaleb väljaspool ELi rahvusvahelises kaubanduses, investeringutes, allhangetes või muudes välispartnereid kaasavates koostöövormides. ELi ettevõtjatel on väljaspool ELi asuvatel turgudel mitmeid probleeme alates juurdepääsust põhiteabele turgude kohta kuni selliste üksikasjadeni nagu kohandamine uute tehniliste eeskirjade ja standarditega, tehnosiirde haldamine ja oma intellektuaalomandi õiguste kaitsmine. Nende küsimustega tegelemiseks koostas komisjon 2011. aasta lõpus ettepanekud⁽³⁹⁾, mille eesmärk on luua uus partnerlus „Väike ettevõtte, suured ideed”, mis hõlmaks VKEsid ja ettevõtjaid kogu maailmast.

Võitlus kartellide ja muu konkurentsivastase tegevusega ühtsel turul

2011. aastal jätkas komisjon võitlust konkurentsivastase tegevuse vastu, vältimaks konkurentsimoonutusi ühtsel turul ja tagamaks, et ettevõtjate tegevus ei kahjustaks konkurentsi hindade kunstliku tõstmise ja valiku vähendamise kaudu, mis võiks halvendada tarbijate olukorda. Komisjon trahvis mitut suurt kartelli tarbijatele tähtsatel turgudel, nagu puhastusvahendid, banaanid, külmikukompressorid, elektronikiiretorud, mida kasutatakse televiisorites, arvutiekraanides jne. Võitlus kartellide vastu on ja jääb komisjoni prioriteediks. Lisaks tehtud trahvidele, mis lähevad ELi eelarvesse, hindab komisjon, et kartellivastane tegevus aitab klientidel säästa igal aastal miljardeid eurosid.

Komisjon oli üldiselt edukas konkurentsi kahjustava tegevuse suhtes võetud otsuste kaitsmisel Euroopa Liidu kohtutes. Laialdaselt kajastust leidnud juhtumis, mis käsitles ühe liikmesriigi satelliididekooderi kasutamist teises liikmesriigis, leidis Euroopa Kohus, et lepingud, millega püütakse siseriiklike turgude eraldatust säilitada, võivad minna vastuollu asutamislepingu eesmärgiga integreerida turud ja seega tuleb neid vaadelda kui konkurentsipiiranguid.

Euroopa Komisjon tagab ausa konkurentsi kaitsmise ühtsel turul

Pesupulbrikartell

13. aprillil trahvis Euroopa Komisjon ettevõtteid Procter & Gamble ning Unilever 315,2 miljoni euro ulatuses selle eest, et nad moodustasid koos ettevõttega Henkel kaheksas Euroopa Liidu riigis kodumajapidamistes kasutatavate pesupulbrite turul kartelli. Kahele ettevõttele määratud trahv sisaldab 10% vähendust selle eest, et ettevõtjad võtsid süüdistuse omaks ja võimaldasid uurimise kiiresti lõpule viia. Henkelile anti immuunsus, kuna ta paljastas komisjonile kartelli loomise. Nimetatud kolm ettevõtet on Euroopa juhtivad pesupulbritootjad. Kartelli eesmärk oli stabiliseerida turupositsioon ja koordineerida hindu. See läks vastuollu ELi ja EMP monopolivastaste eeskirjadega (ELi asutamislepingu artikkel 101 ja EMP lepingu artikkel 53).

Banaanikartell

Oktoobris jõudis komisjon järeldusele, et kaks peamist banaanide importijat ja müüjat ELis, Chiquita ja Pacific Fruit Groups, moodustasid ajavahemikul juulist 2004 kuni aprillini 2005 Lõuna-Euroopas ebaseadusliku hinnakartelli. Nad fikseerisid iganädalased müügihinnad ja vahetasid hinnateavet oma vastavate kaubamärkide kohta. Sellega kahjustasid nad otseselt Itaalia, Portugali ja Kreeka tarbijaid. Pacific Fruit'ile tehti trahvi 8 919 000 eurot, samas kui Chiquita sai immuunsuse selle eest, et andis komisjonile kasulikku teavet kartelli kohta. See oli komisjoni teine kartellivastane otsus banaanisektoris. Esimene otsus puudutas Saksamaad ja seitset muud ELi liikmesriiki Euroopa põhjaosas.

TelePolska juhtum

Komisjon on olnud eriti hoolas tagamaks, et konkurentsivastane tegevus ei takistaks uuendustegevust ja kasvu majanduse põhisektorites, nagu sideturud. Ta tegi sideoperaatorile Telekomunikacja Polska S.A trahvi 127 554 194 eurot valitseva seisundi kuritarvitamise eest Poolas. Poolas on lairibaside levik üks Euroopa madalamaid ning kõnealune operaator kuritarvitas oma valitsevat seisundit ja piiras konkurentsi lairibaühenduse turul, takistades aastatel 2005–2009 muude operaatorite turule sisenemist. Selle tulemuseks oli tarbijatele pakutava side kiirus väiksem ja kuutasu reklaamitud Mbit/s eest palju kõrgem kui teistes liikmesriikides.

© Euroopa Liit

Konkurentsivolinik Joaquín Almunia oli halastamatu kartellide ja muude konkurentsi takistavate tavade suhtes ühtsel turul.

Euroopa Liidu Kohus valvab selle üle, et siseturg toimiks õiglaselt

Kohus otsustas, et Hispaania seadused, mis muudavad uute suurte jaemüügiettevõtete loomise sõltuvaks majanduslikest kaalutlustest, nagu mõju olemasolevale jaekaubandusele või asjaomase ettevõtja turuosa, lähevad vastuolu asutamisvabadust käsitlevate asutamislepingu sätetega⁽⁴⁰⁾.

© Euroopa Liit/G. Fessy

Euroopa Liidu Kohus valvab siseturu eeskirjade täitmise üle.

Telesaadete ülekandmise osas on Euroopa Kohus arvamusel, et jalgpallivõistluste teleülekannete litsentside süsteem, mis annab ülekandjale liikmesriigiti territoriaalse ainuõiguse ja keelab televaatajatel vaadata neid saateid dekodeerimiskaardiga teistes liikmesriikides, on vastuolus ELi õigusega⁽⁴¹⁾. Üldkohus otsustas veel, et liikmesriik võib teatavatel juhtudel keelata tasulise televisiooni ainuõiguse kanda üle kõiki maailmakarika ja eurosarja jalgpallivõistlusi, et üldsus saaks neid võistlusi jälgida tasuta telekanalitel⁽⁴²⁾. Euroopa Kohus leidis, et asjaolu, et ülekande eest ei maksta, ei tähenda, et varjatud reklaami tegemise kavatsus on välistatud⁽⁴³⁾.

Vabade elukutsete puhul otsustas Euroopa Kohus, et liikmesriigid ei või juurdepääsu notari elukutsele reserveerida vaid oma kodanikele⁽⁴⁴⁾. Samas otsustas Euroopa Kohus, et Itaalia seadus, millega kehtestatakse maksimumtariifid advokaatidele, on kooskõlas siseturu põhivabadustega⁽⁴⁵⁾. Kohus jõudis järeldusele, et Prantsusmaa seadus ei tohi täielikult keelata raamatupidamiskspertidel personaalsete pakkumiste tegemist, kuna see oleks vastuolus direktiiviga 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul⁽⁴⁶⁾.

Konkurentsi valdkonnas otsustas kohus muu hulgas, et järelduse tegemine ELi siseturu reeglite rikkumise kohta on komisjoni ainupädevuses⁽⁴⁷⁾. Kohus kinnitas samuti, et Itaalia subsidiumid maapealse digitaaltelevisiooni dekodeerimise ostmiseks aastatel 2004 ja 2005 kujutavad endast riigiabi, mis on ühisturu põhimõtetega kokkusobimatu⁽⁴⁸⁾.

Majanduskasvu toetav õigussüsteem ühtsel turul

Üks Euroopa Liidu põhieesmärke on pakkuda oma kodanikele piirideta Euroopa õigusala. Euroopa õigusala lihtsustab piiriülest ettevõtlust, tugevdab ühtset turgu ja soodustab majanduskasvu. Lisaks sellele teeb komisjon tööd selle nimel, et muuta ELi ettevõtete tegevust reguleeriv õigusraamistik selgemaks. Komisjon on jälginud õigusalaste reformide läbiviimist Kreekas ja Portugalis.

Euroopa ühine müügiõigus

Oktoobris tegi Euroopa Komisjon ettepaneku luua vabatahtlik ühine Euroopa müügiõigus⁽⁴⁹⁾, mis aitaks kõrvaldada takistused piiriülelset kaubanduselt ning tagaks tarbijatele paremad valikuvõimalused ja kõrgetasemelise tarbijakaitse. Liikmesriigiti erinevad müügilepingueeskirjad muudavad välismaale müümise keerukaks ja kulukaks, seda eelkõige väikefirmade jaoks. Kauplejad, kes jätavad lepinguõigusest tingitud takistuste tõttu piiriülelised tehingud tegemata, loobuvad ELi-siseses kaubanduses igal aastal vähemalt 26 miljardist eurost. Samal ajal jäävad 500 miljonit Euroopa tarbijat ilma laiemast valikust ja madalamatest hindadest, seda eelkõige väiksematel siseturgudel, kuna piiriüleseid pakkumisi teeb väiksem arv ettevõtjaid.

Kavandatav Euroopa ühine müügiõigus on ette nähtud hõlbustama kaubandust kõikides liikmesriikides ühtsete piiriüleste müügilepingueeskirjade kaudu. Kui kaupleja pakub tooteid ühise Euroopa müügiõiguse alusel, on tarbijal võimalik valida kasutajasõbralik Euroopa müügiõiguse normidel põhinev leping, millega tagatakse kõrgetasemeline tarbijakaitse.

Piiriülene võlgade sissenõudmine

Piiriüleste võlgadega on probleeme ligikaudu miljonil väikeettevõtjal ning aastas kantakse vajaduseta maha kuni 600 miljoni euro ulatuses võlgu, kuna ettevõtted peavad kulukaid ja keerukaid kohtumenetlusi välisriikides üle jõu käivaks. Määrusega,⁽⁵⁰⁾ mille ettepaneku esitas komisjon 2011. aasta juulis, kehtestatakse uus Euroopa pangakonto arestimise määrus. See lubaks võlglaste pangakontol alles hoida võlausaldajatele võlgnetava summa. Võlausaldaja saaks seda võimalust kasutada riikliku pangakonto arestimise asemel. Sellist Euroopa korda rakendatakse ilma võlgniku eelneva ärakuulamiseta, et võimaldada nn üllatusefekti. Pankadel oleks kohustus rakendada arestinõuet viivitamata ja broneerida seal vastav summa. Võlgnikke tuleks pärast meetme rakendamist sellest kohe teavitada, et neil oleks võimalik end kaitsta.

© Euroopa Liit

*Põllumajanduse ja maaelu
arengu volinik Dacian
Cioloş külastamas farmi
Belgias Braine-l'Alleudi
lähedal.*

Ühine põllumajanduspoliitika ja Euroopa kalanduspoliitika

Ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) aastal 2011 – Euroopa Komisjon teeb Euroopa ja põllumeeste vahelise uue partnerluse ettepaneku

Põllumajandus mängib Euroopa majanduses suurt rolli ning selle mitmekesisus peegeldab liitu ennast. Umbes 84% liidu territooriumist on põllumajanduse ja metsanduse käsutuses.

ÜPP on poliitikavaldkond, mis on olnud pidevas muutumises. On tehtud mitmeid reforme, et suunduda turutoetuselt tootmise toetamisele ja seejärel tootjate toetamisele. Praegu valmistab Euroopa Liit ette uut reformi, et suurendada Euroopa põllumajanduse ja maaelu konkurentsivõimet ning ühtlasi tagada selle jätkusuutlikkus pikas perspektiivis.

Siseturu nurgakivi

ÜPP on tõestanud oma väärtust ühtse turu toimimise tagajana põllumajanduse ja toidu sektoris ning samal ajal üha suureneva konkurentsivõime tingimustes järginud ühtseid Euroopa standardeid, näiteks toiduohutuse ja loomade heaolu vallas. See aitab arendada keskkonda ja territooriumi arvestavat konkurentsivõimelist ja tasakaalustatud Euroopa põllumajandust, mis toetab ELi toiduahela ja -kaubanduse konkurentsivõimet ning tugevdab maapiirkondade ühtekuuluvust selliste algatuste soodustamise kaudu, mis toetavad nende majanduslikku ja sotsiaalset kasvu.

14. juulil 2011 käivitas Euroopa Komisjon arutelu ELi põllumajandustoodete reklaami- ja teavitustöö tuleviku kohta. Komisjon avaldas neid küsimusi käsitleva rohelise raamatu, et uurida, kuidas kujundada sihipärasem ja suuremaid eesmärke seadev tulevikustrateegia, mis aitab tarbijatel nii ELis kui ka mujal maailmas paremini teadvustada Euroopa põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteeti, traditsiooni ja lisaväärtust.

Rohelises raamatus on tõstatatud rida mitmetahulisi küsimusi ning kõigil sidusrühmadel (tarbijad, tootjad, turustajad ja ametiasutused) palutakse esitada märkusi ja ettepanekuid. Vastuste põhjal koostab komisjon teatise, mis avaldatakse 2012. aastal ja mille tulemusel peaksid valmima õigusaktide ettepanekud.

Euroopa maapiirkondade arengujõu toetamine

Lisaks kriisist tingitud erimeetmetele, nagu sealihäda eraladustusabi andmine 2011. aasta jaanuaris ning hädaabi andmine juur- ja köögivilja tootjatele 2011. aasta juulis, annab ka ÜPP vahendite kombineerimine (mis hõlmab nii üleliidulisi toetusvahendeid kui ka sihtotstarbelisi maaelu arengut toetavaid poliitikameetmeid) olulise panuse liikmesriikide ja piirkondade vahelise ühtekuuluvuse ja solidaarsuse edendamisse ning kogu ELi põllumajandussektori ja maapiirkondade arengupotentsiaali käivitamise, keskendudes nii majanduslikele ja sotsiaalsetele kui ka keskkonnanäppidele.

Uus ÜPP Euroopa 2020. aasta strateegias

50 aastat pärast loomist on ÜPP uuesti muutumas. Tulevase ÜPP üldine eesmärk peaks olema jätkusuutlik konkurentsivõime, et tagada majanduslikult elujõuline toidutööstus koos ELi looduslike maismaaressursside säästliku haldamisega.

Tulevane ÜPP peaks arvestama, et see poliitika mõjutab rohkem kui poolt ELi territooriumist ja kõiki ELi tarbijaid ning on toiduohutuse ja toiduga kindlustatuse, keskkonna, kliimamuutuse ja territoriaalse tasakaalu seisukohalt strateegilise tähtsusega. See võimaldaks ÜPP-l rohkem panustada Euroopa 2020. aasta strateegiasse aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu kaudu.

Euroopa ja põllumajandustootjate uus kokkulepe

Võttes arvesse kõnealust lähenemisviisi ja laiaulatuslikke arutelusid kõikide huvitatud pooltega põllumeestest tarbijateni, tegi Euroopa Komisjon 2011. aasta oktoobris ettepaneku, et ühise põllumajanduspoliitika reformimiskavad peaksid hõlmama ka 2013. aasta järgset perioodi⁽⁵¹⁾. Kavandatud reformiga nähakse ette uut moodi tasakaalu loomine tõelise partnerluse kaudu, kus osapoolteks on ühiskond tervikuna, kes tagab riikliku poliitika kaudu rahalised vahendid, ning põllumehed, kes toodavad toitu, mida me sööme, hoiavad maapiirkondi elujõulisena ja säilitavad ökosüsteeme. Reformi põhieesmärgid on järgmised:

- ▶ tagada, et Euroopa põllumajandussektori konkurentsivõime tagaks toiduga kindlustatuse;
- ▶ luua alus pikaajalise konkurentsivõime jaoks, mis on nii keskkonnasäästlik kui ka majanduslikult jätkusuutlik;
- ▶ hoida maapiirkondade majandust elujõulisena ning
- ▶ muuta ÜPP lihtsamaks.

Kavandatava ÜPP reformi kümme põhipunkti

1. Sissetulekutoetuste parem suunamine majanduskasvu ja tööhõive ergutamiseks.
2. Tõhusamad kriisimeetmed.
3. Ökotoetus pikaajalise tootlikkuse ja ökosüsteemide säilitamise jaoks.
4. Täiendavad investeeringud teadusuuringuteks ja innovatsiooniks.
5. Konkurentsivõimelisem ja tasakaalustatum toiduahel.
6. Põllumajandus- ja keskkonnanalgatuste toetamine.
7. Noorte põllumajandustootjate töö alustamise lihtsustamine.
8. Tööhõive ja ettevõtluse edendamine maapiirkondades.
9. Suurem tähelepanu õrna ökosüsteemiga piirkondadele.
10. Senisest lihtsam ja tõhusam ÜPP.

© Digital Vision/Getty Images

Ettepanekud põllumajanduse kohta: uus partnerlus Euroopa ja põllumeeste vahel.

Euroopa kalanduspoliitika

Ühine kalanduspoliitika on alates loomisest 1982. aastal käinud pika tee. See sai alguse traditsiooniliste kalapüügimeetodite säilitamisest ja pingevabade suhete tagamisest väikese arvu riikide vahel ning on tänaseks arenenud keerukaks õigus- ja teadusraamistikuks, mille eesmärk on kaitsta peamisi loodusressursse. On saanud aeg seda uuesti reformida. Lisaks nimetatule on uue merenduspoliitika eesmärk tegeleda ühtsel viisil kõikide probleemidega, mis täna Euroopa meresid puudutavad: saastus, keskkonnakaitse, rannikualade arendamine, töökohtade loomine, piirikontroll ja järelevalve ning palju teisi teemasid.

Ühine kalanduspoliitika – reform on hädavajalik

Euroopa kalanduspoliitika vajab hädasti reformimist. Laevad püüavad rohkem kala, kui on võimalik ohutult taastoota, vähendades nõnda kalavarusid ning ohustades mereökosüsteemi. Tänapäeval on kolm neljandikku kalavarudest ülepüütud: 82% Vahemere ja 63% Atlandi kalavarudest. Praegune süsteem seega ei soodusta jätkusuutlikkust.

Senise olukorra jätkumine ei ole realistlik võimalus. Vastavalt mudelarvutustele oleks 2022. aastal vaid kaheksa varu 136st jätkusuutlikud, kui reformi ei toimuks. Teisisõnu, kui praegust kalastamiskorda ei muudeta põhjalikult, kaob üks kalavaru teise järel.

Ühise kalanduspoliitika reform

Komisjoni ettepanekutega on ette nähtud kalavarude majandamise põhjalik muutus Euroopas⁽⁵²⁾. Asjakohaste kavadega tagatakse paremad elutingimused kalavarudele ja tulevane elatis kaluritele, tehes samal ajal lõpu ülepüügile ja kalavarude hävimisele. Reformiga võetakse kasutusele detsentraliseeritud lähenemisviis kalanduse teaduspõhisele majandamisele piirkondade ja merede kaupa, samuti paremad juhtimisstandardid ELis ja rahvusvahelisel tasandil, sõlmides säästva kalapüügi kokkuleppeid.

Jätkusuutlikkus ja pikaajalised lahendused on Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatud komisjoni ettepaneku põhipunktid ning hõlmavad järgmisi elemente:

- ▶ aastaks 2015 tuleb saavutada kõigi kalavarude jätkusuutlik tase (maksimaalne jätkusuutlik saagikus). See ülesanne on kooskõlas ELi võetud rahvusvaheliste kohustustega;
- ▶ kõigis kalanduspiirkondades võetakse vastu ökosüsteemil põhinev lähenemisviis koos pikaajaliste majandamiskavadega, mis põhinevad parimatel teaduslikel nõuannetel;
- ▶ tehakse lõpp toiduvarude raiskamisele ja sellest tingitud majanduskadudele, mida põhjustab soovimatult püütud kala merre tagasi viskamine. Kaluritele pannakse kohustus tuua kaldale kogu püütud saak;
- ▶ kehtestatakse selged eesmärgid ja ajakava, et teha lõpp ülepüügile; luuakse individuaalselt ülekantavate püügikontsessioonide süsteem traalerite ja kõikide selliste aluste jaoks, mis on pikemad kui 12 m; viiakse sisse väikese-mahulist kalapüüki toetavad meetmed; täiustatakse andmekogumist ja luuakse strateegiad säästva vesiviljeluse edendamiseks Euroopas.

Lisaks sellele tegi komisjon ettepaneku ühise kalanduspoliitika reformi toetava rahastamisvahendi loomiseks. See uus fond, Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF), keskendub inimestele ja aitab neil kalandusreformiga toime tulla. Fond pöörab põhitähelepanu kogukondadele, kes on tegevad kalanduses, loob seal uusi töökohti ja edendab majanduskasvu. Samuti keskendutakse jätkusuutlikkusele ja tehakse lõpp kalandussektori viimase aja allakäigule. EMKF toetub neljale sambale: kalandus, vesiviljelus, kalanduspiirkondade jätkusuutlik areng ja integreeritud merenduspoliitika.

Komisjoni
kampaaniaplakat
jätkusuutlikult püütud
kala tarbimise
propageerimiseks.

ELi täisleppimatuse kampaania ebaseadusliku kalapüügi suhtes muutub jõulisemaks

Ebaseadusliku kalapüügi puhul karistamatult pääsemine muutub keerulisemaks, sest ELi uus kalanduskontrolli süsteem toimib nüüd täielikult. EL võttis vastu üksikasjalikud eeskirjad⁽⁵³⁾ selle kohta, kuidas teha kontrollimisi kogu turustusahela ulatuses ehk „võrgust toidulauani”.

Uus süsteem tagab jälgitavuse kogu ahelas alates kala püüdmisest kuni selle tarbijani jõudmiseni. Liikmesriikide ametiasutused saavad tuvastada õigusrikkumisi turustusahela mis tahes etapis ning jõuda süüdlaseni. Kontrollimist tehakse kogu Euroopas samal viisil. Andmed kogutakse ja tehakse elektrooniline ristkontroll. Kui toode jõuab kauplustesse, teab tarbija, et see on püütud seaduslikult.

Seaduserikkujate suhtes kohaldatakse ühtemoodi ranget karistust, sõltumata nende asukohast ja kodakondsusest. Juhul kui nad tabatakse ebaseaduslikult kalapüügit korduvalt, siis tänu uuele punktisüsteemile kaotavad nad lõpuks kalapüügiloa.

© AFP Photo/Thierry Chartier

Atlandi piirkonna meremajanduse ergutamine

Euroopa 2020. aasta strateegiale aitab kaasa uus Atlandi ookeani piirkonna⁽⁵⁴⁾ majanduskasvu ja tööhõivet käsitlev merestrategie.

Piirkonnal on suur tuule-, laine- ja loodeteenergia. 2020. aastaks võib kuni 20% Euroopa avamere tuulegeneraatorite võimsusest tulla Atlandi ookeani piirkonnast. Maavarade kaevandamine merepõhjas võib aidata täita ELi nõudlust toorainete järele. Avamere vesiviljelus on suure arengupotentsiaaliga sektor ning üks kolmandik ELi kalalaevade püütud kalast lossitakse Atlandi ookeani sadamates.

Käimasolevaid meetmeid tuleb aga olemasolevatest ja käivitavatest ELi programmidest saadavate vahendite abil lihtsustada ning tõhustada. Komisjon kutsub sidusrühmi üles võtma osa töö- ja arutelurühmadest – Atlandi Foorumist –, et aidata välja töötada konkreetseid projekte 2013. aastal rakendatava tegevuskava jaoks. Uus strateegia töötatakse välja ELi integreeritud merepoliitika raames ning see järgib Läänemere, Arktika ja Vahemere piirkonna jaoks koostatud sarnaseid strateegiaid.

Euroopa merenduse ja kalanduse volinik Maria Damanaki pärast tulevikku vaatava kalanduspoliitika pressikonverentsi 2011. aasta juulis.

Eelarve

ELi finantsplaneerimine ja eelarve 2011. aastal

2011. aastal toimus samaaegselt 2011. aasta eelarve rakendamisega ka 2010. ja 2009. aasta eelarvete hindamine eri etappide kaupa. Põhitegevuseks oli 2012. aasta eelarve ettevalmistamine. Eriliseks momendiks oli aga see, et lisaks tavapärasele eelarvemenetlusele esitati uus mitmeaastane kava aastateks 2014–2020 ette nähtud mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku vormis.

ELi 2011. aasta eelarve rakendamine

ELi 2011. aasta eelarve peegeldas Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärgi majanduskasvu ja uuendustegevuse osas. Samal ajal tuli arvesse võtta mitme liikmesriigi halvast majandusolukorrast tingitud olulisi piiranguid. See kompromissidel põhinev lähenemisviis tekitas keerukaid olukordi eelarve haldamises kogu aasta jooksul: tuli hoolitseda selle eest, et oleks tagatud piisavate rahaliste vahendite olemasolu Euroopa Liidu programmide nõuetekohaseks ja tõhusaks rakendamiseks. Seega tuli 2011. aasta eelarvet aasta jooksul seitse korda muuta, lisades esialgsele eelarvele ligi 200 miljonit eurot.

© Euroopa Liit

*Eelarve ja
finantsplaneerimise volinik
Janusz Lewandowski
esitlemas 2012. aasta
eelarve projekti.*

ELi 2010. aasta eelarve hindamine ja 2009. aasta eelarve kinnitamine

2011. aastal toimus eelneva aasta eelarve täitmise hindamine, millega lõpetati eelarve finantsjuhtimise tsükkel. 10. mail 2011 andis Euroopa Parlament Euroopa Komisjonile 2009. aasta eelarve lõpliku heakskiidu. Sellega lõpetasid mõlemad eelarvepädevad institutsioonid (Euroopa Parlament ja nõukogu) ja kontrollikoda 2009. aasta eelarve täitmise läbivaatamise.

Kontrollikoda avaldas 10. novembril 2011 oma aastaaruande finantsaasta 2010 eelarve rakendamise kohta. Juba neljandat aastat järjest sai komisjoni koostatud ja konsolideeritud Euroopa Liidu raamatupidamise aastaaruanne heakskiidu ning maksete üldine kõige tõenäolisem veamäär oli jällegi alla 4%. See tähendab, et valdava enamuse (vähemalt 96%) 2010. aastal tehtud kogumaksete puhul ei olnud mõõdetavaid vigu.

ELi 2012. aasta eelarve 500 miljoni europlase jaoks, et edendada majanduskasvu ja tööhõivet

2012. aasta eelarve kiideti heaks 1. detsembril 2011 ning see kujutab endast kokkuhoidu- ja majanduskasvu toetavate meetmete vahelist kriitilist tasakaalu 500 miljoni europlase jaoks. Selle põhieesmärk on toetada Euroopa majandust ja ELi kodanikke keerulisel ajal. 2012. aastaks on makseteks ette nähtud 129,1 miljardit eurot, mis tähendab 1,86% tõusu võrreldes eelmise aastaga, samas kui õiguslikud eelarvelised kohustused ulatuvad 147,2 miljardi euroni, st 3,8% tõusu⁽⁵⁵⁾.

2012. aasta eelarveprojekt püüab olla ühel lainel praegu liikmesriikides valitseva kokkuhoiduõhkkonnaga. Komisjon on teinud märkimisväärse jõupingutuse ja otsustanud peaaegu külmutada oma 2012. aasta halduskulud, mis tähendab, et nende kasv on 2011. aasta eelarvega võrreldes 0,2%. See on saavutatud hoonete, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, uuringute, väljaannete, lähetuste, konverentside ja koosolekutega seonduvate kulude olulise vähendamise teel. Lisaks sellele ei ole komisjon sarnaselt eelmistele aastatele taotlenud uute töökohtade loomist. Halduskulud on võetud kontrolli alla ka teistes institutsioonides.

Majanduskasvu ja ühtekuuluvuse toetamiseks ühiste jõupingutuste ja investeringute kaudu 27 liikmesriigist koosnevas liidus on 2012. aasta eelarves ette nähtud ligi 67,5 miljardit eurot jätkusuutliku majanduskasvu jaoks, et aidata liikmesriikidel suurendada oma investeringuid. 62,2 miljardit eurot on ette nähtud Euroopa 2020. aasta strateegia majanduskasvu eesmärkide jaoks, mis tähendab 4,5% tõusu võrreldes eelmise aastaga.

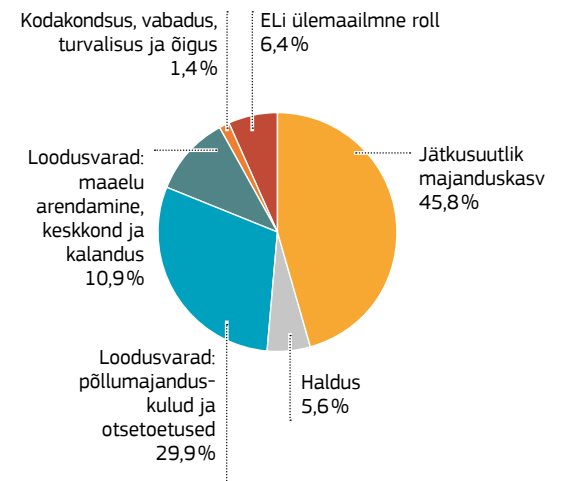
Kodanikud on Euroopa poliitika keskmes ja nende turvalisus on ELi jaoks tähtis prioriteet. 2012. aasta eelarvega on ette nähtud suurendada vahendite mahtu 10,9% kodakondsuse, vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonna meetmete jaoks, mis keskenduvad kodanike huvidele ja vajadustele. Lisaks sellele on Euroopa 2020. aasta strateegia algatustes noortega seotud tegevuste jaoks ette nähtud 1,4 miljardit eurot ja Euroopa digitaalarengu tegevuskava jaoks 2,4 miljardit eurot.

Uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepanek aastateks 2014–2020

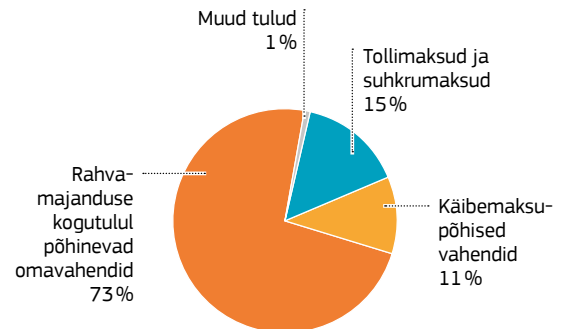
Euroopa Komisjon avaldas oma ettepanekud liidu järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohta seitsmeaastaseks perioodiks 2014–2020,⁽⁵⁶⁾ kus hinnad on väljendatud 2011. aasta väärtustes. Selles on esitatud tulevaste kulutuste prioriteedid ja piirmäärad ning samuti sissetuleku osasse tehtavad muudatused ning korrigeerimisvahendite lihtsustamine. Õige termin on „mitmeaastane finantsraamistik“, kuid asja lihtsustamiseks on edaspidi kasutatud sõna „eelarve“.

ELi eelarve on üheaegselt nii ambitsioonikas kui ka realistlik ning koostatud selliselt, et oleks tagatud Euroopa kodanike, ettevõtete ja valitsuste kulutuste tasuvus. Euroopa eelarve on suhteliselt väike (üks viiekümnendik liikmesriikide eelarvetest), kuid selle mõju võib olla suur. Komisjoni ettepanekus peetakse silmas nii tänaseid probleeme kui ka homseid vajadusi ning keskendutakse nendele valdkondadele, kus ELi rahastamine võib anda tõelist lisaväärtust.

EELARVE 2012 – KULUD

EELARVE 2012 – TULUD

Eelarve on suunatud investeeringute tegemisele 27 liikmesriigis ühiste probleemide lahendamise nimel: majanduskasvu edendamine ja töökohtade loomine kogu liidus, Euroopa turvalisemaks muutmise ja Euroopa mõjuvõimu suurendamine maailmas. Eesmärk ei ole rahastada meetmeid, mida riigid saavad ise oma eelarvest toetada, vaid keskenduda just sellistele valdkondadele, kus Euroopa rahastamine toob tõelist lisaväärtust. Rahastatakse meetmeid, mida muidu ei rahastataks või mille rahastamine liikmesriikide eelarvetest oleks palju kulukam.

Perioodi 2014–2020 eelarveprojekti on tähelepanu pööratud peamistele ühistele probleemidele, millest mõnda on allpool üksikasjalikumalt kirjeldatud.

Uute töökohtade loomine ja majanduskasvu edendamine kogu Euroopa Liidus

Kriis võib olla ühele riigile mõjunud rängemalt kui teisele, kuid samas on see näidanud, et Euroopa majandused on üksteisest rohkem sõltuvad kui kunagi varem. Seepärast on igapäevases hoides soodustada töökohti loovat majanduse taastumist ja tugevdada majanduse alustalasid igas liikmesriigis.

© D. C. Productions/Getty Images

*Uued taristuühendused
Euroopas aitavad
tugevdada siseturgu.*

Euroopa ühendamine

- ▶ Uue eelarvega luuakse taristufond (Euroopa Ühendamise Rahastu), mille väärtus on 40 miljardit eurot (3,9% eelarvest). Sellele lisandub 10 miljardit eurot Ühtekuuluvusfondist, mis teeb kokku 50 miljardit eurot (4,88% eelarvest).
- ▶ Sellega tugevdatakse siseturgu, ühendades kogu Euroopa energiavõrgustike, kauba- ja reisijateveo transpordikoridoride ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võrgustike kaudu. Eelarveprojekti osaks on strateegiliste telgede soovituslik loetelu.
- ▶ Vajadus ELi rahastamise ja sellest tuleneva lisaväärtuse järele on ilmne: isegi kui turg hoolitseb vajalike investeeringute eest suuremas osas ise, jäävad siiski püsivad lüngad, mida ei finantseeri ei turg ega liikmesriigid. Seega on väga tähtis varustada siseturg taristuga, mida see vajab keskuse ja äärealade ühendamiseks, nii et kasu saaksid kõik piirkonnad.
- ▶ Koostöös Euroopa Investeerimispannaga püütakse rahastu kaudu leida võimalusi uute rahastamisallikate leidmiseks erasektorist. Eelkõige soodustab komisjon ELi võlakirjade kasutamist, et saada vahendeid kõnealuste tähtsate projektide teostamiseks.

Investeerimine majanduskasvu ja töökohtade loomisesse Euroopa piirkondades

- ▶ Eelarves on kavandatud eraldada ühtekuuluvuspoliitika vahenditele 376 miljardit eurot, sealhulgas 40 miljardit eurot Euroopa Ühendamise Rahastule (36,7% eelarvest).
- ▶ Euroopa Liit otsib lahendusi majanduskriisile, mis mõjutab kogu Euroopat. Teatavaid piirkondi ja elanikke mõjutavate ebakõlade ja puudustega tegelemisel on lõppkokkuvõttes positiivne mõju kõigile riikidele: eelarve kõnealuse osaga aidatakse ka edaspidi vaesemaid liikmesriike ja piirkondi, et arendada ja anda võimalusi kõige haavatavamatele kogu ELis. Toetust antakse ka arenenumatele piirkondadele, kuna sealne tegevus, nagu üleilmne konkurents teadmispõhises majanduses ja üleminek madala süsihappegaasiheitiga majandusele, mõjutab kõiki liikmesriike. See kõik toetab ka siseturgu, mille suurus võimaldab luua turge ja tagab mastaabisäästu kõikidele ELi piirkondadele, sõltumata nende suurusest ja jõukusest.
- ▶ Selleks et kõnealused majanduskasvu soodustavad tulemused saavutataks varasemast tõhusamal viisil, vaadatakse läbi struktuurifondide kasutamine. Tehakse järgmised ettepanekud:
  - luua selge seos Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkide ja liikmesriikide riiklike reformikavadening riigipõhiste soovitude vahel (partnerluslepingud);
  - pöörata suuremat tähelepanu tingimuste täitmisele ja tulemustele, kasutades sealhulgas loodavat tulemusreservi, mis eraldatakse pärast vahehindamist;
  - tugevdada Euroopa Sotsiaalfondi, et toetada meetmeid, mis on seotud tööturupoliitika, hariduse, koolituse, sotsiaalse kaasamise ning töötajate, ettevõtete ja ettevõtjate kohanemisvõime, samuti haldusvõime suurendamisega;
  - rakendada strateegiat, mille kohaselt „parem käsi teab, mida vasak käsi teeb“: rakendatakse ühine strateegiline raamistik, mis hõlmab ERFi, ESFi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi;
  - toetada Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi vahenditest inimesi, kes on langenud majanduse üleilmastumisest tingitud suurte koondamislainete ohvriks.

Investeering Euroopa talentidesse ja oskustesse

Eelarves on ette nähtud suurendada hariduse rahastamist ligi 70%, st 15,2 miljardi euronit, ja teadusuuringute ja uuendustegevuse rahastamist 45%, st 80 miljardi euronit.

© Corbis

Rahvusvahelise teaduslase koostöö ja tippasemel uurimistegevuse edendamine.

Hariduses:

- ▶ keskendutakse oskuste arendamisele ja riikidevahelisele liikuvusele, võttes aluseks edukad programmid, nagu elukestva õppe programm, Erasmus Mundus ja noorsooprogrammid. Komisjon teeb ettepaneku arendada koostöös Euroopa Investeeringupangaga välja innovatsiooniprogramm, mille kaudu toetada võõrsil õppivaid magistrante;
- ▶ kõik olemasolevad programmid koondatakse ühtsesse hariduse, koolituse ja noorsoo programmi;
- ▶ Euroopa Sotsiaalfondi kaudu suurendatakse ELi toetust kõikide formaalhariduse ja -koolituse (kool, kõrgharidus, kutseharidus, täiskasvanuharidus) tasandite ning ka vabahariduse ja mitteformaalse hariduse ja koolituse ja ettevõtete kohanemisvõime arendamiseks.

Teadusuuringutes ja uuendustegevuses:

- ▶ lisaväärtust annab see, et julgustatakse teadlasi tegema piiriülest koostööd, looma Euroopa tippkeskusi, edendama teadusala konkurentsi ja ergutama suuri tehnoloogilisi algatusi;
- ▶ rahastamisel pööratakse tähelepanu esmatähtsale: tippasemel teadusbaas, sotsiaalsete probleemide lahendamine ja konkurentsivõime suurendamine;
- ▶ rahastamist lihtsustatakse: kogu teadusuuringute finantseerimine hakkab toimuma ühise strateegilise raamistiku kaudu;
- ▶ see võimendab erasektorist saadavat rahastamist, mille edukaks näiteks on riskijagamisrahastu.

Euroopa turvalisemaks muutmine kodanike jaoks

Mitu ELi probleemi on piiriülese iseloomuga. Vabas majandusruumis, kus inimesed, kaubad, teenused ja kapital saavad vabalt liikuda, mis on ühtlasi Euroopa tugevuse aluseks, tagatakse ohutus ja julgeolek ühiste reeglite kaudu ning koondatakse rahastamisvahendid probleemide lahendamiseks ELi tasandil. See hõlmab tõelise Euroopa õigusruumi loomist ja põhiõiguste kaitset.

Põhiõigused ja kodakondsus

Ajavahemikuks 2014–2020 on ette nähtud kaks programmi: õigusvaldkonna programm ning põhiõiguste ja kodakondsuse programm. Kavandatud eelarve ulatub 803 miljoni euroni. Eesmärk on anda lisaväärtust tõelise õigusel rajaneva ala loomiseks, toetades õigusalast koostööd tsiviil- ja kriminaalasjades, edendades õiguskaitse kättesaadavust, toetades ja täiendades liikmesriikide algatusi narkomaania ja narkokaubanduse vähendamiseks ning toetades ja edendades Euroopa õiguste tõhusat rakendamist.

Turvalisem EL

- ▶ Hiljutised sündmused, nagu rändevoog pärast Araabia kevadet, näitavad, kui tähtis on, et EL suudaks reageerida kiirelt ja tõhusalt kiiresti muutuvatele kriisilukordadele.
- ▶ Komisjonil on kavas suurendada siseasjade rahastamist ning eelarve projektis on siseasjade üldeelarveks ette nähtud 8,3 miljardit eurot. Fondide struktuuri lihtsustatakse ning nende arvu vähendatakse kahele.
- ▶ Uus Varjupaiga- ja Rändefond, mille üldeelarve on 3,4 miljardit eurot, on suunatud inimeste liikumisele ja rände integreeritud haldusele, kolmandate riikide kodanike integreerimisele ning sisserännanute tagasisaatmisele.
- ▶ Uus Sisejulgeoleku Fond, mille eelarve on 4,1 miljardit eurot, toetab sisejulgeoleku strateegia rakendamist ning sidusat ja terviklikku lähenemist õiguskaitsealasele koostööle, sealhulgas ELi välispiiride haldamist.

Ohutum keskkond

- ▶ Nagu viimased sündmused on näidanud, ei tunne keskkonnaprobleemid riigipiire. Seega on vaja ka kliimamuutuse vastu võidelda piiriülevalt.
- ▶ Nende poliitikavaldkondade eesmärgi on võimalik saavutada vaid siis, kui ka teised poliitikavaldkonnad neid toetavad. Näiteks tuleb kliimameetmeid ja keskkonnaeesmärgi rakendada ühtekuuluvusvahendite, teadusuuringute ja uuendustegevuse, põllumajanduse ning väliskoostöö meetmete raames. Ohutu keskkond ja kliimamuutusega toimetulek on teemad, mis esinevad kõigis eelarve valdkondades. Komisjonil on kavas suurendada kliimaküsimuste süvalaiendamise eelarvet vähemalt 20%, kaasates ka teisi poliitikavaldkondi vastavalt mõjuhinna tulemustele. Üks euro võib üheaegselt suurendada energiatõhusust ja võitlust kliimamuutuse vastu, tugevdada ühtekuuluvust, toetada sotsiaalsete eesmärkide saavutamist, suurendada tööhõivet ning vähendada vaesust.

© iStockphoto.com/Andrew Johnson

Keskkonnakaitse on ELi poliitikastrateegias kesksel kohal.

- ▶ Samal ajal aitab ressursitõhusa, süsinikuvaese ja kliimamuutusele vastupanuvõimelise majanduse loomine suurendada majanduskasvu ja Euroopa konkurentsivõimet, luua uusi ja keskkonnasäästlikumaid töökohti, suurendada energiakindlust ja parandada inimeste tervislikku olukorda. ELi eelarvega lihtsustatakse investeerimist kulutõhusatesse ja ökouenduslikesse energia- ja projektidesse, ressursitõhususse ning kliimamuutuse leevendamisse valdkondades, kus liikmesriikidel on vähe investeerimisvahendeid või kus ELi vahendid aitaksid võimendada erasektori investeringuid, näiteks süsinikuvaeste tehnoloogiate kasutamine. Nendesse valdkondadesse investeerimine annab Euroopale üleilmse edumaa ja suurendab ka üldist tootlikkust ning panustab ELi energiakulude vähendamisse.

Säästlik areng ja ohutum toit

- ▶ Põllumajandus moodustab jätkuvalt suurima osa ELi eelarvest. See on tõeline ühine strateegilise tähtsusega Euroopa poliitikavaldkond, kus ligi 70% rahastamisest ei tule enam liikmesriikide eelarvetest, mis tähendab, et Euroopa tasandi kulutused asendavad suures osas liikmesriikide kulutusi. Teiste poliitikavaldkondade puhul see nii ei ole, mis selgitab asjaolu, et põllumajanduspoliitika rahastamine moodustab suure osa ELi eelarvest. See läheb igale kodanikule maksma 30 senti päevas.
- ▶ Sellega toetatakse Euroopa toiduohutust, toiduga kindlustatust ja maaelu arengut. Maailmas, kus nõudlus toidu järele kasvab pidevalt (ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni andmetel kasvab nõudlus toidu järele 70% aastaks 2050), on Euroopal vaja põllumajandussektorit, mis toodab tervislikku toitu keskkonda austades ja toetab tasakaalustatud territoriaalset arengut maapiirkondade elujõulise majanduse kaudu.
- ▶ ÜPPd ajakohastatakse nende eesmärkide arvesse võtmiseks: otsemaksed (1. samm) muutuvad n-õ rohelisemaks ja need jaotatakse õiglasemalt, seades 30% põllumajandustootjatele antavatest otsetoetustest sõltuvusse nende tootmistegevuse keskkonnahoidlikumaks muutmisest; seatakse sisse piirmäär suurtele põllumajandusettevõtetele ja kohandatakse otsetoetuse määra hektari kohta, et suurendada nendes uutes liikmesriikides põllumeestele antava toetuse määra.
- ▶ Maaelu arengus (2. samm) keskendutakse rohkem konkurentsivõimele ja uuendustegevusele ning keskkonnale, kirjutades need tingimused sisse partnerluslepingutesse tagamaks, et sellega aidatakse kaasa Euroopa 2020. aasta eesmärkide saavutamisele.

© Phovoir

Kodanikukaitse

Kodanikukaitseabi (mida antakse looduslike ja inimtegevusest tingitud katastroofide korral nii ELis kui ka sellest väljaspool) osakaalu suurendatakse 0,01%lt 455 miljoni euronit (0,04% eelarvest). Sellega väljendatakse solidaarsust ohvritega ja üldjuhul on see liidu esimene konkreetne samm kriisiolukordades. See hõlmab Euroopa hädaolukordadele reageerimise suutlikkuse ülesehitamise rahastamist, toetudes liikmesriikide kodanikukaitse vahendite koondamisele vabatahtlikkuse alusel, et saavutada kodanikukaitsevahendite kättesaadavuse koordineerimise kaudu suurem kulutasuvus.

Ohutu ja tervislik toit on prioriteet.

Suurendada Euroopa kaalu maailmas

Olukorras, kus maailmakord muutub kiiresti ja kus sellised tärkava turumajandusega riigid nagu Hiina, India ning Brasiilia suurendavad oma mõjuvõimu, peab Euroopa aktiivse partnerina osalema maailmas toimuva kujundamises. Selleks et oma kaalu maailma mastaabis suurendada ja kaitsta oma huve ja väärtusi, peab Euroopa koondama oma ressursid ning tegutsema ühtselt. Selleks on eelarves ette nähtud 70 miljardit eurot (kogu rahastamisperioodi jaoks), mis tähendab ligikaudu 20% tõusu võrreldes eelmise perioodiga.

Investeerimine Euroopa naaberriikidesse

- ▶ Hiljutised sündmused Põhja-Aafrikas näitasid veel kord, kui tihedalt on Euroopa naaberriikide ja Euroopa tulevik omavahel seotud ja kuidas sündmused naaberriikides avaldavad mõju kogu Euroopale.
- ▶ ELi välissuhete eelarves keskendutakse naaberriikidele idas ja lõunas ning antakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi kaudu stiimuleid poliitiliste ja majandusreformide läbiviimiseks põhimõttel „teete rohkem, saate rohkem”, mis tuleneb meie ühistest väärtustest.

Strateegiline koostöö meie peamiste partneritega

- ▶ Me lõpetame programmide rahastamise kiiresti arenevates riikides ja loome selle asemel uue partnerlusvahendi, millega toetada projektipõhist koostööd kõikide kolmandate riikidega (arenenud ja arengumaadega) seal, kus rahastamine aitab tugevdada ELi partnerlusi kogu maailmas meid kõiki puudutavates valdkondades, nagu kliimamuutus, juhtimata ränne ja piirkondade ebastabiilsus. See võimaldab Euroopal toetada oma poliitika mainet välismaal, tutvustada oma väärtusi ja huve ning rahastada ühisettevõtmisi ühist huvi pakkuvates küsimustes konkreetsete riikidega.

Hädas olevate riikide aitamine

- ▶ Euroopal on kavas suurendada 2015. aastaks arenguabi 0,7%ni rahvamajanduse kogutulust. Raha koondamine ELi tasandil suurendab selle mõju kohapeal ning parandab samal ajal abiandjate tegevuse kooskõlastamist ja juhtimist.
- ▶ Arengukoostöö rahastamisvahendi keskmes on kõige enam abi vajavad riigid ning eesmärk on kaotada vaesus ja saavutada millenniumi arengueesmärgid.
- ▶ Uue eelarvega suurendatakse ka humanitaarabi, et vastata üha sagedasematele katastroofidele kogu maailmas, muudele humanitaarkriisidele ja unustatud kriisidele.

Kulutusi käsitlevate ettepanekute kõrval esitleb perioodiks 2014–2020 ettenähtud mitmeaastane finantsraamistik uuenduslikku lähenemisviisi tuludele

Praegune rahastamissüsteem on liiga keeruline. Seepärast püütakse kõnealuse ettepanekuga muuta tulude pool lihtsamaks ja õiglasemaks.

- ▶ Vähendatakse liikmesriikide osamakseid ELi uute omavahendite kasutusele võtmise kaudu. Järgmise ELi eelarvega vähendatakse liikmesriikide osamakseid ja need asendatakse Euroopa ühiste väljakutsetega tihedalt seotud, uute omavahendite kaudu saadava tuluga. Komisjon teeb ettepaneku ELi uute omavahendite süsteemi kohta, mis tugineb ELi-sisesele finantstehingumak-sule (kirjeldatud 1. peatükis) ja uuele ELi käibemaksuvahendile, mis asendab vana süsteemi. Iga uute omavahendite süsteemi kaudu kogutud euro vähendab liikmesriikide osamakset, nii et riikide üldine koormus jääb samaks.
- ▶ Komisjon teeb ka ettepaneku oluliselt lihtsustada korrektsioonimehhanismi teatavate liikmesriikide puhul.

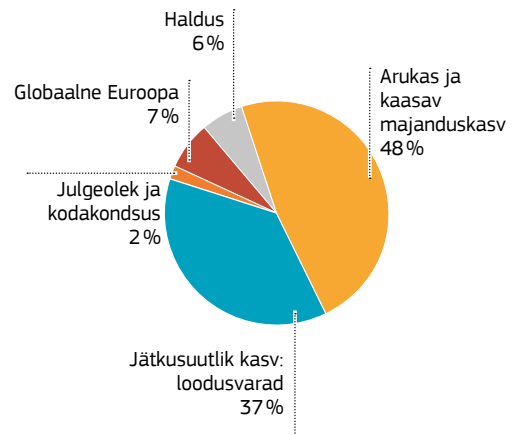
Tulevikus pannakse eelarve ja programmide täitmise eeskirjades rõhk tulemus-tele.

- ▶ Liikmesriigid saavad ELi rahalist toetust ühiselt kokku lepitud ELi eesmärkide saavutamiseks. Tähtis ei ole mitte sisend, vaid tulemus. Seepärast on kõnealuse uuesti läbivaadatud eelarveprojekti eesmärk tagada investeeringute abil tulemused peamistes prioriteetsetes poliitikavaldkondades. Tulevase rahastamisprogrammide ja -vahendite paketi nurgakivideks on keskendumine tulemustele, rangem tingimuste järgimine ja elluviimise lihtsustamine.

Oodatavad tulemused peavad olema selgelt Euroopa 2020. aasta majandus-kasvu strateegia ja selle eesmärkide teenistuses.

- ▶ Tingimuste täitmine: selleks et pöörata suuremat tähelepanu tulemustele, mitte sisenditele ja rahasummadele, kehtestatakse programmides ja rahastamisvahendites rangemad tingimuste täitmise nõuded. See on eriti oluline ühtekuuluvuspoliitika ja põllumajanduse suurte kulude seisukohast, millega seoses peavad liikmesriigid ja abisaajad tõendama, et saadud vahendeid kasutatakse ELi poliitikavaldkondade prioriteetide saavutamiseks.
- ▶ Investeeringute võimendamine: ELi rahastamise mõju saab suurendada, kui seda kasutada erasektori investeeringute võimendamiseks. Sel viisil oleks võimalik rahastada palju suuremal arvul strateegilisi investeeringuid. Euroopa Investeeringuspanga grupi ja rahvusvaheliste finantsasutustega tehtud koostöö kogemused on positiivsed ja neid saab tulevikus ära kasutada.
- ▶ Lihtsustamine: selleks et saavutada paremaid tulemusi, tuleb olemasolevaid rahastamiseskirju lihtsustada – need on muutunud juba nii keerukaks, et takistavad rakendamist ja kontrolli.
- ▶ Võimaluse korral olemasolevad programmid ühendatakse (siseasjad, haridus ja kultuur) ja/või kavandatakse ümber (teadustegevus, ühtekuuluvus), et tagada integreeritud programmitöö ning ühine rakendamis-, aruandlus- ja kontrollimehhanism.
- ▶ Uuritakse rakendusametite edasise hajutamise otstarbekust, eriti väiksemate programmide töö jätkamiseks.
- ▶ Paindlikkus: selleks et reageerida ettenägematutele sündmustele ja muudatustele prioriteetides, peab otsuste langetamine eelarve üle olema tulevikus lihtsam.

MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2014–2020

- ▶ ELi institutsioonide suurem kulutasuvus. Ligikaudu 94% ELi eelarvest eraldatakse kodanike, ettevõtete, põllumajandustöötajate, linnade ja piirkondade hüvanguks. Komisjon teeb ettepaneku kokkuhoiuks kõikides ELi institutsioonides ja ametites.

Käesoleva jaotise lõpus on tabel, milles on üksikasjalikult esitatud kõik ettepanekud ning toodud võrdlus praeguse ja uue programmiperioodi vahel.

Üksikasjad kõikide komisjoni ettepanekute kohta on kättesaadavad aadressil http://ec.europa.eu/budget/reform/commission-proposals-for-the-multiannual-financial-framework-2014-2020/index_en.htm

MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK 2014–2020

Miljonites eurodes (2011. aasta hindades)

KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUD	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Kokku 2014–2020
1. Arukas ja kaasav majanduskasv	64 696	66 580	68 133	69 956	71 596	73 768	76 179	490 908
millest: majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus	50 468	51 543	52 542	53 609	54 798	55 955	57 105	376 020
2. Jätkusuutlik kasv: loodusvarad	57 386	56 527	55 702	54 861	53 837	52 829	51 784	382 927
millest: turuga seonduvad kulutused ja otsemaksed	42 244	41 623	41 029	40 420	39 618	38 831	38 060	281 825
3. Julgeolek ja kodakondsus	2 532	2 571	2 609	2 648	2 687	2 726	2 763	18 535
4. Globaalne Euroopa	9 400	9 645	9 845	9 960	10 150	10 380	10 620	70 000
5. Haldus	8 542	8 679	8 796	8 943	9 073	9 225	9 371	62 629
millest: institutsioonide halduskulud	6 967	7 039	7 108	7 191	7 288	7 385	7 485	50 464
KULUKOHUSTUSTE ASSIGNEERINGUTE KOGUSUMMA	142 556	144 002	145 085	146 368	147 344	148 928	150 718	1 025 000
protsendina rahvamajanduse kogutulust	1,08%	1,07%	1,06%	1,06%	1,05%	1,04%	1,03%	1,05%
MAKSETE ASSIGNEERINGUTE KOGUSUMMA	133 851	141 278	135 516	138 396	142 247	142 916	137 994	972 198
protsendina rahvamajanduse kogutulust	1,01%	1,05%	0,99%	1,00%	1,01%	1,00%	0,94%	1,00%

VIITED

- (¹) Komisjoni teatis. Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia (KOM(2010) 2020).
- (²) Komisjoni teatis. Väikelaste haridus ja hoid: lapsed tuleb eluks tulevikuuühiskonnas hästi ette valmistada (KOM(2011) 66).
- (³) Komisjoni teatis. Majanduskasvu ja tööhõive toetamine. Euroopa kõrgharidussüsteemide ajakohastamise tegevuskava (KOM(2011) 567).
- (⁴) <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=950&langId=et>
- (⁵) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1568&format=HTML&aged=0&language=en&guiLanguage=en>
http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/news/speeches-statements/2011/12/20111220_speeches_1_en.htm
- (⁶) Roheline raamat. Kutsevalifikatsioonide direktiivi ajakohastamine (KOM(2011) 367).
- (⁷) 23.–24. juuni 2011. aasta Euroopa Ülemkogu järeldused.
- (⁸) Komisjoni teatis. Romasid käsitlevate riiklike integratsioonistrateegiate ELi raamistik aastani 2020 (KOM(2011) 173).
- (⁹) <http://ec.europa.eu/esf/home.jsp?langId=et>
- (¹⁰) <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=67&langId=en&newsId=7889>
- (¹¹) <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=466&langId=et>
- (¹²) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/119175.pdf
- (¹³) http://ec.europa.eu/research/csfr/pdf/com_2011_0048_csf_green_paper_et.pdf
- (¹⁴) http://ec.europa.eu/research/innovation-union/pdf/iu-scoreboard-2010_en.pdf
- (¹⁵) <http://ipts.jrc.ec.europa.eu/activities/research-and-innovation/s3platform.cfm>
- (¹⁶) Ettepanek: määrus tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas (KOM(2011) 215); ettepanek: määrus tõhustatud koostöö rakendamise kohta ühtse patendikaitse loomise valdkonnas kohaldatava tõlkekorralduse osas (KOM(2011) 216).
- (¹⁷) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0808:FIN:et:PDF>
- (¹⁸) http://ec.europa.eu/digital-agenda/scoreboard/index_en.htm
- (¹⁹) <http://www.fi-ppp.eu>
- (²⁰) Komisjoni teatis. Ressursitõhus Euroopa: Euroopa 2020. aasta strateegia kohane juhtalgatus (KOM(2011) 21).
- (²¹) Ettepanek: direktiiv, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise ühenduse raamistik (KOM(2011) 169).
- (²²) Valge raamat Euroopa ühtse transpordipiirkonna tegevuskava. Konkurentsivõimelise ja ressursitõhusa transpordisüsteemi suunas (KOM(2011) 144).
- (²³) Komisjoni teatis. Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava (KOM(2011) 571).
- (²⁴) Komisjoni teatis. Energia tegevuskava aastani 2050 (KOM(2011) 885).
- (²⁵) Otsus 2011/278/EL, millega määratakse kindlaks kogu liitu hõlmavad üleminekueeskirjad tasuta aastekvootide ühtlustatud eraldamiseks (ELT L 130, 17.5.2011).
- (²⁶) http://ec.europa.eu/energy/eepr/eeef/eeef_en.htm
- (²⁷) Direktiiv 2011/76/EL raskete kaubaveokite maksustamise kohta teatavate infrastruktuuride kasutamise eest (ELT L 269, 14.10.2011).
- (²⁸) Komisjoni teatis. Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika. Jätkusuutlikkus ja konkurentsivõime keskselle kohale (KOM(2010) 614).
- (²⁹) Komisjoni teatis. Kaubaturgude ja toorainega seotud probleemide lahendamine (KOM(2011) 25).
- (³⁰) Komisjoni teatis. Euroopa standardeid käsitlev strateegiline visioon: Euroopa majanduse jätkusuutliku kasvu edendamine ja kiirendamine 2020 (KOM(2011) 311). Ettepanek: määrus, mis käsitleb Euroopa standardimist (KOM(2011) 315).
- (³¹) Komisjoni teatis käibemaksu tuleviku kohta. Lihtsamast, töökindlamast ja ökonoomsemast ühtse turu jaoks kohandatud käibemaksusüsteemist (KOM(2011) 851).
- (³²) Ettepanek: direktiiv ettevõtte tulumaksu ühtse konsolideeritud maksustamisbaasi (CCCTB) kohta (KOM(2011) 121).
- (³³) Komisjoni teatis. Ühtse turu akt – kaksteist vahendit majanduskasvu edendamiseks ja usalduse suurendamiseks (KOM(2011) 206).
- (³⁴) Konkurentsiküsimustega tegeleva nõukogu (siseturg, tööstus, teadusuuringud ja kosmos) 3094. istungi järeldused ühtse turu taaskäivitamise prioriteetide kohta, Brüssel 30.–31. mai 2011.
- (³⁵) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1238&format=HTML&aged=0&language=en&guiLanguage=en>
- (³⁶) Komisjoni teatis. Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act” läbivaatamine (KOM(2011) 78).
- (³⁷) Rakendusmäärus (EL) nr 1236/2011, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1828/2006 seoses investeringutega finantskorraldusvahendite kaudu (ELT L 317, 30.11.2011).
- (³⁸) Ettepanek: määrus Euroopa riskikapitalifondide kohta (KOM(2011) 860). Ettepanek: määrus, millega kehtestatakse ettevõtete ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime programm (2014–2020) (KOM(2011) 834).
- (³⁹) Komisjoni teatis. Väike ettevõtte, suured ideed – uus partnerlus, et aidata VKEdel saada osa üleilmsetest võimalustest (KOM(2011) 702).
- (⁴⁰) Euroopa Kohtu 24. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-400/08: komisjon vs. Hispaania.
- (⁴¹) Euroopa Kohtu 4. oktoobri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-403/08 ja C-429/08: *Football Association Premier League jt*.
- (⁴²) Üldkohtu 17. veebruari 2011. aasta otsused kohtuasjades T-385/07: FIFA vs. komisjon, T-55/08: UEFA vs. komisjon ja T-68/08: FIFA vs. komisjon.
- (⁴³) Euroopa Kohtu 9. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas C-52/10: Eleftheri tileorasi ja Giannikos.
- (⁴⁴) Euroopa Kohtu 24. mai 2011. aasta otsused kohtuasjades C-47/08: komisjon vs. Belgia, C-50/08: komisjon vs. Prantsusmaa, C-51/08: komisjon vs. Luksemburg, C-52/08: komisjon vs. Portugal, C-53/08: komisjon vs. Austria, C-54/08: komisjon vs. Saksamaa ja C-61/08: komisjon vs. Kreeka.
- (⁴⁵) Euroopa Kohtu 29. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-565/08: komisjon vs. Itaalia.
- (⁴⁶) Euroopa Kohtu 5. aprilli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-119/09: *Société fiduciaire nationale d'expertise comptable*.
- (⁴⁷) Euroopa Kohtu 3. mai 2011. aasta otsus kohtuasjas C-375/09: *Tele2 Polska*.
- (⁴⁸) Euroopa Kohtu 28. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-403/10 P: *Mediaset vs. komisjon*.
- (⁴⁹) Komisjoni teatis. Euroopa ühine müügiõigus, mille eesmärk on lihtsustada piiriüleseid tehinguid siseturul (KOM(2011) 636).
- (⁵⁰) Ettepanek: määrus, millega millega luuakse Euroopa pangakonto arestimise määrus, et hõlbustada võlgade piiriülest sissenõudmist tsiviil- ja kaubandusajades (KOM(2011) 445).
- (⁵¹) http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/legal-proposals/index_en.htm
- (⁵²) http://ec.europa.eu/fisheries/reform/index_et.htm
- (⁵³) Määrus (EL) nr 202/2011 kalandustoodete mõiste ja eelteatise vormi, sadamakontrolli võrdlusaluste ning piirkondlikes kalandusorganisatsioonides vastu võetud püügidokumendimenetluste kohta, mida on tunnustatud (ELT L 57, 2.3.2011).
- (⁵⁴) Komisjoni teatis. Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia väljatöötamine (KOM(2011) 782).
- (⁵⁵) Kõik arvad ELi 2012. aasta eelarve kohta on pärit 1. detsembril 2011 vastu võetud eelarvest.
- (⁵⁶) Komisjoni teatis. Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve. I osa (KOM(2011) 500). Komisjoni teatis. Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks olev eelarve. II osa. Poliitika valdkonnad (KOM(2011) 500).

3. peatükk

Suurema tähelepanu pööramine ELi kodanikele

Tänapäeva Euroopas on vaba liikumine aina suurema tähtsusega. Miljonid kodanikud osalevad piire ületavates tegevustes – nii eraelus, töö ja õpingute kaudu kui ka tarbijana. Euroopa Liit püüab pakkuda piiriülestele probleemidele lahendusi nii kodanike kui ka ettevõtete jaoks, et kodanikud saaksid kartuseta elada, reisida ja töötada teises liikmesriigis ning olla kindlad, et nende õigused Euroopa Liidu kodanikena on kaitstud ja jõustatud, ükskõik kus nad Euroopa Liidus ka ei oleks; ettevõtjatele aga võimalust kasutada ELi abil täielikult ära ühtse turu pakutavaid võimalusi.

Euroopa Liit on koostanud ambitsioonika kava üleliiduliste standardite kehtestamiseks, et inimesed saaksid olla kõikjal Euroopas kindlad samas õiguskaitses põhitasemes (kui nad peaksid langema kuriteo ohvriks) ja mittediskrimineerivas kohtlemises. Lissaboni leping pakub uusi õiguskoostöö võimalusi kriminaal- ja tsiviilasjades ning paneb ELile ülesandeks lihtsustada õigusabi kättesaadavust kogu ELis. Samuti võimaldab see edendada kõigis ELi poliitikavaldkondades ja meetmetes meeste ja naiste vahelist võrdõiguslikkust ning vältida diskrimineerimist rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse põhjal.

ELi konkurentsivõime ja sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamise, ühiskonna rikastamise ja võimaluste loomise seisukohast on samaväärse tähtsusega tulevikku vaatav seaduslik rände- ja integratsioonipoliitika. Inimkaubanduse ja ebaseadusliku rände küsimusega tuleb tegeleda tõhusalt ning terviklikult. Samal ajal peab EL näitama üles solidaarsust nendega, kes vajavad rahvusvahelist kaitset; olulisim ülesanne on luua tõhusam ja paremat kaitset pakkuv Euroopa ühine varjupaigasüsteem.

Lisaks sellele püütakse ka muude poliitike abil hõlbustada kodanike elu kõikjal ELis, olgu selleks toidu- või keskkonnanõustus või poliitika, millega kaasatakse kodanikke liidu demokraatlikesse protsessidesse.

Põhiõigused ja kodakondsus

ELi õigus-, põhiõiguste, kodakondsus- ja võrdsuspoliitika põhinevad ELi põhiväärtustel ja aluspõhimõtetel, nagu demokraatia, vabadus, sallivus, mittediskrimineerimine ning õigusriik. Nimetatud poliitikavaldkonnad toetavad kogu Euroopa Liitu hõlmava õigusaktide, õiguste ja õigusemõistmise piirkonna loomist kõigi ELi kodanike hüvanguks.

Euroopa Liidu põhiõiguste harta

Komisjon avaldas 2011. aastal esimese aastaaruande harta rakendamise kohta.

Lissaboni lepingu jõustumisega muutus harta ELi institutsioonide ja liikmesriikide valitsuste jaoks õiguslikult siduvaks. Aastaaruanne⁽¹⁾ on osa komisjoni strateegiast, mille eesmärk on tagada põhiõiguste nõuetekohane rakendamine.

„Selleks et harta ka tegelikkuses toimiks, peavad inimesed tundma oma õigusi ja teadma, kuidas neid õigusemõistmise eesmärgil kohaldada,“ lausus komisjoni asepresident ning õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse volinik Viviane Reding.

Aruandes toodi eraldi välja asjaolu, et enamik institutsioonidele kaebusi esitanud kodanikest ei ole mõistnud, et harta täiendab, mitte ei asenda liikmesriikide põhiseaduslike süsteeme või Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga tagatud põhiõiguste kaitse süsteemi. Seda väidet kinnitab ka Euroopa Ombudsmani korraldatud uuring, mille kohaselt 72% eurooplastest leidis, et neid ei ole põhiõiguste hartast piisavalt teavitatud. 2010. aastal sai komisjon üldsuselt seoses põhiõigustega rohkem kui 4000 kirja. Umbes kolmveerand neist käsitles väljapoole ELi õiguse pädevust jäävaid juhtumeid. See näitab, et põhiõiguste harta otstarvet ja olukordi, kus seda kohaldatakse ja kus mitte, mõistetakse sageli valesti.

Euroopa Komisjon tagab jätkuvalt Euroopa Liidu põhiõiguste harta nõuetekohase rakendamise ning jälgib väga tähelepanelikult, et hartat järgitaks kõikides ELi õigusaktide ettepanekutes, kõikides Euroopa Parlamendi ja nõukogu esitatud muudatusettepanekutes ning ka liikmesriikides, kui nood ELi õigusakte rakendavad. Nõukogu⁽²⁾ tervitas võimalusi, mida kõnealune aruanne pakub iga-aastaseks institutsioonidevaheliseks arvamuste vahetuseks harta kohaldamise üle.

© Euroopa Liit

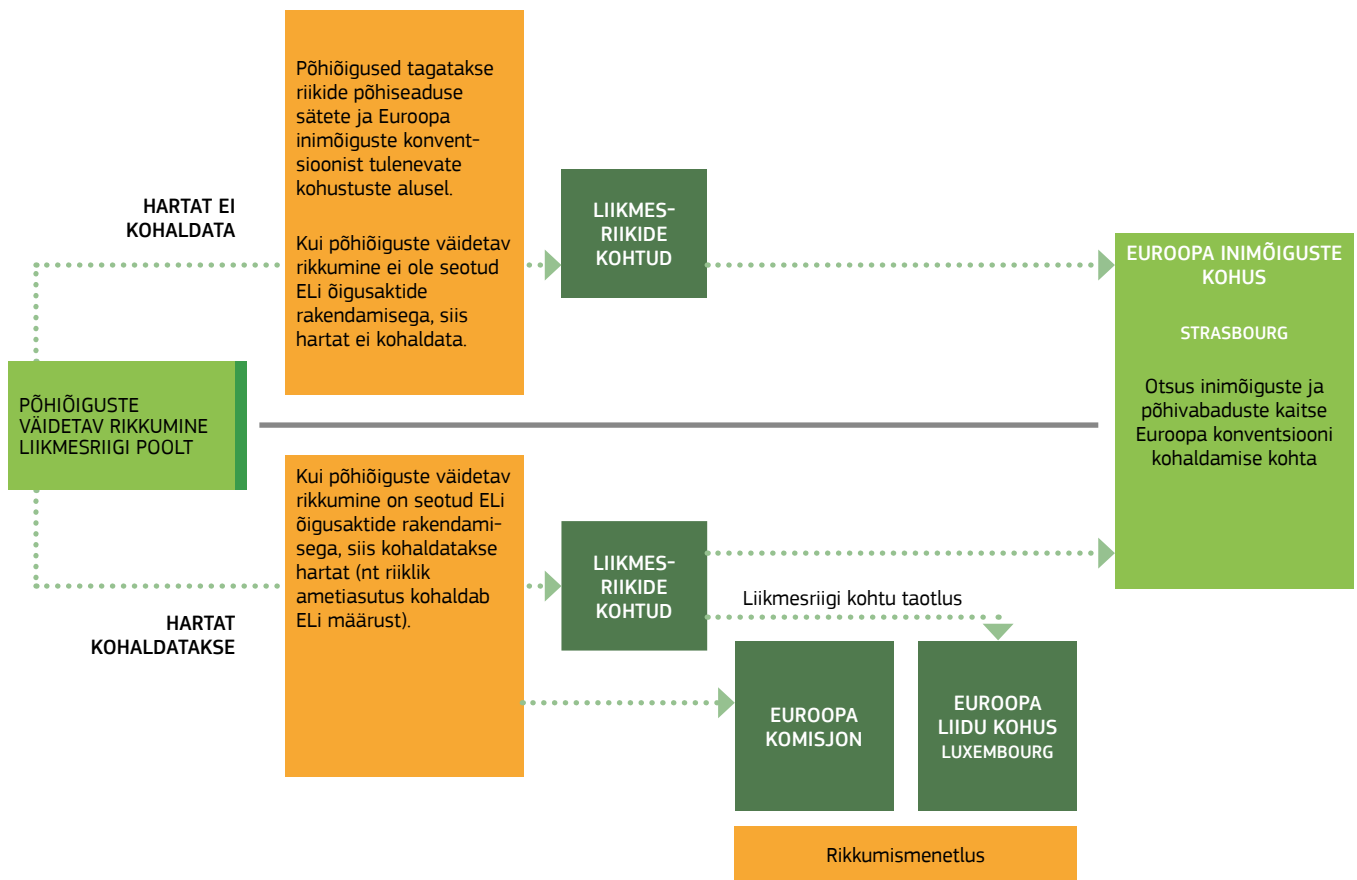
*Õigusküsimuste,
põhiõiguste ja
kodakondsuse eest
vastutav asepresident
Viviane Reding Schengenis
– linnas, mis andis nime
kodanike vaba liikumist
käsitlevale poliitikale
liidus.*

Millal põhiõiguste hartat kohaldatakse ja millal mitte:

EUROOPA LIIDU PÕHIÕIGUSTE HARTA

Millal hartat kohaldatakse ja kuhu rikkumiste korral pöörduda?

Millised olid põhiõigustega seotud peamised probleemid?

Aruande kohaselt olid eelmisel aastal üldsuse poolt tõstatatud põhiprobleemid järgmised: isikuandmete kaitse, õiguskaitse kättesaadavus, romade integratsioon ning võrdsus.

Ühinemine Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga

ELi ühinemine Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga sai võimalikuks pärast Lissaboni lepingu jõustumist, millega pandi ELi institutsioonidele ja liikmesriikidele kohustus võtta kõik vajalikud meetmed selle eesmärgi saavutamiseks. Tuleb sõlmida ühinemisleping ELi ja konventsiooni teiste osaliste vahel, kelleks on 47 Euroopa Nõukogu liikmesriiki. Viimase aasta jooksul on tehtud märkimisväärseid edusamme ühinemise suunas. Koostöös Euroopa Nõukogu liikmesriikide ekspertidega, kes tegutsevad sõltumatute üksikisikutena, on tehnilisel tasandil koostatud ühinemislepingu projekt. Lepinguprojekti mõni aspekt vajab veel täpsustamist riikide esindajatega peetavate läbirääkimiste käigus. Nõukogu tegeleb selle etapi ettevalmistamisega.

Euroopa Õigusinstituut ja õiguslane koolitus

Euroopa Õigusinstituut rajati Viinis 2011. aasta keskel ja see aitab saavutada ELi laiemat eesmärki luua Euroopa õiguspiirkond. Õigusinstituut, mis on sõltumatu mittetulundusorganisatsioon, aitab tõhustada õiguslikku järjepidevust Euroopas, andes praktilist nõu poliitiliste otsuste tegijatele ja ametiasutustele.

Euroopa Õigusinstituudi loomise algatus, mida komisjon toetas oma tegevuskavaga Euroopa kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva piirkonna loomiseks, on eeskujuks võtnud valitsusvälise organisatsiooni Ameerika Õigusinstituudi, millel oli oluline osa ühtse äriseadustiku väljatöötamisel, mis hõlbustab müügi- ja muid äritehinguid Ameerika Ühendriikide 50 osariigis.

Euroopa Õigusinstituut hindab ja edendab ELi õiguse, õiguspoliitika ning -praktika väljatöötamist; teeb ettepanekuid ELi õigustiku edasiseks arendamiseks ja ELi õiguse rakendamise tõhustamiseks liikmesriikides; pakub eri õigus-traditsioonidega juristidele (õppejõud, kohtunikud, advokaadid ning muud õigusvaldkonna asjatundjad) foorumit arutelude korraldamiseks.

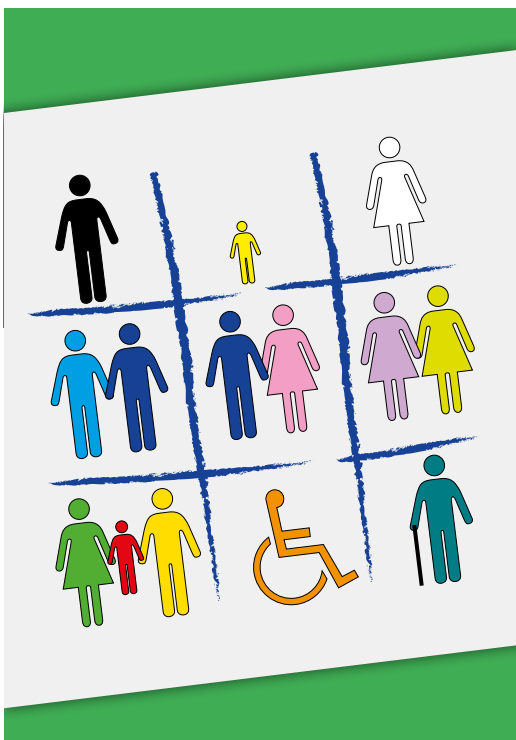
Samal ajal on komisjon kutsunud liikmesriikide valitsusi, kohtunike kutseorganisatsioone ja õiguskoolituse pakkujaid nii ELi kui ka liikmesriigi tasandil lisama ELi õigust koolituskavadesse ja suurendama kursuste mahtu ning nendel osalejate arvu. Nii soovitakse anda õigusvaldkonna asjatundjatele teadmised Euroopa õiguse kohaldamiseks, mis on osa nende tööst kohtunike ja juristidena liikmesriigi tasandil. Sel viisil aidatakse luua vastastikust usaldust Euroopa eri õigussüsteemide vahel ja parandada Euroopa õigusaktide rakendamist.

Võrdsuse edendamine

Põhiõiguste hulka kuuluvad õigus mittediskrimineerimisele ja sooline võrdsuslikkus. 5. märtsil tähistati esimest korda kogu ELi hõlmavat võrdse töötasu päeva; kuupäev valiti seetõttu, et see märgib nende lisapäevade arvu 2011. aastal, mille võrra naistel tuleb rohkem töötada, et teenida välja sama palk, mille mehed said eelmise aasta jooksul. Naised teenivad Euroopa Liidus keskmiselt 17,5% vähem kui mehed ning Euroopa Komisjon on üldist soolise võrdsuslikkuse strateegiat aluseks võtnud endale ülesandeks kaotada sooline palgalõhe.

Euroopa Parlament on kooskõlas komisjoni seisukohaga kindlalt rõhutanud vajadust tuua rohkem naisi juhtpositsioonile ettevõtluses ja majandusotsuste langetamises. Lisaks põhimõttelistele võrdsusega seotud küsimustele toodi Euroopa Parlamendi aruteludes välja vajadus võtta kiirelt kasutusele hea koolituse saanud naissoost töajõu seni kasutamata potentsiaal. Komisjoni asepresident ning õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse volinik Viviane Reding kutsus ELi börsiettevõtteid üles kirjutama 2012. aasta märtsiks alla lubadusele suurendada vabatahtlikult naiste osakaalu Euroopa ettevõtete juhtkondades 30% võrra 2015. aastaks ja 40% võrra 2020. aastaks.

22. detsembril võttis komisjon vastu suunised, et aidata kindlustussektoril rakendada meeste ja naiste ühtsel kohtlemisel põhinevat hinnakujundust, pärast seda kui Euroopa Liidu Kohus tegi otsuse, ⁽³⁾ mille kohaselt kujutavad meeste ja naiste erinevad kindlustusmaksed endast soolist diskrimineerimist. (Vt täiendavaid üksikasju 5. peatükist.)

© Euroopa Liit

Võrdsuslikkus on
põhiõigus, mitte suva järgi
rakendatav lisanõue.

„ACCESS CITY“ AUHIND

Austria linn Salzburg võitis 2012. aasta auhinna „Access City Award“, mille Euroopa Liit annab linnale, mis on kõige rohkem parandanud puuetega inimeste liikumisvõimalusi.

Igal aastal antava auhinna eesmärk on hinnata jõupingutusi linnaruumi juurdepääsetavuse parandamiseks ja puuetega inimeste võrdse osaluse edendamiseks. Euroopa Komisjon hindas Salzburgi pikaajalist järjepidevat tegevust juurdepääsetavuse parandamisel ja suurepäraseid tulemusi, mis on saavutatud puuetega inimeste otsesel osavõtul.

Lapse õigused

Euroopa Komisjon on koostanud lapse õigusi käsitleva ELi tegevuskava,⁽⁴⁾ milles on loetletud 11 tegevusvaldkonda, milles tuleb võtta nii lühi- kui ka pikaajalise kestusega meetmeid. Tegevuskava kinnitab Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide tõsist pühendumust lapse õiguste edendamisele, kaitsmisele ja järgimisele kõikides olulistes ELi poliitikavaldkondades ning tagab konkreetsete tulemuste saavutamise. Tulevikus tuleks lapsi otse või kaudselt mõjutava ELi poliitika koostamisel, rakendamisel ja järelevalves alati arvestada laste huvidega.

Takistuste kõrvaldamine kodanike teelt

2011. aastal jätkus töö kiires tempos seoses kohustustega, mille täitmise oli komisjon võtnud endale ülesandeks liidu kodakondsust käsitlevas aruandes, mis avaldati 2010. aasta oktoobris. Aruandes tehti ettepanek 25 konkreetse meetme kohta, mis muudaksid ELi kodanike jaoks elu lihtsamaks, kui nad kasutavad teises ELi liikmesriigis selliseid õigusi nagu abiellumine, majaost, poliitikaga tegelemine, õppimine, töötamine ja arstiabi saamine. Mitmes valdkonnas on saavutatud märkimisväärset edu ning 2013. aastal, mis komisjoni ettepaneku kohaselt saab olema kodanike Euroopa aasta, esitatakse üldine hinnang. Allpool esitatud tabelis on kokkuvõtte asjade seisust 2011. aasta lõpus. Täiendavad üksikasjad on välja toodud käesolevas peatükis.

Poliitilised kohustused 2010. aasta aruandes ELi kodakondsuse kohta Euroopa Komisjon	Asjade seis
Komisjon muudab rahvusvaheliste paaride (olgu tegemist abielupaaride või registreeritud partnerlusega) jaoks lihtsamaks väljaselgitamise, millised kohtud on pädevad nende asja arutama ja millised õigusaktid kehtivad nende omandiõiguse suhtes (nt ühine maja), tehes 2011. aastal ettepaneku asjakohaste õiguslike vahendite kohta.	Komisjon tegi 16. märtsil 2011 ettepanekud kahe määruse kohta, milles käsitletakse rahvusvaheliste abielupaaride suhtes kohaldatavat abieluvararežiimi. Need ettepanekud on praegu Euroopa Parlamendis ja nõukogus arutusel.
Komisjon lihtsustab perekonnaseisudokumentide (nt sünnitunnistused) vaba ringlust, tehes 2013. aastal ettepaneku asjakohaste õiguslike vahendite kohta.	2010. aasta detsembris avaldas komisjon rohelise raamatu, milles kutsus kodanikke ja kodanikuühiskonna organisatsioone üles andma oma panust. Konsultatsioonid lõppesid 2011. aasta mais. Komisjon analüüsib panuseid ja püüab leida parimaid lahendusi tulevikus tehtava töö jaoks. Õiguslikud vahendid on kavandatud 2012. aasta viimasesse kvartalis.
Komisjon võimaldab ettevõtjatel, kodanikel ja õigusala töötajatel leida Euroopa e-õiguskeskkonna veebiportaali kaudu lihtsamalt mitmekeelset teavet õiguskaitsse kohta.	Euroopa e-õiguskeskkonna portaal alustas tööd 16. juulil 2010.
Komisjon tõhustab kahtlustatavate ja süüdistatavate isikute ning kuriteohvrite kaitset kriminaalmenetlustes ning tagab seejuures kahtlustatavatele kinnipidamise ajal võimaluse kohtuda juristiga ja suhtluse välismaailmaga, tehes 2011. aastal ettepaneku asjakohaste õiguslike vahendite kohta.	Komisjon tegi 2011. aasta juunis ettepaneku direktiivi kohta, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja õigust teatada kinnipidamisest, ning see on praegu Euroopa Parlamendis ja nõukogus arutusel.
Komisjon parandab kuriteohvrite kaitset, tehes 2011. aastal ettepaneku meetmete paketi ja õigusliku vahendi kohta.	Komisjon tegi 2011. aasta mais ettepaneku õigusraamistikku tugevdava seadusandliku paketi kohta, mis hõlmas muu hulgas ettepanekut otseselt siduva ja tõhusalt jõustatava direktiivi kohta, millega kehtestatakse kuriteohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded . See on praegu Euroopa Parlamendis ja nõukogus arutusel.
Komisjon lihtsustab varem mõnes teises liikmesriigis registreeritud sõidukite registreerimisega kaasnevaid formaalsusi ja tingimusi, tehes 2012. aastal ettepaneku asjakohase õigusliku vahendi kohta.	Seadusandlik ettepanek varem mõnes teises liikmesriigis registreeritud sõidukite registreerimise kohta on kavandatud 2012. aasta esimesse kvartalis.
Samuti võtab komisjon meetmeid seoses juhtudega, kus sõidukite maksustamine on diskrimineeriv, ning otsib lahendusi sõidukite registreerimise topteltmaksustamisele, mis takistab kodanike ja kaupade vaba liikumist.	Komisjonil on 2012. aastal kavas võtta vastu algatus ja võimalikud soovitusel autode maksustamise parimate tavade kohta.
Komisjon tegeleb oma algatuses „Maksutõkete kõrvaldamine ELi kodanike hüvanguks“ võimalike lahenduste leidmisega maksuprobleemidele, millega ELi kodanikud piiriülestes olukordades kokku puutuvad.	Komisjon võttis 20. detsembril 2010 vastu teatise „Piiriüleste maksutõkete kõrvaldamine ELi kodanike hüvanguks“ ja 11. novembril 2011 teatise „Topteltmaksustamine ühtsel turul“ .
Komisjon teeb ettepaneku lihtsustada piiriüleste tervishoiuteenuste kättesaadavust.	Direktiiv patsiendiõiguste kohta piiriülestes tervishoius jõustus 24. aprillil 2011. See tuleks siseriiklikku õigusse üle võtta 25. oktoobriks 2013.

<p>Komisjon rakendab katsemeetmeid, et tagada eurooplastele turvaline veebipõhine juurdepääs oma terviseandmetele ning saavutada 2020. aastaks telemeditsiiniteenuste laialdane kasutuselevõtt.</p>	<p>Komisjon peab läbiraakimisi kahe katseprojekti üle, millega tagada eurooplastele turvaline veebipõhine juurdepääs oma terviseandmetele; katseprojekt peaks hõlmama üle 20 piirkonna eri liikmesriikides. Komisjon avaldab 2012. aastal ka töödokumendi olemasolevate ELi õigusaktide kohaldatavuse kohta telemeditsiiniteenuste suhtes.</p>
<p>Komisjon teeb soovitusi minimaalsete ühtsete patsiendiandmete kohta, et tagada 2012. aastaks koostalitlusvõime andmetele juurdepääsemiseks või nende elektrooniliseks vahetamiseks liikmesriikide vahel.</p>	<p>Piiriülese tervishoiu patsiendiõigusi käsitleva direktiiviga ettenähtud uue vabatahtliku e-tervishoiu võrgustiku raames töötatakse järgmisel aastal välja suunised, milles määratletakse minimaalsed ühtsed patsiendiandmed, millele on juurdepääs kõikides liikmesriikides ja mis toetuvad epSOSi projekti tulemustele.</p>
<p>Komisjon tõhustab ELi kodanike õigust saada kolmandates riikides abi kõikide liikmesriikide diplomaatilistelt ja konsulaarasutustelt, sealhulgas kriisi ajal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • esitades 2011. aastal ettepaneku asjakohaste õiguslike vahendite kohta ning • tõhustades kodanike teavitamist spetsiaalse veebisaidi ja sihipäraste kommunikatsioonimeetmete kaudu. 	<p>Komisjon andis ülevaate asjade seisust (23. märtsi 2011. aasta teatis (**)) ja tegi 14. detsembril 2011 (**) ettepaneku direktiivi kohta, et tugevdada kodanike õigusi ja konsulaarkaitset.</p> <p>Selleks et suurendada inimeste teadlikkust sellest õigusest, on kavas kõigisse uutesse ELi passidesse trükkida teave konsulaarkaitse kohta ja ELi asjaomase veebisaidi aadress, kus on esitatud üksikasjalikud andmed selle kohta, kust leida abi väljaspool ELi puhkusel olles.</p> <p>Konsulaarkaitse veebisait (***) käivitati 2011. aasta märtsis.</p>
<p>Komisjon ajakohastab eeskirju, mis kaitsevad eelkõige interneti teel reispakette ostvaid tarbijaid, ning hõlbustab reispakettide ostmist teistest liikmesriikidest, tehes ettepaneku asjakohase õigusliku vahendi kohta.</p>	<p>Ettepanek eeskirjade läbivaatamiseks esitatakse 2012. aastal.</p>
<p>Komisjon töötab välja õigusraamistikku, mis tagaks mis tahes transpordiliiki kasutavatele reisijatele ühtsed õigused kogu ELis ja selliste õiguste nõuetekohase jõustamise.</p>	<p>Komisjon esitab 2012. aastal ettepaneku, et vaadata läbi nõukogu direktiiv 90/314/EMÜ reispakettide, puhkusepakettide ja ekskursioonipakettide kohta, et ajakohastada eeskirju, mis kaitsevad eelkõige interneti teel reispakette ostvaid tarbijaid.</p>
<p>Samuti üritab komisjon tagada, et transpordisõlmed (nt lennujaamad, raudteejaamad, sadamad) muutuksid järk-järgult kohtadeks, kus reisijatel on lihtne saada teavet ELi õiguste kohta, eriti kui nad reisivad ELi piires.</p>	<p>2012. aastal vaatab komisjon läbi määruse (EÜ) nr 261/2004 (reisijatele antava abi ja hüvitiste kohta) tagamaks, et reisijaid teavitatakse ja abistatakse piisavalt ning vajaduse korral hüvitatakse neile kahju iga tüüpi lennukatkestuste ja pagasi kadumise/kahjustamise korral.</p>
<p>Komisjon teeb ettepaneku täiendavate võimaluste kohta, kuidas tagada piiratud liikumisvõimega inimestele parem juurdepääs transpordivahenditele ja asjaomasele taristule, annab alates 2010. aastast välja kõige paremini ligipääsetava Euroopa linna tiitlit, parandab reisikindlustusteenuse kättesaadavust ning arendab ja toetab kogu ELis kehtivate nõuete kasutamist hoonete ligipääsetavuse kohta, esitades 2010. aastal ettepaneku ELi puuetega inimeste strateegia (2010–2020) kohta.</p>	<p>Aruanne määruse (EÜ) nr 1107/2006 kohta, mis käsitleb liikumispuudega lennureisijaid. ELi puuetega inimeste strateegia aastateks 2010–2020 võeti vastu 2010. aasta novembris. Teist „Access City“ auhinda esitleti 2011. aasta detsembris. Hoonete ligipääsetavuse standardimisprotsess on käimas, komisjon on lisanud oma 2012. aasta tööprogrammi Euroopa juurdepääsetavuse akti. Sel teemal alustati avalikku arutelu 2011. aasta lõpus.</p>
<p>Komisjon teeb ettepaneku võimaluste kohta, kuidas suurendada tarbijate usaldust turismitoodete vastu, korraldades teavituskampaaniaid Euroopa turistidele ja kontrollides tarbijate rahulolu erinevate turismiteenustega (nt transport, majutus, reisimine jne).</p>	<p>2012. aastal kavandatakse korraldada teavituskampaaniaid.</p>
<p>Komisjon teeb kokkuvõtte ELi olemasolevate digitaalsete õiguste kohta selgel ja hõlpsalt juurdepääsetaval viisil, andes 2012. aastaks välja ELi internetiõiguste juhise.</p>	<p>ELi internetiõiguste juhise antakse välja 2012. aastal.</p>
<p>Komisjon lihtsustab tarbijate probleemide kiiret ja odavat kohtuvälist lahendamist ELis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tehes 2011. aastal ettepaneku vaidluste kohtuvälise lahendamise mehhanismide õigusliku vahendi kohta; • uurides võimalusi ettepaneku tegemiseks kogu ELi hõlmavaks vaidluste veebipõhise lahendamise süsteemi kehtestamiseks e-kaubanduse tehingute puhul 2012. aastaks ning • edendades vahendusmenetluse laiemat kasutamist aastaks 2013. 	<p>2011. aasta novembris vastu võetud tarbijavaidluste kohtuvälist lahendamist käsitleva direktiivi ettepanekuga tagatakse, et on olemas kvaliteetsed kohtuvälised üksused, mis tegelevad kohtuväliselt mis tahes lepingulise vaidlusega tarbija ja ettevõtja vahel.</p> <p>Tarbijavaidluste veebipõhise lahendamise määruse ettepanekuga luuakse kogu ELi hõlmav veebipõhine vaidluste lahendamise platvorm, mis annab tarbijatele ja ettevõtetele ühtse portaali, et lahendada teises liikmesriigis tehtud e-ostudega seotud probleemid veebipõhiselt.</p>
<p>Komisjon lihtsustab ELi kodanike ja nende kolmandate riikide kodanikest pereliikmete vaba liikumist:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jõustades rangemalt ELi eeskirju, sealhulgas mittediskrimineerimise kohta; • edendades häid tavasid ja suurendades teadmisi ELi asjaomastest eeskirjadest ning • parandades ELi kodanike teavitamist nende vaba liikumise õiguse kohta. 	<p>Pärast kahepoolset teabevahetust komisjoniga on 16 liikmesriiki muutnud oma seadusi või teatanud muudatustest, et tagada vaba liikumist käsitleva direktiivi täielik ülevõtmine. Lahendamata probleemide korral on komisjon alustanud vajaduse korral rikkumismenetlust. ELi vaba liikumise poliitika kohaldamise hinnangut käsitlev uuring käivitatakse 2012. aastal.</p> <p>Alustati uurimistööd, mida kasutatakse alusmaterjalina mõjuhinnangule, milles käsitletakse võimalikke ELi algatusi töötajate vaba liikumise valdkonnas ja mis lõpetatakse eeldatavasti 2012. aasta alguseks. Ettepanekuid oodatakse 2012. aastal.</p>

Komisjon parandab teabe edastamist kodanikele ja töötab välja uue süsteemi andmete elektrooniliseks vahetamiseks, et vähendada viivitusi ning raskusi sotsiaalkindlustust puudutava teabe vahetamisel.	Praegu käib töö, et käivitada eri liikmesriikide sotsiaalkindlustusametuste vahel andmete vahetamiseks täielikult toimiv IT-süsteem, mis peaks töökorda saama hiljemalt 1. mail 2014.
Komisjon palub liikmesriikidel tulevikus tagada, et Euroopa Parlamendi valimiste tulemuste avalikustamine toimuks kõikides liikmesriikides ühel ajal.	Komisjon jälgib kõikides liikmesriikides sel eesmärgil võetud meetmete täitmist.
Komisjon palub liikmesriikidel täielikult tagada, et ELi kodanikud saaksid oma elukohaliikmesriigis kasutada valimisõigust, astuda poliitilisse parteisse või asutada parteid ning et liikmesriigid teavitaksid ELi kodanikke nõuetekohaselt nende valimisõigusest.	Võetakse jõustamismeetmeid.
Komisjon teeb ettepaneku lihtsustada ELi kodanike kandideerimisprotseduuri elukohaliikmesriigis.	Taasalustatakse arutelusid seoses ettepanekuga nõukogu direktiivi kohta, millega muudetakse direktiivi 93/109/EÜ, millega sätestatakse üksikasjalik kord, mille alusel liikmesriigis elavad, kuid selle riigi kodakondsuseta liidu kodanikud saavad kasutada õigust hääletada ja kandideerida Euroopa Parlamendi valimistel.
Komisjon parandab praegust süsteemi, millega hoitakse ära topelthääletamine Euroopa Parlamendi valimistel, võttes arvesse eelseisva Euroopa Parlamendi valimisreformi ajalist raamistikku ja tulemust.	Selle direktiivi tõhusamaks rakendamiseks koostatakse 2012. aastal tõlgendamissuunised.
Komisjon käivitab arutelu, et välja selgitada poliitilised võimalused, millega vältida, et vaba liikumise õiguse kasutamine tooks ELi kodanikele kaasa nende poliitiliste õiguste kaotamise.	On alustatud dialoogi liikmesriikidega. Komisjon analüüsib praegu liikmesriikide seisukohti.
Komisjon tegeleb sellega, et muuta veebiportaal „Teie Euroopa“ ELi kodanike õigusi tutvustavaks kõikehõlmavaks teabeportaaliks, mida on lihtne kasutada ja millega saab ühendust veebi ning tasuta telefoninumbri kaudu. Portaal annab selget ja praktilist teavet ning hakkab toimima kõnekeskuseks, millest suunatakse kõned spetsialiseerunud abiteenistustele.	Käivitati 2011. aasta märtsis. Portaali sisu tõlgitakse 22 keelde.
Komisjon ühtlustab oma teabevõrgustikke liikmesriikides nii, et kodanikud leiaksid kergesti vajalikud kontaktid nii riigi, piirkonna kui ka kohalikul tasandil. Komisjoni esindused liikmesriikides koos Europe Directi 500 kontaktkeskusega tõhustavad 2012. aastaks kodanike õiguste edendamist, sealhulgas parema koostöö ja suhtlemise kaudu ELi tasandil olemasolevate abi- ja probleemide lahendamise teenistustega.	„Teie Euroopa“ portaali ja veebisaidi Europe Direct edendamine (2012 ja 2013 seoses kodanike Euroopa aastaga).
Komisjon suurendab kodanike teadlikkust nende õiguste, ELi kodakondsuse ja nende tähenduse kohta kodanike igapäevaelus, kuulutades 2013. aasta kodanike Euroopa aastaks ning korraldades selle raames ELi kodakondsust ja kodanikega seotud ELi poliitikaid tutvustavaid üritusi.	Kodanike Euroopa aastat (2013) käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuse ühissetpanekut arutatakse praegu Euroopa Parlamendis ja nõukogus. Ettevalmistused jätkuvad.
Komisjon lihtsustab ELi kodakondsuse arendamiseks komisjonilt saadavate rahaliste toetuste kasutamist, kasutades selleks olemasolevate ELi rahastamisvahendite ja ratsionaliseerimise kaudu tekkivat sünergia.	Komisjon võttis 15. novembril 2011 vastu ettepanekud lihtsustatud programmi „Õigused ja kodakondsus“ kohta. Ettepanek lihtsustatud programmi „Kodanike Euroopa“ kohta võeti vastu 14. detsembril 2011. Ettepanekuid arutatakse Euroopa Parlamendis ja nõukogus.
Komisjon uurib võimalusi, kuidas veelgi parandada Euroopa Liitu käsitlevat teavet, mida iseloomustaks sõltumatus, professionaalsus ja kvaliteet; lisaks uurib ta, kuidas tagada Euronewsi jätkusuutlikum rahastamine. Komisjon toetab Euronewsi Brüsseli stuudio käivitamist.	Euroopa Liitu käsitlevat teavet kajastavad programmid käivitati 2011. aasta kevadel ning Brüsseli Euronewsi stuudio avati 2011. aasta juunis.

(*) Komisjoni teatis. ELi kodanike konsulaarkaitse kolmandates riikides. Praegune olukord ja edasine tegevus (KOM(2011) 149).

(**) Ettepanek: direktiiv Euroopa Liidu kodanike konsulaarkaitse kohta välismaal (KOM(2011) 881).

(***) <http://ec.europa.eu/consularprotection>

Kodanike liikuvus

Pärast ELi kodanike ja nende pereliikmete sotsiaalkindlustuse koordineerimise uute, parandatud eeskirjade jõustumist 2010. aasta keskel laiendati neid eeskirju 2011. aasta algul ka ELis seaduslikult elavatele kolmandate riikide kodanikele, kes liiguvad ühest liikmesriigist teise. Komisjon jätkas tööd kõnealuste eeskirjade tõhusaks kohaldamiseks ning esitas olulised juhised lähetatud töötajate ja rohkem kui ühes liikmesriigis töötavate töötajate sotsiaalkindlustusõiguste kohta. Peale selle esitati seadusandlik ettepanek väikeste muudatuste tegemiseks sotsiaalkindlustuseeskirjadesse, mille eesmärk on täpsustada füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevate piirialatöötajate õigust töötushüvitisele ning selgitada, kus peavad lennuettevõtte töötajad sotsiaalkindlustusmaksleid maksma.

Vastusena Bulgaaria ja Rumeenia palvele esitas komisjon 2005. aasta ühinemisakti kohaselt 11. novembril 2011 uue aruande Bulgaariast ja Rumeeniast pärit töötajate vaba liikumise suhtes kohaldatavate üleminekusätete toimimise kohta. Aruandes analüüsitakse laienemisejärgseid rändevooge, ELi sees liikuvate isikute peamisi iseloomustavaid jooni ning mõju majandusele ja tööturule.

Euroopa vabatahtliku tegevuse aasta 2011

Euroopa Liidus jagab ligikaudu 100 miljonit igas vanuses inimest oma aega, oskusi ja raha selleks, et anda vabatahtlikuna positiivne panus ühiskonna arengusse. Vabatahtlik tegevus on aktiivse kodanikuosaluse väljund, mis tugedab Euroopa ühiseid väärtusi, nagu solidaarsus ja sotsiaalne ühtekuuluvus. Vabatahtlik tegevus pakub ka märkimisväärseid õppimisvõimalusi, kuna selles osalemine võib anda inimestele uusi oskusi ja pädevusi ning suurendada isegi nende tööalast konkurentsivõimet. Vabatahtlikul tegevusel on tähtis roll väga erinevates valdkondades, nagu haridus, noored, kultuur, sport, keskkond, tervishoid, sotsiaaltoetamine, tarbijakaitse, humanitaarabi, arengupoliitika, teadusuuringud ja võrdsed võimalused.

Vabatahtliku tegevuse aastal oli neli peamist eesmärki:

1. lihtsustada vabatahtlikus tegevuses osalemist;
2. parandada vabatahtliku tegevuse kvaliteeti;
3. tunnustada ja autasustada vabatahtliku töö tegijaid;
4. rõhutada vabatahtliku tegevuse tähtsust ning innustada vabatahtlike uut põlvkonda.

Vabatahtliku tegevuse aasta suurimaks koostööpartneriks oli EYV 2011 Alliance, mis esindas liidu rohkem kui 1500 vabatahtlike organisatsiooni, kuid oluline oli ka liikmesriikide roll, seda eelkõige spetsiaalselt ametisse nimetatud riiklike koordineerimisasutuste töö kaudu. Kogu aasta jooksul osalesid tegevuses aktiivselt ka Euroopa Parlament, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Regioonide Komitee.

„Avariivaba öö Euroopas” 2011

„Avariivaba öö Euroopas” on noortele autojuhtidele suunatud ja nende poolt läbi viidud vabatahtlike projekt, mis toimus laupäeval, 15. oktoobril 2011 ELi kõigis 27 liikmesriigis. Tuhat vabatahtlikku vanuses 18–29 läksid 200 ööklu-bisse ja palusid noortel autojuhtidel anda lubadus mitte juua alkoholi ega tarvitada uimasteid, kui nad peavad koju minnes autot juhtima. Öhtu lõppe-des pakkusid vabatahtlikud osalevatele juhtidele võimalust oma reisijatele tõestada, et nad on vastutustundlikud Euroopa kodanikud, tehes vabatahtli-kult puhumis- ja/või narkotesti.

Vabatahtlik projekt „Õhtusöök kodututele”

Üheskoos leiva võtmine on võimas sotsiaalse ühtekuuluvuse sümbol. Kodu-tute õhtusöögi projekt kasutab seda sümbolit ning samas uuenduslikku lähe-nemist. Projektis korraldatakse ühiseid õhtusööke ning jagatakse toitu kodu-tutele. Aasta jooksul jagatakse Portugalis Lissaboni kesklinnas Campo das Cebolasel igal nädalal välja 200 õhtusöögiportsjonit. Projekti eesmärk on suhelda kodutute ja ühiskonna tõrjutud liikmetega ning luua samal ajal tu-gevaid sõprussidemeid pikaajaste ja ka lühiajaliste vabatahtliku töö tegija-te vahel.

© iStockphoto.com/Jesper Wittorff

Komisjon on võtnud endale kohustuse tagada, et vabatahtliku tegevuse aasta positiivne mõju püsib ning ulatub 2011. aastast kaugemale. Seepärast võttis komisjon 2011. aasta septembris vastu vabatahtlikku tegevust käsitleva teatise,⁽⁵⁾ millega vabatahtlik tegevus asetatakse ELi 2020. aasta majandus-kasvu strateegia ning sellega seonduvate juhtalgatuste konteksti. Humanitaarabi valdkonnas astus komisjon suure sammu edasi Lissaboni lepinguga ettenähtud Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse loomisel. 2011. aastal algatas ta avaliku arutelu ja mõju hindamise ning käivitas pilootprojektid, mille abil määrat-akse kindlaks tulevase korpuse struktuur ja roll.

*Vabatahtliku tegevuse
Euroopa aasta 2011:
noored propageerivad
ohutut autojuhtimist.*

Aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta 2012

Aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta 2012 eesmärk on pöörata tähelepanu vanemaealiste inimeste panusele ühiskonda. Kõigil, nii poliitiliste otsuste tegijatel kui ka kodanikel on võimalus mõtiskleda selle üle, kuidas eurooplased elavad kauem ja on tervemad kui varem. 2011. aastal organiseeriti ettevalmistavad kohtumised sidusrühmadega, nt liik-mesriikide valitsuste ja platvormiga AGE (üle 50aastastele inimestele suunatud organisatsioonide võrgustik), et korraldada 2012. aasta üritusi.

Kodanike Euroopa aasta 2013

Komisjon võttis augustis vastu ettepaneku nimetada 2013. aasta kodanike Euroopa aastaks⁽⁶⁾. Aluslepingus sätestatud liidu kodakondsus antakse automaatselt kõigile liikmesriikide kodanikele ning see annab neile täiendavaid õigusi, näiteks õiguse vabalt liikuda ja elada mõne teise liikmesriigi territooriumil kui see, mille kodanikud nad on. 2013. aasta nimetamine kodanike Euroopa aastaks on selles mõttes hästi ajastatud, et just siis möödub 20 aastat ajast, mil Maastrihti lepinguga loodi liidu kodakondsus, ning see annab suurepärase võimaluse juhtida tähelepanu liidu kodakondsusele ja konkreetsele kasule, mida üksikisikud sellest saavad, ning tõsta esile seda, kui oluline on kodanike endi panus nende õiguste tegelikku rakendamisse.

Programm „Kodanike Euroopa” (2014–2020)

Komisjon võttis detsembris vastu ettepaneku programmi „Kodanike Euroopa” (2007–2013) jätkamise kohta⁽⁷⁾. Ettepaneku eesmärk on tugevdada ajaloolist mälu ning suurendada kodanike ja nende ühenduste osalussuutlikkust. Programmi kaasatakse Euroopa ajaloolise mälu valdkonnas tegevad organisatsioonid, omavalitsused, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja eksperdirühmad. Uue programmi struktuur on tõhusam ning see toetub senise programmi tugivatele külgedele.

Kodanikualgatus

Lissaboni lepinguga võeti kasutusele uus võimalus avalikkuse osalemiseks Euroopa Liidu poliitika kujundamises – Euroopa kodanikualgatus. Selle uuenduse rakendamiseks võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu 2011. aasta alguses vastu määruse⁽⁸⁾, mida kohaldatakse alates 1. aprillist 2012. Seega tehti 2011. aastal ettevalmistusi selle uue vahendi rakendamiseks, mis annab miljonile ELi kodanikule vähemalt seitsmest liikmesriigist õiguse taotleda komisjonilt uue ELi õigusakti ettepaneku tegemist talle antud volituste piires.

Suurim määrusega ettenähtud muudatus seisneb selles, et kodanikualgatuste korraldajatel on võimalus koguda allakirjutanute toetusavaldusi internetis. Komisjon võttis 17. novembril 2011⁽⁹⁾ vastu tehnilised ja turvastandardid veebipõhiste toetusavalduste kogumise süsteemide jaoks ning selleks, et hõlbustada veebipõhiste toetusavalduste kogumist, tegi ta 2011. aasta detsembris kättesaadavaks avatud lähtekoodiga tarkvara, mille korraldajad saavad tasuta alla laadida.

Õigusküsimused

Kodanikud peavad saama kasutada vabadusi, mis neil ELi kodanikena on, ning neile peab olema tagatud juurdepääs õiguskaitsele õiguslike raskuste korral mis tahes liikmesriigis, abile ja kaitsele kuriteo ohvriks sattumise korral, õiglasele kohtumõistmisele, kui nad on kuriteos süüdistatavad; lisaks sellele peab olema tagatud tsiviilasjade (nt abielulahutus, pereliikmete elatis, piiriülene kinnisvara ja pärand) tulemuslik lahendamine. ELi õigussüsteem peab tagama põhiõiguste täieliku järgimise ning samas töötama selle nimel, et kuriteos kahtlustatavad vastutusele võetaks. Nagu kirjeldatud 2. peatükis, on vaja välja kujundada ühtne turg õigusvaldkonnas, sealhulgas Euroopa ühine müügiõigus, piiriülene võlgade sissenõudmine ning vaidluste kohtuväline lahendamine.

Kuriteoohvrite kaitse

Kuriteoohvrite suhtes kohaldatakse põhiõiguste ja mittediskrimineerimise põhimõtteid. Tähtsaks verstapostiks viimati nimetatud põhimõtte kaitseks on Euroopa Liidu Kohtu 1989. aasta otsus kohtuasjas *Cowan vs. Trésor public*, mille kohaselt kuriteoohvritel on õigus hüvitisele, sõltumata nende kodakondsusest.

Igal aastal langeb ELis hinnanguliselt 75 miljonit inimest raske kuriteo ohvriks. Kui vahejuhtum toimub välismaal, võivad võõras kultuur, keel ja õigussüsteem olla takistuseks kaitse saamisel. Kuriteo ohvriks võib langeda nii võõrsil kui ka kodus.

Kuriteoohvrite kohtlemist käsitlevate miinimumnõuete kehtestamine moodustab osa laiemast eesmärgist luua Euroopa õigusruum, mis tagaks inimestele kõikjal ELis samad põhiõigused ja kindlustunde õigussüsteemi suhtes. Kuriteoohvrite õigused langevad paljuski kokku põhiõigustega, sealhulgas õigusega inimväärikusele, era- ja pereelu austamisele ning omandile. Neid õigusi tuleb kaitsta samamoodi nagu teiste kriminaalmenetluse osaliste, näiteks süüdistatavate õigusi. Lissaboni lepinguga antakse ELile selge õiguslik alus⁽¹⁰⁾ kuriteoohvrite miinimumõiguste kehtestamiseks, et lihtsustada kohtuotsuste ja -määruste vastastikust tunnustamist.

Komisjon püüab tagada, et ohvrite vajadusi võetaks paremini arvesse, esitades selles valdkonnas kaks ettepanekut, mille eesmärk on tugevdada olemasolevaid riiklikke sätteid kogu ELi hõlmavate miinimumnõuetega, et ohvritel oleks sõltumata nende kodakondsusest või kuriteo toimumiskohast ELis samasugused põhiõigused.

Direktiivi eelnõu kuriteoohvrite kohtlemist käsitlevate miinimumnõuete kohta⁽¹¹⁾ tagab, et kuriteoohvreid koheldakse kogu liidus lugupidavalt ning politseinike, prokuröre ja kohtunikke koolitatakse nende vajadusi arvestama; kuriteoohvreid teavitatakse nende õigustest ja juhtumi menetlemisest neile arusaadaval viisil; nad saavad ohvriabi igas liikmesriigis; kuriteoohvrid saavad soovi korral menetluses osaleda ja neile pakutakse kohtuistungitel osalemiseks abi; kuriteoohvritele tagatakse kaitse ajaks, mil politsei kuritegu uurib, ning tehakse kindlaks, kas tegu on kaitsetu kuriteoohvriga, nt laps, vägistamise ohver või puudega inimene, ja võimaldatakse talle asjakohane kaitse.

Tsiviilasjades kohaldatavate kaitsemeetmete vastastikust tunnustamist käsitleva määruse eelnõu⁽¹²⁾ eesmärk on kaitsta vägivallohvrit süüdistatava edasiste rünnakute eest ning tagada, et vägivald (nt koduvägivalla) toimepanija suhtes kohaldatav vabadust piirav meede või lähenemiskeeld kehtib ka juhul, kui ohver reisib või kolib teise ELi liikmesriiki. Kõnealust määrust täiendab Euroopa lähene-miskeeldu kriminaalasjades käsitlev direktiiv, milles Euroopa Parlament ja nõukogu detsembris kokkuleppele jõudsid. Samavõrra tähtis on tagada, et kuriteoohvrite kaitstes ei oleks lünki. Naiste õiguste kaitse reisi või välismaal viibimise ajal kuulub sõltuvalt liikmesriigi õigussüsteemist kas kriminaalõiguse või tsiviilõiguse (administratiivsetel põhjustel) kohaldamisalasse. Mõlema olemasolu on vajalik, et oleks kaitstud naiste õigused.

© Michaela Begsteiger/Getty Images

*Kuriteoohvrid saavad
parema kaitse
ja rohkem õigusi.*

Kahtlusalluste õigus õiglasele kohtulikule arutamisele

ELi institutsioonid jätkasid aasta jooksul Lissaboni lepinguga alguse saanud tegevust kahtlustatavate ja süüdistatavate isikute õiguste kaitseks kriminaalmenetluse käigus, kehtestades kogu ELi hõlmavad miinimumnõuded. Siiä kuulub ka ettepanek direktiivi kohta, mis käsitleb kahtlustatavate ja süüdistatavate õigust kaitsjale ning kinnipeetavate õigust suhelda oma valitud isikuga (sugulase, tööandja või konsulaarametnikuga)⁽¹³⁾. Ettepanek on praegu arutusel Euroopa Parlamendis ja nõukogus.

Ettepanek toetub kahele varasemale algatusele: õigus kirjalikule ja suulisele tõlkele (võeti vastu 2010) ning kriminaalmenetluse käigus teabe saamise õigus (mille üle parlament ja nõukogu pidasid läbirääkimisi ja mis võeti vastu 2011. aasta jooksul).

Lisaks sellele võttis Euroopa Komisjon vastu rohelise raamatu ELi kriminaalõiguse kohaldamise kohta kinnipidamise valdkonnas⁽¹⁴⁾.

Hinnang Euroopa vahistamismääruse kasutamisele

Komisjon hindas aruandes,⁽¹⁵⁾ kuidas liikmesriigid on Euroopa vahistamismäärust rakendanud, ja andis ülevaate selle toimimisest.

Liikmesriigid andsid ajavahemikul 2005–2009 välja ligikaudu 55 000 Euroopa vahistamismäärust, mille tulemusena anti teisele liikmesriigile üle ligikaudu 12 000 kahtlusallust. Samal perioodil on vahistamismäärus aidanud oluliselt lühendada aega, mis kulub kahtlusalluste üleandmiseks ühelt ELi riigilt teisele. Enne vahistamismäärust võttis varasem väljaandmismenetlus aega keskmiselt aasta. Praegu on see lühenenud 16 päevani, kui kahtlusallune on üleandmisega nõus, või 48 päevani, kui ta seda ei ole. Seepärast on Euroopa vahistamismäärusest kujunenud tähtis vahend kuritegevusega võitlemisel ning ELi sisejulgeoleku oluline aspekt. Selle aruande põhjal tehakse pärast Euroopa Parlamendis juunis ja nõukogus oktoobris peetavaid debatte süsteemi täiendavad parandused.

Abieluvaraõigus

Liidu õigusaktidega on rahvusvahelistele paaridele juba lihtsamaks tehtud kindlaks määrata, millise riigi õigust nende abielu lahutamise korral kohaldatakse. Nüüd teeb komisjon ettepaneku võtta eelnevaga seoses arutusele see, kuidas pärast abielulahutust lahendada ühisvara küsimus. See algatus⁽¹⁶⁾ on osa ELi meetmetest, millega püütakse lõplikult lahendada probleemid, mis takistavad Euroopa riikides elavate, töötavate, õppivate ja reisivate inimeste igapäevaelu.

VASTUTUSELE VÕETUD KURJATEGIJAD

Euroopa vahistamismääruse alusel üleantud isikute hulka kuulub Londonis ebaõnnestunud pommirünnaku korraldanu, kes tabati Itaalias; Hispaanias tabatud Saksa sarimõrvar; Maltalt pärit narkokaubanduses kahtlustatu, kes anti välja Ühendkuningriigi poolt; tagaotsitav relvastatud Itaalia röövjõuk, kelle liikmed vahistati kuues eri ELi riigis; ning hiljuti viies riigis kinni peetud jõuguliikmed, keda kahtlustati maanteekaubavedudel toimunud vargustes.

ELi kriminaalpoliitika määratlemine kodanike huvide kaitseks

Komisjon avaldas esmakordselt strateegia ja põhimõtted,⁽¹⁷⁾ mida ta kavatseb kohaldada, kui ELi kriminaalõigust kasutatakse ELi poliitika elluviimiseks ja kodanike huvide kaitseks kooskõlas Lissaboni lepinguga. Selgesti määratletud ELi kriminaalpoliitika aitab tagada kogu ELi hõlmavate eeskirjade täitmise, eelkõige vältida finantsturgude manipuleerimist (sealhulgas *insider*-tehinguid) või kaitsta keskkonda. Strateegias sätestatakse tingimused, mille raames liit ja liikmesriigid saavad teha koostööd ühtse ja järjekindla ELi kriminaalpoliitika kujundamisel:

- ▶ kriminaalõigus peab alati jääma viimaseks abinõuks;
- ▶ kriminaalkaristusi määratakse eriti raskete rikkumiste eest;
- ▶ kriminaalõiguslike meetmete kohaldamisel järgitakse põhiõigusi: uus õigusakt nõuab põhiõiguste ranget järgimist nii, nagu see on tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga;
- ▶ kõigi otsustega selle kohta, millist kriminaalõiguslikku meetet või karistust määrata, peab kaasnema selge faktiline tõendusmaterjal ning subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte järgimine.

Karmimad meetmed uimastiprobleemiga tegelemiseks

Komisjon andis uue hoo uimastitevastasele võitlusele, teatades, et korraldab ümber ELi eeskirjad võitluse kohta ebaseaduslike uimastitega, eriti uut tüüpi psühhoaktiivsete ainetega⁽¹⁸⁾. Seejuures muudetakse rangemaks uusi psühhoaktiivseid aineid käsitlevaid õigusakte, et võimaldada Euroopa Liidul kiiremini reageerida, sealhulgas kehtestada ajutisi keelde; võetakse vastu uued õigusaktid, mis võimaldavad piiriülese uimastiäri vastu võidelda kriminaalõiguse vahenditega, ning tehakse ettepanek võtta vastu uued õigusaktid, et tugevdada kontrolli uimastite tootmiseks kasutatavate kemikaalide üle.

ELi finantshuvide kaitse ja pettustevastane võitlus

Komisjon võttis 2011. aasta mais vastu rea ettepanekuid⁽¹⁹⁾ selle kohta, kuidas parandada ELi finantshuvide kaitset liikmesriikide kriminaalõiguse tugevdamise kaudu. Need sisaldavad meetmeid prokuröride ja kohtunike vahelise koostöö lihtsustamiseks kogu ELis, et võidelda pettuse vastu, ning ettepanekuid pettuste eest määratavate kriminaalkaristuste ühetaolisemaks ja õiglasemaks muutmise kohta. Ettepanekute eesmärk on tugevdada Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) ja Eurojusti (Euroopa õigusalase koostöö üksus) võimekust.

OLAFi inspektor ja tolliametnik läbi viimas kontrolli, et võidelda alkoholi salakaubaveo vastu. Pettustevastane võitlus on Euroopa juhtivaid tegevusvaldkondi.

2011. aasta juunis võttis komisjon vastu uue pettustevastase strateegia,⁽²⁰⁾ et ajakohastada ja uuendada oma pettustevastase võitluse poliitikat. ELi eelarvega seotud pettuste vastu hakatakse võitlema süsteemsemalt, eesmärgiks on parandada komisjoni auditi- ja kontrollitegevust. Tugevdatakse OLAFi rolli, kes abistab komisjoni talitust, jagades eksperditeadmisi ja juhiseid pettustevastaste strateegiate väljatöötamiseks.

Uue lähenemisviisi esimene tulemus on tegevuskava ELi idapiiril toimuva sigarettide ja alkoholi salakaubaveoga võitlemiseks. Liikmesriikidel ja ELil jääb igal aastal sigarettide ja alkoholi salakaubaveo tõttu saamata rohkem kui 10 miljardit eurot tolli- ja maksutulu.

Euroopa Komisjon võttis 2011. aasta märtsis vastu ettepaneku Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) reformi kohta. Eesmärk on parandada OLAFi tõhusust, tulemuslikkust ja vastutust, tagades samas uurimistegevuse sõltumatus. Alates OLAFi loomisest 1999. aastal on amet viinud läbi ligikaudu 4500 uurimist ning aidanud kaitsta ELi eelarvet pettuste eest. Reformi eesmärk on muuta OLAF kõigi Euroopa kodanike huvides veelgi tugevamaks, tõhusamaks ja suutlikumaks. Ettepanek hõlmab meetmeid, millega tõhustatakse OLAFi uurimiste läbiviimist ja nende järelmeetmeid, kaitstakse uurimise all olevate isikute õigusi ning tugevdatakse OLAFi ja tema strateegiliste partnerite koostööd pettustevastases võitluses.

Maksuduse ja tolli koordineerimine pettustevastase võitluse tõhustamiseks

Maksuduse koordineerimine on oluline vahend maksupettustevastases võitluses nii ELi sees kui ka sellest väljaspool. Euroopa Liit tõhustab maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidumise vastast võitlust ning on jätkuvalt rahvusvahelise head juhtimistava propageeriva kampaania eesotsas. Kõnealune kampaania toetub kolmele põhimõttele: maksusüsteemide suurem läbipaistvus, maksuteabe vahetamine valitsuste vahel ning õiglane maksukonkurent. Komisjon peab kolmandate riikidega läbirääkimisi hea juhtimistava sätete lisamise üle nendega sõlmivatesse lepingutesse. Läbirääkimisi on alustatud 28 kolmanda riigi või piirkonnaga, 11 riigiga on läbirääkimised lõpule jõudnud. Singapuri on läbirääkimised jõudnud otsustavasse lõppjärku, praegu on arutusel õiglase maksukonkurentsi küsimus.

ELi tasandil oli tähtsaks verstapostiks nõukogu poolt veebruaris vastu võetud uus direktiiv maksustamisalase halduskoostöö kohta⁽²¹⁾. Direktiivi kohaselt ei saa liikmesriigid teabe esitamisest keeldumist enam põhjendada pangasaladusega ning seega kajastab direktiiv maksunduse läbipaistvuse ja maksundusalase teabe vahetamise rahvusvahelisi standardeid. Lisaks sellele kehtestatakse direktiiviga alates 1. jaanuarist 2014 automaatne teabevahetus viie tulu- ja kapitalikategooria kohta: palgatööst saadud tulu, juhtide tasud, muude ELi direktiividega hõlmamata elukindlustustooted, pensionid ning kinnisomand ja kinnisvaratulu.

Maksuduse ja tolliliidu, auditi ja pettustevastase võitluse volinik Algirdas Šemeta võitles aktiivselt piraatluse ja võltsimisega: liidu piiridel peeti kinni 103 miljonit intellektuaalomandiõiguste rikkumise kahtlusega toodet.

Tõhus tollipoliitika toetab piraatluse ja võltsimise vastast võitlust. Intellektuaalomandi õiguste rikkumine ei avalda negatiivset majanduslikku mõju üksnes seaduskuulekatele ettevõtjatele: see häirib ka inimeste igapäevaelu. Kõige uuema aruande kohaselt konfiskeeris ELi toll ELi välispiiridel enam kui 103 miljonit intellektuaalomandiõiguste rikkumise kahtlusega toodet. Tolli kinnipeetud saadetiste arv on möödunud aastaga võrreldes peaaegu kahekordistunud, tõustes 43 500-lt 80 000-ni. Kinnipeetud kauba väärtus on hinnanguliselt üle ühe miljardi euro. Tolli poolt kinnipeetud tooted olid peamiselt sigaretid (34%), kontoritarbed (9%), muud tubakatooted (8%), kaubamärgid, märgised ja embleemid (8%), rõivad (7%) ning mänguasjad (7%). Lähteriikide osas on intellektuaalomandiõigusi rikkuvate toodete peamiseks päritolumaaks endiselt Hiina – kokku 85% kõikidest piraattoodetest.

Komisjon on võtnud mitu meetet, et tugevdada tolli võitlust sellise kaubandusega. Komisjon võttis 24. mail 2011 ühtse intellektuaalomandiõiguse meetmepaketi osana vastu intellektuaalomandi õiguste kaitse tagamist käsitleva uue määruse ettepaneku⁽²²⁾.

Olemasolev õigusraamistik pärineb aastast 2003. Nüüd tuleks vastu võtta uus määrus, milles võetakse arvesse uusi arenguid, näiteks intellektuaalomandiõiguse kasvavat tähtsust ELi majandusele ja internetimüügist tulenevat postiliikluse plahvatuslikku suurenemist. Lisaks sellele püütakse ettepanekuga lahendada ELi territooriumi läbivate geneeriliste ravimitega seotud vaidlusküsimust India ja Brasiiliaga.

Rahvusvaheliste kaubanduspartneritega tehtav koostöö võib samuti olla suureks abiks ELi eksporditavate intellektuaalomandiõigusi rikkuvate kaupade tuvastamisel ja sellise ekspordi vältimisel. Hiinaga allkirjastatud tegevuskava, mis keskendub konkreetselt intellektuaalomandiõiguste kaitse tagamiseks tehtava koostöö tõhustamisele tolliga, pikendati 2012. aasta lõpuni. Samuti on väga oluline koostöö tööstusega, et oleks võimalik välja selgitada intellektuaalomandiõigusi rikkuvad tooted.

Siseküsimused

Sisepoliitika ülesanne on tagada, et kõik ELi majanduslikuks, kultuuriliseks ja sotsiaalseks kasvuks vajalikud ja kasulikud tegevused saaksid areneda stabiilses, õiguspärases ning turvalises keskkonnas. Meetmete eesmärk on üles ehitada avatud ja turvaline Euroopa, pöörates muu hulgas tähelepanu rände, piirikontrollile, turvalisusele, terrorismile ja organiseeritud kuritegevusele ning inimkaubandusele.

Ränne

Pärast kehtivate rännet ja inimeste vaba liikumist käsitlevate õigusaktide põhjaliku läbivaatamist esitas komisjon aasta keskel oma nägemuse (rännet käsitleva teatise vormis) selle kohta, kuidas EL saaks rändega kaasnevaid probleeme ja võimalusi käsitleda struktureeritumalt, terviklikumalt ja nendele kiiremini reageerides, võttes eelkõige arvesse praegust sündmuste käiku Vahemere piirkonnas. Esitatud algatused hõlmavad mitut rändeaspekti, muu hulgas rangemat piirikontrolli ja Schengeni ala haldamist, Euroopa ühise varjupaigasüsteemi edendamist, paremini suunatud seaduslikku rännet, hea tava vahetamist rändajate edukaks integreerimiseks ja rändeküsimuste strateegilist käsitust suhetes kolmandate riikidega. Novembris käivitas komisjon ELi sisse- ja väljarendamiskorralduse, ⁽²³⁾ mis pakub praktilist teavet sisse- ja väljarendajatele ja potentsiaalsetele sisse- ja väljarendajatele. Detsembris võeti vastu ühtse loa direktiiv. Uue õigusaktiga lihtsustatakse rändemenetlusi ja tagatakse liikmesriigis seaduslikult elavatele kolmandatest riikidest pärit töötajatele samad õigused selle liikmesriigi kodanikega. Lisaks sellele võttis komisjon vastu aruanded ⁽²⁴⁾ kolmandate riikide kodanikest üliõpilasi, kooliõpilasi, tasustamata praktikante ja vabatahtlikke käsitleva direktiivi, kolmandate riikide kodanikele antud pikaajalise elaniku staatust käsitleva direktiivi ning teadlasi käsitleva direktiivi kohta. Liikmesriikides jõustus täies mahus sinise kaardi direktiiv, ⁽²⁵⁾ millega lihtsustatakse väljastpoolt ELi pärit kvalifitseeritud tööjõu sisse- rännet. Ebaseadusliku rände vastane võitlus sai uut hoogu, kui jõustus tööandjate karistuste direktiiv, ⁽²⁶⁾ mis on suunatud ebaseaduslike sisse- ja väljarendajaid palkavate vastutustundetute tööandjate vastu.

Võttes arvesse Vahemere lõunarannikul toimunud sündmusi, tegi komisjon ettepaneku arendada Põhja-Aafrika riikidega dialoogi rände, liikuvuse ja julgeoleku küsimustes. Dialoog peaks hõlmama kõiki rändega seotud aspekte ELi edasistes suhetes kõnealuse piirkonna riikidega. Ettepanekus nähakse ette liikuvuspartnerluste loomine, et juhtida paremini seadusega lubatud liikuvust ELi ja Põhja-Aafrika riikide vahel. Sellised partnerlused luuakse vastavalt iga partnerriigi vajadustele ja iseärasustele ning koostöös ELi liikmesriikidega. Need peaksid aitama riikidel tööjõupotentsiaali oma territooriumil paremini ära kasutada ning samas toetama liikmesriikide tööturuvajaduste täitmist.

Euroopa Kohtu otsuse kohaselt on ebaseaduslike sisse- ja väljarendajate tagasisaatmist käsitleva direktiiviga vastuolus siseriiklikud õigusnormid, millega nähakse ebaseaduslikult liikmesriigis viibivale kolmanda riigi kodanikule ette vanglakaristus, kui ta ei järgi riigi territooriumilt lahkumise ettekirjutust ⁽²⁷⁾.

© Euroopa Liit

Siseküsimuste volinik Cecilia Malmström sisse juhatamas rännet ja liikuvust käsitleva üldise lähenemisviisi uut etappi.

Schengeni eeskirjad

Schengeni ala loomine, millega kaotati piirikontroll sisepiiridel ja mille tulemusena said ligikaudu 400 miljonit inimest võimaluse liikuda vabalt 26 riigi vahel (sh neli assotsieerunud riiki) ning millega ühtlasi rakendati üht põhivabadust, on ELi üks tajutavamaid, populaarsemaid ja edukamaid saavutusi.

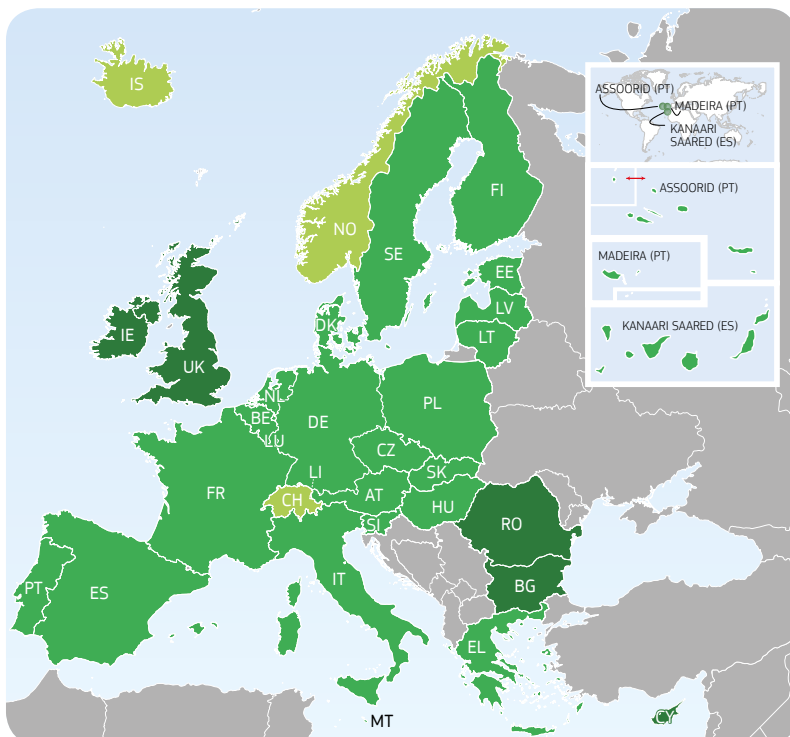
Teatavatel välispiiridel tuvastatud puuduste tõttu on mõni liikmesriik väljendanud muret Schengeni ala toimimise üle. Mais tegi komisjon ettepaneku meetmete paketi kohta, milles käsitletakse rände eri aspekte, sh Schengeni ala tõhusamat haldamist.

Euroopa Ülemkogu otsustas oma juuni kohtumisel⁽²⁸⁾ luua mehhanismi, millega reageerida erakorralistele olukordadele, mis ohustavad Schengeni koostöö üldist toimimist, ilma et see kahjustaks isikute vaba liikumise põhimõtet. Lisaks otsustas Euroopa Ülemkogu, et kõige viimase võimalusena võiks sellise mehhanismi raames võtta kasutusele kaitseklausli, et lubada erakorraliselt sisepiiridel kontrolli taaskehtestamist, kui olukord on tõesti kriitiline. Nende järelduste ja Euroopa Parlamendi 2011. aasta juulis võetud seisukoha põhjal ning kooskõlas oma teatisega rände kohta võttis komisjon septembris vastu ettepaneku Schengeni ala haldamise süsteemi tugevdamiseks, millega tugevdataks Schengeni ala ja parandataks süsteemi võimalusi nii sise- kui ka välisurvest põhjustatud kriiside lahendamisel. Need ettepanekud on praegu arutusel Euroopa Parlamendis ja nõukogus.

Lisaks tuleb märkida, et parlament esitas juunis positiivse arvamuse Bulgaaria ja Rumeenia kohta, mille kohaselt täidavad nad Schengeni alaga liitumise tingimusi.

11. oktoobril 2011 käivitus viisainfosüsteem kõikides Schengeni viisat väljastavates konsulaatides Põhja-Aafrikas (Alžeerias, Egiptuses, Liibüas, Marokos, Mauritaaņas ja Tuneesias). Viisainfosüsteem on keskandmebaas, mis võimaldab Schengeni riikidel vahetada andmeid lühiajaliste viisade kohta. Viisataotlejad peavad esmakordse taotluse esitamiseks isiklikult kohale tulema, et oleks võimalik koguda nende biomeetrilised andmed: digitaalfoto ja sõrmejäljed.

SCHENGENI ALA 2011. AASTA DETSEMברי SEISUGA

- Schengeni viisaruumi kuuluvad ELi riigid
- Schengeni viisaruumi mittekuuluvad ELi riigid
- Schengeni viisaruumi kuuluvad kolmandad riigid

AT: Austria	IT: Itaalia
BE: Belgia	LI: Liechtenstein
BG: Bulgaaria	LT: Leedu
CH: Šveits	LU: Luksemburg
CY: Küpros	LV: Läti
CZ: Tšehhi Vabariik	MT: Malta
DE: Saksamaa	NL: Madalmaad
DK: Taani	NO: Norra
EE: Eesti	PL: Poola
EL: Kreeka	PT: Portugal
ES: Hispaania	RO: Rumeenia
FI: Soome	SE: Rootsi
FR: Prantsusmaa	SI: Sloveenia
HU: Ungari	SK: Slovakkia
IE: Iirimaa	UK: Ühendkuningriik
IS: Island	

Allikas: Euroopa Komisjon.

Välispiiride valvamine – tõhusam õigusraamistik, ühisoperatsioonide parem koordineerimine

Frontex on Euroopa Liidu välispiiri kontrollimise koordineerimise eest vastutav agentuur, mis korraldab ühisoperatsioone ja toetab liikmesriike nende vastutusalas. 2011. aastal jätkas agentuur operatiivtoetuse pakkumist teatavates liikmesriikides ning tema õiguslik seisund tugevnes. Parlament ja nõukogu tegid muudatusi Frontexi hõlmavatesse õigusaktidesse, et täpsustada ja tõhustada selle volitusi ja rolli⁽²⁹⁾. Muudatuste peamine eesmärk oli tagada tehnilise varustuse ja kvalifitseeritud piirivalvurite olemasolu ühisoperatsioonide korral, ühisoperatsioonide tõhus koordineerimine, toimimine ja hindamine ning Frontexi ja kolmandate riikide vaheline tõhus koostöö piirikontrolli alal. Lisaks sooviti muudatustega parandada ühiste tagasisaatmisoperatsioonide tõhusust ning liikmesriikide piirivalvetöö hindamist. Muudetud õigusaktides on pööratud erilist tähelepanu põhiõiguste järgimise tagamisele kõikide Frontexi operatsioonide käigus.

© iStockphoto.com/aproitt

Kindlad ja turvalised piirid on põhiteema.

Operatsioonid rändeprobleemide lahendamiseks

EL reageeris vaatlusalusel aastal rändeprobleemidele kiiresti kõigi oma käsutuses olevate operatiiv- ja finantsvahenditega. Mobiliseeriti rohkem kui 144 miljonit eurot, et tegelda humanitaarhädalokkadega, mis olid tingitud ootamatutest põgenikevoogudest ja inimeste ümberasumisest Liibüa naaberriikidesse. Koos kahepoolsete rahaliste vahenditega on see abi võimaldanud pakkuda põgenikele ja ümberasustatud isikutele ajutist peavarju, rahuldada nende põhivajadusi ning toetada paljude naasmist oma päritoluriiki.

Frontex käivitas 20. veebruaril operatsiooni Hermes 2011, et abistada Itaaliat merepiiri kontrollimisel, sisserändajate ja põgenike tuvastamisel ning otsingu- ja päästeoperatsioonidel merel. Operatsiooni Hermes 2011 raames moodustati tegevuspiirkond Lampedusa lõunaosas ning 15. märtsil käivitati täiendav tegevuspiirkond Sardiinias. Operatsioonis osales oma ekspertide ja tehnilise varustusega (sh lennukitega) kümme liikmesriiki (Belgia, Tšehhi Vabariik, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaad, Poola, Portugal, Rumeenia ja Rootsi). Missiooni ülesanne oli muu hulgas teha kindlaks sisserändajate rahvus ning koguda teavet inimesmugeldamise võrgustike kohta. Europoli eksperdid pakkusid kogu operatsiooni jooksul operatiivset analüütilist tuge. Lisaks rändeprobleemide lahendamiseks viimase kahe aasta jooksul eraldatud 130 miljonile eurole sai Itaalia ka hädalokkorraks ettenähtud finantsabi 13 miljonit eurot 28,1 miljoni euro suurusest summast, mille komisjon eraldas Euroopa Pagulasfondile, Välispiirifondile ja Euroopa Tagasipöördumisfondile.

Piirivalve kiirreageerimisrühmad (Rapid Border Intervention Teams, RABIT) Kreekas: 2. novembrist 2010 kuni 2. märtsini 2011 kestnud operatsiooni käigus abistas ligi 200 hea koolituse saanud õiguskaitseametnikku 26 liikmesriigist oma Kreeka kolleege Kreeka ja Türgi piirialade kontrollimisel ning kinnipeetud ebaseaduslike sisseändajate isikute tuvastamisel. Frontexi juhtimisel kasutusele võetud piirivalve kiirreageerimisrühmad on aidanud Kreeka ametiasutustel koguda teavet sisseändemarsruutide ja ebaseaduslike sisseändajate meeleheitlikku olukorda ärakasutavate abistajate võrgustike kohta. Neli kuud kestnud operatsiooni ajal tabati rohkem kui 11 800 sisseändajat ning ebaseaduslikult sisenejate arv alanen rohkem kui 70%. EL jätkas Kreeka abistamist varjupaigapoliitika reformi ja rändevoogude juhtimise tegevuskava rakendamisel, milles määratakse kindlaks hästitoimiva varjupaiga- ja rändesüsteemi kehtestamiseks vajalikud lühi- ja pikaajalised meetmed. Komisjon on koordineerinud liikmesriikide ekspertide pakutud abi ning andnud sihtotstarbelist finantstoetust (sh hädaolukorras ettenähtud finantsabi). Kreekale antud rahalise toetuse kogusumma ajavaheperioodil 2010–2012 oli 223 miljonit eurot.

Sisseändajate parem integreerimine

Komisjon on teinud ettepaneku võtta vastu kolmandate riikide kodanike integratsiooni Euroopa töökava, et kasutada paremini ära sisseände majanduslikku, sotsiaalset ja kultuurilist potentsiaali⁽³⁰⁾. Töökavas keskendutakse sisseändajate täielikule kaasamisele ühiskondliku elu eri valdkondadesse ja tõstetakse seejuures esile liikmesriikide kohalike omavalitsuste võtmerolli. Novembris algatas Euroopa Komisjon avaliku arutelu direktiivi üle, milles käsitletakse ELis elavate kolmandate riikide kodanike õigust perekonna taasühinemisele⁽³¹⁾.

Hästi hallatud sisseänne mõjub mitmekesistavalt ning võib elavdada Euroopa ühiskonda ja anda sellele konkurentsieelise. Juhul kui EL soovib saavutada endale seatud eesmärgi kohaselt 2020. aastaks 75% tööhõive määra, on oluline kõrvaldada piirangud, mis takistavad sisseändajate juurdepääsu tööturule – seda enam, et elanikkonna vananemise tõttu Euroopa tööjõud üha kahaneb. Euroopa Liidu tööväime elanikkond väheneb 2060. aastaks ligikaudu 50 miljoni võrra. On esitatud hinnang, et 2020. aastaks on seoses kasvava vajadusega vanurite hooldajate järele tervishoiusektoris puudu ligikaudu miljon töötajat, ning kui võtta arvesse ka tervishoiu abitöötajaid, siis kuni 2 miljonit töötajat. See osutab vajadusele hästihallatud rändepoliitika järele, mida toetab tugev integratsioonikava.

Varjupaigaküsimused

Komisjon esitas juunis läbivaadatud ettepanekud varjupaigamenetluste ja vastuvõtutingimuste kohta, et tugevdada aastaks 2012 Euroopa ühist varjupaigasüsteemi.⁽³²⁾ Muudatuste eesmärk on tagada kiiremad, õiglasemad ja tõhusamad eeskirjad, millest oleks kasu nii liikmesriikidel kui ka põgenikel endil. Detsembris tegi komisjon ettepaneku ELi solidaarsuse suurendamiseks varjupaigaküsimuses⁽³³⁾ ELi õigusaktide, praktilise koostöö ja ELi rahastamisvahendite parema koostoime kaudu.

2011. aasta juunis avati Maltal Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet. Töötajate värbamine veel käib, kuid amet on koostanud reservnimekirja umbes 350st ELi liikmesriikide asjatundjast, kes on valmis hädaolukorras sekkuma. Need tugirühmad annavad tõlkeabi ja teavet lähteriikide kohta ning jagavad varjupaigataotluste käsitlemisega seotud oskusteavet. Aprillis kirjutati alla tegevuskavale ELi varjupaigatugirühmade lähetamiseks Kreekasse, et aidata riigi ametiasutustel luua tänapäevane ja tõhus varjupaiga- ning vastuvõtusüsteem. Mitu liikmesriiki (Austria, Belgia, Küpros, Madalmaad, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Soome, Taani, Tšehhi Vabariik, Ungari ja Ühendkuningriik) on pakkunud oma ekspertide abi mais alanud operatsiooni toetuseks.

Terrorism ja organiseeritud kuritegevus

Võitlus terrorismi ja organiseeritud kuritegevuse vastu jätkus kogu maailmajaos; selleks võeti vastu olulisi õigusakte ning tõhustati õigusalast ja politseikoostööd.

Komisjon alustas 2011. aastal ELi sisejulgeoleku strateegia toimumiskava rakendamist. Muu hulgas tehti ettepanek võtta vastu õigusakt ELi territooriumile sisenevate ja sealt lahkuvate lendude reisijate broneeringuinfo kogumise kohta ning võeti vastu kaks õigusaktide paketti korrupsioonivastase võitluse ja kriminaaltulu jälitamise kohta. Lõpule on jõudnud läbirääkimised uute kahepoolsete broneeringuinfo-lepingute sõlmimiseks USA ja Austraaliaga ning edukad on olnud ka Kanadaga peetavad läbirääkimised. Operatiivtasandil moodustas ELi ohuhinangul põhinev organiseeritud kuritegevust käsitlev ELi poliitikatsükkel ühtse raamistiku liikmesriikide meetmetele. Algatatud on 25 meetet, mis nähti ette 2011. aasta teatise sisejulgeoleku strateegia kohta, kümme neist on juba lõpule viidud. Novembris 2011 võeti vastu esimene aastaaruanne sisejulgeoleku strateegia rakendamise kohta⁽³⁴⁾.

2011. aastal alustas tööd komisjoni poolt ametisse nimetatud esimene ELi inimkaubandusvastase võitluse koordinaator, kes koordineerib ELi strateegilist tegevust ja poliitikat selles valdkonnas. Parlament ja nõukogu võtsid vastu inimkaubandust käsitlevad uued õigusaktid,⁽³⁵⁾ mille eesmärk on ühtlustada kriminaalõigust ja kehtestada nulltolerants inimkaubitsejate suhtes. Komisjon täiendas ELi inimkaubandusevastase võitluse veebisaiti, millel on esitatud teave ELi poliitika ja õigusaktide ning komisjoni rahastatavate projektide kohta, ning samuti leiab sealt mitu väljaannet.

© iStockphoto.com/webphotographer

*Lennureisijate register:
sõlmimisel on uued
kokkulepped.*

Allpool on esitatud mõni edukate operatsioonide põhipunkt.

Võitlus laste väärkohtlemise ja lastega seotud kuritegevuse vastu

2011. aasta algul vahistas politsei Europoli toel 184 lastevastastes seksuaalkuritegudes kahtlustatavat ning tuvastas rohkem kui 200 väärkoheldud last. Selles operatsioonis osales õiguskaitseorganeid kogu maailmast. Operatsiooni toetuseks esitas Europol politseiasutustele rohkem kui 30 riigis Euroopas ja sellest väljaspool enam kui 4000 jälitusaruannet. 13 riigi õiguskaitseorganid jälitasisid kurjategijaid maailma eri paigus: Austraalias, Belgias, Hispaanias, Islandil, Itaalias, Kanadas, Kreekas, Madalmaades, Poolas, Rumeenias, USAs, Uus-Meremaal ja Ühendkuningriigis. Lastevastastes seksuaalkuritegudes kahtlustatavad osalesid veebifoorumis, mis toetas suhete loomist täiskasvanute ja noorte poiste vahel. Veebisait kasutas Madalmaades asuvat serverit ja tegevuse kõrgpunktis oli tal 70 000 liiget kogu maailmast.

Uimastitevastane võitlus

2011. aasta mais konfiskeeris Hispaania Rahvuskaart Europoli koordineeritud rahvusvahelise politseioperatsiooni käigus ligikaudu tonni kokaiini ja 160 kg hašišit. Tohtu kokaiinisaadeti oli lahjendatud 13 tonnis palmiõlis, mis oli lähetatud Colombiast Antwerpeni kaudu Belgias, enne kui see Albaanias konfiskeeriti. Operatsiooni käigus vahistati kokku 22 rahvusvahelise uimastikuritegevuse võrgustiku liiget, sh mõned võrgustiku juhid. Hispaania ametiasutused ja Europol tegid koostööd õiguskaitseorganitega seitsmest riigist: Albaaniast, Austriast, Belgiast, Itaaliast, endisest Jugoslaavia Makedoonia vabariigist, Saksamaalt ja Serbiast.

Rahavõltsimisega seotud haarang

Aasta keskel korraldas Bulgaaria politsei koostöös Europoliga haarangu eurosid võltsivasse trükikotta ning lõpetas selle tegevuse. Bulgaaria politsei vahistas kuus kahtluselust ning konfiskeeris riigis tegutsevatest rahatrükikodadest rohkem kui poole miljoni euro väärtuses väga hea kvaliteediga võltsitud rahatahti. Operatsioon toimus Europoli, Bulgaaria, Hispaania ja Eurojusti koostööna. Europol pakkus uurimise käigus analüütilist, tehnilist ja finantstuge ning toetas rahaliselt selliste taktikaliste politseimeetmete teostamist, mille tulemusena saavutati edu.

© iStockphoto.com/Szorcs - Jozsef

Korruptsioonivastane võitlus

Selle kohta puuduvad küll ammendavad andmed, kuid ligikaudse hinnangu kohaselt läheb korruptsioon liikmesriikides Euroopa majandusele hinnanguliselt maksma ühe protsendi liidu SKPst. Komisjon võttis juunis vastu korruptsioonivastaste meetmete paketi,⁽³⁶⁾ sh ELi korruptsioonivastase võitluse aruande, mille eesmärk on jälgida ja hinnata liikmesriikide korruptsioonivastast võitlust, pakkuda poliitilist toetust ning tugevdada vastastikust usaldust kogu ELis. ELi korruptsioonivastase võitluse aruanne avaldatakse alates 2013. aastast iga kahe aasta järel. See aitab liikmesriikidel õigusakte paremini jõustada ja rahvusvahelisi kohustusi täielikult järgida ning toetab liikmesriikide korruptsioonivastase poliitika ja sellega seotud meetmete sidusust. Selle lähenemisviisi täiendamiseks ning ühe meetmena seadusliku majanduse kaitseks tehakse ettepanek võtta vastu direktiiv, mis käsitleb kuritegelikul teel saadud vara konfiskeerimist ja sissenõudmist.

Võetud on kiireid meetmeid raha võltsimise vastu.

Kodanike igapäevaprobleemide leevendamine

Liit on tegev mitmes poliitikavaldkonnas, mis aitavad lihtsustada kodanike igapäevaolu. Need valdkonnad on keskkonnaohutus, ohutus loodus- ja tööstuskatastroofide korral, tervishoid ja ohutus, transport, telekommunikatsioon ning kultuur ja turism. Veebisaidi „Teie Euroopa“ käivitamine kõikides ELi keeltes muudab eurooplaste juurdepääsu nende igapäevaolu puudutavale praktilisele teabele lihtsamaks.

Keskkonnaohutus

Kliimameetmed

Eurobaromeetri küsitlus⁽³⁷⁾ näitas, et kliimamuutus on hoolimata majanduskriisist eurooplaste jaoks jätkuvalt tõsine probleem. EU-15 riigid on püsinud kindlalt valitud kursil või läinud isegi kaugemale ühiselt võetud kohustusest vähendada heitkoguseid ajavahemikul 2008–2012 8%ni allapoole valitud võrdlusaasta taset (enamikul juhtudel 1990).

ELi institutsioonid jätkasid kliima- ja energiapaketi rakendamiseks vajalike järelmeetmete kasutuselevõttu. Kõnealuse paketiga sätestatakse siduvad eesmärgid aastaks 2020: kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine 20% võrreldes 1990. aasta tasemega (või 30%, kui asjaolud seda võimaldavad) ja 20% turuosa taastuvatele energiaallikatele. Paljud rakendusmeetmed hõlmasid ühiste eeskirjade kasutuselevõttu ELi heitkogustega kauplemise süsteemi tarbeks, mis valmistub kolmandaks kauplemisperioodiks (2013–2020). Pärast seda, kui 2010. aasta lõpus ja 2011. aasta alguses toime pandud küberkuritegude tõttu tuli heitkogustega kauplemise süsteemi riiklikud registrid ajutiselt peatada, võeti meetmed riiklike registrite süsteemi tugevdamiseks seni, kuni 2012. aastal käivitub ELi ühisregister. 2011. aasta teisel poolel jõudsid lõpule ühisregistrile üleminekuks vajalikud ettevalmistused, sh tarkvara testimine. Selleks et suurendada turu läbipaistvust ning tagada vajaduse korral turujärelevalveorganite sujuv tegutsemine, tegi komisjon oktoobris ettepaneku viia CO₂-turu kõik sektorid (sh hetketehingud) vastavusse finantsturge reguleerivate ELi eeskirjadega.

Võeti vastu õigusakt⁽³⁸⁾ lennundussektori lisamiseks heitkogustega kauplemise süsteemi alates 1. jaanuarist 2012. Euroopa Komisjon avaldas septembris võrdlusalused,⁽³⁹⁾ mille põhjal eraldatakse tasuta saastekvoodid ELi lennujaamadesse suunduvatele ja sealt väljuvatele lennuettevõtjatele. 2012. aastal saavad lennuettevõtjad 85% kvootidest tasuta, ajavahemikul 2013–2020 on see protsent 82. Euroopa Liidu Kohus leidis 21. detsembril tehtud otsuses, et USA lennuettevõtjate poolne heitkogustega kauplemise süsteemi kaasamise vaidlustamine ei ole põhjendatud, kuna ELi õigusaktid on täielikult vastavuses rahvusvahelise õigusega.

Osana ELi strateegiast vähendada väikeste maanteeõidukite CO₂-heidet võtsid parlament ja nõukogu mais vastu kaubikute tekitatavaid heitkoguseid käsitleva õigusakti⁽⁴⁰⁾. Samalaadne autosid käsitlev õigusakt võeti vastu 2009. aastal.

Väiksema väävlisisaldusega puhtam laevakütus

Euroopa Komisjon tegi 12. juulil 2011 ettepaneku võtta vastu õigusakt laevakütuse väävlisisalduse vähendamiseks⁽⁴¹⁾. Ettepaneku tulemusel vähendatakse vääveldioksiidihidradid kuni 90% ja tahkete peenosakeste heidet kuni 80%. Kasu inimeste tervisele on suur: rahalises väljenduses 15–34 miljardit eurot; see ületab kaugelt prognoositavaid kulusid, mida on 2,6–11 miljardit eurot. Ligi pooled eurooplastest elavad piirkondades, kus ikka veel ei ole saavutatud ELi õhukvaliteedi eesmärke, seepärast on saastatud õhk ELi kodanike üks peamisi keskkonnamuresid.

Ohutumad ja keskkonnasõbralikumad harrastusveesõidukid

Komisjon tegi uue seadusandliku ettepaneku,⁽⁴²⁾ millega vähendatakse jetide, mootor- ja purjelaevade kasutamisele kaasnevat kahju Euroopa vetele, ühtlasi oleks sellest kasu nii keskkonnale kui ka tarbijate tervisele. Väikelaevadirektiivi läbivaatamisega seoses tehakse ettepanek kehtestada uute väikelaevade puhul lämmastikoksiidide, süsivesinike ja tahkete osakeste heitele rangemad piirmäärad.

Keskkonnasõbralikum maanteetransport

Septembris 2011 võeti vastu nn Eurovignette'i direktiivi läbivaadatud versioon raskete maanteeveokite maksustamise kohta teatavate taristute kasutamise eest. See annab liikmesriikidele võimaluse maksustada raskeid maanteeveokeid lisaks taristu kasutamisele ka nende tekitatud õhu- ja mürasaastega seotud väliskulude eest. Peale selle saavad liikmesriigid diferentseerida teemakse vastavalt liikluskoormuse tasemele ning vähendada seega tipp tundidel tekkivaid ummikuid. See ergutab kaubaveoettevõtjaid kasutama keskkonnasõbralikumaid sõidukeid ja tegema vedusid väiksema liiklustihedusega ajavahemikul ning sellest saadava tuluga saaks rahastada keskkonnasõbralikumat transporti. Direktiiv aitab vähendada õhu- ja mürasaastet, mis mõjutab maanteedel läheduses elavaid inimesi, ning aitab lahendada liiklejaid häirivat liiklusuummikute probleemi.

Bioloogiline mitmekesisus

Komisjon võttis mais vastu uue strateegia bioloogilise mitmekesisuse kaitsmiseks ELis⁽⁴³⁾. Strateegia aluseks on väike hulk mõõdetavaid, ambitsioonikaid ja realistlikke alleesmärke, mis keskenduvad bioloogilise mitmekesisuse vähendamise peamistele põhjustele. Strateegias on esitatud kuus põhiprobleemi eri aspektidele suunatud eesmärki, millest igaühel kaasneb vastav meetmepaket. Strateegia eesmärk on igal võimalusel parandada ja taastada ökosüsteeme ning ökosüsteemiteenuseid, näiteks roheline taristu tihedama kasutamise kaudu.

LIFE

Komisjon tegi detsembris ettepaneku eraldada ajavahemikul 2014–2020 uuele keskkonna ja kliimameetmete programmile 3,2 miljardit eurot. Kavandatav programm LIFE toetub senise programmi LIFE+ edule, kuid selle eelarve on oluliselt suurem ja sellele on lisatud eraldiseisev kliimameetmete allprogramm ning tänu uuendustele on ta lihtsam, paindlikum ja suurema mõjuga.

© Euroopa Liit

Keskkonnavolinik Janez Potočnik seisab hea linnakeskkonna säästva arengu eest.

Kodanike ohutus loodus- ja tööstuskatastroofide korral

Kodanikukaitse

Plahvatus Küprose mereväebaasis, metsatulekahjud Kreekas, merereostus Hispaanias Algecirase lahes ning ELi ja kolmandate riikide kodanike evakueerimine Liibüa kriisi ajal – Euroopa kodanikukaitse mehhanismi kasutati 2011. aastal 27 korral, et reageerida nii ELis kui ka kolmandates riikides toimunud katastroofidele. Komisjon esitas samal ajal seadusandliku ettepaneku mehhanismi vahendite tugevdamiseks. ELi kodanikukaitsevahendite kasutamine tugineb praegu suures osas 31 osaleva riigi vabatahtlikele ja juhtumipõhiste pakkumistele. Komisjon teeb ettepaneku minna üle ettekavandatud ja viivitamata toimivale süsteemile.

Vulkaanikriiside ennetamine

Euroopa Liit vaatas 2010. aastal läbi oma reageeringu vulkaanilise tuha pilvedele, mis halvasid lennuliikluse pärast Eyjafjallajökulli vulkaani pursket. 2011. aasta aprillis korraldati vulkaanipurske simulatsiooni õppus, et testida ja kontrollida uute meetmete ning vahendite tõhusust, mis töötati välja 2010. aasta kriisile reageerimiseks. Uued menetlused pandi reaalsetel proovile, kui 21. mail 2011 hakkas Islandil uuesti vulkaan purskama – seekord Grimsvötni vulkaan. Mõlema juhtumi tulemused näitasid, et uute menetlustega on astutud edasi märkimisväärne samm kaasnevate riskide haldamiseks ja häirete minimeerimiseks.

Tuumaohutus

Jaapanis Fukushima tuumajaamas toimunud katastroofi järel tõusis tuumaohutus Euroopas taas päevakorda. Jaapanist pärit toidu ja sööda kontrollimisel võeti kasutusele kaitsemeetmed tagamaks, et sellise toidu ja sööda radioaktiivsuse tase ei ületa lubatud piirmäära.

Euroopa Komisjon tugevdas pärast Fukushima katastroofi kiirgusseiret Euroopa kiirgusandmete vahetamise platvormi (EURDEP) kaudu. Platvormi töötab välja ning seda käitab Euroopa Komisjoni oma teadustalitus, Teadusuuringute Ühis keskus. Platvorm hõlmab 35 Euroopa riiki ning edastab reaalajas gammakiirguse doosikiiruse igatunnised näidud ligikaudu 4400 mõõtmisjaamast. Komisjoni ja Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri poolt allakirjutatud vastastikuse mõistmise memorandumi alusel on tehtud ettepanek laiendada EURDEPi süsteemi kogu maailma hõlmavaks.

Tuumajaamade stressitestid

Liikmesriigid leppisid kokku, et alates 1. juunist 2011 kontrollitakse 14 liikmesriigis asuvate kõikide tuumajaamade ohutust ühiste kriteeriumide alusel. Stressitestid kujutavad endast 143 tuumaelektrijaama ohutusvaru ümberhindamist. Maailma rangeimate ohutusstandardite tagamiseks võtab EL arvesse Fukushima õnnetusest tehtud järeldusi ning keskendub testides igasugustele loodusõnnetustele, kaasates ka inimtegevusest tingitud õnnetuste, nagu lennukatastroofide, terrorirünnakute ja muude tahtlike rünnakute mõju. Andmed kogutakse tuumajaamade käitamisest saadud kogemuste tagasiside Euroopa keskuse (European Clearinghouse for Operational Experience Feedback) vahendusel. Keskuse näol on tegemist tuumaohutuse eest vastutavate reguleerivate asutuste ja nende tehniliste tugiorganisatsioonide võrgustikuga, mida koordineerib Euroopa Komisjoni oma teadustalitus, Teadusuuringute Ühiskeskus.

Radioaktiivsete jäätmete ohutus

Nõukogu võttis kooskõlas Euratomi lepinguga 2011. aasta keskel vastu tuuma- ja radioaktiivseid jäätmeid käsitleva direktiivi⁽⁴⁴⁾. Sellega luuakse tugev ELi raamistik, millega pannakse liikmesriikidele märkimisväärsed kohustused ning kinnitatakse nende lõppvastutust kasutatud tuumakütuse ja radioaktiivsete jäätmete haldamise eest. Uute sätete kohaselt peavad liikmesriigid koostama üksikasjalikud kavad radioaktiivsete jäätmete lõpladustamise kohta, Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri kehtestatud ohutusstandardid muutuvad õiguslikult siduvaks ning tuumajaamade töötajatele ja üldsusele tuleb anda täiendavat teavet.

© Euroopa Liit

Ohutumad avamereplatvormid

Euroopa Komisjon tegi 27. oktoobril 2011 ettepaneku uue õigusakti vastuvõtmiseks,⁽⁴⁵⁾ millega tagatakse, et nafta ja gaasi tootmine Euroopa avamerel vastab maailma rangeimatele ohutus-, tervise- ning keskkonnastandarditele kogu Euroopa Liidus. Uue määruse eelnõus sätestatakse selged eeskirjad, milles käsitletakse avamerel nafta- ja gaasivarude uurimise ning nafta- ja gaasitootmise kogu tsüklit alates projekteerimisest kuni nafta- ja gaasikäitise lõpliku kõrvaldamiseni. Lube väljastavate riiklike asutuste kontrolli all peab see Euroopa tööstusharu korrapäraselt hindama ja veelgi tõhustama avamere tegevuse ohutusstandardeid.

Euroopa energeetikavolinik Günther Oettinger esitamas seadusettepanekut avamerel nafta ja gaasi tootmise ohutuse tagamiseks.

Kodanike tervis ja ohutus ning nende õigused tarbijatena

Samm lähemale kemikaalide ohutumale kasutamisele ELis

Ohtlike aineid tootvad või importivad ettevõtted esitasid kooskõlas aasta algul vastuvõetud uute ELi eeskirjadega Euroopa Kemikaaliametile (ECHA) rohkem kui kolm miljonit klassifitseerimisteadet. Klassifitseerimine on oluline, sest see võimaldab kindlaks määrata kemikaali tervise- ja keskkonnaohtlikkuse. Sellest omakorda sõltub, milline teave esitatakse töötajate ja tarbijate poolt kasutatavate kemikaalide märgistusel. ECHA saab uue süsteemi abil koostada esimese Euroopa loetelu ohtlikest ainetest ning ühtsetest klassifikatsioonidest. See võimaldab kemikaalide ohumat kasutamist ning aitab tootmisahela järgmise etapi kasutajatel ja tarbijatel valida oma vajadustele vastav ohutum kemikaal.

Mänguasjade ohutus

20. juulil 2011 jõustus uus mänguasjadirektiiv⁽⁴⁶⁾ ning kõik ELi turul mänguasjade tootmises, müügis ja kontrollimises osalevad pooled said laste paremaks kaitsmiseks juurde uusi kohustusi. Liikmesriigid peavad eelkõige tagama, et turujärelevalveasutused teostavad liidu piires nõuetekohaseid kontrollimisi. Täiendavad kohustused on ka mänguasjade tootjatel, importijatel ja levitajatel.

Bisfenool A keelustamine lutipudelites

Jaanuari lõpus vastu võetud ELi direktiivi kohaselt on alates 2011. aasta juunist kogu ELis keelatud bisfenool A-d (BPA) sisaldavad lutipudelid⁽⁴⁷⁾. Kogu ELi hõlmav keeld tugineb Euroopa Toiduohutusameti teaduslikule nõuandele ning sellega püütakse ettevaatusabinõuna vältida imikute kokkupuudet nii palju kui võimalik. Kokkupuude bisfenool A-ga (orgaaniline molekul, mis on lutipudelites kasutatava plastmaterjali koostisosa) võib avaldada kahjulikku mõju imikutele, kelle organism ei ole selle aine eemaldamiseks veel valmis.

Ravimite ja meditsiiniseadmete ohutus

Olulisimad uusi ravimeid käsitlevad ELi õigusaktid on 2010. aasta lõpus vastuvõetud ravimiohutuse järelevalvet käsitlev õigusakt ning 2011. aasta juunis vastuvõetud uus direktiiv võltsitud ravimite kohta⁽⁴⁸⁾. Kõnealuste õigusaktidega tugevdatakse õigusraamistikku, et tagada turule viidud ravimite ohutus, toime ja kvaliteet. Patsientide ohutus suurenes, kui 2011. aasta mais käivitus täies mahus Euroopa meditsiiniseadmete andmepank Eudamed.

Kosmeetikatoodete ohutus

Aasta jooksul töötati välja ja katsetati uut Euroopa IT-süsteemi, millega loodetakse märkimisväärselt suurendada tarbijate ohutust, kuna liikmesriigid saavad selle abil tõhusamalt täita oma turujärelevalve kohustusi. Lisaks sellele saab süsteemi kaudu anda Euroopa mürgistuskeskustele teavet, mida nad vajavad kosmeetikatoodete põhjustatud mürgitusjuhtumite kiireks raviks.

Patsientide õigused piiriüleises tervishoius

Märtsis 2011 vastuvõetud uus direktiiv, mis käsitleb patsientide õigusi piiriüleises tervishoius⁽⁴⁹⁾ on suur samm edasi kõigi patsientide jaoks ELis. Direktiiviga kehtestatakse selge ja ühtne eeskirjade kogum piiriülese ravi hüvitamise kohta, lihtsustatakse teistes liikmesriikides väljastatud retseptide tunnustamist, aidatakse eriravi vajavaid patsiente ning hõlbustatakse teabe vahetamist tervishoiualaste kvaliteedi- ja ohutusnõuete kohta.

Euroopa ravikindlustuskaart kergendab jätkuvalt 31 Euroopa riigi kodanike juurdepääsu tervishoiuteenustele ajutise välismaal viibimise ajal. Hetkel on Euroopa ravikindlustuskaart (või selle asendussertifikaat) 188 miljonil inimesel ehk rohkem kui 37% ELi elanikkonnast. Komisjon ja liikmesriigid jätkasid inimestele teabe jagamist kaardi ja selle kasutamise kohta.

Ohutud mänguasjad tagavad laste ohutuse ja lapsevanemate rahulolu.

TOIDUKS MITTEKASUTATAVATE TOODETE KIIRHOIATUSSÜSTEEM (RAPEX)

Toiduks mittekasutatavate toodete kiirhoiatussüsteem tõhustas 2011. aastal liikmesriikide ja komisjoni vahelist teabevahetust kogu Euroopas tuvastatud ohtlike toodete kohta ning tugevdas koostööd Hiina ja USAga.

Tooteohutuse suurendamiseks võeti 2011. aastal muu hulgas järgmised meetmed: kiideti heaks terve rida ohutusnõudeid igapäevaelus kasutatavate majapidamis- ja vaba aja toodete kohta, valmistati ette ühist turujärelevalvesüsteemi ning tehti ülemaailmset mitmepoolset koostööd tooteohutuse tagamiseks.

Tösisete piiriüleste terviseohtude ennetamine ja kontroll

Komisjoni seadusandlik ettepanek, mis käsitleb meetmete tugevdamist kodanike kaitsmiseks tösisete piiriüleste terviseohtude eest, võeti vastu 2011. aasta detsembris⁽⁵⁰⁾. Seal tehakse ettepanek ajakohastada nakkushaigusi käsitlevaid olemasolevaid ELi õigusakte ning tugevdada ELi tasandi koostööd ülemaailmselt ähvardavate tösisete piiriüleste terviseohtude korral.

Suitsetamisvastased meetmed

Osana ELi tubakavastasest võitlusest käivitas komisjon 2011. aasta juunis üleuroopalise kampaania „[Endised suitsetajad on peatamatud](#)”. Kampaanias keskendutakse suitsetamise lõpetamisele, pööratakse vähem tähelepanu suitsetamise ohtudele ja rohkem lõpetamisega kaasnevale kasule, tõstetakse esile endiste suitsetajate inspireerivaid saavutusi ning pakutakse praktilist abi neile, kes soovivad suitsetamist maha jätta. Sihtgrupiks on 25–34aastased noored, keda on Euroopas 28 miljonit. Koos Euroopa ja liikmesriikide tasandil võetud ennetusmeetmetega peaks kampaania tublisti kaasa aitama suitsetamise vähendamisele Euroopas.

Nobeli preemia

2011. aasta Nobeli preemia meditsiini ning füsioloogia valdkonnas jagati kahte ossa, millest üks läks omakorda jagamisele Bruce A. Beutleri ja Jules A. Hoffmanni vahel kaasasündinud immuunsuse aktivatsiooni puudutavate avastuste eest. Teine pool preemiast omistati Ralph M. Steinmanile, kes avastas dendriitraku ning selle rolli omandatud immuunsuses.

Nii prof Hoffmann kui ka prof Steinman said oma tööks abi ELi rahalistest vahenditest. Jules A. Hoffmanni uurimistöö kaasasündinud immuunsust käsitlevas ELi teadusprojektis malaariaparasiidi bioloogia ja patoloogia kohta aitas jõuda äädikakärbse (*Drosophila*-kärbse) antimikroobse kaitse retseptorite ja signaalide vahetuse juhteteede avastamiseni. Ralph M. Steinmani dendriitraku-uuring oli esikohal tema töös kolmes ELi rahastatud projektis, milles ta osales. Jules A. Hoffmannile ja Ralph M. Steinmanile antud Nobeli preemia on tõestus selle kohta, et ELi rahastatud projektides osalevad teadlased kuuluvad mitmes valdkonnas maailma paremikku.

Toiduohutus on prioriteet nii Euroopas kui ka väljaspool

Euroopa toiduohutuspoliitika põhieesmärk on tagada inimeste tervise ja tarbijate huvide kaitse kõrge tase toiduvaldkonnas, võttes arvesse toidu, sh traditsiooniliste toodete mitmekesisust, ning kindlustada samal ajal siseturu tõhus toimimine. Komisjoni toiduohutust käsitlevas valges raamatus⁽⁵¹⁾ sätestatud juhtpõhimõtte kohaselt kohaldatakse ühtlustatud lähenemisviisi „laudast lauani”, millega hõlmatakse kõiki toiduahela valdkondi, k.a sööda tootmine, esmatootmisega seotud tegevus, toiduainete töötlemine, ladustamine, vedu ja jaemüük.

Hoolimata sellest, et EL on toiduohutuse vallas maailmas esirinnas, võib siingi tekkida toiduga levivate bakterite põhjustatud ning teinekord surmaga lõppevaid haiguspuhanguid.

E. coli haiguspuhang

Saksamaa andis mais komisjonile varajase hoiatamise ja reageerimise süsteemi (EWRS) kaudu teada, et järsult on suurenenud enterohemorraagilise *Escherichia coli* (EHEC) põhjustatud hemolüütilise ureemia sündroomiga (HUS) ja verise kõhulahtisusega patsientide arv. Uurimisega tehti kindlaks, et haiguspuhangu põhjustas Shiga toksiini tootev *Escherichia coli* bakter. Kõnealune bakter põhjustab haigusi alates kergeloomulisest soolestikuprobleemist kuni tõsise neerukahjustuse ja surmani. Hiljem esines sama *E. coli* tüve põhjustatud haiguspuhanguid ka Bordeaux' piirkonnas, Prantsusmaal. *E. coli* bakterist põhjustatud haiguspuhangu tagajärjel suri 53 inimest ning seega oli see viimaste aastate üks tõsisemaid toidust põhjustatud terviseohte.

Komisjon aktiveeris kõik asjaomased võrgustikud niipea kui haiguspuhang kinnitust leidis. Nende hulka kuuluvad toidu- ja söödaalane kiirhoiatussüsteem ning varajase hoiatamise ja reageerimise süsteem. Nende süsteemide abil tagati haiguspuhanguga seotud teabe kiire edastamine kogu ELis.

Tuvastati seos Põhja-Saksamaal ja Prantsusmaal toimunud haiguspuhangu- ning Egiptusest pärit lambaläätseseemnete vahel, mistõttu komisjon pidi võtma meetmeid, et kõrvaldada turult Egiptusest pärit teatavat liiki seemned ning keelata ajutiselt nende import⁽⁵²⁾.

Vastusena *E. coli* epideemia majanduslikule mõjule kogu Euroopas koostas komisjon hädaolukorra lahendamise plaani köögiviljakasvatavate toetamiseks. Selleks et vastata ajavahemikul 26. maist kuni 30. juunini esitatud kompensatsioonitaotlustele, eraldati eelarvest rahalisi vahendeid kogusummas 210 miljonit eurot. Lisaks sellele kiitis komisjon novembris heaks 11 liikmesriigi esitatud 14 programmi puu- ja köögiviljatarbimise edendamiseks nii siseturul kui ka kolmandates riikides, et lahendada keerulist turuolukorda, millesse see sektor *E. coli* puhangu tõttu sattus. Nende kolmeaastaste programmide kogueelarve on 34,1 miljonit eurot, millest EL maksab 17,0 miljonit eurot.

© Euroopa Liit

Tervise- ja tarbijaküsimuste volinik John Dalli toiduohutuse päeval, kus komisjon pööras tähelepanu toidujäätmete ja -pakenditega seotud küsimustele.

Toiduohutus – kontrollimeetodid tarbijate usalduse kinnitamiseks ja süvendamiseks

Euroopa Komisjoni oma teadustalitus, Teadusuuringute Ühiskeskus, teeb laiaulatuslikku tööd toiduohutuse toetamiseks ning töötab välja analüüsimeetodeid, mida kasutavad laborid kõikjal ELis ja ka sellest väljaspool. Taiwani ametiasutused avastasid 2011. aasta mais, et teatavad nende turul müüdavad spordijogid sisaldavad ftalaate (keemilised ained, mida sageli kasutatakse pehmen-dajajena plastmaterjalides). Teadusuuringute Ühiskeskus töötas kiiresti välja kolm katsemeetodit, mis võimaldasid nende ainete kiiret ja täpset tuvastamist. Uute meetodite abil said laborid kontrollida Taiwanist imporditud spordijooke, mille suhtes esines saastekahtlus, ning seega kaitsti tarbijate tervist kogu maailmas.

Teadusuuringute Ühiskeskus avaldas 2011. aastal kokkuvõtliku loetelu seni valideeritud 79 meetodist, mida kasutatakse inimtoidus ja loomasöödas leiduvate GMOde leidmiseks ja tuvastamiseks ning nende hulga kindlaksmääramiseks. Neid meetodeid kasutavad laborid kõikjal Euroopas, et kontrollida, kas tootjad järgivad GMOsid sisaldava toidu ja sööda suhtes kehtivaid märgistamiseeskirju.

Tarbijatele suunatud toidualane teave

Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid vastu uue määruse toidualase teabe esitamise kohta tarbijatele⁽⁵³⁾. Õigusaktis sätestatakse toiduainete märgistamise üldised põhimõtted ning nähakse ette uued loetavuse eeskirjad. Lisaks muudetakse rangemaks eeskirju, millega hoida ära eksitavaid tavasid, ning nähakse ette täiendava teabe nõuded näiteks allergiaid põhjustavate ainete kohta. Lisatud on ka uued nõuded toidu toitainesisaldust käsitleva teabe kohta ning liha märgistamise uued eeskirjad. Koostisainete loetelus tuleb ära näidata ka tehniliselt toodetud nanomaterjalid. Uued eeskirjad aitavad tarbijatel langetada teadlikumaid otsuseid toidu ostmisel, suurendavad tarbijate õigusi ning aitavad võidelda rasvumise ja krooniliste haiguse üha suurema levikuga ELis.

1000 registreeritud toodet

Itaaliast pärit lambajuust, mis on kaitstud päritolunimetusega „Piacentinu Ennese”, sai 2011. aasta veebruaris 1000. tooteks, millele on antud komisjoni põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedimärk. Alates ELi kavade loomisest 1992. aastal on nende raames registreeritud nii ELis kui ka sellest väljaspool valmistatud kvaliteetseid põllumajandustooteid ja toiduaineid. Kvaliteedimärgiste (nt geograafiline tähis ja ELi mahepõllumajanduse logo) loomine on suurendanud kvaliteetsete ja ohutute toodete tootmist kogu ELis. Taotluste arv on viimastel aastatel märkimisväärselt suurenenud tänu ELi laienemisele ning ka väljaspool ELi, sealhulgas Indias, Hiinas, Tais ja Vietnami tegutsevate tootjate kasvavale huvile.

2011. aastal jõuti tähelepanuväärselt versta-postini: registreeriti tuhandes tootenimetus – Piacentinu Ennese – Itaaliast pärit lambajuustule.

Vaidluste kohtuväline lahendamine

Ühtsel turul kaupu ja teenuseid ostes jäävad tarbija ja kaupleja vaidlused tihti lahendamata. See vähendab tarbijausaldust ja aeglustab majanduskasvu. Vaidluste kohtuväline lahendamine on alternatiiviks tavapärasele kohtumenetlusele ja sellega seoses võttis komisjon 29. novembril 2011 vastu kaks õigusakti ettepanekut⁽⁵⁴⁾, mis vastuvõtmise korral annaksid Euroopa tarbijatele võimaluse lahendada oma probleemid lihtsalt, kiiresti ja odavalt, ükskõik mis ajal või kuidas nad ELis kaupa või teenust ostavad. Üks on tarbijavaidluste kohtuvälisest lahendamist käsitleva direktiivi ettepanek, mille eesmärk on parandada selliste õiguskaitsesemehhanismide kättesaadavust ja kvaliteeti, ning teine on tarbijavaidluste veebipõhise lahendamise käsitleva määruse ettepanek, millega on kavandatud üleliiduline platvorm internetipõhiste piiriüleste e-kaubanduse tehingutega seotud vaidluste lahendamiseks, lihtsustades seega kohtuvälise lahendamise üksuse valikut sellise tehinguga seotud vaidlevate osapoolte jaoks ja võimaldades vaidluste lahendamist täies ulatuses elektroonilisel teel.

Tarbijate õigusi käsitleva direktiivi vastuvõtmine

Aasta jooksul võeti vastu ELi tarbijaõiguste direktiiv⁽⁵⁵⁾. Selle õigusaktiga suurendatakse tarbijate õigusi kõigis 27 liikmesriigis, eelkõige seoses internetikaubandusega. Liikmesriikidel on eeskirjade riiklikul tasandil rakendamiseks aega kaks aastat. Direktiiviga kehtestatud uued sätted hõlmavad muu hulgas järgmist: internetiostude puhul keelatakse varjatud tasud ja kulud, hind peab olema läbipaistev, keelatud on eelnevalt märgistatud kastikeste kasutamine kaupleja veebilehel. Ühtlasi pikendati seitsmelt päevalt 14 päevale perioodi, mil tarbijad saavad lepingut lõpetada.

Transport ja telekommunikatsioon

Kahe esimese Galileo satelliidi orbiidile viimine

Euroopa astus oktoobris suure sammu edasi, saates Kouroult (Prantsuse Guajaana) orbiidile kaks esimest Galileo satelliiti. Alates 2014. aastast võimaldavad satelliidid parandada teenuseid kõikides nendes valdkondades, mille tõhus toimimine sõltub suuresti satelliitnavigatsioonitehnoloogiast. Täpsemaks saab muuta sõidukite navigatsiooniseadmed, tõhustada maanteetranspordi juhtimist ning otsingu- ja päästeteenuseid, muuta pangateenused turvalisemaks ja tagada usaldusväärne elektrivarustus. Hinnangute kohaselt peaks süsteemi üldine majandusmõju järgmise 20 aasta jooksul küündima 90 miljardi euroni.

© ESA/JS. Corvaja

Raketiga Sojuz viiakse uuest kosmosejaamast Prantsuse Guajaanas kosmosesse esimesed ülemaailmse navigatsioonisüsteemi Galileo satelliidid.

Juhiload

Muudeti juhilube käsitlevat direktiivi,⁽⁵⁶⁾ et võtta liikmesriikides praegu väljastatavate paber- ja plastikkaartide asemel kasutusele uus Euroopa juhiloamudel. Uus Euroopa juhiluba võetakse kasutusele alates 19. jaanuarist 2013. Uutel juhilubadel on ühtne kehtivusaeg ning nad hõlmavad uusi sõidukikategooriaid.

Piiriülesed liikluseeskirja rikkumised

Septembris võeti vastu direktiiv, mis käsitleb piiriülest teabevahetust liiklusnõuete rikkumise kohta⁽⁵⁷⁾. Liikmesriikidel on direktiivi siseriiklikku õigusesse ülevõtmiseks aega kaks aastat. Uue õigusakti kohaselt saab liikmesriik, kus toimus rikkumine teises liikmesriigis registreeritud sõidukiga, teha kindlaks selle sõiduki omaniku ning uurida, kes on selle rikkumise eest vastutav isik, et talle saaks kohaldada karistust.

© Euroopa Liit

Uued sõidumeeriku kasutamise eeskirjad

Komisjon võttis juulis vastu ettepaneku vaadata läbi sõidumeerikuid käsitlevad õigusaktid, et kasutada täiel määral ära uue tehnoloogia, näiteks satelliitpositsioneerimise pakutavad võimalused. See aitab vähendada pettust ja kahandab sõidumeerikute kasutamisega kaasnevat halduskoormust ning aitab eeldatavasti säästa rohkem kui 500 miljonit eurot aastas. Uute eeskirjade eesmärk on parandada maanteedel liiklusohutust ja sõidukijuhtide töötingimusi ning muuta ühtlasi ausamaks konkurents autovedude sektoris.

Transpordi valdkonna eest vastutav Euroopa Komisjoni asepresident Siim Kallas Londoni uues vesinikkütuseelemendil töötavas bussis, mille hankimist toetas EL.

Parem lennujaamapakett

Aasta lõpus tehti ettepanek võtta vastu uus meetmete pakett,⁽⁵⁸⁾ millega muudetakse kehtivaid ELi eeskirju teenindusaegade jaotamise ning maapealse käitluse teenuste ja müraga seotud käitamispääsude kohta ELi lennuväljadel. Lisaks võeti vastu teatis „Lennuväljapoliitika Euroopa Liidus. Võimsus- ja kvaliteediprobleemide lahendamine majanduskasvu, ühenduvuse ja jätkusuutliku liikuvuse edendamiseks“⁽⁵⁹⁾. Dokumentis selgitatakse üldist olukorda ning vajadust lennujaamade tegevust veelgi parandada.

Lennundusjulgestus

Komisjon võttis esimest korda vastu eeskirjad⁽⁶⁰⁾ ELi saabuvate lendude ohutuse suurendamiseks. Senini olid liikmesriigid toetunud nn vastuvõtva riigi põhimõttele, mille kohaselt peavad kõik Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni liikmed kontrollima väljuvate lendude vastavust ülemaailmsetele julgestusstandarditele. Oktoobris 2010 leiti Jeemenist ELi saabunud kaubalennukist kaks USAsse lähetatavat pakki pommiga ning seetõttu oli vaja kiirelt reageerida. Nüüd peavad ELi kaupa transportivad lennuettevõtjad kohaldama põhilisi turvameetmeid. Kaup, mis on pärit sellistest paikadest, mille riski hinnatakse kõrgemaks, peab läbima lisakontrolli.

Reisijate turvalisus lennujaamades

Uued õigusaktid⁽⁶¹⁾ võimaldavad lennuväljadel ja liikmesriikidel kasutada turvaskannereid reisijate läbivaatuseks vastavalt rangetele tehnilistele ja töötingimustele. Turvaskannerite tehnoloogia areneb kiiresti ning võib oluliselt vähendada reisijate füüsilise kontrollimise vajadust. Sätestades konkreetsed töötingimused ning pakkudes reisijatele teavet turvaskannerite kohta ning alternatiivse läbivaatusmeetodi võimalust, järgitakse õigusaktidega põhiõigusi ja eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid.

Reisijate õigused

Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid veebruaris vastu määruse bussireisijate õiguste kohta⁽⁶²⁾. Õigusaktid lennuki, rongi või laevaga reisijate õiguste kohta on juba välja töötatud, seega valmib maanteetransporti kasutavate reisijate õigusi käsitleva määrusega kõigi transpordiliikide kasutajaid hõlmav ELi õigusraamistik. Bussireisijad, eriti puuetega reisijad ja piiratud liikumisvõimega inimesed saavad kasutada uusi õigusi, mis kaitsevad neid pikamaareisidel (üle 250 km) kogu Euroopa Liidus. Aasta jooksul paranesid ka lennureisijate õigused ning samal ajal toimus lennureisijaid käsitlevate õigusaktide suuremahuline läbivaatamine.

Euroopa Kohus otsustas, et lennu tühistamise korral on reisijatel teatavatel tingimustel õigus taotleda lisaks varalise kahju hüvitamisele hüvitist ka mittevaralise kahju eest. Reisija võib taotleda lennu tühistamise eest hüvitist ka juhul, kui lend küll väljus, kuid lennuk pidi seejärel mis tahes põhjusel lennuväljale tagasi pöörduma ning reisija suunati teisele lennule⁽⁶³⁾.

Meretransport

Nõukogu võttis 2011. aasta detsembris vastu otsuse ELi liitumise kohta Ateena konventsiooni 2002. aasta protokolliga, mis käsitleb vedajate vastutust ja meritsi veetavate reisijate hüvitist. Otsus lihtsustab protokolliga jõustumist rahvusvahelisel tasandil. Protokoll parandab märkimisväärselt reisijate suhtes merereisi ajal kohaldatavaid sätteid. Kõnealune protokoll hõlmab eelkõige vedaja ranget vastutust käsitlevaid sätteid ning kohustuslikku kindlustust koos õigusega esitada teatava piirmääraneni ulatuv hüvitisnõue vahetult kindlustusandja vastu.

Raudteetransport

Komisjon võttis 2011. aasta mais vastu määruse, millega lihtsustatakse rongireiside üleeuroopalist kavandamist ja piletite müüki ning selle kohta teabe esitamist. Tegemist on Euroopa digitaalarengu tegevuskavasse kuuluva meetmega, mis on oluline 2007. aastal vastuvõetud rongireisijate õigusi käsitleva määruse rakendamise seisukohalt⁽⁶⁴⁾. Ühtlasi on sellega täidetud viimane Euroopa raudteede tehnilise koostalitluse nõue, mis koos raudteede koostalitlusvõime registrite määratlemisega 2011. aastal lõpetab kümneaastase tsükli raudteede tehniliseks ühtlustamiseks.

*Raudteetranspordi
parandamine on peamine
prioriteet.*

Sama aasta mais võttis komisjon vastu määruse, milles käsitletakse kaubavagunite hoolduse eest vastutavate üksuste sertifitseerimise süsteemi ja millega muudetakse varasemaid õigusakte⁽⁶⁵⁾. Määrus kuulus raudteede ohutuse direktiiviga ettenähtud raamistikku.

Raudteepakett

Parlament ja nõukogu vaatasid läbi komisjoni ettepaneku raudteeturule pääsu käsitlevate kehtivate õigusaktide (nn esimene raudteepakett) uuestisõnastamiseks ning aasta lõpus väljendasid mõlemad institutsioonid sellele üldist toetust. Pärast ettepaneku lõplikku vastuvõtmist 2012. aastal peaks see ergutama raudteetaristu finantseerimist, hõlbustama raudtee-ettevõtjate turulepääsu ning parandama regulatiivset järelevalvet.

Mobiiltootjad said valmis ühtse telefonilaadija

Koos 2011. aastaga võib lõppenuks lugeda ka mitme eri mobiiltelefonilaadija kasutamise vajadusest tingitud peavalu ja keskkonnasaaste. Euroopa tarbijad saavad nüüd osta ühtse telefonilaadija kõikidele liikmesriikides müüdavatele andmesidevõimalusega mobiiltelefonidele, nutitelefonid kaasa arvatud.

Euroopa Liidus on praegu hinnanguliselt kasutusel 500 miljonit mobiiltelefoni ja 30 eri tüüpi laadijat. Lisaks sellele, et inimestel on ebamugav kasutada mitut eri laadijat, avaldab see tõsist negatiivset mõju ka keskkonnale. Aasta jooksul tekib selle tulemusena 51 000 tonni elektroonikajäätmeid.

Probleemi lahendamiseks esitas Euroopa Komisjon telefonitootjatele 2009. aasta märtsis ultimaatumi võtta vabatahtlikult kasutusele ühtne laadija või nende suhtes kohaldatakse ELi kohustuslikke õigusakte. Selle tulemusena leppisid Euroopa suured mobiiltelefonitootjad 2009. aasta märtsis kokku, et 2011. aastal võetakse kasutusele ühtne laadija ELis müüdavate andmesidevõimalusega mobiiltelefonide jaoks.

Rändlusteenuse hindade alandamine

Alates 1. juulist 2011 kuni 30. juunini 2012 on ELi mobiilsideoperaatorid taas kohustatud langetama rändluskõnede jaehindu kooskõlas ELi eeskirjadega, mis võeti esimest korda kasutusele 2007. aastal ja mida muudeti 2009. aastal. Tarbijad, kes valivad ELi reguleeritud „eurotariifi“, maksavad teistes ELi liikmesriikides tehtud kõnede eest mitte rohkem kui 35 senti minuti kohta ning vastuvõetud kõnede eest 11 senti minuti kohta. See on praegu kehtiva ELi rändlusteenuse määruse kohaselt reguleeritud hinnaalanduste seerias viimane. Määrus kaotab kehtivuse 2012. aasta juuni lõpus.

Kultuur ja turism

EDENi auhind: endised tootmishooned on täna säästva turismi raames enimkülastatud sihtkohad

21 turismisihtkohale Euroopas anti 2011. aasta EDENi auhind unustusse jäänud paikade eeskujuliku taastamise ja edendamise eest.

2011. aasta 21 võitjaks kuulutatud sihtkohta olid järgmised: Gmündi linn (Kärnteni liidumaa, Austria), Marche-en-Famenne (Belgia), Pustara Višnjica (Horvaatia), Kalopanayiotis (Küpros), Slovacko (Tšehhi Vabariik), Lahemaa rahvusparki mõisad (Eesti), Roubaix (Prantsusmaa), Delfi administratiivüksus (Kreeka), Mecsek (Ungari), Stykkishólmur (Island), raudteetamm The Great Western Greenway (Mayo krahvkond, Iirimaa), Montevicchio (Guspini haldusüksus, Itaalia), Ligatne küla (Läti), Rokiškise mõis (Leedu), Għarb (Malta), Veenhuizen (Madalmaad), Żyrardów (Poola), Faiali rahvuspark (Portugal), Idrija (Sloveenia), Trasmiera ökopark (Hispaania), Hamamönü-Altındağ Ankara (Türgi).

Euroopa auhinnad ja Euroopa kultuuripealinnad

2011. aastal olid Euroopa kultuuripealinnad Tallinn ja Turu linn Soomes. Nõukogu nimetas ametlikult ka 2015. aasta Euroopa kultuuripealinnad, nendeks on Mons Belgias ja Plzeň Tšehhi Vabariigis.

© Euroopa Liit

*Eesti pealinn Tallinn,
Euroopa 2011. aasta
kultuuripealinn.*

2011. aastal anti 27 projektile ELi kultuuripärandi auhind Europa Nostra. Auhinnad anti üle 10. juuni auhinnatseremoonial Amsterdamis ajaloolises kontserdisaalis (Concertgebouw). 27 võitnud projektist kuus said peaauhinna 2011. aasta kõige silmapaistvama kultuuripärandiprojekti eest: Antwerpeni raudteejaam (Belgia), industriaalühiskonna eelsed ehitised Ademuzis, Valencias (Hispaania), Hackfalli metsapark, Grewelthorpe, North Yorkshire (Ühendkuningriik), Nikosia vanalinna puhvervöönd (Küpros), Szymon Modrzejewski, Uście Gorlickie (Poola) ja Weald & Downlandi vabaõhumuuseum, Chichester, West Sussex (Ühendkuningriik).

Neues Museum Berliinis sai ELi 2011. aasta kaasaegse arhitektuuri auhinna (Mies van der Rohe auhind). Ühendkuningriigi arhitekti Sir David Chipperfieldi taastatud ehitises on ühte põimunud minevik ja olevik.

ELi 2011. aasta kirjandusauhinna võitjad kuulutati välja Frankfurdi raamatumessil 12. oktoobril 2011: Kalin Terziyski (Bulgaaria), Tomáš Zmeškal (Tšehhi Vabariik), Kostas Hatziantoniou (Kreeka), Ófeigur Sigurðsson (Island), Inga Zolude (Läti), Iren Nigg (Liechtenstein), Immanuel Mifsud (Malta), Andrej Nikolaidis (Montenegro), Rodaan Al Galidi (Madalmaad), Jelena Lengold (Serbia), Çiler İlhan (Türgi) ja Adam Foulds (Ühendkuningriik).

Euroopa Liidu kaasaegse popmuusikaauhinna (European Border Breakers Award; EBBA) laureaadid 2011. aastal on Saint Lu (Austria), Stromae (Belgia), Aura Dione (Taani), ZAZ (Prantsusmaa), The Baseballs (Saksamaa), Caro Emerald (Madalmaad), Donkeyboy (Norra), Inna (Rumeenia), Miike Snow (Rootsi) ning Mumford & Sons (Ühendkuningriik).

Programmi MEDIA 20. aastapäev

Programm MEDIA tähistas 2011. aastal oma 20. aastapäeva. Programmi on alates selle algusest 1991. aastal saatnud tohutu edu, selle abil on linale toodud mitu suurepärast filmi, sh tosin Oscari (nt „Elu on ilus” (1999), „Teiste elu” (2007), „Rentslimiljonär” (2009)) ja Kuldse Palmioksa („Saladused ja valled” (1996), „Pianist” (2002), „Tuul, mis kõigutab otra” (2006), „Valge lint” (2009)) võitjat.

Loov Euroopa

Euroopa peab suurendama investeringuid kultuuri- ja loomesektorisse, sest see valdkond aitab oluliselt kaasa majanduskasvule, tööhõivele, innovatsioonile ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele. Komisjon tegi detsembris ettepaneku uue programmi „Loov Euroopa” kohta, mille kestusaeg oleks 2014–2020. Programm on pühendatud kultuuri- ja loovsektorile ning pakub rahastamisvõimalusi kunstnikele, loovtöötajatele, Euroopa filmitööstusele ja kinodele.

Veendumused ja eetika

Dialoog kiriku ja usuringkondadega ning filosoofiliste ja mitteusulistega organisatsioonidega

Komisjon alustas Lissaboni lepingu uute sätete kohaselt dialoogi kiriku ja usuringkondadega ning filosoofiliste ja mitteusulistega organisatsioonidega. Parlamendi ja komisjoni presidendid ning nõukogu eesistuja pidasid kohtumisi nii usujuhtide kui ka mitteusulistega ühendustega. Arutelude keskmes olid partnerlus demokraatia ja ühise heaolu nimel ning ühine soov toetada demokraatlikke õigusi ja vabadusi. See küsimus on Euroopa integratsiooni keskne element ning see tuleb ELi poliitikas esile tõsta väärtusena, mida kõik kogukonnad ühiselt jagavad. Lisaks korraldati kaks seminari: kirikutega arutleti romade integreerimise teemal ja mitteusulistega ühendustega noorte, hariduse ja kultuuri küsimustes.

Presidendid Buzek, Barroso ja eesistuja Van Rompuy ning komisjoni asepresident Reding kohtumisel kristlike, juudi, moslemi ja budistlike kogukondade esindajatega maikuus Brüsselis.

Eetika

Komisjoni president nimetas aasta alguses ametisse teaduse ja uute tehnoloogiate eetika Euroopa töörühma (EGE) 15 liiget ajavahemikuks 2011–2016⁽⁶⁶⁾. Töörühma liikmed tegutsevad sõltumatute üksikisikutena ning neil palutakse anda komisjonile erapooletut nõu. Märtsis palus komisjoni president töörühma liikmete arvamust info- ja kommunikatsioonitehnoloogia eetiliste mõjude kohta. Kõnealune arvamus võetakse vastu 2012. aasta veebruaris⁽⁶⁷⁾.

Septembris toimus nõukogu 2011. aasta kahe eesistujariigi Poola ja Ungari egiidi all kolmas Euroopa Komisjoni korraldatud rahvusvaheline dialoog bioeetika küsimustes.⁽⁶⁸⁾ Kohtumisel osalesid teaduse ja uute tehnoloogiate eetika Euroopa töörühma liikmed, 15 kolmanda riigi riiklike eetikanõukogude juhid, ELi 27 liikmesriigi riiklike eetikanõukogude juhid ning rahvusvaheliste organisatsioonide esindajad⁽⁶⁹⁾.

Euroopa Kohus otsustas, et protsessi, mille puhul inimese embrüöst blastotsüsti staadiumis tüviraku eemaldamine kujutab endast selle embrüo hävitamist, ei saa patenteerida. Patentne on üksnes inimese embrüote terapeutilisel või diagnostilisel eesmärgil kasutamine, mida kohaldatakse inimese embrüo puhul ja mis on sellele kasulik, nende teaduslikel eesmärkidel kasutamine ei ole patentne⁽⁷⁰⁾.

VIITED

- ⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/annual_report_2010_et.pdf
- ⁽²⁾ Nõukogu järelused nõukogu meetmete ja algatuste kohta Euroopa Liidu põhiõiguste harta rakendamiseks, üldasjade nõukogu 3092. istung, 23. mai 2011.
- ⁽³⁾ Euroopa Kohtu 1. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-236/09: Association Belge des Consommateurs Test-Achats jt.
- ⁽⁴⁾ Komisjoni teatis. Lapse õigusi käsitlev ELi tegevuskava (KOM(2011) 60).
- ⁽⁵⁾ Komisjoni teatis. ELi poliitikat ja vabatahtlikku tegevust käsitlev teatis: piiriülese vabatahtliku tegevuse tunnustamine ja edendamine ELis (KOM(2011) 568).
- ⁽⁶⁾ Ettepanek: otsus Euroopa kodanike aasta kohta (2013) (KOM(2011) 489).
- ⁽⁷⁾ Ettepanek: määrus, millega kehtestatakse ajavahemikuks 2014–2020 programm „Kodanike Euroopa” (KOM(2011) 884).
- ⁽⁸⁾ Määrus (EL) nr 211/2011 kodanikualgatuse kohta (ELT L 65, 11.3.2011).
- ⁽⁹⁾ Rakendusmäärus (EL) nr 1179/2011, millega kehtestatakse veebipõhiste kogumissüsteemide tehnilised spetsifikatsioonid vastavalt määrusele (EL) nr 211/2011 kodanikualgatuse kohta (ELT L 301, 18.11.2011).
- ⁽¹⁰⁾ ELi toimimise lepingu artikli 82 lõike 2 punkt c.
- ⁽¹¹⁾ Ettepanek: direktiiv, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded (KOM(2011) 275).
- ⁽¹²⁾ Ettepanek: määrus tsiviilasjades kohaldatavate kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta (KOM(2011) 276).
- ⁽¹³⁾ Ettepanek: direktiiv, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja õigust teatada kinnipidamisest (KOM(2011) 326).
- ⁽¹⁴⁾ Vastastikuse usalduse tugevdamine Euroopa õigusruumi vastu. Roheline raamat ELi kriminaalõiguse kohaldamisest kinnipidamise valdkonnas (KOM(2011) 327).
- ⁽¹⁵⁾ Komisjoni aruanne Euroopa vahistamismäärust ja liikmesriikidevahelist üleandmiskorda käsitleva nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse rakendamise kohta (KOM(2011) 175).
- ⁽¹⁶⁾ Ettepanek: määrus kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise kohta abieluvararežiime käsitlevates asjades (KOM(2011) 126). Ettepanek: määrus kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise kohta registreeritud kooslust tulenevaid varalisi tagajärgi käsitlevates asjades (KOM(2011) 127).
- ⁽¹⁷⁾ Komisjoni teatis. ELi kriminaalpoliitika suunas: kriminaalõigus Euroopa Liidu poliitika rakendamise teenistuses (KOM(2011) 573).
- ⁽¹⁸⁾ Komisjoni teatis. Euroopa uimastitevastase võitluse tugevdamine (KOM(2011) 689).

- (19) Komisjoni teatis Euroopa Liidu finantshuvide kaitse kohta kriminaalõiguse ja haldusjuurdluste abil. Terviklik poliitika maksumaksjate raha kaitseks (KOM(2011) 293).
- (20) Komisjoni teatis komisjoni pettustevastase võitluse strateegia kohta (KOM(2011) 376).
- (21) Direktiiv 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta (ELT L 64, 11.3.2011).
- (22) Ettepanek: määrus intellektuaalomandiõigusi käsitlevate tollialaste õigusaktide rakendamise kohta (KOM(2011) 285).
- (23) <http://ec.europa.eu/immigration/>
- (24) Komisjoni aruanne, mis käsitleb direktiivi 2003/109/EÜ (pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuses) kohaldamist (KOM(2011) 585).
Komisjoni aruanne direktiivi 2004/114/EÜ (kolmandate riikide kodanike riiki lubamise kohta õpingute, õpilasvahetuse, tasustamata praktika või vabatahtliku teenistuse eesmärgil) kohaldamise kohta (KOM(2011) 587).
- (25) Direktiiv 2009/50/EÜ kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta (ELT L 155, 18.6.2009).
- (26) Direktiiv 2009/52/EÜ, millega sätestatakse ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tööandjatele kohaldatavate karistuste ja meetmete miinimumnõuded (ELT L 168, 30.6.2009).
- (27) Euroopa Kohtu 28. aprilli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-61/11 PPU: El Dridi.
- (28) Euroopa Ülemkogu järeldused, 23.–24. juuni 2011.
- (29) Frontexi asutamist käsitlevasse määrusesse (EÜ) nr 2007/2004 tehtud muudatused on avaldatud ELT L 304, 22.11.2011.
- (30) Komisjoni teatis. Kolmandate riikide kodanike integratsiooni Euroopa töökava (KOM(2011) 455).
- (31) Direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (ELT L 251, 3.10.2003).
- (32) Muudetud ettepanek: direktiiv, millega sätestatakse varjupaigataotlejate vastuvõtu nõuded (KOM(2011) 320).
Muudetud ettepanek: direktiiv rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise ühise menetluse kohta (uuesti sõnastatud) (KOM(2011) 319).
- (33) Komisjoni teatis ELI-siseses tõhustatud solidaarsuse kohta varjupaigavaldkonnas. Vastutuse paremat jagamist ja suuremat vastastikust usaldust käsitlev ELI arengukava (KOM(2011) 835).
- (34) Komisjoni teatis. ELI sisejulgeoleku strateegia rakendamise esimene aastaaruanne (KOM(2011) 790).
- (35) Direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset (ELT L 101, 15.4.2011).
- (36) Komisjoni teatis. Korruptsioonivastane võitlus Euroopa Liidus (KOM(2011) 308).
- (37) <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/1162>
- (38) Otsus 2011/389/EL direktiivi 2003/87/EÜ (millega luuakse ühenduses kasvuhoonegaaside saastekvootidega kauplemise süsteem) artikli 3e lõike 3 punktides a–d osutatud ELi saastekvootide üldkoguse kohta (ELT L 173, 1.7.2011).
- (39) Otsus 2011/638/EL, milles käsitletakse võrdlusaluseid, mida kasutatakse kasvuhoonegaaside saastekvootide tasuta eraldamiseks õhusõiduki käitajatele (ELT L 252, 28.9.2011).
- (40) Määrus (EL) nr 510/2011, millega kehtestatakse uute väikeste tarbesõidukite heitenormid, lähtudes väikesõidukite CO₂-heite vähendamist käsitlevast liidu terviklikust lähenemisviisist (ELT L 145, 31.5.2011).
- (41) Ettepanek: direktiiv, millega muudetakse direktiivi 1999/32/EÜ seoses laevakütuste väävlisisaldusega (KOM(2011) 439).
- (42) Ettepanek: direktiiv väikelaevade ja jetide kohta (KOM(2011) 456).
- (43) Komisjoni teatis. Meie elukindlustus, meie looduskapital: ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011) 244).
- (44) Direktiiv 2011/70/Euratom, millega luuakse ühenduse raamistik kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastutustundlikuks ja ohutuks käitlemiseks (ELT L 199, 2.8.2011).
- (45) Ettepanek: määrus, milles käsitletakse avamerel nafta ja gaasi geoloogilise luure, uuringute ja tootmise ohutust (KOM(2011) 688).
- (46) Direktiiv 2009/48/EÜ mänguasjade ohutuse kohta (ELT L 170, 30.6.2009).
- (47) Rakendusmäärus (EL) nr 321/2011, millega muudetakse määrust (EL) nr 10/2011, et piirata bisfenool A kasutamist imikute plastist lutipudelites (ELT L 87, 2.4.2011).
- (48) Direktiiv 2011/62/EL, millega muudetakse direktiivi 2001/83/EÜ (inimtervishoiu kasutatavaid ravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta) seoses vajadusega vältida võltsitud ravimite sattumist seaduslikku tarneahelasse (ELT L 174, 1.7.2011).
- (49) Direktiiv 2011/24/EL patsiendiõiguste kohaldamise kohta piiriüleses tervishoius (ELT L 88, 4.4.2011).
- (50) Ettepanek: otsus tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta (KOM(2011) 866).
- (51) Komisjoni valge raamat toiduohutuse kohta (KOM(1999) 719).
- (52) Rakendusotsus 2011/718/EL Egiptusest imporditud põld-lambaläätse seemnete ning teatavate seemnete ja ubade suhtes kohaldatavate kiireloomuliste meetmete kohta (ELT L 285, 1.11.2011).
- (53) Määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele (ELT L 304, 22.11.2011).
- (54) Ettepanek: direktiiv, milles käsitletakse tarbijavalduste kohtuvälisest lahendamist (KOM(2011) 793).
Ettepanek: määrus, milles käsitletakse tarbijavalduste veebipõhist lahendamist (KOM(2011) 794).
- (55) Direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta (ELT L 304, 22.11.2011).
- (56) Direktiiv 2006/126/EÜ juhilubade kohta (ELT L 403, 30.12.2006).
- (57) Direktiiv 2011/82/EL, millega hõlbustatakse piiriülest teabevahetust liiklusohutusega seotud liiklusnõuete rikkumise kohta (ELT L 288, 5.11.2011).
- (58) Ettepanek: määrus Euroopa Liidu lennujaamades teenindusaegade jaotamise ühiste eeskirjade kohta (KOM(2011) 827).
Ettepanek: määrus, milles käsitletakse õhusõidukite maapealset teenindust liidu lennujaamades (KOM(2011) 824).
Ettepanek: määrus määruga seotud käitamispiirangute eeskirjade ja korra kehtestamise kohta liidu lennuväljadel tasakaalustatud lähenemisviisi raames (KOM(2011) 828).
- (59) Komisjoni teatis. Lennuväljapoliitika Euroopa Liidus. Võimsus- ja kvaliteediprobleemide lahendamine majanduskasvu, ühenduvuse ja jätkusuutliku liikuvuse edendamiseks (KOM(2011) 823).
- (60) Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 859/2011, millega millega nähakse ette üksikasjalikud meetmed lennundusjulgestuse ühiste põhistandardite rakendamiseks seoses lennukauba ja -postiga (ELT L 220, 26.8.2011).
- (61) Määrus (EL) nr 1141/2011, millega täiendatakse tsiviilennundusjulgestuse ühiseid põhistandardeid seoses turvaskannerite kasutamisega ELi lennuväljadel (ELT L 293, 11.11.2011), ja rakendusmäärus (EL) nr 1147/2011, millega nähakse ette üksikasjalikud meetmed lennundusjulgestuse ühiste põhistandardite rakendamiseks seoses turvaskannerite kasutamisega ELi lennuväljadel (ELT L 294, 12.11.2011).
- (62) Määrus (EÜ) nr 1073/2009 rahvusvahelisele bussiteenuste turule juurdepääsu käsitlevate ühiseeskirjade kohta (ELT L 300, 14.11.2009).
- (63) **Euroopa Kohtu 13. jaanuari 2011. aasta otsus kohtuasjas C-83/10: Sousa Rodriguez jt.**
- (64) Määrus (EL) nr 454/2011 üleeuroopalise raudteesüsteemi allsüsteemi „reisijatevee teenuste telemaatilised rakendused“ koostalitluse tehnilise kirjelduse kohta (ELT L 123, 12.5.2011).
- (65) Määrus (EL) nr 445/2011, milles käsitletakse kaubavagunite hoolduse eest vastutavate üksuste sertifitseerimise süsteemi (ELT L 122, 11.5.2011).
- (66) EGE liikmed 2011–2016: Emmanuel Agius, Inez de Beaufort, Peter Dabrock, Andrzej Gorski, Hille Haker, Ritva Halila, Julian Kinderlerer, Paula Martinho da Silva, Linda Nielsen, Herman Nys, Siobhán O’ Sullivan, Laura Palazzani, Pere Puigdomenech Rosell, Marie-Jo Thiel, Günter Virt.
- (67) http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/welcome/activities/index_en.htm
- (68) http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/bepa-ethics/ec-international-dialogue-bioethics/members_en.htm
- (69) http://ec.europa.eu/bepa/european-group-ethics/bepa-ethics/ec-international-dialogue-bioethics/meetings_en.htm
- (70) Euroopa Kohtu 18. oktoobri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-34/10: Brüstle.

4. peatükk

ELi positsioon maailmas on varasemast tugevam

Euroopa Liidul on oluline roll kõikjal maailmas. Seda rolli on aidanud tugevdada Lissaboni lepingu sätteid, milles käsitletakse ELi esindamist maailmaareenil, ning 140 riigis tegutseva verisulis diplomaatilise teenistuse ehk Euroopa välisteenistuse loomine.

Euroopa Liit reageeris mitmes Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida riigis toimunud suurtele rahvarahutustele ja demokraatiale üleminekule kiiresti. 8. märtsil 2011 esitas ta liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning Euroopa Komisjoni ühisteatise „Partnerlus Vahemere lõunapiirkonnaga demokraatia ja ühise heaolu nimel” ning 25. mail avaldas ta teise ühisteatise „Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele”, mis kujutab endast täiesti uut lähenemist Euroopa naabruspoliitika rakendamisel nii lõuna kui ka ida suunal. Ühisteatises on esitatud ka üldstrateegia koos hulga ettepanekutega, milles käsitletakse ELi naabruskonda tervikuna (hõlmates riike ja territooriume Marokost Süüriani ja Aserbaidžaanist Valgeveneni), et toetada partnereid reformide elluviimisel ja süvademokraatia ülesehitamisel ning tagada jätkusuutlik ja kaasav majandusareng.

Liidu suutlikkus reageerida suurõnnetustele ja kriisidele pandi jälle proovile kogu aasta vältel. Komisjon korraldas ulatusliku humanitaar- ja kodanikukaitse abi pärast Jaapanis toimunud maavärinat, tsunamit ja tuumaõnnetust ning organiseeris suures ulatuses humanitaarabi põuas kannatanud Aafrika Sarve heaks.

Diplomaatilisel ja geopoliitilisel areenil oli suureks võiduks ÜRO Peaassamblee resolutsiooni vastuvõtmine, mis võimaldab ELil rääkida ÜROs ühel häälel. Selle muutuse taga on ka Lissaboni lepingu sätteid.

Lisaks mitme- ja kahepoolsete lepete edasiarendamisele ning süvendamisele mitmes valdkonnas oli Euroopa Liit eriti aktiivne meetmete väljatöötamisel, et leida lahendus ülemaailmsele majandus- ja finantsolukorrale. Seda võis märgata uuendatud G20 foorumil, kus ELi mõju on üha kasvanud.

Välis teenistuse esimene tegevusaasta

Euroopa välis teenistus loodi Lissaboni lepingu alusel ning ametlikult hakkas see tegutsema 1. jaanuaril 2011. Kiiresti tehti suuri edusamme, kuid käia on veel pikk maa nii praktilises kui ka poliitilises mõttes, et mahutada ühe katuse alla ELi ühine välis poliitika ning selle käsituses olev personal, poliitika ja programmid.

Vaja on liita nõukogu ja Euroopa Komisjoni personal ning samal ajal võtta tööle liikmesriikide diplomaadid. Esimeseks ülesandeks oli ja on kõige võimekamate inimeste tähelepanu võitmine ning nende heade väljavaadete, arenguvõimaluste ning koolituse pakkumine.

2011. aasta alguses koosnes välis teenistuse halduspersonal ühe kolmandiku ulatuses nõukogu inimestest ning kolme neljandiku ulatuses komisjoni töötajatest. Sinna võib lisada mõned diplomaadid liikmesriikidest, kellest enamik töötab juhtivametnikena. Liikmesriikide diplomaatide osa välis teenistuses peaks 2013. aastaks moodustama kolmandiku.

Praegu on välis teenistuses 3611 töötajat, kellest 1551 asuvad Brüsselis ja 2060 delegatsioonides 140 riigis. Viimati avati ELi delegatsioon Lõuna-Sudaanis ja Liibüas.

Välis teenistuse 2011. aasta eelarve on 464 miljonit eurot, mis on jaotatud peakorteri (184 miljonit eurot) ning delegatsioonide (280 miljonit eurot) vahel. Välis teenistus haldas komisjoni nimel 253 miljonit eurot, mis on mõeldud delegatsioonides töötava komisjoni personali halduskuludeks. See moodustas 1% ELi iga-aastasest 50 miljardi euro suurusest arengueelarvest ning vähem kui 0,5% liidu kogueelarvest.

ELi välis poliitika koondamine ühe katuse alla on menetluslikult keeruline ülesanne. Omavahel tuleb vastavusse viia mitu erinevat rahastamisallikat ning kasutada kõiki töövahendeid – diplomaatiat, poliitilist osalemist, arenguabi, tsiviil- ja sõjalist kriisiohjet –, et toetada konfliktide ennetamist ja aidata vähendada vaesust, luua turvalisust ja stabiilsust ning edendada inimõigusi kogu maailmas.

Välis teenistuse personalile lisaks tegutseb veel ligikaudu 7000 inimest, kes koolitavad politseinikke, kohtunikke, vangla- ja tolliametnikke kolme sõjalise ja 17 tsiviilmissiooni raames üle maailma alates Iraagist kuni Afganistanini ning Bosniast ja Hertsegoviinast Kongo Demokraatliku Vabariigini.

Nii erinevaid ülesandeid täitval uuel teenistusel kulub aega enda täielikuks sisse seadmiseks. 2011. aasta jooksul on selle eesmärgi suunas kiiresti edasi mindud.

Tõhusam Euroopa naabruspoliitika – reformide edendamine lõuna- ja idanaabruskonnas

Praegu on ELi suurimaks väljakutseks toetada reformiprotsessi ning süvendada demokraatiat ja arengut 16 lõuna- ja idapool asuvas riigis. Nendeks partnerriikideks on lõunas Alžeeria, Egiptus, Iisrael, Jordaania, Liibanon, Liibüa, Maroko, okupeeritud Palestiina territoorium, Süüria ja Tuneesia ning idas Armeenia, Aserbaidžaan, Gruusia, Moldova, Ukraina ja Valgevene.

Naabruspiirkond ise sai 2011. aastal tunda tormiseid aegu, kui Araabia kevad raputas lõunapoolseid riike, kes ühiselt hüüdsid austuse ja võimaluste järele, ning kui demokraatia juurutamiskatsed ning sellega kaasnev majanduskasv koges idas nii edu kui ka tagasiminekut. EL toetas aktiivselt edusamme ja muutusi mõlemal pool ning meetmete raamistikuna käivitas 2011. aasta mais uue Euroopa naabruspoliitika.

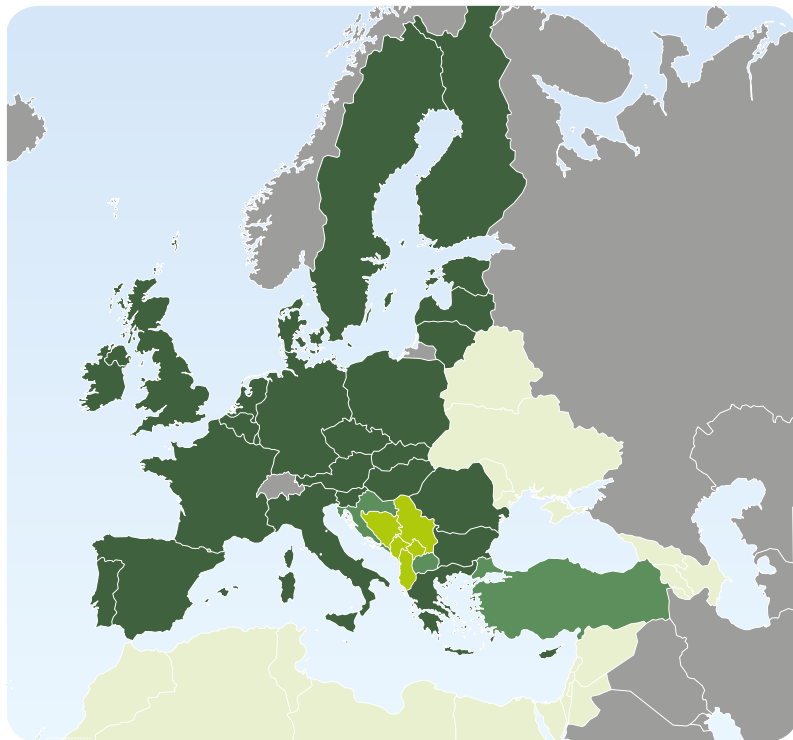
Uus Euroopa naabruspoliitika

Uuendatud Euroopa naabruspoliitika⁽¹⁾ põhineb vastastikusel usaldusel ning ühisel pühendumisel universaalsetele väärtustele: inimõigustele, demokraatiale ja õigusriigi põhimõttele. See tähendab ka palju ulatuslikumat diferentseeritust, mis lubab igal partnerriigil arendada oma sidemeid ELiga nii kaugele kui tema enda püüdlused, vajadused ja suutlikkus seda lubavad. Osaleda suutvate ja soovivate lõuna- ja idanaabrite puhul tähendab see tihedamat majandusintegratsiooni ning tugevamat poliitilist koostööd haldusreformide, julgeoleku ja konfliktide lahendamise küsimuses, sealhulgas ühisalgatusi rahvusvahelistel foorumitel ühist huvi pakkuvates küsimustes.

„See on meie kõigi huvides. Meil kõigil on üks tulevik. Demokraatiat ja arengut edendades kindlustame stabiilsuse ja väldime ebastabiilsust,“ lausus Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso.

ELI NAABRUSPIIRKOND

Alžeeria, Egiptus, Iisrael, Jordaania, Liibanon, Liibüa, Maroko, okupeeritud Palestiina territoorium, Süüria, Tuneesia, Ukraina, Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene, Gruusia, Moldova.

Allikas: Euroopa Komisjon.

Partnerlus areneb koos iga naabriga vastavalt tema vajadustele, suutlikkusele ja reformieesmärkidele. On võimalik, et mõni partner soovib oma integratsiooni- püüdlustes kaugemale minna, mis eeldab suuremat lähendamist ELi poliitika ja eeskirjadega, viies järkjärgulisele majanduslikule integreerumisele ELi siseturuga. ELi eesmärk ei ole peale suruda poliitilise reformi mudelit ega valmisretsepti, kuid ta nõuab, et iga partnerriigi reformiprotsessi puhul pühendutaks konkreetselt universaalsetele väärtustele, mis moodustavad meie uue lähenemisviisi aluse. Algatus tuleb partneri poolt ja ELi toetust kohandatakse vastavalt. ELi ulatuslikum tugi oma naabritele on tingimuslik. See sõltub edusammudest demokraatia ülesehitamisel ja kindlustamisel ning õigusriigi põhimõtte järgmisel. Mida suuremal määral ja kiiremini teeb riik edusamme oma sisereformide valdkonnas, seda enam tuge saab ta ELilt.

- ▶ Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendist on praegu 2011.–2013. aastaks naabruskonna piirkonna jaoks kasutada 5,7 miljardit eurot ning seda täiendatakse veel kuni miljardi euroga. Sellele lisaks eraldatakse lõunanaabruse jaoks veel miljard eurot EIP laenudena ja 2,5 miljardit eurot Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga kaudu, kes alustab peagi tegevust Vahemere lõunapiirkonnas.
- ▶ 7. detsembril 2011 võttis komisjon vastu uue Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi⁽²⁾. See oli osa Euroopa Komisjoni välistegevuse rahastamisvahendeid käsitlevast tervikettepanekust, mis hõlmab ELi mitmeaastast finantsraamistikku 2014–2020. Selles on Euroopa naabruspoliitika läbivaatamise tulemusel ja uuendatud naabruspoliitika eesmärgid vormitud uueks rahastamisvahendiks, mille raames on ELil võimalik pärast 2014. aastat rahastamisel lähtuda diferentseerimisest ja põhimõttest „rohkem rohkema eest“.

Naaberpiirkondade transpordi tegevuskava

Euroopa Komisjon avaldas uue naaberpiirkondade transpordi tegevuskava⁽³⁾, et tugevdada ühendusteid ELi itta ja lõunasse jäävate naabruskondadega. Tegevuskavas tehakse ettepanek enam kui 20 konkreetse lühi- ja pikemaajalise meetme võtmiseks, et muuta transpordiühendused sujuvaks, ohutumaks ja usaldusväärsemaks. Kavandatavate meetmete hulgas on ELi lennunduse siseturu laiendamine Euroopa naabruspoliitikaga hõlmatud riikidele, transpordivõrkude ühendamine ja pudelikaelte kõrvaldamine nii reisijate- kui ka kaubaveo puhul. 2011. aasta oktoobris parafeeriti ulatuslik ELi-Moldova vaheline õhustranspordileping, mille kohaselt turud avatakse järk-järgult ja Moldova integreeritakse laiemasse Euroopa ühisesse lennunduspiirkonda. Idanaabritega transpordi valdkonnas tehtava tõhustatud koostöö jälgimiseks loodi idapartnerluse transpordialane vaekogu.

© Euroopa Liit

„Tehke esmalt otsus meie üle selle järgi, millist rolli täidame oma naabruskonnas,“ ütles ELi välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjoni asepresident Catherine Ashton.

Lõuna ja Araabia kevad

Tuneesia kodanik Mohamed Bouazizi süütas end Kesk-Tuneesias Sidi Bouzidis 17. detsembril 2010 kuberneriga valitsushoone ees põlema, protestides sel viisil võimude tagakiusamise vastu. Keegi ei osanud aimata, millised saavad olema selle isikliku tragöödia tagajärjed. Ta suri 5. jaanuaril 2011 enesesüütamise tagajärjel tekkinud vigastustesse, ning see käivitas Tuneesia revolutsiooni, mis omakorda viis 25. jaanuari sündmusteni Egiptuses ja Gaddafi režiimi vastase ülestõusuni Liibüas ning päästis kogu Põhja-Aafrika ja Lähis-Ida piirkonnas valla nn Araabia kevade.

© Euroopa Liit

Euroopa Komisjoni humanitaarabi ja kodanikukaitse eest vastutavad üksused pakkusid piirkonnale viivitamata abi. Praeguse seisuga ulatub see 80,5 miljoni euronit: 60 miljonit eurot tegevuseks Liibüas ja selle naabuskonna riikides ning 10 miljonit eurot kriisi tõttu lahkunud Tšaadi sisserändajate reintegratsiooniks oma kodumaal. Täiendavad 10,5 miljonit eurot eraldati kodanikukaitseks.

*Euroopa Komisjoni
president José Manuel
Barroso Egiptuses Tahriri
väljakul.*

Osutades toetust nii sõnades kui tegudes, andes võimalusel praktilist abi, oli EL esimene, kes tunnustas, et ülestõusude õige juhtija on rahvas ise ja nende tulemused kuuluvad vaid asjaomaste riikide kodanikele. Euroopa Liit võttis mitu meetet. Toetati valimisi Tuneesias, Marokos ja Egiptuses. Rahumeelsete protestide mahasurumine Bahreinis, Jeemenis ja eelkõige Süürias pälvis ELi poolt avaliku hukkamõistu. Liibüa ja Süüria suhtes otsustas EL kehtestada majandus-sanktsioonid koos majandusembargode, varade külmutamise ja viisakeeldudega.

Pärast juba eespool nimetatud kahte ühisteatist („[Partnerlus Vahemere lõunapiirkonnaga demokraatia ja ühise heaolu nimel](#)”⁽⁴⁾ ning „Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele”) tehti koos partnerriikidega hindamine, et suunata riiklikes tegevuskavades 800 miljonit eurot ümber teatistes kehtestatud uutele eesmärkidele. Põhimeetmed on esitatud allpool.

- ▶ Jordaania: EL on aastateks 2012–2013 ette näinud 40 miljonit eurot uutele programmidele, et toetada avaliku sektori finantsjuhtimist ja teenindussektori moderniseerimist.
- ▶ Tuneesia: 2011. aastal eraldati täiendavalt 70 miljonit eurot, millega EL valmistas vaesunud piirkondade jaoks ette uue programmi (20 miljonit eurot). Eelarve kaudu majanduse taaskäivitamise toetusprogrammile „Appui à la Relance” (osa 2011. aasta aastasest tegevusprogrammist) ettenähtud summasid suurendati 60 miljonilt eurolt 100 miljonile eurole, sealhulgas 10 miljonit eurot algatusest SPRING (partnerluse, reformide ja kaasava majanduskasvu toetamine).
- ▶ Egiptus: välja töötati uus programm väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete toetamiseks maapiirkondades (väikestele ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtetele ettenähtud toetuse eelarve on 22 miljonit eurot).
- ▶ Alžeeria: ette valmistati uus noorte tööhõivet käsitlev programm (23,5 miljonit eurot), paigutades ümber algselt transpordisektorile eraldatud summad.

TOETUS DEMOKRAATIALE TUNEESIAS

EL jälgib tähelepanelikult üleminekut demokraatiale Tuneesias ja on seda protsessi alates revolutsiooni lahvatamisest ulatuslikult toetanud, sealhulgas järgmiselt: ettevalmistused oktoobris toimunud põhiseadusliku kogu valimisteks, valimiste ELi vaatlusmissiooni kasutamine ning kodanikuühiskonna väljakujunemisele kaasaaitamine. Pärast valimisi on EL valmis täiel rinnal toetama värskelt valitud kogu ja alustama uue valitsusega laiaulatuslikku dialoogi.

President Barroso teatas algatuse SPRING⁽⁵⁾ (partnerluse, reformide ja kaasava majanduskasvu toetamine) käivitamisest 14. juulil 2011 Kairos. Algatuse jaoks on ette nähtud 350 miljonit eurot. Tegemist on raamprogrammiga, mis on paindlik ja võimaldab kiiresti reageerida ning toimib põhimõttel „rohkem rohkema eest”. Komisjon võttis programmi vastu 26. septembril. Tuneesia oli esimene riik, keda algatuse SPRING raames toetati. Kahele projektile eraldati 20 miljonit eurot. Ühe projektiga aidati kaasa majanduse taaskäivitamisele (programm „Appui à la Relance”) ja teisega toetati Tuneesia üleminekut demokraatiale ning õigusriiki. Algatuse kaudu on plaanis rahastada ka Egiptust, Marokot, Jordaaniat ja Liibanoni.

20. septembril 2011 võttis komisjon vastu kodanikuühiskonna rahastamisvahendi,⁽⁶⁾ mis katab nii lõuna- kui ka idapoolseid naabruskonna riike ja mille algne kogueelarve 2011. aastaks oli 22 miljonit eurot. Eelarvet suurendati hiljem 26,4 miljonile eurole. Samad suurusjärgud on ette nähtud 2012. ja 2013. aastaks. Rahastamisvahendi eesmärk on suurendada kodanikuühiskonna suutlikkust edendada oma riigis reforme ja avaliku sektori vastutust. Programmile Erasmus Mundus andis uut hoogu 23. septembril tehtud otsus eraldada naabrusepoliitikale 66 miljonit eurot, millest 30 miljonit eurot kasutamiseks lõunapiirkonnas. Detsembris lisati aastateks 2011 ja 2012 kavandatud 525 haridus- ja õpetamisstipendiumile veel 559 stipendiumit.

Töökonnad koostöö tugevdamiseks naabruskonnas asuvate riikidega

Selleks et parandada rahvusvahelise toetuse ühtsust üleminekuriikidele Vahemere lõunapiirkonnas, loodi rahvusvaheline töökond, mis koondab enda alla ELi, kolmandad riigid ja rahvusvahelised finantseerimisasutused. Septembris Tunisises toimunud töökonna kohtumist juhatasid ühiselt Tuneesia peaminister ning liidu välisasjade ja julgeolekupiirkonna kõrge esindaja ja komisjoni asepresident. Kohtumise tulemusel otsustati Tuneesiale ajavahemikuks 2011–2013 eraldada rahalist toetust kokku ligi 4 miljardit eurot. Koordineerimine nii ELi-siseselt kui ka rahvusvaheliste partneritega on Vahemere lõunapiirkonna uue Euroopa Liidu eriesindaja mandaadis kesksel kohal. Töökondade loomine teiste riikidega on ettevalmistamisel.

Kaubandusvaldkonnas sai Euroopa Komisjon 14. detsembril 2011 volitused pidada läbirääkimisi põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Maroko, Egiptuse, Tuneesia ning Jordaaniaga. Lepingute eesmärk on toetada majandusreformide, kuid nendes minnakse üksnes tollimaksude kaotamisest kaugemale. Lepingud on osa kehtivatest Euroopa – Vahemere piirkonna assotsieerimislepingutest. Need hõlmavad mitut ühist huvi pakkuvat regulatiivset valdkonda, nagu kaubanduse hõlbustamine ja tehnilised kaubandustõkked.

Liikuvuse valdkonnas on Marokole, Tuneesiale ja Egiptusele pakutud võimalust pidada rännet, liikuvust ja turvalisust käsitlevat partnerlusdialoogi. Need hõlmavad seaduslikku rännet, võitlust ebaseadusliku rändega ja tagasivõtmist, viisalihtsustust ning varjupaigaküsimusi. Seda käsitust toetas 24. juunil 2011 kogunenud Euroopa Ülemkogu. Esimeste sellesisuliste dialoogide pidamist alustati Tuneesia ja Marokoga 2011. aasta oktoobris.

EL aitab Araabia kevadet toetava tegevuse raames ka Liibüat, Süüriat, Jeemenit ja Marokot.

© Euroopa Liit

*Tuneeslased
oktoobrivalimiste
hääletusjärjekorras.*

- ▶ Liibüa. EL osales olulisematel rahvusvahelistel kohtumistel, nagu Liibüa rahvusvaheline kontaktrühm, ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident aitas tuua üksteisele lähemale oluliste rahvusvaheliste partnerite lahknevaid seisukohti, osaledes nn Kairo rühmas (hõlmab Aafrika Liitu, Araabia Liigat, ELi, Islami Koostöö Organisatsiooni ja ÜROd). 22. mail külastas Catherine Ashton Banghāzī ja avas esimese ELi esinduse Liibüas. Samal ajal toetas EL rahvusliku üleminekunõukogu suutlikkuse arendamist ja kohalikke kodanikuühiskonnaorganisatsioone. Septembris avati ELi büroo Tripolis. 12. novembril aga sai sellest täieõiguslik ELi delegatsioon, kui selle avas liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident Ashton. Detsembris võeti vastu 10 miljoni euro suurune toetuspakett, milles keskendutakse avaliku sektori suutlikkuse arendamisele, haridusele ja kodanikuühiskonna toetamisele. EL on juhtiv rahastaja konfliktijärgsete vajaduste hindamisel kolmes sektoris: kodanikuühiskond / naiste õigused, meedia ja kommunikatsioon ning piirihaldus. Täiendav toetus on kavandatud valitsusväliste osalejate temaatiliste programmide kaudu ning demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi projektide raames. Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahendi kaudu on Liibüal ajavahemikul 2012/2013 kasutada 50 miljonit eurot.
- ▶ Süüria. EL oli üks esimestest rahastajatest, kes peatas oma kahepoolse koostöö Süüria režiimiga (25. mail). Sellest ajast saati on Euroopa Komisjon peatanud Süüria kaasatuse ELi piirkondlikesse programmidesse ning EIP on peatanud laenutegevuse ja tehnilise abi. Kuid mitte kogu koostöö ei ole peatunud: jätkub mitu projekti, mis toetavad valitsusväliste osalejaid, Süüria kodanikuühiskonda ja pagulaskonda. Süüria üliõpilaste ja ülikoolidega jätkuvad programmid Tempus ja Erasmus.
- ▶ Jeemen. protestiliikumise algusest saati 2011. aasta veebruaris on EL avaldanud pidevat survet kõigile Jeemeni osapooltele, et hõlbustada võimu rahu-meelset üleminekut. See on toimunud tihedas koostöös Pärsia lahe riikide, Ameerika Ühendriikide ja muude rahvusvaheliste osapooltega. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident on esinenud avalike sõnavõttude ning üleskutsetega, talitused on olnud korrapäraselt ühenduses režiimi ja selle opositsiooni oluliste liikmetega. Inimõiguste nõukogus tehtud ELi algatuse põhjal võttis ÜRO Julgeolekunõukogu ühehäälselt vastu resolutsiooni, milles kutsutakse kõiki osapooli Jeemenis tegema poliitilisteks muutusteks vajalikke samme, millega lõpuks alustati 23. novembril 2011. Selline püsiv poliitiline pühendumus on vaid üks osa ELi toetusest Jeemenile: EL toetab arengu- ja humanitaarabi kaudu neid, kes seda kõige rohkem vajavad; alates 2011. aasta algusest on ELi vahenditest täiendavalt eraldatud humanitaarabi 25 miljonit eurot.
- ▶ Maroko. Maroko on jäänud oma reformikava juurde, võttes juulis vastu uue põhiseaduse ja korraldades 25. novembril valimised. 2011. aasta juulis võttis Euroopa Komisjon Maroko jaoks vastu 139 miljoni euro suuruse aastase tegevuskava ning Marokot toetatakse ka programmi SPRING raames.

Araabia kevad võitis 2011. aastal Sahharovi auhinna

Euroopa Parlament omistas 2011. aastal Sahharovi auhinna mõttevabaduse eest araabia rahva viiele esindajale, et tunnustada ja toetada nende püüet vabadusele ning inimõiguste austamisele:

- ▶ Asmaa Mahfouz aitas Egiptuses organiseerida meeleavaldusi ja streike põhiõiguste toetuseks. Tema Youtube'i videod ning Facebooki ja Twitteri postitused aitasid egiptlasi innustada, et nõuda oma õigusi Tahriri väljakul;

© Euroopa Liit

*Sahharovi auhind
mõttevabaduse eest 2011.
Asmaa Mahfouz võtmas
vastu auhinda Araabia
kevade korraldamise eest.*

- ▶ Ahmed al-Sanusi, kõige pikemaajalisem meelsusvang, keda on 31 aastat Liibüa vanglates kinni peetud. Praegu on ta Riikliku Üleminekunõukogu liige;
- ▶ Razan Zaitouneh lõi Süüria inimõiguste lingiblogi, kus ta teatab Süürias aset leidnud hirmutegudest. Temast on saanud väga tähtis teabeallikas rahvusvahelise meedia jaoks. Hetkel ta varjab end;
- ▶ Ali Farzat, poliitsatiirik ja Süüria režiimi hästituntud kriitik. Tema karikaatuurid aitasid õhutada ülestõusu Süürias. 2011. aasta augustis peksid Süüria julgeolekujõud ta jõhkralt läbi, murdes „hoiatuseks” tal mõlemad käed;
- ▶ Mohamed Bouazizi, Tuneesia tänavakaupmees, kes süütas enese protes-tiks Tuneesia võimude poolse katkematu alandamise vastu. Selle teo tulemusel vallandunud avalik kaastunne ja viha käivitasid ülestõusud ja töid kaasa olulisi muutusi Tuneesias ning teistes araabia riikides, näiteks Egiptuses ja Liibüas. Laiemalt tuntakse neid sündmusi Araabia kevade nime all.

Idapartnerlus

ELil jagus tähelepanu oma idapoolsetele partneritele ka siis, kui kogu maailm jälgis keskendunult Araabia kevade sündmusi. Idapartnerid näevad ELis ligitõmbavat jõudu ja reformide käivitajat, majandusvõimalust ja lähedast poliitilist partnerit.

2011. aasta septembris Varssavis toimunud teisel idapartnerluse tippkohtumisel uuendasid EL ja tema idanaabrid kohustust täita idapartnerluse eesmärgid ning jätkata selle rakendamist. Lisavahendite eraldamine (kuni 130 miljoni euro ulatuses) ajavahemikuks 2012–2013 toob kasu reformidele pühendunud partneritele. Varssavi tippkohtumisel tõsteti esile ka mitut piirkondlikku konflikti Transnistrias, Mägi-Karabahhis ja Abhaasias, kus ELil on lepituse saavutamise eesmärgil täita vahendajaroll.

Vastusena 2010. aasta detsembris Valgevene valimiste järel aset leidnud vägi-valdsetele sündmustele osales EL 2011. aasta veebruaris Valgevene rahva toetuseks Varssavi konverentsil ja lubas anda 17 miljonit eurot koheseks ja keskmise tähtsusega abiks, näiteks valitsusväliste organisatsioonide ja valitsusväliste osalejate toetamiseks kogunemisvabaduse edendamisel ja valimisprotsessi jälgimisel. Aasta jooksul tegi EL korduvalt üleskutseid vabastada ja rehabiliteerida Valgevene poliitvangid ning püüdis alustada poliitilist dialoogi opositsiooniga.

© Euroopa Liit

ELi-Ukraina tippkohtumisel 2011. aasta detsembris jõuti põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonda hõlmava assotsieerimislepingu täieliku teksti osas ühisele arusaamisele ning nüüd on tee lahti selle lõplikule konsolideerimisele ja parafeerimisele. Assotsieerimislepingu tekstis, mis moodustab tulevaste ELi-Ukraina suhete lepingulise aluse, sätestatakse ühiskohustus luua suhted, mis põhinevad ühistel väärtustel – väärtustel, mida tuleb Barroso sõnul alati täies ulatuses järgida.

Ka Armeenia, Aserbaidžaaani, Gruusia ja Moldovaga on kõne all uued ning ajakohastatud piirkondlikud lepingulised suhted. Gruusia ja Moldovaga alustati läbirääkimisi põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna üle 2011. aasta lõpus. EL ja tema idapoolsed partnerid arutavad ka liikuvuse suurendamist kogu Euroopas. Ukraina ja Moldovaga on käivitatud dialoog viisavabastuse üle. Guusiaga sõlmiti viisarežiimi lihtsustamise ja tagasivõtuleping ning sarnaste lepinguteni tahetakse kunagi jõuda Armeenia, Aserbaidžaaani ja Valgevenega. Armeeniaga on allkirjastatud liikuvuspartnerlus, mis on pärast Moldova Vabariigi ja Gruusia sõlmitud partnerlusi kolmas omataoline piirkonnas. Kõne all on ka tõhustatud koostöö sellistes valdkondades nagu energiatõhusus, piirkondlikud energiaturud, taastuvenergia ja piirikontroll.

Laienemise ja naabruspoliitika volinik Štefan Füle esitamas Euroopa Liidu välisvahendite kohta aastateks 2014–2020 eelarveettepanekuid.

Lähis-Ida rahuprotsess

EL tegi täiendavaid jõupingutusi Lähis-Ida rahuprotsessi edendamiseks. EL kordas uuesti läbirääkimiste konkreetseid tingimusi ja toetab täielikult kõrget esindajat tema ELi nimel tehtavates jätkuvates jõupingutustes luua usutav väljavaade taasalustada osapoolte vahel otsekõnelusi. Kõrge esindaja ja asepresident külastas sel eesmärgil aasta jooksul piirkonda mitmel korral ning oli tihedas kontaktis paljude sidusrühmadega. EL tugevdas neliku rolli, toetades osapooltele esitatud üleskutset hoiduda provokatiivsest tegevusest ja järgida tegevuskava põhimõtteid. Kodanike vastu suunatud rünnakud mõisteti sügavalt hukka. EL jätkas Palestiina võimude otserahastamist ning andis rahalist toetust riigi ülesehitamiseks suunatud jõupingutusteks. EL taunis Iisraeli asustuse laienemist, eelkõige Ida-Jeruusalemmas. Võttes arvesse septembris president Abbasi esitatud taotlust saada ÜRO liikmeks, tegi EL uusi jõupingutusi, et osapooled naaseksid läbirääkimistele. Kõrge esindaja tervitas Iisraeli ja Hamasi vahelist vangide vahetamise kokkulepet ning näitas üles ettevaatlikkust lepitusettepanete suhtes Fatahi ja Hamasi vahel.

© Euroopa Liit

*Lähis-Ida nelik: (vasakult
paremale) Hillary Clinton,
Ban Ki-moon,
Sergei Lavrov ja komisjoni
asepresident / liidu
välisasjade ja
julgeolekupoliitika kõrge
esindaja Catherine Ashton.*

Strateegiliste liitude tugevdamine

Üha rohkem lõimivas maailmas ei ole vastastikust huvi pakkuvates küsimustes strateegiliste liitude sõlmimine tähtsate rahvusvaheliste partneritega mitte ainult hea viis äri teha, vaid see on ka võrdset kasulik nii Euroopa kodanikele kui ka ettevõtjatele. Euroopa Liit on seadnud esikohale tõeliselt strateegiliste liitude sõlmimise teiste suuremate globaalsete tegijatega. Selline lähenemisviis täiendab liidu dünaamilist rolli mitmepoolsetel foorumitel, nagu ÜRO ja WTO, kuid see on oluline ka ELi ja tema liikmesriikide huvide edendamise seisukohast, sest võimaldab arendada edasi suhteid partneritega, kellel on sama suur tähtsus või kelle tähtsus üha suureneb.

Suhted peamiste partneritega

Ameerika Ühendriigid

Tihedad töösuhted Ameerika Ühendriikide valitsuse ja ELi vahel on aidanud kujundada ühist lähenemisviisi mitmes välispoliitikaküsimuses. Näitena võib tuua Liibüa suhtes kehtestatud sanktsioonide koordineeritud kohaldamise ja tühistamise ning samuti Süüria suhtes kehtestatud sanktsioonid ja samaaegselt tehtud avaldused, aga ka kooskõlastatud lähenemisviisid Balkani, eelkõige Bosnia ja Hertsegoviina suhtes. EL ja Ameerika Ühendriigid on teinud eriti tihedat koostööd neliku kaasliikmetena, koordineerides rahvusvahelisi lähenemisviise Lähis-Ida rahuprotsessile ning kujundades rahvusvahelist reageerimist Iraani tuumaprogrammile. Samas toimub Atlandi-üleses majandusnõukogus korrapärane dialoog kaubandus- ja investeerimisküsimuste üle. Selle kaudu saab tööd ligikaudu 14 miljonit inimest kummalgi pool Atlandi ookeani. Majandusnõukogu tööd on uuendatud ja eraldi tähelepanu suunatakse varasele koostööle nendes valdkondades, millel on edaspidi majanduslikult strateegiline tähtsus. Käegakatsutavaid tulemusi on saavutatud arenevates sektorites, näiteks elektriautod ja arukad võrgud, ning samuti digitaal-majanduses, kus sõlmiti leping info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teenuste ühiste kauplemispõhimõtete kohta. Põhjalik ja korrapärane dialoog jätkus ka järgmistes valdkondades: energiavarustus (ELi-USA energianõukogus) ning koordineeritud lähenemisviis võitluseks terrorismi ja rahvusvahelise kuritegevusega (sellest annab tunnistust uue broneeringuinfo lepingu allkirjastamine) ja selliste uute ohtudega nagu küberkuritegevus. Ameerika Ühendriikide Sisejulgeolekuministeeriumi Föderaalne Päästeameti ja Euroopa Komisjoni vahel allkirjastatud haldusleping tugevdab ELi-USA koordineerimist reageerimisel loodusõnnetustele või inimese tekitatud katastroofidele ning suurendab nendeks valmisolekut ja tõhustab ennetustegevust.

© Euroopa Liit

(Vasakult paremale:)
Euroopa Ülemkogu
eesistuja Herman Van
Rompuy, Ameerika
Ühendriikide president
Barack Obama ja Euroopa
Komisjoni president José
Manuel Barroso.

ELi-USA tippkohtumine tugevdas Atlandi-ülest partnerlust

ELi-USA tippkohtumine toimus 28. novembril Washingtonis maailmamajanduse ja finantssektori ulatusliku ebakindluse taustal. Juhid mõlemalt poolt Atlandi ookeani kinnitasid taas oma tahet töötada koos selleks, et elavdada majanduskasvu, luua töökohti ja tagada finantsstabiilsus. Selleks seati ülesandeks võtta meetmeid, mille abil käsitleda lähiaja majanduskasvuprobleeme ja ka eelarve ja rahastamisvaldkonna nõrku kohti ning mis tugevdavad pikaajalise ja tasakaalustatud kasvu alustugesid. Tippkohtumisel lubasid mõlemad pooled tugevdada ELi-USA kaubandus- ja investeerimissuhet, mis on juba praegu maailma suurim ja kõige enam integreeritud. Selleks tehti majandusnõukogule ülesandeks luua ühine kõrgetasemeline tööhõive ja majanduskasvu tööühm, mille eesistumise eest vastutavad ühiselt Euroopa Liidu kaubandusvolinik ja Ameerika Ühendriikide kaubandusesindaja. Tööühm teeb kindlaks ELi-USA majandussuhte tugevdamisvõimalused ja hindab neid, pöörates erilist tähelepanu tööhõive ja majanduskasvu jaoks kõrgeima potentsiaaliga võimalustele. Tööühmal tuleb soovitusel ja järeldused juhtidele esitada 2012. aasta lõpuks, kusjuures vahearuanne töö edenemise kohta tuleb üle anda 2012. aasta juunis.

Venemaa

27. ELi-Venemaa tippkohtumine toimus juunis Nižni Novgorodis sõbralikus ja konstruktiivses õhkkonnas. Arutati ülemaailmse majanduse ja ülemaailmse juhtimise küsimusi; kahepoolseid suhteid, sealhulgas ELi-Venemaa moderniseerimispartnerlust ja läbirääkimisi uue lepingu sõlmimiseks; kaubandusküsimusi, sealhulgas Venemaa väljavaateid ühineda Maailma Kaubandusorganisatsiooniga (WTO). Rahvusvahelisi küsimusi arutades keskenduti suundumustele Põhja-Aafrikas ja Lähis-Idas, kuid kõneldi ka Euroopa piirkondlikest teemadest.

ELi-Venemaa moderniseerimispartnerluse osas saavutatud edu tervitasid mõlemad pooled. Euroopa Liit soovis siiski näha tasakaalustatumat edasiminekut läbirääkimistel ELi ja Venemaa vahelise uue lepingu üle, eelkõige kaubandus- ja investeerimisküsimustes, mis hõlmab ka energia valdkonda. ELi juhid julgustasid president Medvedevit andma Venemaa läbirääkijatele varakult volitused oluliste küsimustega tegelemiseks.

© Euroopa Liit

*(Vasakult paremale:)
eesistuja Van Rompuy,
presidendid Medvedev ja
Barroso juunis toimunud
ELi-Venemaa
tippkohtumisel Nižni
Novgorodis.*

Lähema vaatluse all olid kaubandusküsimused ja ühinemine WTOga, mille puhul väljendas EL Venemaa WTOga ühinemise poliitilist tähtsust. Sellest hoolimata toodi mõlema poole jaoks tundliku ja olulise lahendamata küsimusena esile mootorsõidukitööstuse uut investeerimiskorda. Arutelud selle üle jätkuvad. Nende aruteludega valmistati ette pinnast Venemaa edukaks ühinemiseks WTOga, mis leidis aset detsembris 8. WTO ministrite konverentsil. EL väljendas taas oma muret seoses tolliliidu rakendamisega ning kutsus üles paremini ja varakult teada andma muudatustest Venemaa kaubandusrežiimis. Tippkohtumisel leiti lahendus Venemaa keelule importida juurvilju EList.

Märkimisväärset edu saavutati liikuvuse küsimuses. Alustati läbirääkimisi viisalihtsustuslepingu muudatuste üle ning aasta lõpuks jõuti nendega lõppetappi. ELi-Venemaa vahelise viisadialoogi raames kiitsid osapooled heaks ühiste sammude nimekirja, mille abil saaksid Venemaa ja ELi kodanikud lühiajaliselt viisavabalt reisida. Selle nimekirja rakendamine aitab saavutada Venemaa ja ELi vahelise viisavaba režiimi ühist eesmärki.

Hiina

2011. aastal tugevdasid EL ja Hiina kõrgetasemelist strateegilist dialoogi, mis lisaks käimasolevale kõrgetasemelisele majandus- ja kaubandusdialoogile on võimaldanud süvendada ELi-Hiina vahelist konsulteerimist mitmes välispoliitika-küsimuses. Nende hulka kuuluvad julgeolekuküsimused ja ülemaailmsed probleemid, näiteks kliimamuutus (2011. aasta veebruari ühiskonverentsi teema) ning maailmamajanduse taastumine. Viimasel ELi-Hiina tippkohtumisel leppisid juhid kokku, et alustavad läbirääkimiste käivitamisprotsessi ulatusliku ELi-Hiina investeerimislepingu sõlmimiseks, mille abil oleks võimalik edendada ja hõlbustada investeerimist mõlemal suunal. Samuti lepiti kokku, et laiendatakse dialoogi mõlemale poolele olulises teaduse ja tehnoloogilise innovatsiooni küsimuses. Viimasel kahel aastal on toimunud märkimisväärne elavnemine ELi-Hiina koostöös hariduse, koolituse, kultuuri, keelekoolituse ja noorsootöö valdkonnas, mida ilmestab ELi-Hiina noorteaasta 2011 korraldamine.

© Euroopa Liit

*Euroopa Liidu – Hiina
noorteaasta
avatseremoonia.*

Jaapan

Jaapan ja Euroopa Liit on strateegilised partnerid, kellel on mitu ühist põhiväärtust, strateegilist eesmärki ja laiaulatuslikku huvi. Tahe tegeleda mittetariifsete meetmetega ja kõrvaldada tõkked, mis takistavad ELi ettevõtjate ligipääsu Jaapani riigihangete turule, on osa nõuetest, mida EL on pidevalt esitanud Jaapaniga peetavatel aruteludel.

Lisaks nendele kahele küsimusele on tollimaksude ulatusliku liberaliseerimise ja investeerimiskeskonna parandamise taotlused ELi sidusrühmade jaoks endiselt kõige olulisemad.

Selles osas toimus kahe poole vahel läbimurre mais aset leidnud 20. tippkohtumisel. Lepiti kokku järgmistes eesmärkides:

- ▶ põhjalik ja laiaulatuslik vabakaubandusleping/majanduspartnerlusleping, milles käsitletakse kõiki mõlemale poolele ühist huvi pakkuvaid küsimusi, sealhulgas tollitariifid, mittetariifsed meetmed, teenused, investeringud, intellektuaalomandiõigused, konkurents ja riigihanked; ning
- ▶ siduv kokkulepe, mis hõlmab ulatuslikku poliitilist, ülemaailmset ja muud sektoripõhist koostööd ning mis tugineb ühisele kohustusele austada põhi-väärtusi ja põhimõtteid.

20. tippkohtumine on oluline ka selle poolest, et see oli mõlema poole esimene juhtide kohtumine pärast Ida-Jaapanis toimunud maavärinat ja Fukushima tuumakatastroofi. Seda silmas pidades leppisid juhid kokku teha koostööd, et tagada maailmas tuumaohutus kõrgeimal tasemel, hoogustada energiakoostööd ning parandada koordineerimistegevust ja tõhustada koostööd humanitaarabi osutamisel ning hädaabioperatsioonide läbiviimisel, aga ka katastroofideks valmisolekul ja nende ennetamisel.

© Euroopa Liit

*Jaapani peaminister
Naoto Kan ja Euroopa
Ülemkogu eesistuja
Herman Van Rompuy
ELi-Jaapani
tippkohtumisel.*

Aasia

Aasia-Euroopa välisministrite kohtumine on omalaadne foorum. Mõlemad piirkonnad kokku 4 miljardi inimesega moodustavad üle 60% maailma rahvastikust, poole maailma SKPst ning üle 60% rahvusvahelisest kaubandusest. Kahepoolsete suhete üldine eesmärk on tugevdada poliitilist dialoogi, tugevdada majanduskoostööd ja edendada kultuurikoostööd Aasia ja Euroopa vahel. Esimest korda arutasid ministrid dialoogi peateemana muid kui traditsioonilisi julgeolekuküsimusi. Kliimamuutus, toidu ja energiaga varustatus ning piraatlusevastane võitlus olid arutelusel olnud teemade seas esikohal.

Brasiilia, India ja Lõuna-Aafrika

Partnerlussuhted Brasiilia, India ja Lõuna-Aafrikaga peegeldavad nende riikide üha suurenevat tähtsust nii piirkondlike küsimuste kui ülemaailmse juhtimise seisukohast (G20 kohtumistel ja muudel foorumitel). Nende riikide areng annab ELile võimaluse arendada uusi partnerlusi mitmepoolsete küsimuste osas ning süvendada poliitilisi, julgeoleku ja majanduslikke suhteid. Kindlustamaks sellise võimaluse kasutamist, jätkas EL tööd läbirääkimiste osas, et sõlmida laiaulatuslik vaba-kaubandusleping Indiaga, uuesti käivitatud läbirääkimiste osas assotsieerimislepingu sõlmimiseks Mercosuri piirkonnaga (kaasa arvatud Brasiilia) ja piirkondliku integratsiooni edendamise osas Lõuna-Aafrikaga, lõpetades ELi ja Lõuna-Aafrika Arenguühenduse vahelised läbirääkimised majanduspartnerluslepingu üle.

Viies ELi-Brasiilia tippkohtumine toimus 2011. aasta oktoobris Brüsselis. Kohtumisel kinnitati suhete positiivset seisu ning mõlema poole soovi veelgi tugevdada strateegilist partnerlust. Selle saavutamiseks võeti vastu teine ELi-Brasiilia ühine tegevuskava ajavahemikuks 2012–2014.

Transpordilepingud

Aasta jooksu sõlmiti peamiste partneritega lennunduse valdkonnas mitu tähtsat rahvusvahelist strateegilist lepingut ja leidsid aset kahepoolsed kontaktid mere- ja transpordi valdkonnas:

- ▶ ELi ja Venemaa vaheline raskete suhete periood sai läbi ning lepiti kokku üle Siberi kulgevate lendude võetavate tasude süsteemi moderniseerimises. Praegu maksavad ELi lennufirmad aastas rohkem kui 300 miljonit eurot Siberi ülelendudeks. Alates 1. jaanuarist 2014 on Venemaa ülelendude kulupõhised, läbipaistvad ja mittediskrimineerivad. 2011. aasta septembris nõustus Venemaa esimest korda ELi sihtkohtade mittediskrimineerimise põhimõttega ja 2011. aasta oktoobris korraldasid EL ja Venemaa esimese eduka ELi-Venemaa lennundusalase tippkohtumise Peterburis.

© Euroopa Liit

- ▶ EL ja Ameerika Ühendriigid sõlmisid tsiviillennundusalase teadus- ja arendustegevuse edendamiseks koostöömemorandumi ning samuti tsiviillennunduse ohutuse koostöölepingu. Samuti allkirjastati ühisavaldus tarneahela turvalisuse kohta, et parandada lennuveoste turvalisust ja vähendada võimalust vedada lennukis omavalmistatud lõhkeseadeldisi.

2011. aastat iseloomustasid lennunduse ja laevanduse valdkonnas sõlmitud tähtsad rahvusvahelised transpordilepingud.

- ▶ Euroopa Komisjon ja Ameerika Ühendriigid sõlmisid lähimerevedude edendamiseks ja hõlbustamiseks vastastikuse koostöö memorandumi, et võimaldada korrapäraselt vahetada mõtteid ja parimaid tavasid lähimerevedude potentsiaali kohta transportida kaupu mööda mitmeliigilisi logistikaahelaid puhtal ja tõhusal moel.
- ▶ Komisjon allkirjastas koostöömemorandumi Rahvusvahelise Tsiivilennundusorganisatsiooniga (ICAO). Sellega luuakse tihedam koostöö lennunduse ohutuse, lennunduse turvalisuse, lennuliikluse korraldamise ja keskkonnakaitse valdkonnas.
- ▶ Brasiilia ja EL parafeerisid kaugeleulatuva lennunduslepingu. See loob uusi investeerimisvõimalusi ning Brasiiliasse lende korraldavatele ELi lennuettevõtjatele parema kaubandus- ja tegevuskeskkonna.

Kolmandate riikidega peetavad piirkondliku poliitika dialoogid

Piirkondliku poliitika dialoogid on käimas mitme huvitatud kolmanda riigiga sellistel teemadel nagu strateegiline planeerimine ja integreeritud lähenemine arengule, mitmetasandiline valitsemine, territoriaalne ühtekuuluvus, piiriülene koostöö ja infosüsteemid. Vastastikuse mõistmise memorandumid on sõlmitud Hiina, Venemaa, Brasiilia ja Ukrainaga ning uued piirkondliku poliitika dialoogid on käivitatud idapartnerluse riikide ja ka Tšiiliga.

Peamised eesmärgid on anda oma panus liidu ja kolmandate riikide vahelisse strateegilisse partnerlusse; jagada ELi pikaajalisest kogemusest tulenevat kasu selle kohta, kuidas piirkondlik poliitika edendab majanduskasvu, jätkusuutlikku arengut ja piiriülest koostööd; ning teha tööd selle nimel, et paraneks arusaamine Euroopa väärtustest, põhimõtetest, toimimisstruktuuridest ja poliitika valdkondadest.

Mitmepoolse valitsemise loomine ja ülemaailmsete probleemidega võitlemine

Euroopa Liit on endiselt olnud mitmepoolsete institutsioonide kindel toetaja, et kaitsta ühiseid hüvesid ning luua rahu ja jõukust kogu maailmas.

Mitmepoolse juhtimise edendamine

EL ÜROs

Mõistnud, et ülemaailmsetele probleemidele tuleb leida ülemaailmsed lahendused, jätkas EL mitmepoolsuse kindlat toetamist, mida kinnitati taas Lissaboni lepingus. ÜRO tugevdamine oli endiselt üks ELi välistegevuse põhiosi. ÜRO Peaassamblee 65. istungjärgul oli ELi jaoks esmatähtis, et käsitletakse rahvusvahelise rahu ja julgeoleku, keskkonna ja jätkusuutliku arengu, inimõiguste ja ÜRO süsteemi reformimise küsimusi. Alates 2010. aasta algusest on EL püüdnud ÜRO Peaassambleel leida lahendust ELi osalemisele ÜRO töös ja rakendada Lissaboni lepingu kohast välisesindatust ÜROs, säilitades samas ELi vaatleja staatuse. Selle tulemusel võeti 3. mail 2011 ÜRO Peaassambleel vastu ajalooline resolutsioon 65/276, mis sai 180 poolthäält. Vaid kaks riiki hoidusid hääletamast. Resolutsioonis on sätestatud kord Euroopa Liidu esindajate (Euroopa Ülemkogu eesistuja, kõrge esindaja, Euroopa Komisjon ja ELi delegatsioonid) osalemiseks Peaassambleel, selle komiteedes ja töörühmades ning ÜRO rahvusvahelistel kohtumistel ja konverentsidel.

ÜKS HÄÄL ÜROs

Esimest korda ajaloos, 22. septembril kõneles Euroopa Ülemkogu eesistuja ÜRO Peaassamblee 66. istungjärgu ees vastomandatud volitustega.

© Euroopa Liit

EL mängis tähtsat rolli suurematel rahvusvahelistel inimõigusi käsitlevatel foorumitel. Kogu aasta vältel töötas EL selle nimel, et kaitsta ÜRO inimõiguste ülemkomissari rolli ja tõhustada inimõiguste nõukogu volitusi, et käsitleda inimõiguste jõhkraid ja süstemaatilisi rikkumisi. Näiteks taotles EL Süüria ja Liibüa küsimuste arutamiseks inimõiguste nõukogu eriistungite korraldamist ja tagas resolutsiooni eduka vastuvõtmise inimõiguste olukorra kohta Valgevenes. ÜRO Peaassamblee 65. istungjärgu jooksul seisis EL hea selle eest, et võetaks vastu uus piirkondade-üleline resolutsioon, milles käsitletakse moratooriumi kehtestamist surmanuhtluse suhtes ning mis on kogunud veelgi suurema toetuse kui samal teemal 2007. ja 2008. aastal vastu võetud ÜRO tähelepanuväärsed resolutsioonid. Sama istungjärgu ajal edendas EL nii Birma/Myanmari kui ka Põhja-Korea inimõiguste olukorda käsitlevate resolutsioonide vastuvõtmist.

ÜRO egiidi all rahu ja julgeoleku tagamisel oli ELi jaoks üks prioriteetidest ÜRO 2005. aasta maailma tippkohtumisel kinnitatud kaitsmise kohustuse põhimõtte rakendamine. EL jätkas oma jõupingutusi, et edendada selle põhimõtte rakendamist ÜROs, jätkates samuti rakendamise arutamist ELi ja liikmesriikide õigusaktide ja poliitika tasandil. Samuti püüti edendada piirkondlike organisatsioonide rolli.

Ajalooline hetk: Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman Van Rompuy kõnelemas ÜRO Peaassambleel: EL räägib maailmaga ühel häälel.

ELi juhtimisel astus ÜRO kindla sammu edasi tsiviilelanike kaitse põhimõtte tugevdamisel ja rakendamisel. Selle põhimõtte lisamisega rahutagamisoperatsioonide mandaatidele järgnes kaitse tugevdamine kohapeal, mille puhul olid äärmiselt olulised ELi teavitustöö ja sihikindel diplomaatia. ELil oli oluline roll rahu kindlustamise komisjoni uuesti kinnitatud kohustuste ja taaselustamise juhtimisel. EL suunas kindlalt ÜRO rahu kindlustamise struktuuri 2010. aasta läbivaatamise soovitude rakendamist ning juba saab tuua näiteid rahu kindlustamise komisjoni asjaomastest edusammudest.

EL suurendas lisaks ühiseid jõupingutusi, et tagada tugevate ja põhimõtetlike humanitaarabi käsitlevate resolutsioonide vastuvõtmine Peaassambleel, eelkõige humanitaarabitöötajate turvalisuse ja julgeoleku kohta.

EL muudel mitmepoolsetel foorumitel

EL jätkas koostööd Euroopa Nõukoguga vastavalt 2007. aastal allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumile, eelkõige Euroopa naabruspoliitika valdkonnas ning seoses Lääne-Balkani ja Kesk-Aasiaga. Hiljutised sündmused Vahemere lõunapiirkonnas ja Euroopa Nõukogus 2011. aasta mais vastu võetud naabruskonna strateegia on loonud kahe organisatsiooni vahel uusi olulisi koostööväljavaateid seoses demokraatia, õigusriigi ja inimõigustega lõunapoolses naabruskonnas.

G8 tippkohtumine Deauville'is

Mais toimus Deauville'is tähtis G8(?) tippkohtumine, kus jõuti kaugeleulatuvate järeldusteni.

© Konstantin Zavrashin/Getty Images

*(Vasakult paremale:)
Euroopa Komisjoni
president José Manuel
Barroso, Prantsusmaa
president Nicolas Sarkozy,
Ameerika Ühendriikide
president Barack Obama
ja Jaapani peaminister
Naoto Kan jalutuskäigul
mais toimunud G8
tippkohtumise ajal
Deauville'is, Prantsusmaal.*

Pidades silmas viimaseid arenguid Lähis-Idas ja Põhja-Aafrikas ning Saharast lõunasse jäävas Aafrika osas, võtsid G8 liidrid esimest korda kollektiivse kohustuse Deauville'i partnerluse kaudu toetada demokraatlikku reformi kogu maailmas ning reageerida vabaduspüüdlustele, sealhulgas usuvabadusele, ja kodanike osalemisele, seda eelkõige naiste ja noorte puhul. Lisaks uuendati tugevat partnerlust Aafrikaga, kasutades ära rohkem kui kümne aasta jooksu tehtud tööd.

Maailmamajanduse taastamise kiirendamiseks seadis G8 esikohale majanduskasvu soodustava poliitika, eelkõige teadus-, haridus- ja uuendustegevuse. G8 kinnitas pühendumist võidelda proteksionismi vastu ja edendada ülemaailmseid kaubanduslääbirääkimisi selliselt, et nendest oleks abi kõige vähem arenenud riikidele. Kõne all oli interneti tähtsus ja selle pakutavad võimalused. Keskkonnasäästliku majanduskasvu edendamist toodi esile kui kesket elementi töökohtade loomisel, jätkusuutliku arengu tagamisel ja võitlemisel globaalse soojenemise vastu. Juhid väljendasid oma kindlameelsust õppida Jaapani tuumaõnnetusest, lisades vajaduse edendada ohutuse kõrgeimaid standardeid, mis vastavad tuumaohutuse konventsiooni põhimõtetele.

G20 tippkohtumine Cannes'is

Novembri toimunud G20⁽⁶⁾ tippkohtumisel oli peateemaks euroala riigivõlakriis. Olulise tähtsusega oli asjaolu, et Euroopa Liit sai G20 liidritelt 26. oktoobri euroala tippkohtumise järeldustele kindla toetuse. G20 kutsus üles neid meetmeid kiiremas korras rakendama. Tippkohtumisel peetud arutelude järel nõustus Itaalia sellega, et Rahvusvaheline Valuutafond (IMF) hakkab korrapäraselt jälgima riigi edenemist struktuuriliste majandusreformide rakendamisel.

Tippkohtumisel kinnitati taas IMFi peamist rolli 21. sajandi globaalse valitsemise ning kriisiennetamise ja -lahendamise keskse asutusena. Üksmeelselt nõustuti suurendama IMFi rahalisi vahendeid, kui neid on vaja kogu liikmeskonna hüvanguks, ning mitmekesistama laenuvahendeid, et tugeva majandusalusega riikidel oleks süsteemi rikke korral võimalik paindlikumalt rahuldada lühiajalisi likviidsusvajadusi. G20 rõhutas samuti IMFi järelevalve täiendava tugevdamise tähtsust.

Majanduskasvu ja tööhõive tegevuskava suhtes jõuti samuti kokkuleppele. Kõik G20 liikmed olid nõus esitama koordineeritud meetmed ülemaailmse majanduskasvu ja tööhõive tõhustamiseks. Kõige tähtsamad on seejuures sotsiaalne ja tööhõive mõõde.

Juhid väljendasid lisaks kindlat soovi jätkata finantstureformi rakendamist ning tugevdada veelgi finantsmäärust. Näiteks võib tuua kokkuleppe ulatusliku meetmete kogumi üle, millega käsitletakse pankrotistumiseks liiga suurte asutuste probleemi, mis hõlmab maailma 29 esmase süsteemselt olulise finantsasutuse nimekirja avaldamist. Nendele asutustele seatakse 2012. aasta lõpuks kõrgendatud erinõuded.

Toiduga kindlustamatuse vastu võitlemine

Komisjon käivitas koos ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO), maailma toiduabi programmi (WFO) ja Põllumajanduse Arendamise Rahvusvahelise Fondiga (IFAD) uue strateegilise koostööraamistiku, et käsitleda toiduga kindlustamatuse ja alatoitumise küsimusi kogu maailmas. Nende institutsioonide ühisel jõul on rahvusvaheline kogukond paremini varustatud, et saada nii lühemas kui ka pikemas perspektiivis paremaid tulemusi toiduga kindlustamisel ja toitumisvajaduste rahuldamisel.

Praegu on maailmas ligikaudu 925 miljonit alatoidetud inimest. Vaesed on eriti haavatavad kriiside, kliimamuutuse negatiivse mõju ja kõrgete toiduhindade suhtes. Viimase aasta jooksul on üle 40 miljoni inimese sunnitud kõrgete toiduhindade tõttu elama äärmises vaesuses. Humanitaarorganisatsioon ELI humanitaarabi eelarve suurim abivaldkond. Ajavahemikuks 2007–2010 on selleks eraldatud 1,1 miljardit eurot.

© Euroopa Liit/Stefano Perugini

Laste alatoitumuse kontrollimine Svaasimaal Lubombo piirkonnas.

Kliimamuutus ja energia

© Euroopa Liit

*Kliimameetmete volinik
Connie Hedegaard
esinemas 2011. aastal
Durbanis toimunud
kliimamuutuse
konverentsil.*

EL tegi tööd mitmel foorumil, et aasta jooksul teha täiendavaid edusamme ambitsioonika, ulatusliku ja õiguslikult siduva ülemaailmse kliimakokkuleppe eesmärgi saavutamiseks. Jõupingutused suunati sellele, et 28. novembrist kuni 11. detsembrini Lõuna-Aafrikas Durbanis toimunud ÜRO iga-aastasel kliimakonverentsil saavutataks korralik tulemus.

Pärast raskeid läbirääkimisi sõlmiti Durbanis otsustepakett, mis kujutab endast läbimurret rahvusvahelises kliimapoliitikas ning on suur kordaminek ELi kliimadiplomaatia jaoks. Kõige olulisemate tulemuste hulgas on järgmised kokkulepped.

- ▶ Alustada uue ÜRO õigusliku raamistiku üle läbirääkimisi ulatuslikumate kliimameetmete võtmiseks – protokoll, muu õigusliku vahendi või õiguslikku jõudu omava kokkulepitud tulemuse vormis –, mis hõlmaks ühtmoodi kõiki riike nii arenenud kui ka arenguriikides. Läbirääkimised algavad 2012. aasta esimesel poolel ja uus õiguslik raamistik võetakse vastu 2015. aastal ning rakendamist alustatakse 2020. aastal. Tõhusa teavitamistegevusega kogus EL konverentsil toetust läbirääkimiste tegevuskava jaoks arenguriikide seas, kes on kõige haavatavamad kliimamuutusele. Nendeks olid kõige vähem arenenud riigid, väikesed saareriigid ja Aafrika riigid.
- ▶ Koostada töökava, et määrata kindlaks võimalused, kuidas täita lünk 2020. aastaks seatud riikide kollektiivsete heitkoguste vähendamise kohustuste ja eesmärkide vahel hoida ülemaailmne soojenemine allpool 2 °C või 1,5 °C võrreldes tööstusajastu eelse tasemega. Töökava oli ELi ja Väikeste Saareriikide Liidu (AOSIS) ühine algatus.
- ▶ Kyoto protokolliga teine kohustuste periood algab 1. jaanuaril 2013 ja kestab kuni 2017. või 2020. aastani. Lõppkuupäev ja osalevate arenenud riikide heitkoguste vähendamise eesmärgid määratakse kindlaks 2012. aasta lõpus Kataris toimival ÜRO kliimakonverentsil. Lepiti kokku teatavates uutes eeskirjades, mis parandavad protokolliga keskkondlikku terviklikkust, ning alustati protsessi, et otsustada teiste üle Kataris. EL teatas, et osaleb teises kohustuste perioodis, kuna täidetud on selle peamine tingimus: kokkulepe alustada läbirääkimisi ülemaailmse õigusliku korra üle ning tugevdada protokolliga keskkondlikku terviklikkust.
- ▶ Luua uus turupõhine mehhanism, et suurendada kulutõhusat tegutsemist heitkoguste vähendamisel.
- ▶ Panna arenguriikide jaoks toimima uus Rohelise Kliima Fond ja ka teised organid ning mehhanismid, mis loodi 2010. aastal Cancúni kliimakonverentsil, kus käsitleti kohanemist kliimamuutusega, tehnoloogiakoostööd ja tehnoloogiasiiiret.

EL on aktiivselt teinud Maailma Mereorganisatsioonis (IMO) tööd selle nimel, et energiatõhususe indeks kiidetaks ülemaailmselt heaks. Heakskiiduni jõuti 2011. aasta juulis ning see on oluline samm uute laevade tõhususe suurendamisel alates 2015. aastast. See aitab vähendada laevandusest tulenevate heitgaaside koguseid. Pidades silmas ülemaailmse kaubanduse kasvu ja sellest tulenevat vajaduse kasvu meretranspordi järele, tuleb ikkagi välja töötada täiendavad meetmed. ELil on arutelude edendamisel täita juhiroll – seda nii IMOs kui ka ÜRO kliimamuutuse raamkonventsiooni piires.

Samal ajal kogevad kõige haavatavamad ja vaesemad inimesed kogu maailmas kliimamuutuse tagajärgi: temperatuuritõusu ja äärmuslike ilmastikuolusid esineb aina sagedamini ning vee- ja toiduvarud muutuvad üha väiksemateks.

Kliimamuutus ei ole mitte ainult keskkondlik, vaid ka arenguprobleem, mis koormab liigselt arenguriike ja ähvardab pidurdada aastatuhande arengueesmärkide täitmist. Seeläbi võivad vahel sekundite jooksul luhtuda aastatepikkused arengupüüdlused, kui kliimamuutusest tingitud katastroofid tabavad ootamatult haavatavaid ja ettevalmistusteta elanikkondi.

Ülemaailmse kliimamuutuse liidu (GCCA) toel rakendavad partnerriigid kliimamuutuse programme, integreerides kliimamuutuse riiklikesse ja valdkondlikesse strateegiatesse, vähendades metsade hävitamisest ja katastroofidest tulenevaid riske ning edendades kohanduvat põllumajandust ja puhast energiat. GCCA kaudu juhib EL püüdlusi vähese heitega ja kliimamuutusele vastupanuvõimelise arengu poole.

Ajavahemikul 2008–2011 on GCCA andnud üle 200 miljoni euro ulatuses toetust rohkem kui 30 riigile ja piirkondlikule programmile Kariibi mere piirkonnas, Aafrikas, Aasias ja Vaikse ookeani piirkonnas.

Kliimamuutusest on saamas käesoleva sajandi peamine humanitaarprobleem. Igal aastal kaotavad tuhanded inimesed oma elu ja miljonid oma elatusvahendid looduskatastroofide tõttu. Humanitaarmeetmete raames on EL investeerinud üha rohkem rahalisi vahendeid katastroofiohu vähendamisse. 2008.–2011. aastal eraldati ELi humanitaarabi eelarvest üle 210 miljoni euro ühenduse programmidele, millega vähendada katastroofiohtu kõige haavatavamates arenguriikides.

Tuumaohutus

Aprillis andis komisjon 110 miljonit eurot Tšernobõli tuumajama ohutustamistöde lõpetamiseks. Sel aastal täitus 25 aastat Tšernobõli tuumaelektrijaama õnnetusest. Sellest ajast saadik on Euroopa Komisjon eraldanud Tšernobõlile ja sellega seotud projektidele tuumaohutuse parandamiseks ning katastroofi järelmõjudega tegelemiseks ligikaudu 470 miljonit eurot, näiteks programmide kaudu, mille eesmärk on aidata kohalikku elanikkonda ning võimaldada kannatada saanud peredel kasutada kvaliteetset arstiabi. Rahvusvaheliselt kogukonnalt on siiski vaja veel 740 miljonit eurot, et viia seal 2015. aastaks lõpule suuremad projektid.

Alates 2007. aastast on komisjon laiendanud tuumaohutuslase abi andmist ja koostööd kolmandatesse riikidesse tuumaohutuslase koostöö rahastamisvahendi abil, mille eelarvest on kokku eraldatud 524 miljonit eurot. Mõlema programmi eelarvest eraldati suur osa Tšernobõli projektide jaoks.

*Tšernobõli tuumajama
lääneseina kindlustustööd,
ELi tuumaohutusmissioon,
märts 2011.*

Rahu, julgeoleku ja inimõiguste edendamise kogu maailmas

*Kiiresti muutuv, üha tihedamalt ühendatud maailmas, kus esile kerki-
vad järjest keerulisemad kriisid ja julgeolekuprobleemid – sealhulgas
meie vahetus naabruskonnas –, peab EL tegutsema maailmas varsemast
võimekama, tõhusama, ühtsema ja strateegilisema jõuna.*

Euroopa julgeolekustrateegia: strateegiline raamistik

Pärast Euroopa välisteenistuse loomist 2011. aasta jaanuaris jätkas EL oma poliitikaraamistiku tugevdamist rahu ja julgeoleku valdkonnas. Nõukogu 20. juuni 2011. aasta järeldustes konfliktide ennetamise kohta⁽⁹⁾ kutsus EL üles tihedamalt ühendama varajase hoiatamise kiirreageerimisega. Lisaks tunnistati nõukogu 18. juuli 2011. aasta järeldustes ELi kliimadiplomaatia kohta,⁽¹⁰⁾ et kliimamuutus on ülemaailmne keskkondlik ja arengut puudutav probleem, millel on haavatavust ja ebastabiilsust süvendavad tõsised julgeolekumõjud, kuna kliimamuutus muudab ohu mitmekordseks. EL tunnistas ka vajadust edendada ülemaailmset arutelu kliimamuutuse ja rahvusvahelise julgeoleku teemadel ning tervitas ÜRO julgeolekunõukogu üha kasvavat tähelepanu kliimamuutusega seotud julgeolekuaspektide suhtes.

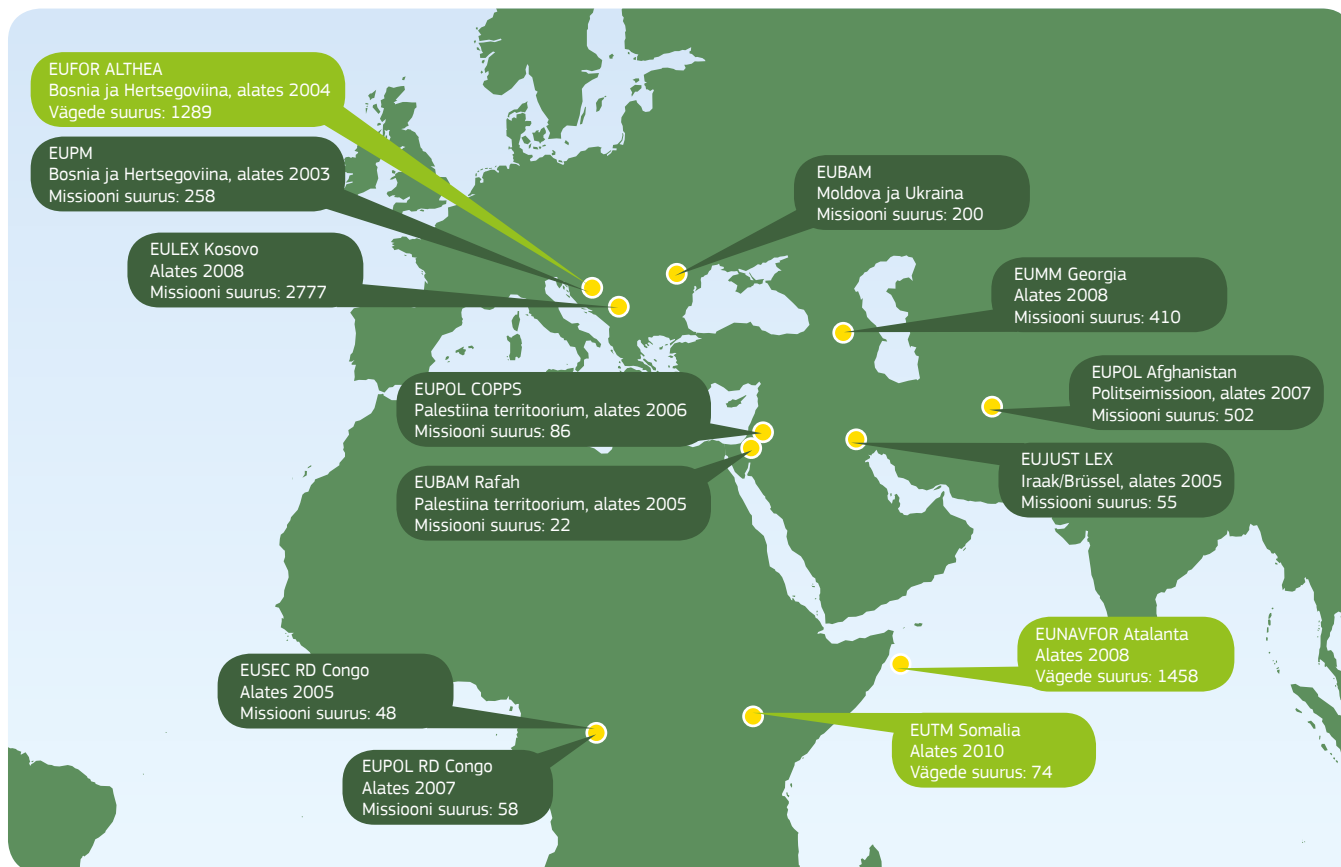
EL teeb praegu investeringuid selle dialoogi ja vahendusoskuste täiendamiseks, et kujundada sellest tõhus ja ökonoomne vahend, mida saavad kasutada erinevad ELi esindajad, sealhulgas ELi eriesindajad, julgeoleku- ja kaitsepoliitika missioonid ning delegatsioonid kõikidel tasanditel konflikttsükli kõikides etappides. Täpsemalt on EL hõlbustanud osapooltevahelist dialoogi Kosovos⁽¹¹⁾. Näiteks selle kohta, kuidas EL tihedas koostöös ÜRO ja piirkondlike organisatsioonidega on osalenud dialoogis ja teinud vahendajatööd, on Genfi rahukõnelused Gruusia teemal ja ELi poolt Sudaani kõrgetasemelisele komisjonile Aafrika Liidus osutatud toetus ekspertide ja rahastamise näol.

ELi ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika

Nüüd, kus Lissaboni leping toimib ja seeläbi on tekkinud uued võimalused, on ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika endiselt ELi töövahendite hulgas väga tähtsal kohal koos poliitiliste, diplomaatiliste, arengu-, humanitaar-, kaubandus- ja majandusvahenditega. Ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika missioonid ning operatsioonid on olulisel määral aidanud tugevdada rahu, stabiilsust ja õigusriigi põhimõtteid, aidanud haavatavaid riike end uuesti üles ehitada, abistanud üleminekul demokraatialle ning aidanud heita kõrvale nõrk riigivalitsemiskord.

EL ei püüa mitte ainult konflikti lõpetada, vaid käsitleda ka selle tekkepõhjuseid. Ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) tsiviilmissioone ja sõjalisi operatioone on korraldatud nii rahu kaitsmiseks Acehis pärast tsunamit, põgenike kaitsmiseks Tšaadis, stabiilsuse säilitamiseks Gruusias ja tema naabruskonnas kui ka võitlemiseks piraatlusega Somaalia ranniku lähedal. Praegu, kus käimas on kolm ÜJKP sõjalist operatsiooni ja kümme tsiviilmissiooni, nõutakse ELi abi üha rohkem.

ÜLEVADE ELI MISSIOONIDEST JA OPERATSIOONIDEST 2011. AASTAL (NOVEMBER 2011)

Rahu ja julgeoleku tagamine

Lääne-Balkan – Kosovo

Euroopa Liidu õigusriigimissioon Kosovos (EULEX Kosovo) on suurim ELi ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika egiidi all käivitatud tsiviilmissioon. Missioonil osaleb ligikaudu 1650 rahvusvahelist politseiniku, kohtunikku, prokuröri ja tolliametnikku ning üle kogu Kosovo töötav 1250-liikmeline kohalik kollektiiv.

Aafrikas

Somaalia – operatsioon EUNAVFOR Atalanta

Operatsioon EUNAVFOR Atalanta käivitati 2008. aasta oktoobris. See on ELi esimene mereoperatsioon ning sellel on täita juhiroll Somaalia rannikuvetes toimivas piraatlusevastases võitluses.

Missioonide ja vägede suurus hõlmab nii rahvusvahelisi kui ka kohalikke jõudusi.

- Tsiviilmissioonid
- Sõjalised operatsioonid

Allikas: Euroopa Liidu Nõukogu.

Operatsioon Atalanta: mereväelased jälgimas, kontrollimas ja vahistamas kahtlaseid kalamehi Somaalia rannikuvetes.

OHUTUMAD MERETEED SOMAALIA RANNIKUVETES

Operatsiooni käivitamisest alates on EUNAVFOR edukalt eskortinud rohkem kui 106 maailma toiduabi programmi alust ning siiani on üle 508 000 tonni toitu kätte toimetatud, toites iga päev 1,3 miljonit inimest. Lisaks on EUNAVFOR kaitsnud Aafrika Liidu Somaalia missiooni (Amisom) 102 veost, mis on väga olulised Somaalia operatsioonide edukaks läbiviimiseks.

EUNAVFOR pakub väga vajalikku kaitset maailma toiduabi programmi alustele, kes transpordivad toiduabi puudust kannatavale Somaalia elanikkonnale, ja Aafrika Liidu Somaalia missiooni (AMISOM) alustele.

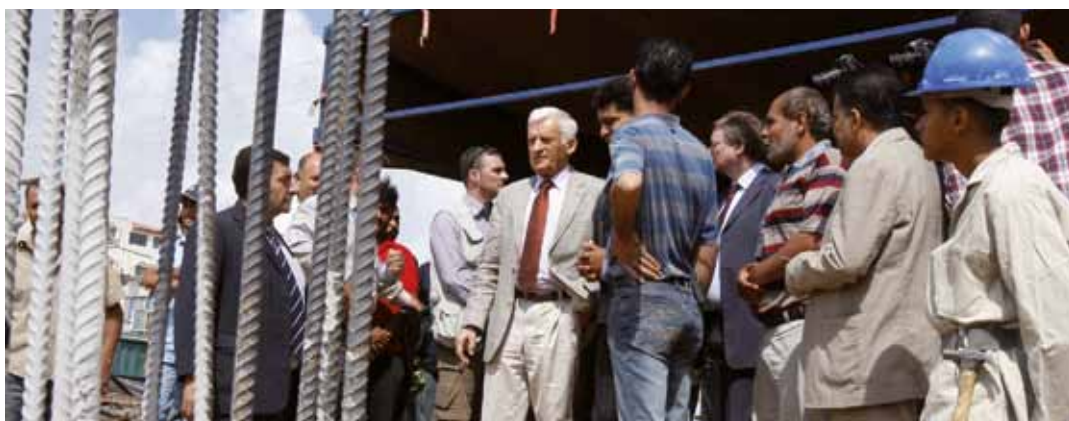
Kongo Demokraatlik Vabariik

Riigijuhtimise taastamine üldiselt ja konkreetsemalt julgeolekusektori reform on endiselt äärmiselt olulised, et luua Kongo Demokraatlikus Vabariigis vajalikud tingimused kestvaks stabiilsuseks. EUSEC RD Congo jätkas oma tegevust, pakkudes julgeolekusektori reformi alast nõu ja abi, et aidata kaasa riigi püüdlustele kujundada ümber ja reformida oma armeed. Politseimissioon (EUPOL RD Congo) toetab jätkuvalt püüdlusi reformida Kongo Demokraatliku Vabariigi riiklikku politseid.

Lähis-Ida – Palestiina territoorium

ELi politseimissioon Palestiina aladel (EUPOL COPPS) jätkas 2011. aastal oma tegevust, et aidata Palestiina tsiviilpolitseil luua jätkusuutlik ja tõhus politseisüsteem. See kuulub ELi laiema püüdluse alla toetada üldise rahukokkuleppe saavutamist Iisraeliga ja kahe riigi tekkimise lahendust. Missioon toetab Palestiina omavalitsuse tegevust tulevase Palestiina riigi institutsioonide väljaarendamisel korrakaitse ja kriminaalõiguse valdkonnas. ELi toetuse eesmärk on suurendada Palestiina elanikkonna turvalisust ja julgeolekut ning kaasa aidata Palestiina omavalitsuse poolt võetud siseriiklike ülesannete täitmisele õigusriigi tugevdamisel. EUPOL COPPS edendab nn tsiviilpolitsei etteotsa seadmist (tsiviilpolitsei peaks olema see asutus, kes vastutab korrakaitse eest) ja tsiviilkontrolli tagamist julgeolekujõudude üle. Eesmärk on muuta Palestiina tsiviilpolitsei tulevase Palestiina riigi pädevaks julgeolekujõuks, kes tegutseb demokraatliku korralduse, neutraalsuse ja ühiskonna teenimise põhimõtetest lähtuvalt.

*Euroopa Parlamendi
president Jerzy Buzek
küllastamas
kooliehitust Gazas.*

© Euroopa Liit

EUPOL COPPS toetab ka jätkusuutliku, rahvusvaheliste inimõiguste normidega kooskõlas oleva kriminaalõigussüsteemi väljaarendamist. Missiooni eesmärk on aidata Palestiina omavalitsusel arendada välja kriminaalkohtusüsteem ja seda tugevdada, luua kohtuasutustes kutsealane suutlikkus, kehtestada modernne õigusraamistik ja hõlbustada muid meetmeid, et tagada institutsioonide tõhusam toimimine. Missiooni rahvusvaheliste nõunike arv on kasvanud 70-le.

Aasias

Afganistan

Euroopa Liidu politseimissiooni eesmärk Afganistanis (EUPOL Afghanistan) on toetada Afganistani valitsust õigusriigil rajaneva tsiviilpolitsei loomisel. Missioon koosneb ligi 330 politsei-, õigusriigi- ja tsiviilekspertidest, kes tegutsevad Kabulis ja üheksas provintsis.

Iraan

Rakendades ÜRO resolutsioone, mille eesmärk on tõkestada Iraani tuumaambitsioone, vaatas EL oma Iraani-vastased sanktsioonid 2011. aasta jooksul korduvalt läbi ning lisas sanktsioonide nimekirja uusi üksusi ja isikuid, kelle puhul sai tuvastada seotust Iraani tuuma- ja ballistiliste programmidega. Sama oluline on ka asjaolu, et liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ning komisjoni asepresident jätkas Ameerika Ühendriikidest, Hiinast, Prantsusmaast, Saksamaast, Venemaa Föderatsioonist ja Ühendkuningriigist koosneva E3+3 rühma nimel tööd selles suunas, et alustada Iraaniga läbirääkimisi, mille tulemusel leitaks ulatuslik, kõiki pooli rahuldav ja pikaajaline lahendus, mis taastaks rahvusvahelise kogukonna usu Iraani tuumaprogrammi eranditult rahumeelsesesse iseloomu.

Reageeringuna inimõiguste halvenemisele Iraanis võttis EL 2011. aasta aprillis vastu piiravad meetmed, mis seisnesid varade külmutamises ja viisakeelus 32 Iraani kodaniku suhtes, kes vastutavad inimõiguste ränga rikkumise eest. Seda nimekirja täiendati septembris, suurendades sinna kuuluvate isikute arvu 61-ni. Samal ajal teatas EL Iraanile, et on valmis inimõigusküsimusi arutama.

Valimisvaatlusmissioonid

Valimised on demokraatlike muutuste ja kodanike õiguste austamise oluline teetähis. Euroopa Liidu valimisvaatlusmissioonid on demokraatia edendamise väärtuslikud vahendid ning neid kasutatakse kõikjal maailmas kooskõlas demokraatia ja inimõiguste rahastamisvahendiga. 2011. aastal kasutas EL valimisvaatlusmissioone kümnel korral järgmistes riikides: Lõuna-Sudaan, Niger, Uganda, Tšaad, Nigeeria, Peruu, Sambia, Tuneesia, Nicaragua ja Kongo Demokraatlik Vabariik.

© Euroopa Liit

Tindi puudumisel kasutas personal akrediteeritud hääletajate märkimiseks markereid.

Mitmekülgne kaubanduspoliitika Euroopa majanduskasvuks ja töökohtade loomiseks

Kaubandus on majanduskasvu, töökohtade loomise ja jõukuse mootor kogu piirkonnas. ELi kaubanduse aastamaht ulatub praegu ligi 3,5 triljoni euroni. Viit järgnevat aastat hõlmava kaubanduspoliitika eesmärk on kasvatada liidu majandust veel 150 miljardi euro võrra. Keerulises üleilmses majanduskeskkonnas on avatud kaubandus- ja investeerimispoliitikal varasemast veelgi suurem roll. Laias laastus neljandik ELi 2010. aasta majanduskasvust tulenes ELi kaubandusest. Arvestades, et 2015. aastaks luuakse 90% üleilmses majanduskasvust väljaspool ELi, siis kaubanduse olulisus majanduskasvu arendamisel ja töökohtade loomisel ELis üksnes suureneb.

ELi ja Lõuna-Korea vaheline vabakaubandusleping

ELi ja Lõuna-Korea vahelist vabakaubanduslepingut hakati kohaldama 1. juulist 2011. Tegemist on praegu ELi suurima ja esimese Aasia riigiga sõlmitud kaubanduslepinguga. Hinnangute kohaselt loob leping ELi ettevõtjate jaoks uusi ekspordivõimalusi ligi 19 miljardi euro ulatuses. Keskpikas ja pikas perspektiivis peaks leping suurendama kahepoolset kaubandust kaks korda.

© Euroopa Liit

*Kaubandusvolinik
Karel De Gucht (vasakul) ja
Lõuna-Korea peaminister
Kim Hwang-sik (paremal)
arutamas uut
vabakaubanduslepingut.*

ELi ja Kesk-Ameerika, ELi ja Colombia ning Peruu vahelised kaubanduslepingud

2010. aastal viis komisjon lõpule läbirääkimised assotsieerimislepingu üle Kesk-Ameerika riikidega ning kaubanduslepingute üle Colombia ja Peruuga ning tegi nõukogule ettepaneku nende allkirjastamiseks ja sõlmimiseks. Pärast lepingute täielikku rakendamist peaksid osapooled säästma juba üksi tollimaksude pealt ligi 800 miljonit eurot aastas.

Kaubandussuhted Vahemere lõunapiirkonna riikidega

Pärast Araabia kevade sündmusi peatas EL 2011. aasta alguses oma kaubandusläbirääkimised Liibüaga. Muude riikide puhul kasutas ta aga täies ulatuses kaubandust ja investeeringuid, et toetada Araabia kevade järgselt demokraatlike muutusi Vahemere lõunapiirkonna naabrite juures. EL otsustas alustada läbirääkimisi põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute sõlmimiseks Maroko, Jordaania, Egiptuse ja Tuneesiaga. Sellised lepingud pakuksid nendele riikidele, kes on võtnud suunaks majandusliku ja poliitilise reformi, tõeliselt hea võimaluse Euroopaga tihedamaks lõimumiseks.

ELI KAUBANDUSLEPINGUD

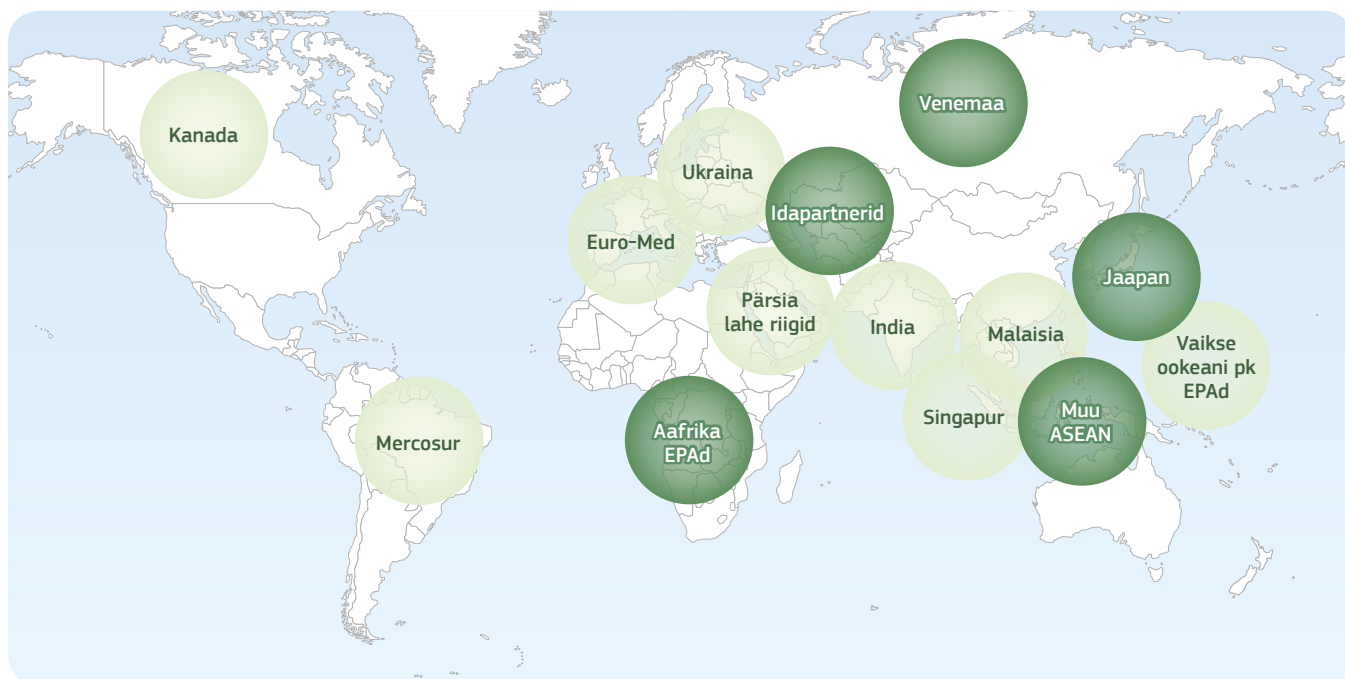
AKV: Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riigid.

EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

SAA: Lääne-Balkani riikidega allkirjastatud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingud.

■ Kehtivad lepingud

■ Läbirääkimised lõpetatud

EPAd: majanduspartnerluslepingud AKV riikidega.

Euro-Med: Euroopa – Vahemere piirkonna partnerlus: ees seisvad läbirääkimised põhjalike ja laiaulatuslike vabakaubanduslepingute üle.

Venemaa: kohustus läbirääkimiste pidamiseks vabakaubanduslepingu üle sisaldub juba 1997. aasta partnerlus- ja koostöölepingus.

■ Läbirääkimised pooleli

■ Läbirääkimised kaalumisel

EL on saavutanud edasiminekku mitmes kaubanduslääbirääkimises

EL on teinud edusamme kahepoolsete kaubanduslepingute läbirääkimistel mitme muu olulise partneriga, sealhulgas India, Kanada, Malaisia, Mercosuri piirkonna ja Singapuri. Samuti on liit valmis kaaluma, kas olukord on küps kaubanduslääbirääkimiste alustamiseks selliste riikidega nagu Jaapan ja muud ASEANi riigid ning idapartnerid. Detsembri lõpul viisid EL ja Ukraina lõpule tehnilised läbirääkimised põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepingu üle, millest saab assotsieerimislepingu osa. Lepingu parafeerimine ja allkirjastamine sõltub Ukraina poliitilisest olukorrast.

Kaubandust toetavate tingimuste loomine

Euroopa Liit ja selle liikmesriigid nõustusid allkirjastama võltsimisvastast võitlust käsitleva kaubanduslepingu pärast ELi, Ameerika Ühendriikide, Jaapani ja kaheksa muu arenenud riigi peetud läbirääkimiste lõpuleviimist 2010. aasta novembris, et kehtestada intellektuaalomandi õiguste täitmise kuldreegel. ELi jaoks peaks leping jõustuma pärast selle ratifitseerimist Euroopa Parlamendis ja liikmesriikide parlamentides.

Montenegro, Samoa ja Venemaa ühinemine WTOga kiideti heaks detsembris toimunud WTO kaheksandal ministrite konverentsil, kinnitades sel viisil mitme-poolsete kaubandussüsteemide kesket rolli maailma kaubanduses. Aasta alguses ühines sellega ka Vanuatu, kasvatades WTO liikmete koguarvu 157-le.

Kaubandus ja investeringud arengu edendamiseks

Komisjon tegi 2011. aastal ettepaneku vaadata läbi kaubanduse soodusrežiim, mida ta pakub arengumaadele, et aidata neil integreeruda ülemaailmsesse kaubandussüsteemi. Nimetatud üldiste tariifsete soodustuste kava⁽¹²⁾ reformis keskendutakse enim abi vajavatele riikidele, tugevdatakse stiimuleid peamiste inimõiguste ja töötajate õiguste austamiseks, keskkonnanorme ja head valitsemistava (GSP+ korra kaudu) ning suurendatakse ettevõtjate jaoks etteaimatavust. Ettepanek on praegu Euroopa Parlamendis ja nõukogus ning peaks vastu võetama enne 1. jaanuarit 2014.

Komisjon tegi ka ettepaneku muuta olemasolevat korda, mille alusel antakse teatavatest Aafrika ning Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikidest pärit partnerite toodetele tolli- ja kvoodivaba juurdepääs ELi turule. Ettepaneku kohaselt jäävad asjaomaste riikide suhtes kehtima 2007. aastal sõlmitud majanduspartnerluse vahelepingutes kehtestatud eelised, kui nad suudavad vahelepingud ratifitseerida 1. jaanuariks 2014. Viimaks otsustas EL iseseisvalt laiendada teatavaid spetsiifilisi olemasolevaid kaubandussoodustusi Lääne-Balkani riikidele.

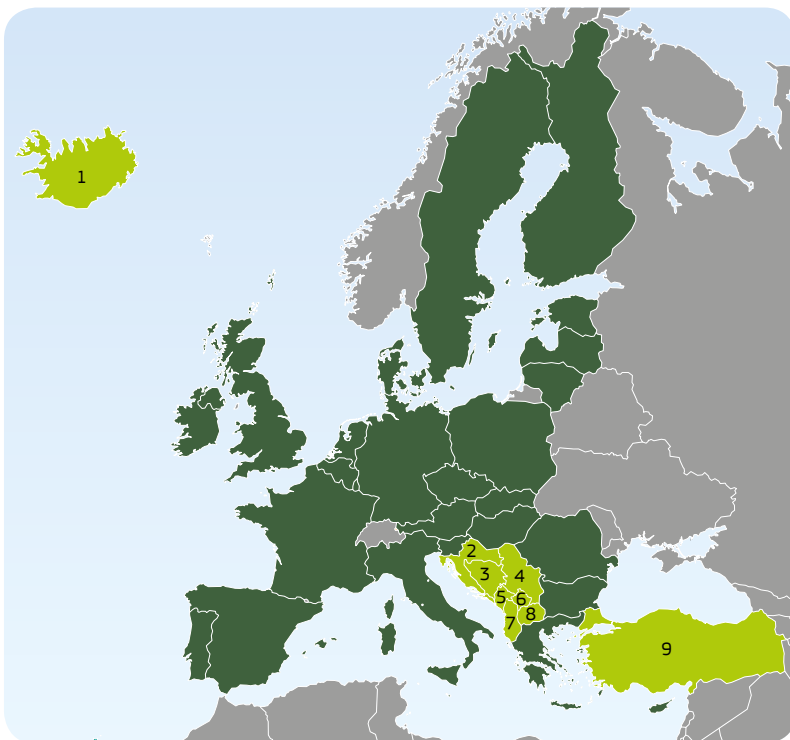

Laienemine

Laienemisprotsess, mille käigus on algsest kuuliikmelisest ühendusest saanud 27-liikmeline Euroopa Liit, on olnud kasulik nii Euroopale kui ka tema kodanikele kõige laiemas mõttes. See on muutnud liidu turvalisemaks ja jõukamaks ning innustanud ELi liikmeks pürgivaid riike korraldama reforme.

Reformid on jätkunud kõigis ühinevates riikides, kuigi ebaühtlases tempos. Reformid on olnud seotud demokraatia ja inimõigustega, majandusreformi ning õigusaktide vastavusse viimisega ELi standardite ja õigusaktidega. Probleemseid küsimusi veel on, eelkõige hea valitsemistava, õigusriigi, sõnavabaduse, piirkondliku koostöö ja leppimise osas. Komisjon jätkab jõupingutusi, et edendada õigusriiki, põhiõiguste austamist ja kandidaatriikide kohtusüsteemi tõhusust.

KANDIDAATRIIGID JA POTENTSIAALSED KANDIDAATRIIGID

-
1. Island
  2. Horvaatia
  3. Bosnia ja Hertsegoviina
  4. Serbia
  5. Montenegro
  6. Kosovo
  7. Albaania
  8. Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik
  9. Türgi
-

Allikas: Euroopa Komisjon.

Horvaatia

HORVAATIA TEEL ELI LIIKMESUSE POOLE

2011. aasta oktoobris esitas komisjon positiivse arvamuse Horvaatia ühinemise kohta Euroopa Liiduga. Euroopa Parlament andis oma nõusoleku 1. detsembril.

Kui 9. detsembril allkirjastatud ühinemisleping ratifitseeritakse, saab Horvaatiast ELi 28. liikmesriik 1. juulil 2013.

Pärast seda, kui Horvaatia oli täitnud kohtusüsteemireformi, põhiõiguste ja konkurentsipoliitika sulgemiskriteeriumid, soovitas komisjon lõpetada Horvaatia ühinemisläbirääkimised. Pärast liikmesriikide ühehäälselt nõusolekut lõpetas ühinemiskonverents läbirääkimised 30. juunil 2011.

Komisjon jälgib edaspidigi tähelepanelikult kõikide Horvaatia võetud kohustuste täitmist ning riigi jätkuvaid ettevalmistusi, et võtta ühinemisel enda kanda liikmesusega kaasnev vastutus.

© Marianna Sulic/Getty Images

*Dr Franjo Tuđmani
nimeline sild.
Dubrovnik, Horvaatia.*

Island

Ühinemisläbirääkimised Islandiga on edenenud hästi. Juunis, oktoobris ja detsembris toimunud valitsustevahelistel konverentsidel avatud 11 peatükist on ajutiselt suletud kaheksa. Islandi õigusakte sõeluti võrdluses ELi omadega ja see protsess viidi lõpule juunis. Sõelumise käigus tõdeti, et läbirääkimised kalanduse, põllumajanduse ja maaelu arengu, toiduohutuse, keskkonna, finantsteenuste, maksustamise, finantskontrolli ning tolliliidu valdkonnas saavad olema keerulised.

Türgi

Ühinemisläbirääkimiste praeguse seisuga ei avatud 2011. aastal ühtegi uut peatükki. Sellest tulenevalt seisab Türgi ees ülesanne suurendada jõupingutusi, eelkõige seoses kohustusega rakendada täielikult ja mittediskrimineerivalt assotsieerimislepingu lisaprotokolliga kõigi liikmesriikide, sealhulgas Küprose Vabariigi suhtes. Nõukogu võttis detsembris teadmiseks komisjoni ettepaneku luua ühinemisprotsessi raames uus tegevuskava, mis on suunatud Türgiga konstruktiivsete suhete loomisele.

Türgi on jätkanud edusamme oma õigusaktide vastavusse viimisel ELi õigustikuga enamikus valdkondades. Oluliselt rohkem tuleb pingutada, et tagada põhiõigused, eelkõige sõnavabadus. Mitu kirjanike ja ajakirjanike vastu algatatud kohtuasja ning internetile juurdepääsu piiramine on tekitanud selles valdkonnas suurt muret. Riigi ida- ja kagupiirkonna puhul ei täitnud 2009. aasta demokraatlik avanemine sellele pandud lootusi. Detsembris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel väljendati tõsiselt muret Türgi avalduste ja ähvarduste üle Türgi ja Küprose vaheliste pingeliste suhete kontekstis.

Montenegro

Detsembris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisel tervitati komisjoni hinnangut,⁽¹³⁾ milles nenditi, et Montenegro on edukalt tegelema ELi poolt 2010. aastal seatud seitsme põhiprioriteediga, et avada ühinemisläbirääkimised 2012. aasta juunis. Euroopa Ülemkogu kutsus ka komisjoni esitama läbirääkimiste raamistikku käsitlevat ettepanekut.

Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik

Komisjon esitas korduva soovitusena avada endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigiga ühinemisläbirääkimised. Nõukogu näitas detsembris üles valmidust tulla selle küsimuse juurde tagasi järgmise eesistumise ajal. Hoolimata viimasel aastal toimunud teatavatest reformidest on põhiprobleemid ikka samad, eelkõige kohtusüsteemi sõltumatus, avaliku halduse reform ja võitlus korruptsiooniga. Endiselt tekitavad suurt muret sõnavabadusega seotud probleemid. Vaidlus Kreekaga nime üle oleks pidanud olema juba ammu lahendatud. Selle küsimuse lahendamine on äärmiselt oluline.

Albaania

Albaania on liikmeks saamise poliitiliste kriteeriumide täitmisel saavutanud vähest edu ning peab rohkem pingutama, et teha märgatavaid edusamme kõigis valdkondades, mis määrati kindlaks ühinemisläbirääkimiste avamise eeldustena. Alles seejärel saab soovitada ühinemisläbirääkimiste alustamist. Nõukogu tervitas detsembris hiljutisi positiivseid arenguid valitsuse ja opositsiooni vahelises koostöös, mis võib aidata saada üle siiani sisepoliitilisel maastikul valitsevast ummikseisust. Nõukogu innustas ka Albaania ametiasutusi intensiivistama jõupingutusi reformikava elluviimisel, eelkõige 12 põhiprioriteedi rakendamisel.

Bosnia ja Hertsegoviina

Oma põhiseaduse vastavusse viimiseks Euroopa inimõiguste konventsiooniga peab Bosnia ja Hertsegoviina seda muutma. Kohtusüsteemi ja avaliku halduse reformis ning võitluses korruptsiooniga on tehtud vaid piiratud edusamme, kuid piirkondlik koostöö on paranenud. Kõrge esindaja büroo sulgemise eelduseks olevate tingimuste täitmisel on pisut edasi liigutud. EL käivitas stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi raames kohtusüsteemi käsitleva struktureeritud dialoogi ning tugevdas oma rolli uue Euroopa Liidu eriesindaja ja delegatsiooni juhi ametisse nimetamise kaudu.

© Euroopa Liit

*Mehmed Paša Sokolovići
nimeline sild üle Drina jõe
Bosnia ja Hertsegoviinas.*

Serbia

Serbia on teinud olulisi edusamme poliitiliste kriteeriumide täitmisel ja koostöö endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtuga on jõudnud täiesti rahuldavale tasemele. Serbia on üha aktiivsemalt aitas kaasa piirkondlikule leppimisele. Belgradi ja Priština vahelise dialoogi raames on jõutud mitme kokkuleppeni ja nende rakendamiseks astunud esimesi samme. Oluliselt rohkem tuleb ära teha suhete parandamiseks Kosovoga ning vaja on leida pragmaatilised ja kestvad lahendused, mis hõlbustaksid inimeste elu selles piirkonnas.

Komisjon soovitas oma oktoobrikuu arvamuses Serbia ELi liikmeks saamise avalduse kohta anda Serbiale kandidaatriigi staatus. Pidades silmas kandidaatriigi staatuse andmist 2012. märtsis, tegi detsembri Euroopa Ülemkogu nõukogule ülesandeks analüüsida ja kinnitada Serbia jätkuvat tõsiselt võetavat pühendumist Belgradi ja Priština vahelisele dialoogile ning edusamme dialoogi tulemusena saavutatud kokkulepete, sealhulgas integreeritud piirihalduse kokkuleppe heas usus rakendamisel, kaasava piirkondliku koostöö küsimuses ning koostöös EULEXi ja KFORiga. Ühinemisläbirääkimiste alustamine eeldab oluliste sammude astumist suhete selge ja püsiva paranemise poole Kosovoga. Nõukogu kutsus komisjoni esitama aruande niipea kui selles valdkonnas on saavutatud piisav edasimineku.

Kosovo

Kosovo on jätkuvalt teinud edusamme Euroopa integratsiooniga seotud küsimustes. Mitu olulist probleemi vajab aga veel lahendamist, eelkõige avaliku halduse, kohtusüsteemi ning organiseeritud kuritegevuse ja korrupsiooni vastase võitluse, aga ka majanduse valdkonnas. Pärast edusamme isikute tagasivõtmise ja taasintegreerimise osas teatas komisjon viisaküsimusi käsitleva dialoogi alustamisest. Detsembris toetas nõukogu seda algatust koos komisjoni muude algatustega, et aidata Kosovol liikuda edasi ELi suunas, eelkõige liikuda edasi kaubanduslepingu sõlmimise suunas, saavutada liikmesriikide kokkulepe ELi programmide raamlepingu kohta, käivitada õigusriiki käsitlev struktureeritud dialoog, Prištinal teha ettepanek põhjaosa käsitleva tegevuskava kohta, mis peaks saama ka komisjoni toetuse, ja komisjonil vaadata läbi oma 2009. aasta Kosovot käsitlev teatis. Lepiti kokku uue Euroopa Liidu eriesindaja volitustes Kosovos.

Piirkondlik koostöö Kagu-Euroopas

Oluliselt on paranenud piirkondlik koostöö Kagu-Euroopas ja astutud on samme piirkondliku leppimiseni jõudmiseks. Edenes ka koostöö spetsiaalsetes valdkondades, sealhulgas energiaühenduse ja Kesk-Euroopa vabakaubanduslepingu (CEFTA) osas. Piirkondlik koostöönõukogu alustas ELi abiga väljatöötatud strateegia ja tööprogrammi (2011–2013) rakendamist. Jätkuvalt tuleb tagada kaasatus piirkondlikku koostöösse, eelkõige Kosovo osalemine piirkondlikes algatustes.

Ühinemiseelne abi

2011. aastal eraldati ühinemiseelse abi rahastamisvahendist (IPA) laienemisprotsessis osalevatele riikidele (esmakordselt ka Island) kokku 1,74 miljardit eurot, sealhulgas mitmele abisaajale suunatud abi. 2010. aastal oli see summa 1,539 miljardit eurot ja 2009. aastal 1,494 miljardit eurot. 2011. aasta lõpu seisuga on alates 2007. aastast asjaomastele riikidele ühinemiseelset abi antud kokku 7,461 miljardit eurot.

2011. aastal kandidaatriikidele ja potentsiaalsetele kandidaatriikidele antud abi, sealhulgas riiklikud ja piiriülese koostöö programmid:

Riik	2011. aastal IPAst eraldatud summad (jooksehindades, miljonites eurodes)
Albaania	94,43
Bosnia ja Hertsegoviina	107,43
Horvaatia	156,53
Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik	98,03
Island	12,00
Kosovo	68,70
Montenegro	34,15
Serbia	201,88
Türgi	779,90
Mitme abisaajaga programm (*)	186,27
Kokku	1 739,32

(*) Üleminekuabiks ja institutsioonide väljaarendamiseks eraldatud summad, välja arvatud piiriülese koostöö.

Küprose türgi kogukonna sotsiaal- ja majandusarenguks eraldati 2011. aastal 28 miljonit eurot.

Investeeringid arengusse – EL on maailma suurim rahastaja

EL ja liikmesriigid on maailma suurimad rahastajad, andes kogu arengumaadele antavast abist rohkem kui poole (56%). Üksnes Euroopa Komisjoni hallatav ametlik arenguabi moodustab ELi koguabist ligi 20%. EL pakub abi planeedi vaeseimatele inimestele rohkem kui 150 riigis ja on võtnud kohustuse toetada aastatuhande arengueesmärkide saavutamist aastaks 2015, rakendades hiljuti vastuvõetud ELi arenguraamistikku, mis on sätestatud teatises „Muutuste kava ELi arengupoliitika mõju suurendamiseks”⁽¹⁴⁾. See uus raamistik kujundab komisjoni arenguvaldkonna tööd eelseisvatel aastatel.

Arengupoliitika teejuht

Uus ELi arengupoliitika raamistik põhineb 2010. aasta üldsusega konsulteerimise tulemustel ning selles võetakse arvesse Araabia kevade sündmusi ja suurenevat nõudlust käegakatsutavate tulemuste järele, mida on väljendanud nii Euroopa poliitikud ja kodanikud kui ka ELi partnerriigid. Komisjon tegi ettepaneku keskendada ELi abi teatavatele sektoritele, eriti neile, mis toetavad head valitsemistava ning kaasavat ja jätkusuutlikku majanduskasvu. Komisjonil ei ole lihtsalt võimalik olla kõikjal ja teha kõike ning ta peab seetõttu hoolikalt valima, milliseid sektoreid ta toetab, ning piirama neid programmidega, mille raames ta saab luua lisaväärtust. Komisjon kohandab ka oma geograafilist ulatust, et piiratud abivahendeid oleks suunatud sinna, kus nendest tõuseb tõelist kasu. Kui rohkem keskendutakse Sahara-tagusele Aafrikale ja naabruspoliitikaga hõlmatud partnerriikidele ning erilist tähelepanu pööratakse ebakindlas olukorras riikidele, siis peab leppima sellega, et suur osa Aasiast ja Ladin-Ameerikast saab vähem abi või üldse mitte. Komisjon esitas ka eelarvetoetust käsitleva poliitikadokumendi, milles antakse soovitusi selle kohta, kuidas parandada ELi rahaliste vahendite eraldamist arengumaade valitsustele, et sellega toetataks nende endi arengupoliitika rakendamist.

© Euroopa Liit

Arenguvolinik Andris Piebalgs (vasakult kolmas) ELi kaasrahastamisel loodud kutsehariduskeskuse avamisel Lõuna-Sudaanis.

Säästev energia

Säästva energiaga edendatakse majanduskasvu ja seepärast mängib see arengukoostööpoliitikas järjest tähtsamat rolli. Oluline on märkida, et 1,4 miljardit inimest elab endiselt ilma elektriühendusest ja 2,7 miljardit inimest kasutab toiduvalmistamiseks traditsioonilist biomassi. Kättesaadavust hõlmav energiarahastu, energiajulgeolekut hõlmav taristu sihtfond ja energiarahastu ning ülemaailmne energiatõhususe ja taastuvenergia fond (GEEREF) on peamised ELi kasutatavad rahastamisvahendid selles valdkonnas. Poliitilist dialoogi peetakse vaesuse vähendamisele ja säästlikule arengule suunatud Euroopa Liidu energiaalgatuse ning Aafrika ja ELi energia-partnerluse raames.

ELi arengupoliitikas peetakse kodanikuühiskonda ja kohalikke omavalitsusi arenguvaldkonna keskselt partneriteks. Komisjon jätkab abi andmist kodanikuühiskonna ja kohalike omavalitsuste toetamiseks. Ajavahemikuks 2007–2013 on selleks ette nähtud 1,6 miljardit eurot.

Abi tõhustamine

Kuna majanduse ja eelarve seis on keeruline, on veelgi olulisem tagada, et abi kasutatakse tõhusalt, et abi tulemused on optimaalsed ja et abi kasutatakse täiendava rahastamise kaasamiseks. Selleks on äärmiselt oluline, et iga ELi arenguabiks antud euro aitaks võimalikult palju kaasa vaesuse vähendamisele arengumaades.

2011. aasta septembris võttis komisjon Busanis 29. novembrist kuni 1. detsembrini 2011 toimunud abi tulemuslikkust käsitleva kõrgetasemelise foorumi jaoks vastu poliitikadokumendi⁽¹⁵⁾. Selles rõhutatakse, et EL (komisjon ja 14 liikmesriiki) on abi tulemuslikkuse osas võetud kohustused täitnud rahastajate puhul täheldatud üldisest keskmisest paremini ning et ELi abi on tõhusam ja läbi-
paistvam kui kunagi varem.

Uuenduslik rahastamine

Märtsis teatas komisjon vahendite koondamise mehhanismi⁽¹⁶⁾ käivitamisest. See on osa AKV-ELi veerahastust ja suunatud veele juurdepääsu suurendamiseks Aafrikas ning Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikides. Mehhanismi raames on kasutada 40 miljonit eurot. See loodi selleks, et ühendada Euroopa Arengufondi abi ELi mitmepoolsete ja kahepoolsete finantsasutuste laenudega, et rahastada projekte, mis hõlmavad veele juurdepääsu ja kanalisatsiooniteenuseid Aafrikas ning Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikides.

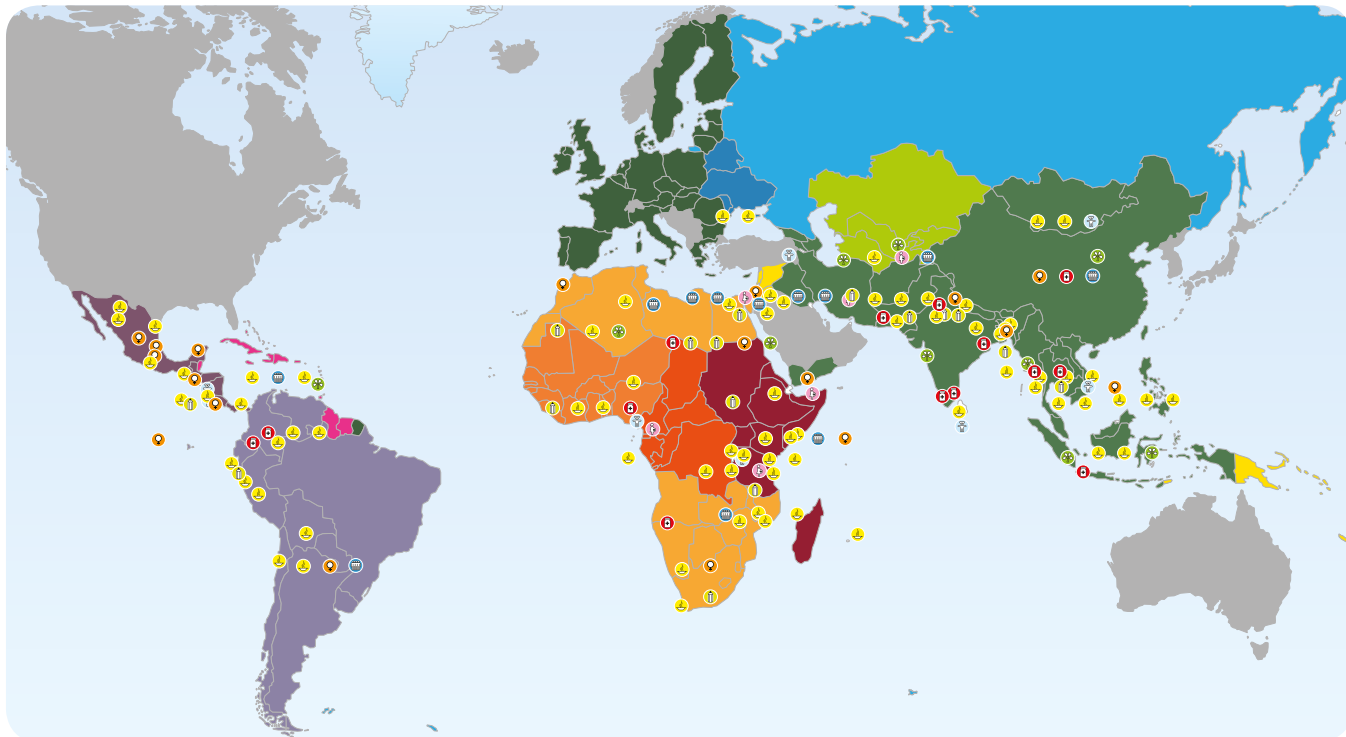
Selle rahastamisvahendiga suurendatakse finantsabi võimendavat mõju ning kaasatakse rahastamisse erasektor. Sellega aidatakse ELi toetada arenguriike nende püüdlustes saavutada joogiveele ja kanalisatsioonile seatud aastatuhande arengueesmärgid.

Aastatuhande arengueesmärkide saavutamine

Erilist muret valmistab paigalseis teatavates riikides ja piirkondades (eelkõige Sahara-taguses Aafrikas), samuti teatavate arengueesmärkide (eelkõige emade ja laste tervise) osas.

AASTATUHANDE ARENGUEESMÄRGID – EUROOPA VÕETUD KOHUSTUSED

1. Vähendada äärmist vaesust ja nälga

2. Tagada kõigile algharidus

3. Edendada soolist võrdsuslikkust

4. Vähendada laste suremust

5. Parandada emade tervist

6. Võidelda AIDSi, tuberkuloosi ja malaariaga

7. Kaitsta keskkonda

8. Luua ülemaailmne arengupartnerlus

Allikas: Euroopa Komisjon.

Lõuna-Aafrika: uus arstiabiprogramm HIVi ja tuberkuloosiga võitlemiseks

126 miljoni euro ulatuses ELi rahastatud esmatasandi arstiabi poliitika toetusprogrammi eesmärk on aidata pikendada keskmist eeldatavat eluiga, vähendada emade ja laste suremust ning võidelda HIVi/AIDSi ja tuberkuloosiga. Sel eesmärgil toetab EL Lõuna-Aafrika valitsust, eelkõige tervishoiu-ministeeriumi, et parandada tervishoiuteenuste kättesaadavust ning tervishoiusüsteemi kvaliteeti ja juhtimist piirkondlikul tasandil.

Arvestades, et aastatuhande arengueesmärkide täitmiseks 2015. aastaks on vaja veel palju pingutada, peab EL kiiresti suurendama vaesuse vähendamiseks antava abi mõju. ELil tuleb jätkata üleilmsete jõupingutuste toetamist vaesusega võitlemisel ka pärast 2015. aastat.

ELi toiduainete rahastamisvahend

Rahastamisvahend loodi reageerimaks aastatel 2007/2008 toiduainetehindade tõusuga seotud probleemidele. Selle raames on kasutada miljard eurot, millega aidatakse abisaajatel reinvesteerida põllumajandustootmisse ja toetatakse neid, kes on toiduga kõige vähem kindlustatud. Hinnangute kohaselt on 2011. aasta lõpuks sellest rahastust aidatud 50 miljonit inimest 50 arengumaal.

Aafrika

Alatoitumus on peamine laste surma põhjus: igal aastal sureb seeläbi üle 3 miljoni lapse. Alatoitumuse arvele langeb ka üle 20% emade suremusest. Alatoitumus on nii vaesuse põhjus kui ka selle tagajärg: miljonitel lastel Sahara-taguses Aafrikas ei ole piisavalt süüa, et tagada lapseas normaalne füüsiline ja vaimne areng või täiskasvanueas võimalikult kõrge töövõimelisus.

Võitlus alatoitumusega

Euroopa Liit teatas, et eraldas piirkonnas alatoitumusega võitlemiseks Unicefile 14,95 miljonit eurot. Programmi kaudu loodetakse aidata 25 miljonit last ja 5,5 miljonit lapseootel või rinnaga toitvat naist. Tänu Euroopa abile on üle 70 miljoni inimese, eelkõige naised ja lapsed, saanud otsetoetuste abil parema juurdepääsu toidule.

Osa Somaaliast seisab silmitsi näljahädaga ning selle naabrusspiirkonna elanike (eelkõige maapiirkondades) olukord Kenyas, Etioopias ja Djiboutis on toiduga kindlustatuse osas kriitiline.

Alates 2008. aastast on Euroopa Liit eraldanud põllumajanduse ja toiduga kindlustatuse valdkonna jaoks Aafrika Sarves (Eritrea, Etioopia, Djibouti, Kenya ja Somaalia) rohkem kui 440 miljonit eurot, et tagada toit kõige haavatavamale elanikkonnale, parandada toitumust ja innustada säästva põllumajanduse viljelmist.

© Euroopa Liit

Viimase kümne aasta jooksul on EL järk-järgult koostanud Aafrika Sarve jaoks terviklikku lähenemisviisi, sealhulgas pikaajalised arengumeetmed, mis on suunatud julgeoleku loomiseks, rahu rajamiseks ja demokraatliku valitsemistava parandamiseks piirkonnas. Praeguse seisuga on EL Somaalias suurim abiandja. Ajavahemikuks 2008 kuni 2013 on EL võtnud kulukohustusi 215,4 miljoni euro ulatuses.

EL andis heldekäeliselt toetust pärast kahte kuivaperioodi Aafrika Sarves tekkinud hävitavate tagajärgede leevendamiseks.

Toetudes 2011. aasta jaanuaris korraldatud rahvahääletuse tulemustele, kuulutas Lõuna-Sudaan 9. juulil 2011 välja oma iseseisvuse. Rahvahääletuse korraldamine oli osa 2005. aasta üldisest rahukokkuleppest. Olukord Lõuna-Sudaani mitmes suures piirkonnas ja piirialadel Põhja-Sudaaniga on jätkuvalt keeruline: seal toimuvad ägedad kokkupõrked ja sageli tuleb ette tõsiseid lahinguid. Lisaks piirkonnale suunatud humanitaarabile eraldati Lõuna-Sudaanile 200 miljonit eurot: sellest toetatakse Lõuna-Sudaani valitsuse tulevase arengukava (2011–2013) rakendamist. Neid vahendeid saab kasutada hariduse, tervishoiu, põllumajanduse, toiduga kindlustatuse ja demokraatliku valitsemistavaga seotud projektideks.

JÕUDUDE ÜHENDAMINE, ET VÕIDELDA AIDS, TUBERKULOOSI JA MALAARIAGA

Euroopa ja arenguriikide kliiniliste uuringute partnerlus (EDCTP) kiirendab uute ravimeetodite väljatöötamist, et võidelda kolme peamise vaesusega seotud haigusega: HIV/AIDS, tuberkuloos ja malaaria. Partnerlus hõlmab 14 ELi liikmesriiki ja kahte assotsieerunud riiki ning 29 Sahara-tagust Aafrika riiki. Partnerlust rahastavad ühiselt Euroopa Komisjon (132 miljoni euroga), osalevad Euroopa riigid (116 miljoni euroga) ning kolmas osapool erasektori ja heategevussektori näol (63 miljoni euroga).

2009. aastal peatas EL koostöö Nigeriga pärast seda, kui endine president püüdis pärast oma teise ametiaja lõppemist põhiseaduse vastaselt võimule jääda. Uue presidendi Mahamadou Issoufou ametisse astumine 2011. aasta aprillis märkis demokraatliku ülemineku lõpuleviimist riigis. Euroopa Liit taastas Nigeriga tehtava arengukoostöö täielikult 20. juunil 2011 ja eraldas riigile eelarvetoetusena 25 miljonit eurot. Need vahendid aitavad valitsusel tõhustada vaesuse leevendamist, keskendudes eelkõige sotsiaalvaldkondadele (haridus ja tervishoid).

EL toetab Aafrika rahutagamisvahendi kaudu Aafrika rahu ja julgeoleku tegevuskava. Algselt löi selle 2003. aastal EL vastuseks Aafrika Liidu taotlusele. Aastate jooksul on sellest rahastatud Aafrika juhitud rahutagamisoperatsioone (607 miljoni euro ulatuses), et hoida ära konflikte ja edendada konfliktijärgselt stabiilsust. Sellest on eraldatud suuri summasid ka rahu ja julgeolekut toetava Aafrika institutsionaalse võimekuse parandamiseks kogu mandri ja piirkonna tasandil (100 miljonit eurot) ning toetatud on mitut vahendusmeetet (15 miljoni euro ulatuses).

2011. aasta augustis otsustas Euroopa Komisjon eraldada Aafrika rahutagamisvahendile täiendavalt 300 miljonit eurot. Neid vahendeid saavad vahemikus 2011 kuni 2013 kasutada Aafrika Liit ja Aafrika piirkondlikud organisatsioonid, et toetada asjakohaseid ning sihipäraseid ülemandrilisi ja piirkondlikke algatusi konflikti ärahoidmise, ohjamise ja lahendamise ning rahu rajamise valdkonnas.

Leppimise toetamine Somaalias

Somaalias rahastatakse Aafrika rahutagamisvahendist Aafrika Liidu rahutagamisoperatsiooni Somaalias (Amisom), kes toetab Somaalia föderaalset üleminekuinstitutsiooni nende püüdlustes stabiliseerida olukorda, pidada poliitilist dialoogi ja leida lepitust. Amisomi ülesanne on ka hõlbustada humanitaarabi kättetoimetamist ja luua vajalikud tingimused ülesehitamiseks, leppimiseks ning jätkusuutlikuks arenguks Somaalias. Aafrika rahutagamisvahendist toetatakse selle ülesande täitmist kokku 208,4 miljoni euroga ning sellest kaetakse sellised kulud nagu päevarahad, arstiabi, majutus, kütus ja kommunikatsiooniseadmed.

31. maist 1. juunini 2011 toimus viies Euroopa Komisjoni ja Aafrika Liidu komisjoni kohtumine. See andis värsket poliitilist impulsi tihedaks ja usaldusväärseks partnerluseks kahe institutsiooni vahel. Kohtumine andis võimaluse arutada ja määrata kindlaks aktuaalsete rahvusvaheliste, sealhulgas Põhja-Aafrika sündmuste ühised käsitused ning valmistada ette Durhani 17. kliimamuutuse konverentsi. Ajaloolisel 2007. aasta detsembri Lissaboni tippkohtumisel loodud strateegiline partnerlus Aafrika ja ELi vahel otsib võimalusi, kuidas ELi ja Aafrika vahelistes suhetes minna arenguküsimustest kaugemale, edendada koostööd ning tegeleda ülemaailmsete probleemide ja võimalustega.

Kariibi mere piirkond

Euroopa Liit on olnud selle piirkonna rahvaste ja valitsuste kauaaegne partner. Praegune majanduskriis muudab vabakaubandusest ja piirkondlikust integratsioonist tulenevate hüvede kasutamise väga keeruliseks. Seepärast suhtub Euroopa Komisjon väga toetavalt Kariibi Ühenduse (Caricom) piirkondlikku integreerumiskavva ja Kariibi mere piirkonna foorumi (Cariforum) pühendumisse Euroopa Liiduga sõlmitud majanduspartnerluslepingule, millega on reguleeritud kahe piirkonna koostöö mitmes kaubandusega seotud küsimuses.

Arengukoostöö on piirkonnas oluliselt paranenud: Euroopa Liidu ja Cariforumi majanduspartnerluslepingut rakendatakse ja mõlemad pooled töötavad koos Kariibi mere piirkonna ja ELi ühise strateegia kallal, valmistades ette tihedamaid suhteid, mis hõlmavad tõhusamat poliitilist dialoogi ja arengukoostööd.

Ladina-Ameerika Investeeringurahastu (LAIF) eeskujul tahetakse käivitada Kariibi mere piirkonna investeeringurahastu. Selle eelarveks on planeeritud 40 miljonit eurot ja eesmärk on aidata kaasata finantseerimisasutuste vahendeid, et edendada investeeringuid taristu-, energeetika-, kestva transpordi ja sotsiaalarengu projektidesse.

Ülemeremaad ja -territooriumid (ÜMTd)

Veebruaris toimunud ELi ja ÜMTde foorumil teatas komisjon, et keskendumisest vaesuse leevendamisele on üksi vähe ja uues partnerluses tuleks panna rõhk ÜMTde majanduslikule ja sotsiaalsele arengule, et tagada kaasav majanduskasv ja säästev areng.

Vaikse ookeani piirkond

2011. aastal jätkas EL keskendumist kliimamuutust käsitlevale Vaikse ookeani piirkonna ja ELi ühisalgatusele ning selle rakendamisele. Ülemaailmse kliimamuutuse liidu kaudu eraldati Vaikse ookeani piirkonnale aastatel 2008–2011 kokku 28,4 miljonit eurot.

2011. aasta märtsis korraldas EL esimese ülemaailmse kliimamuutuse liidu õpitoa, kus käsitleti kliimamuutusega kohandamise arvessevõtmist riiklike arengukavade ja eelarvete koostamises.

Märtsis toimunud Vanuatu visiidi käigus kutsus komisjon suurendama rahvusvahelist toetust väikesaartele, eelkõige Vaikse ookeani saartele. Projekte algatati 50,4 miljoni euro ulatuses ning teatatud on uutest kliimamuutusega kohanemist ja vaesust käsitlevatest projektidest 39 miljoni euro ulatuses. Komisjon andis teada ka uutest programmidest, et tugevdada Vaikse ookeani piirkonna majanduslikku integratsiooni kaubanduse kaudu (30 miljonit eurot) ja toetada Vaikse ookeani saarte elanikkonna suutlikkuse suurendamist kliimamuutusega kohanemiseks.

Ladina-Ameerika

2011. aastal jätkasid EL ning Ladina-Ameerika ja Kariibi mere partnerid ühise tegevuskava täitmist, et tegeleda prioriteetidega valdkondades, mis määrati kindlaks 2010. aasta mais Madridis toimunud ELi – Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna tippkohtumisel:

- ▶ teadusuuringud, innovatsioon ja tehnoloogia;
- ▶ säästev areng, keskkond, kliimamuutus, elurikkus, energeetika;
- ▶ piirkondlik integratsioon ja koostalitlusvõime, et edendada sotsiaalset kaasatust ja ühtekuuluvust;
- ▶ ränne;
- ▶ haridus ja tööhõive, et edendada sotsiaalset kaasatust ja ühtekuuluvust;
- ▶ üleilmne uimastiprobleem.

2011. aasta lõpuks ulatus piirkonna jaoks kasutada olev summa 454 miljoni euroni. Piirkonna arengukoostöö jaoks eraldati vahendeid põhiliselt sotsiaalse ühtekuuluvuse ja vaesuse leevendamise toetamiseks. Näiteks El Salvadoris toetab EL sotsiaalset ühtekuuluvust (vaesuse leevendamine ning võitlus ebavõrdsuse ja tõrjutusega), head valitsemistava ja inimõiguste austamist. Paraguays hõlmab toetus kõige haavatavama ja vaesema elanikkonna sotsiaalkaitset ja majanduslikku kaasamist ning tööhõivet.

SUURÕNNETUSJÄRGSED TAASTUSTÖÖD

Pärast 2010. aasta Haiti maavärinat toetab EL Haitis taastamistöid aastaid 2011–2013 hõlmava uuendatud strateegia ja sihtprogrammi raames täiendavalt 169 miljoni euroga. See teeb ajavahemikus 2008–2013 Haitile antava ELi programmikohase abi suuruseks kokku 391 miljonit eurot. EL leppis 2011. aastal AFD ja UN-Habitatiga kokku, et kiireloomuliste ja erakorraliste meetmete jaoks mõeldud EAFi erivahenditest suunatakse täiendavalt 23 miljonit eurot projekti, mis on mõeldud kahjustatud hoonete, sealhulgas linna taristu taastamisele Port-au-Prince'i kahes linnajaos.

© Euroopa Liit

Kohalike elanike aktiivsel osalusel toimunud puude istutamine, et ÜRO ja ELi programmi raames võidelda mulla degradeerumise ja kõrbestumise vastu.

Olulisi summasid on piirkonna jaoks eraldatud Ladina-Ameerika investeerimisrahastu kaudu, edendades investeerimist põhitariistusse õiglaselt ning jätkusuutlikuks sotsiaal- ja majandusarenguks. Kariibi mere piirkonda hõlmava sarnase algatuse vastuvõtmine on lõpusirgel. Sellistel rahastutel on oluline võimendav mõju, sest nendega kaasatakse lisavahendeid finantseerimisasutustelt, et edendada investeerimist muu hulgas kliima- ja keskkonnataristusse, energeetikasse, säästlikku transporti ja sotsiaalarengusse.

Euroopa Liit on olnud õigusriigi ja hea valitsemistava edendamisel piirkonnas üldiselt väga aktiivne. Näiteks toetas EL Uruguays karistussüsteemi reformi ja inimõiguste järgimist kinnipidamisasutustes. Teise saavutusena võib esile tuua uue heakskiidetud nn kannatanuid ja maa tagastamist käsitleva seaduse toetamist Colombias. Seaduse eesmärk on tugevdada konfliktis kannatanute õigust hüvitamisele ning õigust ebaseaduslikult võõrandatud maa tagasisaamisele.

Euroopa Liit toetab ka uut Kesk-Ameerika julgeolekustrateegiat, et võidelda organiseeritud kuritegevuse ja narkokaubandusega selles piirkonnas.

Aasia ja Kesk-Aasia

Juuni Pakistani visiidi käigus kinnitas komisjon taas kavatsust suurendada oma arenguabi Pakistanile poole võrra ehk 50 miljonilt eurolt 75 miljoni euroni aastas ajavahemikus 2011 kuni 2013. Abiprogrammides keskendutakse jätkuvalt maaelu arengule, hariduse toetamisele ja paremale valitsemistavale. EL ja Pakistan arutasid ka edasisi samme ELi ja Pakistani vahelise strateegilise dialoogi suunas, sealhulgas selliseid olulisi majanduslikke aspekte nagu areng ja juurdepääs turule, aastatuhande arengueesmärkide saavutamine ning inimõigused ja rahu rajamise küsimused.

Afganistanis peetud aruteludes keskenduti heale valitsemistavale, sealhulgas tsiviilpolitseireformile, kohtusüsteemile, avalikule haldusele ja vajadusele parandada riigi rahanduse juhtimist. EL eraldas 2011. aastal nendele valdkondadele 200 miljonit eurot. Kõik need valdkonnad on riigi majanduskasvule ja arengule pikaajalises perspektiivis äärmiselt olulised. Pealegi investeeritakse suur osa vahenditest maaelu arengusse.

2011. aasta juulis Sopotis toimunud arenguministrite mitteametlikul kohtumisel kaaluti Kesk-Aasia partnerriikide suhtes diferentseeritud lähenemisviisi ning vajadust keskenduda piirkonna kõige vaesematele riikidele Tadžikistanile ja Kõrgõzstanile.

ELI TOETUS PAKISTANILE

ELi ja selle liikmesriikide abi Pakistanile ulatub ajavahemikus 2009 kuni 2013 kokku 2,458 miljardi euroni, mis moodustab ligi 30% riigile antavast aastasest arenguabist.

Solidaarsus tegudes – reageerimine humanitaarkriisidele

Humanitaaravajadused kasvavad kõikjal maailmas. Euroopa Liit on komisjoni ja liikmesriikide eelarvete põhjal jätkuvalt suurim humanitaarabi rahastaja maailmas. Humanitaarabi on solidaarsuse väljendus kõige haavatavama elanikkonna suhtes. Selle eesmärk on päästa ja hoida inimelusid, hoida ära ja leevendada inimkannatusi ning tagada ELis või mujal loodusõnnetustest või inimtegevusest tingitud õnnetustest mõjutatud inimeste isikupuutumatus ja inimväärikus.

Solidaarsusvahendid

Komisjoni volitused hõlmavad humanitaarabi ja kodanikukaitset – need on kaks peamist Euroopa Liidu käsutuses olevat vahendit, millega saab tagada ELi hädaabi kiire ja tõhusa toimetamise inimesteni, kes seisavad vastamisi suurõnnetuste ja konfliktide otsuste tagajärgedega. ELi humanitaarabi, mis erineb pikemaajalisest arenguabist ja välispoliitika vahenditest, tugineb humanitaarabi aluspõhimõtetele, milleks on inimlikkus, erapooletus, sõltumatus ja neutraalsus.

EL töötab pidevalt selle nimel, et parandada humanitaarabi kvaliteeti, muuta see lihtsamaks, kiiremaks ja paremaks. 2011. aastal lihvib komisjon oma humanitaarabi vahendeid, et abi andmist kiirendada ja ajakohastada. Komisjonil on võrgustik, mis koosneb humanitaarekspertidest, kes paiknevad alaliselt kriisikolletes. See annab komisjonile abiandjana ainulaadse positsiooni, et hinnata kohapealseid vajadusi ja jälgida oma vahendite kasutust.

EL püüab ka lõimida suurõnnetuste ohu vähendamist poliitikasse ja meetmetesse oma suhetes arenguriikidega ning kutsub investeerima ennetustegevusse ja suurõnnetusteks valmisolekusse.

EUROOPA VABATAHTLIK HUMANITAARABIKORPUS

Lissaboni leping tõi humanitaarabi valdkonnas kaasa olulise uuenduse: Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse. 2011. aastal jätkusid ettevalmistused, sealhulgas katseprojektide alustamine, selle korpuse loomiseks.

JAAPANI SUURÕNNETUSELE REAGEERIMINE

Kohe pärast 11. märtsil toimunud laastavat maavärinat, tsunamit ja tuumaõnnetust koondas liit oma jõud, et pakkuda kiiresti vajalikku abi. Kiireloomulise hädaabina eraldati muu hulgas 400 tonni ulatuses mitterahalist abi ja 10 miljoni euro ulatuses rahalisi vahendeid. Samal ajal hoidis EL valvsalt olukorral silma peal, et tagada Euroopa kodanike turvalisus. Rahvatervise tagamiseks võeti kiiresti vastu kiirguskaitsemeetmed. Üle kogu ELi korraldati tuumaelektrijaamade turvalisuse ja riski taseme hindamisi.

© Euroopa Liit

Rahvusvahelise koostöö, humanitaarabi ja kriisiohjamise volinik Kristalina Georgieva visiidil pärast Fukushima katastroofi.

*Euroopa Komisjoni partner
Télécoms sans Frontières
seadmas üles
satelliitsidesüsteemi, et
ümberasustatud
liibüalased saaksid
peredele helistada.*

ABI ÜLEMAAILMNE KANDEPIND

Toetuse andmisel ja rahaliste vahendite eraldamisel lähtutakse jätkuvalt üksnes humanitaarvajadustest. 2011. aastal eraldatud rahalised vahendid hõlmasid nii selliseid konkreetseid kriisialasid nagu Aafrika Sarv, Côte d'Ivoire, Lähis-Ida, Sahel ja Sudaan kui ka nn unustatud kriise, nagu Bangladeshis asuvad Rohingya pagulased, tsiviilisikud, kelle elu mõjutavad relvastatud sisekonfliktid Colombias ja Kesk-Aafrika Vabariigis, ning rahvusrühmadevahelised konfliktid Birmas/Myanmaris.

Euroopa reageerimine Liibüa kriisile

Liit on olnud esirindel rahvusvahelise humanitaarabi andmisel Liibüa kriisi ajal. Aasta vältel on EL Liibüa kriisi ajal rahastanud humanitaarabi ja kodanikukaitset kokku ligi 155 miljoni euroga, sealhulgas komisjon 80,5 miljoni euroga. Kriisi esimeses faasis keskendas EL oma jõupingutused vajadustele, mis olid tingitud Liibüa naaberriikidesse põgenevate inimeste väljavoolust. ELi kodanikukaitse mehhanismi kasutati veebruaris ELi kodanike evakueerimise toetamiseks Liibüast. Märtsis kasutati seda veel kord, et aidata evakueerida arvukalt kolmandate riikide kodanikke, kes olid jäänud Liibüa Tuneesia-poolsele piirialale. Pärast esimest etappi keskendas EL oma humanitaarabi peamiselt tsiviilelanikkonna kannatuste leevendamisele Liibüas, pakkudes muu hulgas arstiabi ja kaitset kõige haavatavamatele (Sahara-taguse Aafrika elanikud, varem Gaddafi režiimi toetanud vähemusrühmad, riigisisest ümberasustatud isikud) ning võttes lõhkekehade kõrvaldamisega seotud humanitaarmeetmeid.

Põud ja toidukriis Aafrika Sarves

Aafrika Sarves esinev korduv põud oli seekord 60 aasta rängim, põhjustades toidukriisi piirkonna mitmes osas. ÜRO kuulutas 20. juulil välja näljahäda mitmes Somaalia piirkonnas, kus lisaks põuale halvendas olukorda veel ka konflikt. Liikmesriikide ja komisjoni ühiste pingutuste tulemusena kogus EL väga lühikese aja

TOIDUKRIIS AAFRIKA SARVES (SEPTEMBER 2011)

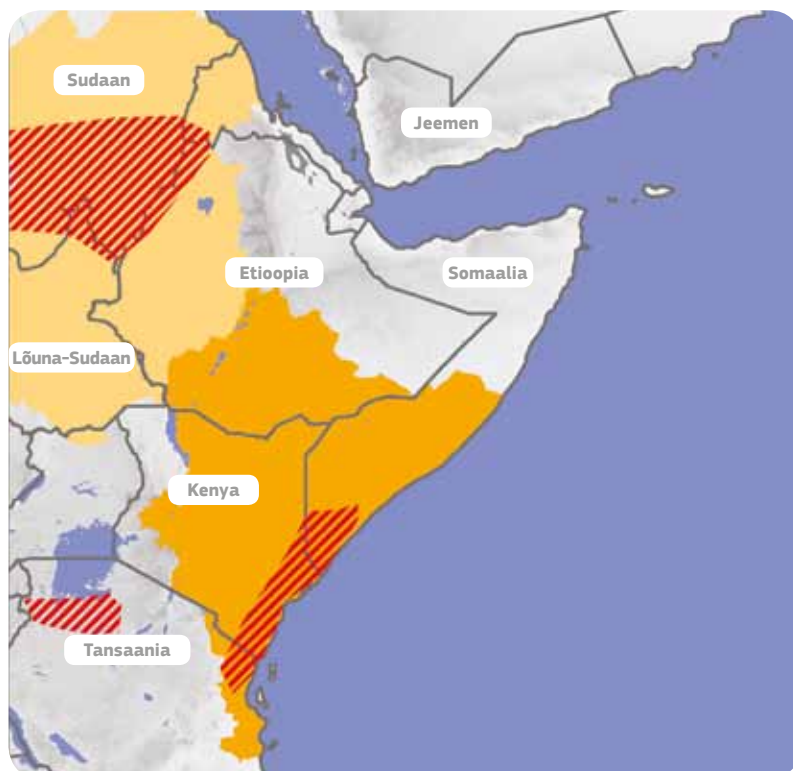
Viide: Drought news – September 2011
African Drought Observatory (ADO)

Praegu põuast mõjutatud alad

Mõjutatud alad juunis 2011

Ohus alad juunis 2011

Allikas: Euroopa Komisjon.

jooksul Aafrika Sarve jaoks humanitaarabi 984 miljoni euro ulatuses. Oktoobriks oli hädaabi vajajate hulk Djiboutis, Etioopias, Kenyas ja Somaalias kasvanud 13,3 miljonini. Üle 950 000 somaallase otsis varjupaika väljaspool oma riiki: enamik Dadaabi põgenikelaagris Kenyas. Dadaabis oli registreeritud 450 000 inimest, mis tegi sellest suurima põgenike keskuse maailmas. Somaalia põgenikud ning samuti kõige haavatavamad inimesed põuast vaevatud piirkondades said toetust ELi humanitaarabi raames – kokku rohkem kui 5,6 miljonit inimest. ELi panus moodustab üle ühe kolmandiku piirkonnale antud koguabist. Alates 2006. aastast on EL investeerinud ka täiendavaid humanitaarabivahendeid suurõnnetuste ennetamise ja suurõnnetuste ohu vähendamise programmidesse Aafrika Sarves. Seeläbi püütakse tõsta sealsete kogukondade valmidust tulla toime korduva põua tagajärgedega.

VIITED

- (¹) Ühisteatis. Uus lähenemisviis muutuvale naabrusele (KOM(2011) 303).
- (²) Ettepanek: määrus, millega luuakse Euroopa naabruspoliitika rahastamisvahend (KOM(2011) 839).
- (³) Komisjoni teatis. Euroopa Liit ja naaberpiirkonnad: uus lähenemisviis transpordikoostööle (KOM(2011) 415).
- (⁴) Ühisteatis. Partnerlus Vahemere lõunapiirkonnaga demokraatia ja ühise heaolu nimel (KOM(2011) 200).
- (⁵) Rakendusotsus. Partnerluse, reformide ja kaasava majanduskasvu toetamine (SPRING) aastatel 2011 ja 2012 lõunapoolses naabruspiirkonnas (K(2011) 6828).
- (⁶) Rakendusotsus, mis käsitleb erimeedet: Euroopa naabruspoliitika kodanikuühiskonna rahastamisvahend 2011 (K(2011) 6471).
- (⁷) G8 on foorum, kus osalevad kaheksa maailma kõige suurema tööstusriigi juhti. Nendeks riikideks on Ameerika Ühendriigid, Itaalia, Jaapan, Kanada, Prantsusmaa, Saksamaa, Venemaa ja Ühendkuningriik.
- (⁸) 20-liikmeline (G20) rühm koosneb 19 riigi rahandusministritest ja keskpangajuhtidest ning Euroopa Liidust (Ameerika Ühendriigid, Argentina, Austraalia, Brasiilia, Euroopa Liit, Hiina, India, Indoneesia, Itaalia, Jaapan, Kanada, Lõuna-Aafrika, Lõuna-Korea, Mehhiko, Prantsusmaa, Saksamaa, Saudi Araabia, Türgi, Venemaa ja Ühendkuningriik).
- (⁹) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/foraff/122911.pdf
- (¹⁰) http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/foraff/123923.pdf
- (¹¹) ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1244/99 alusel.
- (¹²) Ettepanek: määrus üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise kohta (KOM(2011) 241).
- (¹³) Komisjoni teatis. Laienemisstrateegia ja peamised ülesanded 2011. ja 2012. aastal (KOM(2011) 666).
- (¹⁴) Komisjoni teatis. Muutuste kava ELi arengupoliitika mõju suurendamiseks (KOM(2011) 637).
- (¹⁵) Ettepanek: ELi ühisseisukoht neljanda abi tulemuslikkust käsitleva kõrgetasemelise foorumi jaoks, Busan (KOM(2011) 541).
- (¹⁶) http://ec.europa.eu/europeaid/where/acp/regional-cooperation/water/documents/acp_eu_water_facility_pooling_mechanism_guidelines_en.pdf

5. peatükk

ELi vastutuse ning tegevuse tõhususe ja läbipaistvuse suurendamine

Euroopa Liidu erakorraline olukord 2011. aastal pani institutsioonid ja asutused täielikult osalema kiirete lahenduste otsimisel. Sündmuste kiires tempos ja muutuvates oludes pandi institutsioonid proovile ja nad täitsid oma ülesande auga.

Institutsioonide vahel ja sees käis tihe suhtlus, millega tagati kõigi võimaluste ja väljapakutud lahenduste kriitiline läbivaatamine. Institutsioonid reageerisid äärmiselt nõudlikus olukorras resoluutselt ja elavalt. Kõik asjaosalised kaitsesid aluslepingutega kehtestatud ühenduse meetodit, seda hoolimata mitmest üleskutsesest valida valitsustevaheline lähenemisviis.

Parlament, nõukogu ja komisjon tegid tihedat ja tõhusat koostööd, kusjuures kõige tõhusamate tulemuste tagamiseks kooskõlastasid kolm presidenti ja vahetuvad eesistujad oma tööd. Probleemide lahendamisel oli esiplaanil ka Euroopa Keskpang, seda aastal, mil lõppes Jean-Claude Trichet' kaheksa-aastane tulemuslik ametiaeg.

Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Regioonide Komitee väristasid mitme küsimuse arutelu oma märkimisväärse ja laiapõhjalise kogemuse ning oskusteabega, samuti osaleti võitluses majanduskriisiga ja esitati juba 2020. aastat silmas pidades ettepanekuid uue eelarveraamistiku kohta.

Institutsioonide töökoormus oli ka teistes valdkondades väga suur, kuid, nagu alati, pälvis avalikkuse suurimat tähelepanu võitlus majanduskriisiga. Oli siis tegu ombudsmaniga, kes lahendas haldusküsimustes esitatud kaebusi, kontrollikojaga, kes oli ELi kulutuste järelevalvajaks, õigusloome lihtsustamise või läbipaistvuse suurendamisega – oli selge, et institutsioonid saavutavad järjekindlalt oma eesmärged, et tugevdada Euroopa Liitu selle kodanike ja terve maailma jaoks.

Euroopa institutsioonid ja muud ametiasutused tööhoos

Aastat iseloomustas parlamendi, nõukogu ja komisjoni tihe koostöö, eelkõige rahandus- ja majandusküsimustes. Aasta jooksul tehtud olulised õigusloomealased muudatused ei oleks olnud säärase ühise pingutuseta võimalikud. Ulatusliku ja sügava majanduskriisiga võitlemisel oli taas kord keskne Euroopa Keskpanga roll.

Euroopa Parlament

2011. aastal täitus Euroopa Parlamendi viieaastasest ametiajast kaks aastat. Lisaks kaasseadusandja rollile keskendumisele arutles parlament möödunud aastal mitme Euroopa ja maailma seisukohast olulise küsimuse üle, pöörates erilist tähelepanu majanduse juhtimisele ja finantskriisile.

Ametiaja teise aasta jooksul kindlustas parlament üldiselt oma tegevusvaldkondi, kusjuures tegevuskava oli väga mitmekülgne, hõlmates seadusandlust, tavapäraseid arutelusid viimaste arengute üle kodanikele suurt huvi pakkuvates valdkondades (näiteks debatid Euroopa Ülemkogu kohtumiste teemal, pöörates erilist tähelepanu majanduse juhtimise valdkonna värskeimatele uudistele ja nõukogu eesistujariikide tööle) ning muid uudisväärtuslikke teemasid, milles avaldus parlamendi soov reageerida olulistele sündmustele.

Lisaks eeltoodule hõlmasid muud olulised arutelud järgnevat.

- ▶ Novembris tutvustas president Barroso täiskogule komisjoni 2012. aasta töökava. Arvestades Euroopa praegust kriitilist olukorda, kutsusid parlamendi liikmed, sealhulgas suuremate fraktsioonide esindajad, arutelu käigus komisjoni üles ambitsioonikusele uute ideede otsimisel.
- ▶ Mitme arutelu raames reageeriti liikmesriikides toimunud vastuolulistele arengutele (Ungari uus meediaseadus ja põhiseadus, väljendusvabaduse ja seksuaalse sätumuse põhise diskrimineerimisega seonduvad küsimused Leedus, Campania prügikriis).
- ▶ Mitme arutelu raames keskenduti terviseküsimustele (*E. coli* puhang, Alzheimeri tõve strateegia, antibiootikumiresistentsus, tuberkuloosivaktsiini algatus, nabaväädiverest saadud tüvirakud, valgupuudus ELis, ELi ülemaailmne reageerimine HIVile/AIDSile).
- ▶ Regulaarsed arutelud toimusid rände valdkonnas (rändevood ja nende mõju Schengeni alale, Schengeni ala halduse kavandatavad muudatused, Itaalia ja teiste erakorraliste rändevoojudega tegelema pidavate liikmesriikide kiireloomulised toetusmeetmed, ühise ümberasustamisprogrammi käivitamine, ELi varjupaigasüsteem).
- ▶ Olulisel kohal olid ka energiaküsimused, seda eelkõige Fukushima katastroofi järellaines. Nii leidis aset mitu elavat arutelu, millel keskenduti tuumaenergiale (olukord Jaapanis, õnnetusest tehtavad järeldused, tuumaohutus 25 aastat pärast Tšernobõli, ELi tuumaelektrijaamade vastupidavustestid).

- ▶ Mitme arutelu raames keskenduti välispoliitikale, näiteks Araabia kevad, Lähis-Ida rahuprotsess, olukord erinevates tulipunktides (Venemaa, Valgevene, Iraan, Sudaan, Saheli piirkond), aga ka pikemaajalistele struktuursetele küsimustele (ELi ülemaailmne roll mitmepoolsetes organisatsioonides, ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika arendamine Lissaboni lepingu raamistikus, ühise välis- ja julgeolekupoliitika aastaaruanne, inimõiguste aastaaruanne, Euroopa naabruspoliitika läbivaatamine). Novembris kiitis parlament heaks Horvaatia ühinemise Euroopa Liiduga.
- ▶ Omaalgatuslikel raportitel või suulistel küsimustel põhinevad arutelud toimusid ka suurt huvi pakkuvates strateegilistes küsimustes, näiteks romade kaasamise ELi strateegia; töötajate liikuvus ELis; pensionisüsteemide tulevik; ELi pangandussektori stressitestid; teenuste direktiivi rakendamine; riigihangete ajakohastamine; naistevastase vägivallega võitlemise ELi raamistik; Euroopa vahistamismääruse toimimine; Doonau strateegia; Euroopa ühtne transpordipiirkond; lennundusjulgestus ja turvaskannerid; Euroopa katastroofide reageerimise süsteem: kodanikukaitse ja humanitaarabi; Durbani kliimamuutuse konverents; võitlus korruptsiooniga; teadusuuringute ja uuendus-tegevuse rahastamine ELis; Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi tulevik; ELi toorainestrategie ning ELi tööstuspoliitika üleilmastumise ajajärgul. Mõnel juhul võeti parlamendi seisukoht sellistes küsimustes vastu aruteluta (isikuandmete kaitse ELis; finantsasutuste üldjuhtimine; Euroopa lairibaühendus – investeerimine digitaalvaldkonnale tuginevasse majanduskasvu; energiataristu prioriteetid 2020. aastaks ja pärast seda) või „piiratud aruteluga“ (niinimetatud lühiettekandega menetlusega: võitlemine H1N1 gripiga; põllumajandus toiduga kindlustatuse strateegilise valdkonnana; tervisealase ebavõrdsuse vähendamine; üldist huvi pakkuvad sotsiaalteenused; reitinguagentuuride roll; majanduse ülemaailmne juhtimine; terrorismiga võitlemise ELi strateegia; alternatiivsed vaidluste lahendamise mehhanismid; internetis mängitavad hasartmängud).
- ▶ Ka Euroopa 2020. aasta majanduskasvu ja tööhõive strateegia teemadel toimus elav arutelu. Eraldi arutelud korraldati strateegia ja tööhõivepoliitika suuniste (veebruaris), ühtse turu (aprillis) ja esimese Euroopa poolaasta õppetundide (oktoobris) teemal. Lisaks toimus mitu valdkondlikku arutelu nii põhiliste poliitikavaldkondade, näiteks ühise põllumajanduspoliitika, ühtekuuluvuspoliitika ja ELi kaubanduspoliitika tuleviku kui ka Euroopa 2020. aasta strateegiaga seotud erinevate juhtalgatuste ja strateegiliste sektorite valdkonnas. Viimati nimetatud hõlmasid arutelusid juhtalgatuste „Noorte liikuvus“, „Väikelaste haridus“, „Koostöö kutsehariduses ja -koolituses“, „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava“, „Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogramm“ ning „Innovatiivne liit“ üle.

Mõlemad erikomisjonid – finantskriisi ja järgmise mitmeaastase finantsraamistiku komisjon – viisid oma töö lõpule, andes täiskogule äärmiselt olulise sisendi väljendamaks parlamendi seisukohta aktuaalsetes tulevikku suunatud küsimustes.

*Euroopa Parlamendi
fraktsioonide presidentide
erakorraline konverents
11. mail 2011.*

Organisatsioonilise poole pealt liitus detsembri istungjärgul Euroopa Parlamendiga 17 uut liiget 18st, kuna lõppes parlamendi koosseisu Lissaboni lepinguga kooskõlla viimise ratifitseerimine. Parlament valis juulis kaks uut asepresidenti: Giles Chichester (Euroopa Konservatiivid ja Reformistid / Ühendkuningriik) ja Anni Podimata (sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsioon Euroopa Parlamendis / Kreeka). Nendega asendati Stavros Lambrinidis (sotsiaaldemokraatide ja demokraatide fraktsioon Euroopa Parlamendis / Kreeka), kes nimetati Kreeka välisministriks, ja Silvana Koch-Mehrin (Euroopa demokraatide ja liberaalide liidu fraktsioon / Saksamaa), kes astus tagasi. Lisaks pooldas parlament ka Euroopa Keskpanga uue presidendi ametisse nimetamist. Samuti kiitis parlament heaks hiljuti asutatud Euroopa finantsjärelevalveasutuste kolm juhikandidaati ja kontrollikoja kaheksa uut liiget. Eraldi arutelu toimus ka Rahvusvahelise Valuutafondi tegevdirektori valikumenetluse üle, mille raames keskenduti jõuliselt sellele, kuidas tagada euroala parim esindatus rahvusvahelisel areenil.

Eelarveküsimustes toimus mitu arutelu 2012. aasta eelarve üle nii selle põhimõtete kui ka sisu osas. Ehkki eelarve kuulutati lõpuks heakskiidetuks novembri II osaistungjärgul, sõlmiti detsembris täiendav kokkulepe rahvusvahelise katsetermotuumareaktori projekti täiendava rahastamise vajaduste kohta. Sellega seoses rõhutas parlament, et ta nõustub 2013. aastaks täiendavate vahendite eraldamisega ja kindlustab need üksnes juhul, kui nõukogu peab kinni sõlmitud kokkuleppe tingimustest. Lisaks esitas komisjoni president nii esimeeste konverentsile kui ka täiskogule komisjoni ettepanekud seoses tulevase mitmeaastase finantsraamistikuga aastateks 2014–2020.

Uus Euroopa – 2011. aasta kõne ELi olukorra kohta

Septembris pidas Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso Euroopa Parlamendis oma teise kõne ELi olukorra kohta⁽¹⁾. President märkis, et Euroopa ees seisab ELi ajaloo raskeim hetk. Ta juhtis tähelepanu sellele, kuidas võiks selle kriisi ületada, tehes selleks järgnevat:

- ▶ luua stabiilsusel ja vastutusel rajanev liit;
- ▶ luua majanduskasvul ja solidaarsusel rajanev liit;
- ▶ anda ELile kõlavam hääl maailmaareenil.

Kõne ja sellele järgneva arutelu vastu oli parlamendiliikmetel suur huvi, panes neid esitama huvitavaid ja elavaid mõtteid. Tervet poliitilist spektrit hõlmav liikmete ülekaalukas enamus tunnustas presidendi kõnet kandvat suurt otsusekindlust. Kõigi presidendi nägemust toetavate liikmete sõnumiks oli innustada teda tegutsema kiiresti ja tagama lubadusi tegudega. Mitmes sõnavõtus pandi erilist rõhku mitmele keskse tähtsusega meetmele, mille eesmärk on taastada inimeste, eelkõige noorte usaldus ja usk, kuna avalikkuse langev toetus ja nõrgem arusaamine Euroopa Liidu loogikast oli poliitilise ja majandusliku kriisi olemuslik osa.

© Euroopa Liit

Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso pöördumas Euroopa Parlamendi täiskogu poole liidus valitsevat olukorda käsitleva arutelu käigus 28. septembril 2011.

President Buzeki ametiaeg lõppes 31. detsembril 2011 (uus president valitakse 17. jaanuaril 2012). Nii pidas ta detsembri istungjärgul hüvastijätukõne, milles meenutas parlamendile, et ükski institutsioon ei ole igavene ja et ELi ülesehitamine kujutab endast igapäevast investeringut meie ühisesse tulevikku. Ametist lahkuv president meenutas Lissaboni lepingu jõustumist ning rõõmustas selle üle, kui jõudsalt edendas see Euroopa demokraatiat ja parlamendi volitusi, märkides, et „nüüd oleme selline parlament nagu soovisime alati olla: kahekojalise süsteemi täieline kaasseadusandja”. Ta viitas uhkusega sellele, kuidas parlament oli oma uusi volitusi kasutanud (saavutades paremaid tulemusi muu hulgas nn kuuese paketi ja SWIFTi käsitleva kokkuleppe puhul), samuti valmistas talle rahulolu see, et institutsioonidevahelised suhted uuenesid ja paranesid (ta rõhutas komisjoniga sõlmitud paremat raamlepingut, tihedamat suhtlust komisjoni presidendiga, ELi saadikute ärakuulamisi, pidevat dialoogi kõrge esindaja / komisjoni asepresidendi ja Euroopa Ülemkogu eesistujaga).

© Euroopa Liit

Eelarvekontrolli osas kiitis parlament suure enamusega heaks aruande komisjoni 2009. aasta eelarve täitmise kohta. Nõukogu eelarve täitmise osas lükkas parlament aga hääletamise edasi, kusjuures mõned liikmed seadsid kahtluse alla isegi kahe institutsiooni vahelise lepingu (mis käsitleb tööjaotust) rakendamise. Edasi lükati ka Euroopa Raviameti ja Euroopa Politseikolledži eelarve täitmise heakskiitmine. Hiljem kiideti aruanded siiski heaks, erinevalt nõukogust, mille eelarve täitmise aruanne lõpuks oktoobris tagasi lükati.

Euroopa Parlamendi president Jerzy Buzek pidamas täiskogule oma hüvastijätukõnet detsembris Strasbourgis.

Institutsioonidevaheliste suhete valdkonnas pidi parlament vastama süüdistustele sobimatu lobitöö kohta muudatusettepanekute esitamisel. Parlament reageeris sellele kiirelt ja koostas uue liikmete käitumisjuhendi, mis lisati parlamendi kodukorrale (pärast heakskiitmist põhiseaduskomisjonis ja täiskogul).

Samamoodi asutati juunis uus parlamendi ja komisjoni ühine lobistide läbipaistvusregister. Huvipakkuva arenguna tundis registriga liitumise võimaluse vastu huvi ka nõukogu (vt käesoleva peatüki lõpus olevat osa läbipaistvusest).

Institutsioonidevaheliste suhete valdkonnas hakkas parlament kaaluma parlamendiliikmete valimise normide muutmist. Juuli täiskogul ilmnis aga, et fraktsioonide vahel ja isegi nende sees on suuri erimeelsusi seoses keskse ettepanekuga, mis käsitleb mõne parlamendikoha puhul piiriülese nimekirja kehtestamist. Nii saadeti raporti projekt vastutavale komisjonile tagasi täiendavaks kaalumiseks.

Samas teemavaldkonnas võeti vastu raport Euroopa erakondi ja nende rahastamist käsitlevate eeskirjade kohta, milles parlament kutsus komisjoni üles vastu võtma Euroopa erakondade ja nendega seotud sihtasutuste statuuti.

Lisaks arutas parlament ka lähimuspõhimõtte kohaldamist Lissaboni lepingu jõustumise kontekstis, pöörates erilist tähelepanu liikmesriikide parlamentide arvamusele ja Regioonide Komitee kaasamisele.

Toimus ka mitu iga-aastast institutsioonidega seonduvat arutelu, mille hulgas väärrib äramärkimist parema õigusloome arutelu, mille puhul oli põhisuundumuseks liikmete soov suurema läbipaistvuse järele. Lisaks vaadati läbi ka ombudsmanni aastaaruanne ja petitsioonikomisjoni protokollid, mille juures pöörati suurt tähelepanu keskkonnaalaste õigusaktide jõustamisele ning petitsioonikomisjoni puhul ka põhiõiguste hartale.

Institutsioonidevaheliste suhete osas otsustas nõukogu alustada parlamendiga kahepoolseid läbirääkimisi institutsioonide seisukohast probleemsete valdkondade üle (mille arv on piiratud), näiteks õigusaktide vastavustabelite küsimus ning parlamendi osalemine rahvusvahelistel läbirääkimistel ja tema juurdepääs konfidentsiaalsetele dokumentidele. Kahe viimati nimetatud küsimuse lahendamise osutus üsna keerukaks: pärast pikki poliitilisi ja tehnilisi läbirääkimisi jõuti oktoobris kokkuleppele vastavustabelite asjus, kuid arutelu konfidentsiaalsetele dokumentidele juurdepääsu üle 2011. aastal lõpule ei jõudnud.

Tasub märkida, et parlament võttis 2012. ja 2013. aasta istungjärkude kalendri vastu juba 2011. aasta märtsis. Selle sammu eesmärk oli panna varakult paika tema tegevus, eelkõige täiskogu istungid, et muud institutsioonid saaksid oma vastavat tegevust planeerida, tagades sellega nende tõhusaima osalemise parlamendi töös. Prantsusmaa ametiasutused esitasid aga Euroopa Kohtule hagi, milles vaidlustasid ettepaneku jagada oktoobri teise osaistungjärku nädal kaheks kahepäevaseks osaistungjäreks.

Majanduskriis

Võlakriisi puhkedes pidas parlament olukorra hindamiseks ja lahenduste otsimiseks regulaarseid arutelusid, tihti teravalt kritiseerides riigi- ja valitsusjuhte nende väidetava võimetuse pärast jõuda laiapõhjalisele ja kestvale kokkuleppele. Nende arutelude jooksul on parlamendi suuremate fraktsioonide juhid kutsunud korduvalt üles kavandatavate uute struktuuride ja lahenduste demokraatliku kontrolli „parlamentaarsete mõõtme” tagamisele ning pooldanud kõigi edasiste sammude ankurdamist kehtivate lepingute raamistikku.

Parlament asus sarnasele seisukohale seoses hiljuti juurutatud Euroopa poolaastaga. Seda küsimust käsitlevas parlamendi raportis taotles ta iga-aastase majanduskasvu analüüsi muutmist iga-aastasteks jätkusuutliku majanduskasvu suunisteks ning kutsus komisjoni üles sobival ajal esitama oma soovitusi Euroopa Parlamendile. Lisaks kutsuti raportis Euroopa poolaasta eest vastutavaid volinikke üles arutama iga-aastaseid jätkusuutliku majanduskasvu suuniseid asjaomaste parlamendikomisjonidega ning Euroopa Ülemkogu üles kutsuma parlamendi presidenti oma aruteludele Euroopa poolaasta üle.

Seadusandlus

Heaks kiideti mitu olulist õigusakti ettepanekut, mis kehastasid nõukoguga saavutatud kompromissi (näiteks majanduse juhtimise valdkonna kuuene pakett, tarbijate õigused, tarbijatele esitatav toiduteave, piiriülene tervishoid, Eurovignette ning Frontexi volituste muutmine, Euroopa lähenemiskeeld, ühtne elamis- ja töölouba, Euroopa kultuuripärandi märgis). Suureks sammuks edasi oli ka veebruaris parlamendis saavutatud konsensus tõhustatud koostöö alustamise kohta ELi patentide valdkonnas. Samuti tuleks märkida seda, et detsembris keeldus parlament heaks kiitmast ELi-Maroko kalanduspartnerluslepingu ajutist pikendamist selleks, et kutsuda komisjoni üles esitama muudetud ettepanekut. Parlament võttis mõnel juhul kasutusele uue lähenemisiivi, võttes vastu seisukoha komisjoni ettepaneku sisu kohta ja lükates samas edasi lõpphääletuse õigusloomega seotud resolutsioonide üle, et võimaldada nõukoguga peetavate läbirääkimiste jätkamist, saavutamaks kokkulepet esimesel lugemisel. Nii oli see ka esimese poolaasta tähtsaima seadusandliku paketi, majanduse juhtimise paketi (kuuese paketi) puhul, mis osutus poliitilise suhtluse musternäidiseks nii parlamendi sees kui ka parlamendi ja nõukogu vahel.

Kaasotsustuse valdkonnas ei õnnestunud parlamenti ja nõukogu lepitada tundlikus uuendoidu valdkonnas (nagu tunnistati mai täiskogu analüüsiarutelul), samas kui teises vastuolulises valdkonnas (bussireisijate õigused) jõuti kokkuleppele, mille parlament kiitis heaks veebruaris toimunud „kolmandal lugemisel”. Samamoodi kiitis parlament novembris pärast pikki läbirääkimisi heaks lepitamisel saavutatud lõpliku kokkuleppe välisrahastamisvahendite osas.

Parlamendi küsimused

Parlamendi küsimused moodustavad olulise osa tema kontrollivolitustest. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 230 kohaselt vastab komisjon suuliselt või kirjalikult Euroopa Parlamendi või selle liikmete küsimustele.

Komisjon vastab kõigile talle parlamendi poolt saadetud küsimustele, püüdes seda teha nii täielikult ja täpselt kui võimalik. Aastate jooksul on kirjalike küsimuste arv tohutult suurenenud ja see suundumus jätkus ka 2011. aastal, kusjuures esitati kokku 12 067 küsimust.

Oma töö viis lõpule parlamendi täiskogu istungite atraktiivsemaks muutmise töörühm: selle tunnistuseks oli värske katse ühtlustada täiskogu ja komisjonide tööd ning muuta need atraktiivsemaks nii liikmetele kui ka avalikkusele. Suured muudatused on veel sisse viimata. Sellest hoolimata kehtestati komisjoni info-tunnile alates septembrist kuuekuuliseks katseperioodiks uus vorming, mille raames rühmitatakse küsimused nendele volinikele, kelle portfell seondub istungi eelnevalt kindlaksmääratud teemaderingiga. Teemaderingi piires võivad liikmed esitada spontaanseid küsimusi (vaba mikrofon). Möödunud aastal arutati uusi töövorme, kaubandussuhteid ja suhteid kolmandate riikidega, ühtse turu akti rakendamist ning ühtekuuluvuspoliitika ja ühise põllumajanduspoliitika reformi.

Euroopa Ülemkogu

Euroopa Ülemkogu jaoks oli teine täieõigusliku institutsioonina tegutsemise aasta eriti aktiivne, sest selle jooksul sündisid kaugeleulatuvad otsused reaktsioonina tormiliselt kulgevatele Euroopa ja rahvusvahelistele sündmustele. Eesistuja Herman Van Rompuy juhtimisel toimus 2011. aastal seitse kavakohast ja erakorralist Euroopa Ülemkogu kohtumist. Lisaks kohtusid kolmel korral 17 euroala liikmesriigi riigipead ja valitsusjuhti. Ka neid nõndanimetatud eurokohtumisi juhatas eesistuja Van Rompuy, kes täidab seda funktsiooni 2012. aasta maini, mil Euroopa Ülemkogu valib euroala tippkohtumiste eesistuja.

Euroopa Ülemkogu kohtumised valmistas ette eesistuja koostöös üldasjade nõukogu ja komisjoni presidendiga. Arvamuste vahetus Euroopa Parlamendiga tagati eesistuja Van Rompuy regulaarsete külastustega, mil ta tutvustas Euroopa Ülemkogu arutelusid ja otsuseid. Lisaks esines Euroopa Parlamendi president Jerzy Buzek mitmel korral Euroopa Ülemkogos.

Euroopa Ülemkogu 2011. aasta töökavas olid tähtsal kohal ELi majanduse tugevam juhtimine ja tegelemine riigivõlakriisiga. 27 riigipead ja valitsusjuhti lõpetasid Euroopa poolaasta esimese etapi ning leppisid kokku struktuurireformi ja eelarve konsolideerimise prioriteetides. Euroopa finantsstabiilsusvahendi alaliseks vahendiks muutmiseks võttis Euroopa Ülemkogu vastu sellekohase otsuse, millega seoses muudetakse Euroopa Liidu toimimise lepingut. Muutmisettepanek on liikmesriikides ratifitseerimisel. Lisaks nimetasid 27 riigipead ja valitsusjuhti Euroopa Keskpanga uueks presidendiks Mario Draghi. Samaaegselt Euroopa Ülemkogu 9. detsembri kohtumisega allkirjastati ühinemisleping Horvaatiaga. Ratifitseerimise lõpule jõudes saab Horvaatiast 1. juulil 2013 ELi 28. liige.

Poola peaminister Donald Tusk, eesistuja Herman Van Rompuy ja president José Manuel Barroso kohtumas ajakirjanikega pärast detsembris toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumist.

Euroopa Liidu Nõukogu

Lisaks õigusaktide vastuvõtmisele, ühise välis- ja julgeolekupoliitika arendamisele, rahvusvaheliste kokkulepete sõlmimisele ning ELi eelarve arutamisele keskendus nõukogu 2011. aastal liikmesriikide majanduspoliitika kooskõlastamisele eelkõige majanduse juhtimise valdkonnas.

2011. aasta esimeses pooles oli nõukogu roteeruv eesistuja Ungari ja teises pooles Poola. Ungari eesistumisperioodi juhtmõtteks oli tugev, kuid inimnäoline Euroopa. Poola eesistumisperioodil oli kolm prioriteeti: Euroopa integratsioon kui majanduskasvu allikas, turvaline Euroopa ja avatusest kasu saav Euroopa. Kahe eesistumise ajal kohtus nõukogu kümnest koosseisust üheksas (üldasjade nõukogu; majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu; justiits- ja siseküsimuste nõukogu; tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu; konkurentsivõime nõukogu (siseturg, tööstus, teadusuuringud ja kosmos); transpordi, telekommunikatsiooni ja energeetika nõukogu; põllumajanduse ja kalanduse nõukogu; keskkonna nõukogu; hariduse, noorte, kultuuri ja spordi nõukogu). Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja juhtimisel kohtus nõukogu ka välisasjade nõukoguna.

*Ungari president
Pál Schmitt esinemas
Euroopa Parlamendi
täiskogu istungil
Strasbourgis ametliku
visiidi käigus.*

© Euroopa Liit

Nõukogu eri koosseisud käsitlesid erinevate õigusaktide ettepanekute ja arutelude laia ringi. Tegevuskava olulised punktid seonduvad suurel määral maailma ja Euroopa probleemidega, millele EL pidi reageerima (maailmamajanduse jahtumine; euroala võlakriis; Araabia kevad; energiajulgeolek ja tuumaõnnetus Jaapanis; ränne ja Schengeni ala).

© Euroopa Liit

*Poola peaminister
Donald Tusk ELi eelarvet
käsitleval konverentsil
20. oktoobril 2011.*

Komisjon

Märkimisväärne osa komisjoni ajast pühendati aasta jooksul ELi ja eelkõige 17 euroala liikmesriiki mõjutavale finants- ja majanduskriisile. Komisjon kasutas oma algatusõigust arutelu raamistamiseks ning probleemidele seadusandlike ja muude lahenduste pakkumiseks. Liikmesriikide makromajandusliku, eelarve- ja struktuurireformi poliitika kooskõlastamise seisukohast tegutses ta esimese Euroopa poolaasta keskmes. Komisjon kasutas maksimaalselt ära olemasolevate aluslepingute võimalusi ning pakkus majandus- ja rahaliidu toetamiseks välja jõulisi meetmeid. Esitati veel kaks uue ja laiapõhjalise määruse ettepanekut, mis sarnaselt teistele aasta jooksul esitatud algatustele tugevdaksid euroala majanduse ja eelarve järelevalvet veelgi. Stabiilsusvõlakirju (suurt vastuseisu tekitanud ideed) käsitlev komisjoni poliitiline dokument uurib ühiselt emiteeritavate võlakirjade võimalikke eelseid finantsstabiilsuse seisukohast ja nende võimaliku kasutuselevõtu eeltingimusi.

© Euroopa Liit

Institutsioonidevaheliste suhete ja haldusküsimuste eest vastutav komisjoni asepresident Maroš Šefčovič Euroopa institutsioonide lahtiste uste päevaldel mais 2011.

Komisjon pühendus jätkuvalt täielikult majandusliidule, pöörates selleks suuremat tähelepanu lähenemisele. Sellest hoolimata keskendus institutsioon jätkuvalt euroala ja 27 liikmesriigi sidususe tagamisele, eelkõige ühtsel turul ühetaoliste tingimuste säilitamise huvides. Oktoobris nimetas president Barroso volinik Rehni komisjoni asepresidendiks majandus-, rahandus- ja euro küsimustes. Selle eesmärk oli sõltumatuse, objektiivsuse ja tõhususe tagamine komisjoni kooskõlastamis-, järelevalve- ja jõustamiskohustuse täitmisel ELi ja eelkõige euroala majanduse juhtimise valdkonnas.

Lisaks mitmele poliitikaalgatusele edendas komisjon Euroopa 2020. aasta kasvustrateegia eesmärgi. Kasvuväljavaadetega seoses ilmnunud tugevamat sise- ja välissurvet arvesse võttes oli see eriti tähtis. Oma iga-aastase töökava kaudu tasakaalustab komisjon praeguse kriisiga võitlemise vajadust pikaajaliste reformipüüdlustega.

Institutsioonide valdkonnas rakendati aasta jooksul sujuvalt komisjoni ja parlamendi vahelist uut raamlepingut. Komisjoni töökava käsitlev jätkuv dialoog parlamendiga, sealhulgas asjaomane mõttevahetus nii komisjonide esimeeste konverentsi kui ka esimeeste konverentsiga, tagab paremad töömeetodid ja parema läbipaistvuse kahe institutsiooni suhetes.

Kooskõlas president Barroso poliitilistes suunistes järgmisele komisjonile väljendatud kavatsusega võttis komisjon vastu oma volinike käitumisjuhendi läbivaadatud versiooni, mille eesmärk oli tugevdada ja täpsustada selle mitut sätet. Komisjoni heakskiidetud volinike käitumisjuhendi parandused (näiteks sellistes valdkondades nagu volinike poliitiline tegevus, ametiaja täitmise järgne tegevus, volinike huvide deklaratsiooni ulatus, kingitused ja hüved jne) vastavad kõrgetele rahvusvahelistele standarditele.

Euroopa Liidu Kohus

Euroopa Kohus ja Üldkohus langetasid olulisi otsuseid ning võtsid menetlusse märkimisväärseid kohtuasju, mis mõjutavad ELis mitut õigust ja meedet.

Olulised otsused erinevates poliitikavaldkondades

- ▶ Sotsiaalpoliitika. Euroopa Kohus leidis, et tsiviilpartnerluses partnerile abielus partneriga võrreldes madalama täiendava vanaduspensioni maksmine võib endast kujutada diskrimineerimist seksuaalse sättumuse alusel⁽²⁾. Kohus leidis ka seda, et kindlustuslepingutes kindlustatu soo pidamine riskifaktoriks kujutab endast diskrimineerimist⁽³⁾.
- ▶ Maksustamine. Euroopa Kohus leidis, et Rumeenia õigusaktidega kehtestatud saastetasu, millega maksustatakse Rumeenias esmakordselt registreeritavaid imporditud kasutatud sõidukeid, aga mitte siseriiklikul turul juba olemas olevaid sarnaseid sõidukeid, on ELi õigusaktidega vastuolus⁽⁴⁾.

© Euroopa Liit

▶ Intellektuaal- ja kaubandusomand:

- Õigusaktide ühtlustamine. Euroopa Kohus otsustas, et liikmesriigi kohtu poolt sellise määruse väljaandmine, millega nõutakse internetiteenuse pakkujalt failide ebaseadusliku allalaadimise tõkestamiseks filtersüsteemi paigaldamist, on ELi õigusega vastuolus. Selline määrus ei ole kooskõlas sellisele teenusepakkujale üldise jälgimiskohustuse panemise keeluga ega ühest küljest intellektuaalomandi õiguse ja teisest küljest ettevõtlusvabaduse, isikuandmete kaitset käsitleva õiguse ning teabe saamise ja edastamise vabaduse vahel tasakaalu leidmise nõudega⁽⁵⁾. Kohus oli ka seisukohal, et liikmesriigid, kes on kehtestanud isiklikuks tarbeks kopeerimise erandi, on kohustatud tagama autoritele ettenähtud õiglase hüvitise tulemusliku sissenõudmise⁽⁶⁾.
- Teenuste osutamise vabadus. Euroopa Kohus selgitas välja ka selle, et üldsusele laenutamise korral autoritele makstavat tasu ei ole võimalik arvutada ainult laenajate arvu alusel⁽⁷⁾. Kohus täpsustas e-turu haldaja vastutust kasutajate poolt toimepandud kaubamärgi-õiguste rikkumise eest⁽⁸⁾.

Euroopa Kohtu istung, viiest kohtunikust koosnev koda.

- ▶ Institutsioonidega seonduvad küsimused. Euroopa Kohus otsustas, et Euroopa patendi ja ühenduse patendi kohtu loomist käsitleva kokkuleppe eelnõu ei ole Euroopa Liidu õigusega kooskõlas⁽⁹⁾. Kohus oli ka seisukohal, et ühenduse kaubamärkide kohtuna tegutseva siseriikliku kohtu määratud rikkumise keeld laieneb üldjuhul kogu Euroopa Liidu territooriumile⁽¹⁰⁾.

Kohus määratles ka Euroopa Liidu Kohtu kodukorra artiklis 62 sätestatud termini „tõsine oht liidu õiguse ühtsusele või järjepidevusele” ulatuse⁽¹¹⁾.

Seoses institutsioonide tööd reguleerivate õigusaktidega tühistas Euroopa Kohus osaliselt Üldkohtu otsuse ja komisjoni otsused, millega lükati tagasi taotlus juurdepääsu saamiseks komisjoni teatavatele sisedokumentidele koondumiste kontrolli valdkonnas⁽¹²⁾. Üldkohus kehtestas tingimused, millega võidakse keelata juurdepääs liikmesriigist pärinevatele ja komisjoni valduses olevatele dokumentidele. Üldkohus kehtestas ka tingimused, millega (määruse (EÜ) nr 1049/2001 raames) võidakse keelduda dokumendi sisu avaldamisest kolmandatele isikutele või liikmesriigist pärinevatele ja komisjoni valduses olevatele dokumentidele juurdepääsu andmisest⁽¹³⁾.

Euroopa Kohus täpsustas ka ESTÜ asutamislepingu sätete ajutist kohaldamist pärast kõnealuse lepingu kehtivuse lõppemist⁽¹⁴⁾.

▶ Põhiõigused:

- Euroopa Kohus asus seisukohale, et Euroopa Liidu õigust ning eeskätt selle liidu kodakondsust käsitlevaid sätteid tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus, kui liikmesriik ei anna kolmanda riigi kodanikule õigust elada oma territooriumil, kui see kolmanda riigi kodanik soovib elada koos oma liidu kodanikust pereliikmega, kes elab selles liikmesriigis, mille kodanik ta on, ning kes ei ole kunagi kasutanud oma õigust vabalt liikuda, ja seda tingimusel, et selline keeldumine ei too asjaomase liidu kodaniku jaoks kaasa liidu kodaniku staatusest tulenevate peamiste õiguste tegeliku kasutamise võimalusest ilmajäämist; viimast asjaolu peab hindama eelotsusetaotluse esitanud kohus. Selle kohtuotsusega⁽¹⁵⁾ täpsustati kohtuasjas C-34/09: Ruiz Zambrano tehtud otsuse ulatust.
- *Bundesgerichtshof* (liitvabariigi ülemkohus, Saksamaa) ja *Tribunal de grande instance de Paris* (Pariisi ringkonnakohus, Prantsusmaa) palusid Euroopa Kohtul täpsustada ulatust, milliseid Brüsseli määruse⁽¹⁶⁾ põhimõtteid kohaldatakse ka selliste isikuõiguste rikkumiste suhtes, mis pannakse toime sisu paigutamisega veebisaidile. Interneti teel toimepandud isikuõiguste rikkumiste ohvrid võivad pöörduda oma elukohariigi kohtutesse selle kahju terves ulatuses. E-kaubanduse direktiivi reguleerimisalasse kuuluva veebisaidi operaatori suhtes ei tohi kõnealuses riigis kehtestada aga rangemaid nõudeid, kui on ette nähtud selle operaatori asukohajärgse liikmesriigi õigusaktidega⁽¹⁷⁾.

- Oma 1. märtsi 2011. aasta otsuses kohtuasjas Test-Achats⁽¹⁹⁾ seadis Euroopa Kohus kindlustusandjatele tähtaja (21. detsember 2012), mille jooksul nad peavad võrdsustama üksikisikutest mees- ja naisklientide kohtlemise kindlustusmaksete ja -hüvitiste osas. Siiani tasuti ettevaatlik noor meesjuht üksnes oma soo tõttu autokindlustuse eest rohkem. Otsuse kohaselt ei saa kindlustusandjad üksikisikute kindlustusmaksete erinevuste põhjendamisel enam kasutada määrava riski hindamise faktorina sugu, ehkki otsus ei mõjuta muude õiguspäraste riski hindamise faktorite kasutamist ning makse suurus peegeldab jätkuvalt riskitaset. Sugu on määrav riski hindamise faktor vähemalt kolme peamise tootekategooria puhul: sõidukikindlustus, elu-/pensionikindlustus ja eratervisekindlustus. Pärast Euroopa Kohtu otsust, mille kohaselt meeste ja naiste erinevad kindlustusmaksed kujutavad endast soolist diskrimineerimist, võttis komisjon 22. detsembril vastu suunised, millega aidatakse kindlustusettevõtjatel kujundada hinda kindlustusvõtja soost sõltumatult.
- ▶ Konkurents. Üldkohus otsustas, et lennujaama taristu rahastamist riigi vahenditest majandustegevuse arendamise eesmärgil on võimalik pidada riigiabiaks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 tähenduses⁽¹⁹⁾.
- ▶ Keskfond. Euroopa Kohus otsustas, et Århusi konventsiooni sätteid võib tõlgendada, kusjuures see ei mõjuta asjaolu, et kõnealuse konventsiooni artikli 9 lõikel 3 puudub vahetu õigusmõju⁽²⁰⁾.

Euroopa Keskpank

Hinnastabiilsust ülespoole mõjutada võivate riskide tõttu suurendas Euroopa Keskpanka nõukogu põhilisi intressimäärasid nii 7. aprillil kui ka 7. juulil 2011 0,25% võrra. Nii 3. novembril kui ka 8. detsembril 2011 vähendas nõukogu intressimäärasid 0,25% võrra. Selle põhjuseks oli asjaolu, et euroala majanduskasvu väljavaadete halvenemise riskid hakkasid realiseeruma, samas kui inflatsioonimäärade puhul oodati 2012. aasta jooksul edasist vähenemist allapoole 2% piiri.

© Euroopa Liit

Ebastandardsete rahapoliitikameetmete osas, mille eesmärk on rahapoliitika ülekandemehhanismi hea toimimise taastamine, Euroopa Keskpank:

- ▶ seoses pakkumuste jaotamise viisidega oma operatsioonides:
  - jätkas pangandussektorile küllaldase likviidsuse pakkumist fikseeritud intressimääraga piiramatult pakkuva menetluste teel kõigi refinantseerimisoperatsioonide puhul (vähemalt) 2012. aasta suveni;

Euroopa Keskpanka uus president Mario Draghi (paremal) koos asepresident Vítor Constâncioga oma esimesel pressikonverentsil pärast Euroopa Keskpanka nõukogu novembrikuist kohtumist Frankfurtis.

- ▶ seoses oma operatsioonide tähtajaga otsustas:
  - jätkata oma ühe hoidmisperioodi pikkuseid (fikseeritud intressimääraga piiramatu pakkumise) eritähajaga refinantseerimisoperatsioone (vähe-malt) 2012. aasta suveni;
  - viia 2011. aasta augustis läbi ligikaudu kuuekuulise tähtajaga likviidsust andev (fikseeritud intressimääraga piiramatu pakkumise) täiendav pika-ajaline refinantseerimisoperatsioon;
  - viia (samuti fikseeritud intressimääraga piiramatu pakkumise teel) läbi kolm pikaajalist refinantseerimisoperatsiooni, kusjuures ühe, 2011. aasta oktoobris läbiviidud pakkumise tähtaeg on ligikaudu 12 kuud. Kahe ülejäänü tähtaeg on 36 kuud ja ennetähtaegse tagasimaksmisvõimalu-sega pärast ühe aasta möödumist, mis viiakse läbi vastavalt 2011. aasta detsembris ja 2012. aasta veebruaris;
- ▶ seoses likviidsuse andmisega välisvaluutades otsustas:
  - jätkata oma USDga seotud likviidsust andvaid, ligikaudu ühenädalase ja kolmekuulise tähtajaga operatsioone, kooskõlastatult pikendades föde-raalreserviga sõlmitud likviidsust pakkuvate vahetustehingute kokkulep-peid 1. veebruarini 2013;
  - vähendada USDga seotud likviidsust andvate operatsioonide hinda 50 baaspunkti võrra (tasemele üleöö intressi vahetustehing + 50 baaspunkti);
  - laiendada vahetustehinguid Ühendkuningriigi keskpangaga;
  - eriolukorra meetmena sõlmida ajutised kahepoolsed kokkulepped likviid-suse pakkumiseks EKP ja viie keskpanga vahel (Jaapan, Kanada, Šveits, USA ja Ühendkuningriik);
- ▶ otsustas aktiivselt rakendada oma väärtpaberiturü programmi, mille maht suurenes 73,5 miljardilt eurolt (2010. aasta lõpu seis) 211 miljardile eurole (19. detsembri 2011. aasta seis);
- ▶ otsustas käivitada uue tagatud võlakirjade ostu kava (CBPP2) kavandatud mahus 40 miljardit, mille prognoositav käivitamine on 2011. aasta novembris ja mis jõuab lõpule 2012. aasta oktoobri lõpuks;
- ▶ ning otsustas:
  - praeguseks lõpetada tasandustoimingud, mida teostatakse iga hoidmis-perioodi viimasel päeval;
  - vähendada reservimäärü kahelt protsendilt ühele protsendile ning
  - parandada tagatiste kättesaadavust: i) vähendades teatavate varaga tagatud väärtpaberite reitingukünnist ja ii) lubades liikmesriikide keskpän-kadel ajutise lahendusena aktsepteerida tagatistena muid häid krediidi-nõudeid (st pangalaene), mis vastavad spetsiifilistele sobivuskriteeriumi-dele.

Jean-Claude Trichet' ametiaeg lõpeb

Trichet' 1. novembrist 2003 31. oktoobrini 2011 kestnud ametiajal toimusid märkimisväärsed institutsionaalsed muutused, mille hulgas olid: i) ELi laienemine 15-lt 27-ni ning euroala laienemine 12-lt 17 osaleva liikmesriigini; ii) Lissaboni lepingu jõustumine 2009. aastal, millega Euroopa Keskpank sai esmakordselt Euroopa institutsiooniks; iii) ELis uue finantsjärelevalveraamistiku loomine ning iv) ELi ja euroala juhtimise tugevdamine. Trichet osales aktiivselt ka üldisel arutelul viimastel aastatel nii tähtsaks osutunud euroala kriisijuhtimise mehhanismide üle.

Trichet' ametiaja jooksul täitis Euroopa Keskpank järjepidevalt oma kohust tagada hinnastabiilsus, mis on määratletud inflatsioonimäärana, mis jääb alla 2%, kuid on selle lähedal. Nii oli keskmine inflatsioonimäär euro esimese kümne aasta jooksul väga lähedal 2%le aastas, seda hoolimata inflatsiooni suurest kõikumisest selle ajavahemiku märkimisväärsete makromajanduslike mullistuste tõttu, milleks olid näiteks nafta- ja toormehinna oluline suurenemine ning hiljutine finantskriis.

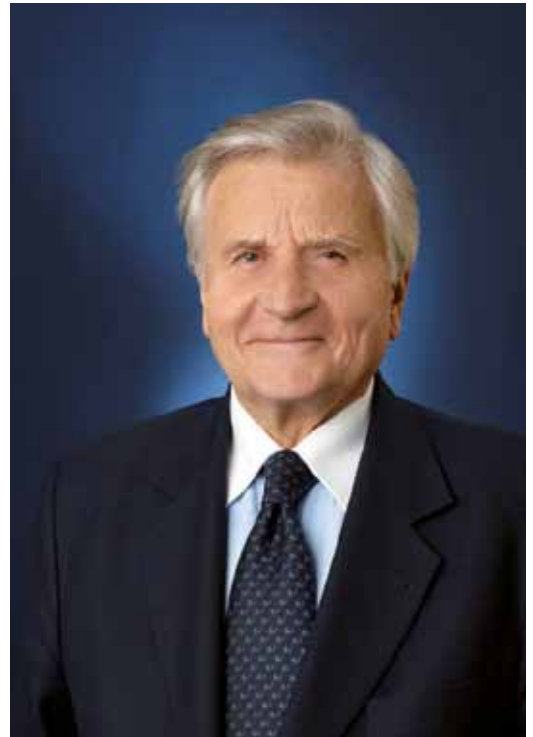
Trichet' kriisiaegne juhtimine osutus määravaks panga nõukogu arutelude ja otsuste juures, mille tulemusel sündis alates 2007. aasta augustist mitu ebastandardset rahapoliitikameedet.

ELi uue finantsjärelevalveraamistiku loomise järel sai Trichet'st 2010. aasta detsembris asutatud Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu esimene juhataja. Nõukogu tegutseb sõltumatu ELi asutusena, vastutades ELi finantssüsteemi makrotasandi usaldatavuse järelevalve eest. Euroopa Keskpanga usaldusväärsus ja autoriteet, mis Trichet' juhtimisel järjepidevalt tugevenes, oli sellise valikuni viimisel oluline faktor.

Trichet sai otsustava juhtimise eest finantskriisi ajal, mis tema Euroopa Keskpanngast lahkumise ajal (2011. aasta oktoobris) veel kestis, ja Euroopa integratsiooni antud panuse eest prestiižseid auhindu, näiteks aasta mees (2007), aasta pankur (2008) ja Charlemagne'i auhind (2011). Charlemagne'i auhinna vastuvõtmisel Aachenis ütles Trichet:

„Kas oleks liiga julge ette kujutada, et homses või ülehomses Euroopa Liidus, millel on ühtne turg, üks valuuta ja üks keskpang, tegutseks majanduse valdkonnas ELi rahandusministeerium?”

Mitte tingimata selline, mis haldaks suurt föderaalearvet. Küll aga rahandusministeerium, millel oleks konkreetne vastutus vähemalt kolmes valdkonnas, millest esimene oleks nii raha- kui ka konkurentsipoliitika järelevalve ning eelnevalt mainitud otsevastutus seoses „teises etapis” olevate euroala riikidega, teiseks täitevvõimu haru tavapärase vastutus ELi integreeritud finantssektori valdkonnas, et toetada finantsteenuste täielikku integratsiooni, ning kolmandaks ELi esindamine rahvusvahelistes finantsinstitutsioonides.”⁽²¹⁾

© EKP/Andreas Böttcher

*Jean-Claude Trichet –
Euroopa Keskpannga
president kuni
31. oktoobrini 2011.*

Kontrollikoda

Kontrollikoda esitas 2010. aasta eelarve täitmise aastaaruande Euroopa Parlamendile 15. novembril 2011 ja Euroopa Liidu Nõukogule 30. novembril 2011.

© Euroopa Liit

*Kontrollikoja ja Euroopa
Parlamendi
eelarvekontrolli komitee
iga-aastane kokkusaamine
20. oktoobril 2011
Luxembourgis.*

Nagu eelnevatelgi aastatel, käsitletakse kontrollikoja aastaaruandes peamiselt ELi raamatupidamisarvestuse usaldusvärsust 2010. aastal ja nende aluseks olevate tehingute korrektsust. Sellel aastal on lisandunud peatükk ka ELi kulutuste tulemuslikkuse kohta.

- ▶ ELi raamatupidamisarvestuse usaldusvärsuse osas on kontrollikoda seisukohal, et 2010. aasta raamatupidamiskontod annavad realistliku pildi Euroopa Liidu rahalisest olukorrast ning tema tegevuse tulemuslikkusest ja rahavoo-gudest aasta jooksul. Sellest hoolimata on parandusruumi finantsaruandluse kvaliteedi ja vastavate infosüsteemide osas.
- ▶ Tulude ja kulude korrektsuse osas eristatakse kontrollikoja 2010. eelarveaastat kinnitavas avalduses tulusid, kohustusi ja makseid. Kontrollikoja hinnangul on ELi raamatupidamisarvestuse aluseks olevad tulud ja kohustused 2010. aastal kõigis olulistest aspektides seaduslikud ja korrektsed. Seevastu kontode aluseks olevaid makseid mõjutasid mõned olulised vead, kusjuures ELi kõigi kulutuste prognoositud olulise vea määr oli 3,7%.
- ▶ Sellel aastal esitas kontrollikoda esimest korda ELi kuludest suure osa eest vastutava kolme peadirektoraadi tegevusaruande läbivaatamise tulemused. Kontrollikoda soovitas komisjonil pöörata iga-aastastes tegevusaruannetes suuremat tähelepanu tulemustele, sealhulgas säästule ja tõhususele, ning komisjon peaks kehtestama sobivad eesmärgid mitmeaastaste eesmärkide saavutamiseks tehtavate edusammude hindamiseks.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

Oma 2011. aasta üheksal täiskogu istungil esitas komitee 199 arvamust, millest 29 olid omaalgatuslikud arvamused ja üheksa ettevalmistavad arvamused.

Komitee töös täitsid olulist rolli Euroopa Komisjoni president ja liikmed. Märtsis osales president Barroso komitee täiskogu istungil, asepresident Šefčovičil ja komitee presidendil Nilssonil oli kahepoolne kohtumine ning detsembris mõttevahetus bürooliikmetega. Igal täiskogu istungil osales vähemalt üks volinik.

Komitee osales Euroopa 2020. aasta strateegia juhtkomitee kaudu aktiivselt strateegia rakendamises. President Nilsson külastas mitme liikmesriigi pealinna, et innustada liikmesriikide majandus- ja sotsiaalkomiteid ning erinevaid võrgustikke aktiivsemalt osalema Euroopa 2020. aasta protsessis. Erilist rõhku pandi riiklike reformikavade ettevalmistamises osalemisele, kusjuures kavad moodustavad olulise osa Euroopa poolaastast.

© Euroopa Liit

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu istung oktoobris Brüsselis.

Muude aasta jooksul ette võetud algatuste hulgas võttis komitee vastu arvamused kõigi seitsme Euroopa 2020. aasta strateegia juhtalgatuse kohta. Komitee pidas arutelusid ka ELi oluliste poliitiliste eesmärkide, näiteks ajakohastatud, 2013. aasta järgse ühise põllumajanduspoliitika ja tulevase ühtekuuluvuspoliitika üle. Komitee osales aktiivselt aruteludes ka 2013. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku üle.

Komitee täitis aktiivset rolli 2012. aastal toimuva Rio+20 konverentsi (ÜRO säästva arengu konverentsi) ettevalmistamisel. Tegu on president Nilssoni ühe prioriteediga.

Aasta jooksul jätkusid arutelud komisjoni ja komitee koostööprotokolli muutmise üle.

Regioonide Komitee

Oma 2011. aasta kuuel täiskogu istungil esitas komitee 58 arvamust, millest neli olid omaalgatuslikud arvamused ja kolm perspektiivarvamused.

Komiteel oli väljapaistev roll aruteludel ühise põllumajandus-, kalandus- ja ühtekuuluvuspoliitika tuleviku ning 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku üle. Euroopa 2020. aasta strateegia järelvalveplatvormi kaudu jätkas Regioonide Komitee majanduskasvu ja tööhõive strateegia hindamist ELi regioonide ja linnade seisukohast. 2011. aasta detsembris avaldati Euroopa 2020. aasta strateegia teine järelvalveraport. Euroopa 2020. aasta strateegia eduka rakendamise huvides innustati vabatahtlike piirkondlike paktide sõlmimist, mille juures võetakse piisavalt arvesse liikmesriikide institutsionaalset korraldust, muutmata seejuures protsessi bürokraatlikumaks. Mõtet toetasid president Barroso ja eesistuja Van Rompuy ning seda arendati aasta jooksul edasi. Mõte leidis väljendust ka komisjoni mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekutes.

© Euroopa Liit

*Regioonide Komitee
täiskogu istung juunis
Brüsselis.*

Regioonide Komitee võttis ennetava rolli ja aitas kaasa Linnapeade pakti edule. Selle näol on tegu allakirjutanute kohalike omavalitsuste volikogude ametliku kohustusega minna kaugemale ELi nende eesmärkide osas, mis käsitlevad CO₂-heite vähendamist, rakendades selleks tegevuskavu, mille eesmärk on konkreetsete meetmete abil toetada jätkusuutlikku energiat.

Regioonide Komitee tugevdas oma subsidiaarsuse võrgustikku, mis loodi Euroopa Liidu kohalike ja piirkondlike asutuste infovahetuse hõlbustamiseks komisjoni erinevate poliitikadokumentide ja ettepanekute osas. 2010. aastal võttis Regioonide Komitee esimest korda vastu subsidiaarsuse aruande.

Sarnaselt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees tehtavale tööle jätkusid institutsioonide tasandil aasta jooksul arutelud komisjoni ja komitee koostööprotokolli muutmise üle.

Euroopa Ombudsman

Komisjoni aluslepingutest tuleneva rolli tõttu käsitlevad ombudsmani kaebused enamjaolt seda institutsiooni. 2010. aastal suunati 65% ombudsmanile esitatud kaebustest edasi komisjoni. 2011. aastal vaatas komisjon läbi 372 uut Euroopa Ombudsmani kaebust ja vastas ombudsmani 362 järelepärimisele.

Ombudsmani esitatud kaebused käsitlevad mitut tegevusvaldkonda, näiteks juurdepääsu dokumentidele, väidetavaid rikkumisuhtumeid, personaliküsimusi ning toetus- ja teenuslepingutega seonduvaid küsimusi.

© Euroopa Liit

2011. aastal iseloomustasid Euroopa Ombudsmani ja komisjoni suhteid väga positiivsed suundumused. Tugevdati poliitilisi ja haldussidemeid. Selles teemavaldkonnas toimus 15. veebruaril 2011 volinike kolleegiumi ja ombudsmani kohtumine.

2011. aastal hakkas ombudsman rakendama uut strateegiat, mille eesmärk on veelgi parandada tema tegevust, teenida paremini Euroopa kodanike huve ning kõigis ELi institutsioonides, asutustes ja ametites edasi arendada teeninduskultuuri. Samamoodi tunneb ombudsman suurt huvi läbipaistvuse, dokumentidele juurdepääsu ja ELi õiguse rikkumisega seotud küsimuste vastu.

*Euroopa Ombudsman
P. Nikiforos Diamandouros
Euroopa Parlamendi liikme
Diana Wallise ja komisjoni
asepresidendi
Viviane Redinguga
Lissaboni lepingu täitmist
käsitleval konverentsil
märtsis 2011.*

Detsentraliseeritud asutused

Kõnealusel aastal loodi amet õiguse, vabaduse ja turvalisuse valdkonna suuremahuliste IT-süsteemide (Schengeni infosüsteem (SIS II), viisainfosüsteem (VIS) ja Eurodac) operatiivjuhtimiseks. Tähtsaim operatiivülesanne on nende süsteemide toimimise tagamine 24 tundi päevas, seitse päeva nädalas. Ameti muude vastutusvaldkondade hulka kuuluvad vajalike turbemeetmete võtmine, andmeturbe ja -tervikluse tagamine ning andmekaitse-eeskirjade täitmine. Ameti asukohaks saab Tallinn ja selle operatiivharu hakkab tegutsema Prantsusmaal Strasbourgis.

2011. aastal tegi olulisi edusamme detsentraliseeritud asutusi käsitlev institutsioonidevaheline töörühm, mis loodi 2009. aastal eesmärgiga leida parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel ühine seisukoht asutuste töö parandamiseks. Märkavat edusamme tehti detsentraliseeritud asutuste juhtimise, rahastamise, personali, vastutuse ja järelevalve valdkonnas.

Liikmesriikide parlamendid

Liikmesriikide parlamendid olid komisjoni institutsioonidevahelises tegevuskavas tähtsal kohal ka 2011. aastal, kusjuures komisjon pühendus liikmesriikide parlamentidega peetava dialoogi ja tehtava koostöö edasisele parandamisele. Tegu oli teise aastaga, mil komisjon kohaldas uusi Lissaboni lepingu sätteid liikmesriikide parlamentide,⁽²²⁾ eelkõige subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli mehhanismi kohta. Praeguseks saadud kogemus näitab selgelt, et liikmesriikide parlamendid on valmis täitma oma uut rolli ja volitusi.

Poliitilise dialoogi käigus ning subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli mehhanismi raames saadud arvamuste arv suureneb märkimisväärselt. Sellest hoolimata on selliste põhjendatud arvamuste arv (milles liikmesriigi parlament põhjendab, miks ta peab kõnealust eelnõu subsidiaarsuse põhimõttega vastuolus olevaks) saadud arvamuste koguarvuga võrreldes siiski endiselt suhteliselt väike. Ühegi ettepaneku puhul ei ole veel saavutatud niinimetatud kollase ja oranži kaardi lävendit. Nende saavutamisel peaks komisjon otsustama, kas jääda oma ettepaneku juurde, seda muuta või see tagasi võtta. Sarnaselt eelnenud aastatele keskendutakse liikmesriikide parlamentide arvamuste suures enamuses jätkuvalt pigem komisjoni ettepanekute sisule ja mitteseadusandlikele dokumentidele kui subsidiaarsusega seonduvatele aspektidele.

Samas tuleb märkida, et ettevõtte tulumaksu ühtset konsolideeritud maksustamisbaasi käsitlev ettepanek sai liikmesriikide parlamentide erilise tähelepanu osaliseks: esitati 13 põhjendatud arvamust. Samal ajal pidasid muud kojad ettepanekut subsidiaarsuse põhimõttega kooskõlas olevaks.

Kokku esitasid liikmesriikide parlamendid 2011. aastal poliitilise dialoogi ja subsidiaarsuse põhimõtte järgimise kontrolli mehhanismi raames 618 arvamust. Eelnenud aastaga võrreldes on seda peaaegu 60% rohkem. Neist arvamustest vaid 53 olid põhjendatud arvamused.⁽²³⁾

Liikmesriik	Parlamendikoda	Arvamuste arv kokku (saadud 1.1.2011 kuni 30.11.2011)
Portugal	Assembleia da Republica	149
Itaalia	Senato della Repubblica	64
Tšehhi Vabariik	Senát	48
Rootsi	Riksdagen	33
Itaalia	Camera dei Deputati	29
Rumeenia	Senatul	28
Rumeenia	Camera Deputaţilor	28
Saksamaa	Bundesrat	26
Ühendkuningriik	House of Lords	17
Bulgaaria	Narodno sabranie	11
Taani	Folketinget	10
Luksemburg	Chambre des députés	10
Ühendkuningriik	House of Commons	10
Poola	Sejm	7
Madalmaad	Eerste Kamer Staten Generaal	6
Saksamaa	Bundestag	5
Austria	Nationalrat	4
Poola	Senat	4
Tšehhi Vabariik	Poslanecká sněmovna	4
Kreeka	Vouli ton Ellinon	3
Prantsusmaa	Assemblée nationale	3
Austria	Bundesrat	2
Leedu	Seimas	2
Hispaania	Congreso de los Diputados ja Senado (mõlemad kojad)	2
Prantsusmaa	Sénat	2
Madalmaad	Mõlemad kojad	2
Läti	Saeima	2
Slovakkia	Národná rada	2
Soome	Eduskunta	2
Belgia	Chambre des représentants/ Kamer van Volksvertegenwoordigers	1
Madalmaad	Tweede Kamer Staten Generaal	1
Iirimaa	Oireachtas (mõlemad kojad)	1
Küpros	Vouli ton Antiprosópon	1
Belgia	Sénat/Senaat	1
Malta	Kamra tad-Deputati	1
Eesti	Riigikogu	0
Ungari	Országgyűlés	0
Sloveenia	Državni svet	0
Slovenia	Državni zbor	0
Kokku		521

Tõhusus: arukas reguleerimine; õigusaktide kvaliteedi juhtimine kogu poliitilise tsükli vältel; ELi õigusaktide rakendamise tõhustamine

Oma aruka reguleerimine tööitava raames jätkas komisjon poliitika kujundamise ja eelnõude koostamise parandamist. Komisjon on suurendanud läbipaistvust ja vastutustunnet ning edendanud tegelikkust arvestavat poliitikakujundamist.

Arukas reguleerimine

Aruka reguleerimise poliitiliste suuniste järelemeetmetena on võetud järgnevad meetmed.

- ▶ Komisjon jätkas õigusaktide lihtsustamist, esitades ettepanekud, mis lähevad oluliselt kaugemale halduskoormuse vähendamise tegevuskavas sätestatud 25% eesmärgist, tehes seda piisavalt vara, et parlamendil ja nõukogul oleks võimalik see eesmärk saavutada programmi järelejäänud aja jooksul (2012. aasta lõpuni).
- ▶ Komisjon esitas konkreetsed meetmed, kuidas minimeerida kõige väiksemate ettevõtjate regulatiivset koormust⁽²⁴⁾. Meetmed hõlmavad olemasoleva õigustiku läbivaatamist, et vabastada kõige väiksemad ettevõtjad regulatiivsest koormusest või muuta sätted nende vajadustele vastavaks, põhjalikumalt konsulteerimist väiksemate ettevõtjatega liigse regulatiivse koormuse väljaselgitamiseks ja parimate võimaluste leidmist selle kõrvaldamiseks ning sellise tulemustabeli kasutusele võtmist, mille alusel saab kontrollida eesmärkide ja reaalse mõju kooskõla väiksemate ettevõtjate puhul.
- ▶ 2010. aastal keskkonna, transpordi, tööhõive-/sotsiaalpoliitika ja tööstuspoliitika valdkonnas algatatud sobilikkuse kontrollimist laiendati 2011. aastal teistesse poliitikavaldkondadesse, mille hulgas on tervise- ja tarbijakaitse. Komisjon tegi edusamme selle tagamisel, et kaalukad uute õigusaktide või nende muutmise ettepanekud põhineksid juba olemasolevate õigusaktide hindamisel.
- ▶ Selleks et liikmesriigid ja sidusrühmad saaksid varases etapis anda omapoolse sisendi, on komisjoni mitmeaastane hindamise kava üleval spetsiaalsel veebisaidil.⁽²⁵⁾
- ▶ Uute õigusaktide ettepanekuid toetati mõjuhindangutega, milles analüüsiti nii tulusid ja kulusid kui ka kõigi oluliste majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnamõjudega tegelemist.

Mõjuhindang

Mõju hindamise komitee, mis tagab, et komisjoni mõjuhindangud vastavad kvaliteedi- ja menetlusnormidele, vaatas läbi 104 mõjuhindangut ja andis nende kvaliteedi kohta välja 138 arvamust, millest 35 käsitles uuesti esitatud aruandeid.

2011. aastal vaatas komitee läbi ka 43 mõjuhindangut, milles toetatakse järgmise mitmeaastase finantsraamistiku valdkondlike kulutuste ettepanekuid, ja avaldas 37 korral arvamust nende mõjuhindangute kvaliteedi kohta⁽²⁶⁾.

Selleks et tagada jätkuv kõrgekvaliteediline analüüs ja komitee liikmetele selle ülesannete täitmisel suurem paindlikkus, otsustas president Barroso novembris suurendada komitee liikmete ja osakondade arvu, millest on võimalik komiteeliikmeid nimetada.

Halduskoormust käsitlev sõltumatute huvirühmade kõrgetasemeline töörühm, mida juhivad Edmund Stoiber, sai novembris valmis aruande liikmesriikide parimate tavade kohta ELi õigusaktide kõige vähem koormaval viisil kohaldamiseks.

ELi õiguse rakendamine

Jätakuvalt töötati selle nimel, et parandada ELi õigusaktide kohaldamist liikmesriikides.

- ▶ Katseprojekti „EU pilot” rakendatakse alates 2008. aasta aprillist; selle raames püütakse kiiremini ja paremini vastata kodanike ja ettevõtete küsimustele ning leida lahendus ELi õiguse kohaldamisel tekkinud probleemidele. Ühtlasi on selle eesmärgiks komisjoni talituste ja liikmesriikide ametiasutuste suhtluse ja koostöö parandamine ELi õigusaktide rakendamisel ja kohaldamisel.
- ▶ 2008. aastal ühines katseprojektiga „EU pilot” vabatahtlikult 15 liikmesriiki. Kuna projekt osutus edukaks, otsustas komisjon kutsuda projektiga ühinema ülejäänud 12 liikmesriiki. Alates 2011. aasta septembrist osaleb probleemide lahendamise mehhanismis „EU pilot” 25 liikmesriiki.
- ▶ Projekt on aidanud ja aitab kaasa komisjoni ja projektis osalevate liikmesriikide koostööle päringutele vastamisel ning kodanike, ettevõtjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide probleemide kiiremal lahendamisel. Alates süsteemi rakendamisest on ligikaudu 80% liikmesriikide vastustest hinnatud vastuvõetavaks (ELi õigusaktidega kooskõlas olevaks), lubades toimikud sulgeda ilma Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 258 kohast rikkumismenetlust algatamata.
- ▶ „EU piloti” kaudu esitatud toimikute teemad on üldjoontes kooskõlas praeguse olukorraga küsimuste mahu ja ELi õiguse erinevates valdkondades esile kerkivate probleemide osas. Ligikaudu 33% toimikutest käsitles keskkonnanärimisi, 15% siseturgu, 10,5% maksustamist, 8% liikuvust ja transporti ning 6% tervishoidu ja tarbijakaitset. Nimetatud poliitikavaldkonnad moodustavad 64,5% „EU piloti” toimikute koguarvust.

2011. aastal liikmesriikide suhtes ELi õiguse väidetava rikkumise tõttu esialgselt algatatud menetluste arv ulatus 1351ni (see arv osutab menetluse esimesele etapile, kus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 258 kohaselt saadetakse liikmesriigile ametlik põhjendatud arvamus). Suur osa päringutest algatati veel transpordi, siseturu ja teenuste ning tervise- ja tarbijakaitse valdkonnas, moodustades üle 50% koguarvust.

2011. aastal algatas komisjon esimesed Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 260 lõike 3 kohased menetlused. Lissaboni lepinguga loodud artikkel kujutab endast erandit üldreeglist, mille kohaselt võib liikmesriigile määrata rahalise karistuse üksnes siis, kui kohtu teise otsusega tuvastatakse temapoolne varasema kohtuotsuse täitmata jätmine. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 260 lõike 3 alusel võib liikmesriigile, kes ei võta direktiivi õigeaegselt üle, määrata rahalise karistuse juba selles etapis, mil komisjon esitab kohtusse hagi. 2011. aastal algatati üheksa sellist menetlust viie liikmesriigi suhtes.

Tõhus haldamine

Komisjon korraldab siseauditi valdkonnas aastas ligikaudu 300 siseauditi talituse ja siseauditi üksuste vahelist auditit. Selle töö tulemusel andis komisjoni siseaudiitor 2011. aasta mais esimest korda välja 2010. aastat käsitleva üldarvamuse, milles keskendutakse komisjoni finantsjuhtimise olukorrale.

Arvamuse eesmärk on anda komisjonile lisakindlust, kinnitades institutsiooni kui terviku kontrolliraamistiku tugevust. Tegu on komisjoni niigi põhjalikku auditiprotsessi täiendava kontrollikihiga.

2010. aastat käsitlevas arvamuses kinnitatakse, et komisjoni sisekontrolliraamistik on küps ning osakonnad on auditisoovitusi järginud ja rakendanud. Selles kinnitatakse, et juhtkond rakendab siseauditi talituse ja siseauditi üksuste igaaastaseid soovitusi, mille tagajärjel parandatakse järjepidevalt sisekontrolli, haldust ja riskijuhtimist.

Komisjoni prioriteetide hulgas oli olulisel kohal selgus dokumentide koostamisel. Komisjoni tõlke peadirektoraat panustab märkimisväärselt õigusaktide ja poliitiliste ettepanekute, eelkõige mitmeaastase finantsraamistikuga seotud selgete ettepanekute esitamisse, pakkudes kõigis ametlikes keeltes kvaliteetseid tõlke- ja muid keeleteenuseid. Teist aastat jätkus selgesti kirjutamise kampaania. Talitustevaheline selgesti kirjutamise tööühm esitas mitu soovitusi, kuidas parandada komisjonis koostatavate eelnõude kvaliteeti, ning mõni neist ettepanekutest on praegu rakendamisel.

Institutsioonide läbipaistvus

ELi institutsioonide dokumentidele juurdepääsu valdkonnas asendati Lissaboni lepingu jõustumise järel Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 255 Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 15 lõikega 3. Uue lepingusättega antakse igale liidu kodanikule õigus pääseda ligi mitte ainult liidu institutsioonide, vaid ka tema organite ja asutuste dokumentidele. Märtsis võttis komisjon vastu õigusakti ettepaneku selle laiendamise praktiliseks jõustamiseks.

Huvide esindajate osas ning püüdes kaasa aidata ELi otsustusprotsessi läbipaistvuse suurendamisele, jõudsid parlament ja komisjon juunis institutsioonidevahelisele kokkuleppele luua ühine läbipaistvusregister, millest saab varasemast enam teavet Euroopa poliitika mõjutajate kohta.

PARLAMENDI TÖÖ 2011. AASTAL

Seadusandlus					Muud menetlused					Kokku
Konsulteerimine ⁽¹⁾	Kaasotsustamismenetlus			Heakskiitmine ⁽⁴⁾	Eelarve ja täitmine	Algatusmenetlused	Resolutsioonid (artiklid 103 ja 108)	Inimõigused	Muu	
	Esimene lugemine ⁽²⁾	Teine lugemine ⁽³⁾	Kolmas lugemine							
36	92	16	5	58	82	140	110	32	22	593

⁽¹⁾ Euroopa Parlament esitas algse ettepaneku muutmise ettepaneku kümnel korral.

⁽²⁾ Euroopa Parlament esitas algse ettepaneku muutmise ettepaneku 61 korral.

⁽³⁾ Euroopa Parlament esitas nõukogu ühise seisukoha muutmise ettepaneku 11 korral.

⁽⁴⁾ Ühel korral lükati komisjoni ettepanek tagasi.

VIITED

- ⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/state-union-2011/index_en.htm
- ⁽²⁾ Euroopa Kohtu 10. mai 2011. aasta otsus kohtuasjas C-147/08: Römer.
- ⁽³⁾ Euroopa Kohtu 1. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-236/09: Association Belge des Consommateurs Test-Achats jt.
- ⁽⁴⁾ Euroopa Kohtu 7. aprilli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-402/09: Tatu.
- ⁽⁵⁾ Euroopa Kohtu 24. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-70/10: Scarlet Extended.
- ⁽⁶⁾ Euroopa Kohtu 16. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas C-462/09: Stichting de Thuiskopie.
- ⁽⁷⁾ Euroopa Kohtu 30. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas C-271/10: VEWA.
- ⁽⁸⁾ Euroopa Kohtu 12. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-324/09: L'Oréal jt.
- ⁽⁹⁾ Euroopa Kohtu 8. märtsi 2011. aasta arvamus 1/09.
- ⁽¹⁰⁾ Euroopa Kohtu 12. aprilli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-235/09: DHL Express France.
- ⁽¹¹⁾ Euroopa Kohtu 8. veebruari 2011. aasta otsus kohtuasjas C-17/11 RX.
- ⁽¹²⁾ Euroopa Kohtu 21. juuli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-506/08 P: Roots vs. MyTravel ja komisjon.
- ⁽¹³⁾ Üldkohtu 13. jaanuari 2011. aasta otsus kohtuasjas T-362/08: IFAW Internationaler Tierschutz-Fonds vs. komisjon.
- ⁽¹⁴⁾ Euroopa Kohtu 29. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-352/09 P: ThyssenKrupp Nirosta vs. komisjon.
- ⁽¹⁵⁾ Euroopa Kohtu 15. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-256/11: Dereci jt.
- ⁽¹⁶⁾ Määrus (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT L 12, 16.1.2001).
- ⁽¹⁷⁾ Euroopa Kohtu 25. oktoobri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-509/09 ja C-161/10: eDate Advertising jt.
- ⁽¹⁸⁾ Euroopa Kohtu 1. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-236/09: Association Belge des Consommateurs Test-Achats jt.
- ⁽¹⁹⁾ Üldkohtu 24. märtsi 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-443/08 ja T-455/08: Freistaat Sachsen jt vs. komisjon.
- ⁽²⁰⁾ Euroopa Kohtu 8. märtsi 2011. aasta otsus kohtuasjas C-240/09: Lesoochranárske zoskupenie.
- ⁽²¹⁾ <http://www.ecb.int/press/key/date/2011/html/sp110602.en.html>
- ⁽²²⁾ Euroopa Liidu toimimise leping. Protokoll (nr 1) riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus.
- ⁽²³⁾ Tabelis on esitatud 31.12.2011 seisuga kättesaadavad andmed.
- ⁽²⁴⁾ [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2011\)0803_com_com\(2011\)0803_et.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2011)0803_com_com(2011)0803_et.pdf)
- ⁽²⁵⁾ http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/evaluation/evaluation_planning_et.htm
- ⁽²⁶⁾ Täpsem info komitee rolli ja tegevuse kohta on esitatud selle aastaaruandes veebisaidil http://ec.europa.eu/governance/impact/iab/iab_en.htm

JAANUAR

1.

Tööd alustavad kolm uut Euroopa asutust: Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Euroopa Väärt-paberiturujärelevalve (ESMA) ja Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve, et jälgida vastavalt pankade, turgude, kindlustusteenuste ja pensionidega seotud finantstegevust.

12.

Komisjon võtab vastu esimese iga-aastase majanduskasvu analüüsi, kus seatakse majanduspoliitilised prioriteedid, ning käivitab esimese „Euroopa poolaasta” majanduspoliitika tõhusamaks koordineerimiseks.

15.

Komisjon avaldab positiivse arvamuse piiratud ulatusega muudatuste tegemise kohta ELi toimimise lepingu artiklis 136, et oleks võimalik luua Euroopa stabiilsusmehhanism (ESM).

MÄRTS

11.

Euroopa Ülemkogu: euroala riigijuhid võtavad vastu laiendatud euroala pakti.

MAI

17.

Rahandusministrid sõlmivad lepingu finantsabi andmise kohta Portugalile.

18.

ELi olulisim majandussündmus, Brüsseli majandusfoorum 2011, käsitleb ELi majandusliku juhtimise uut raamistikku.

19.

Abi Portugalile ja Iirimaaale: finantsabi paketist antakse Portugali vajaduste katteks 78 miljardit eurot. Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (EFSM) ja Euroopa finantsstabiilsusvahend (EFSF) eraldavad kumbki kuni 26 miljardit eurot kolme aasta jooksul tehtavate osamaksetena. Täiendavat abi kuni 26 miljardi euro ulatuses võidakse anda Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) kaudu.

26.–27.

G8 riikide juhid jõuavad kokkulepele maailmamajanduse elavnemist soodustavate meetmete osas. Riikide võlakriisi ohjamiseks võetud laiaulatuslike meetmete paketi kõrval jäävad järjekindel ja jõuline eelarvete konsolideerimine ning majanduskasvu toetavad struktuurireformid endiselt ELi prioriteediks.

JUUNI

24.

Euroopa Ülemkogu võtab iga riigi jaoks eraldi vastu soovitusel, mis põhinevad Euroopa poolaasta algatusest tulenevatel komisjoni ettepanekutel. Liikmesriigid võtavad järgneva aasta eelarvet koostades arvesse Euroopa Ülemkogult saadud juhiseid.

JUULI

11.

Euroala rahandusministrid allkirjastavad Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) lepingu, millega alustatakse lepingu ratifitseerimisprotsessi sellele alla kirjutanud riikides.

21.

Euroopa riigijuhid lepivad kokku veel ühes Kreekale mõeldud finantsabi programmis, millesse kaasatakse erasektor vabatahtlikkuse alusel. Kokkuleppele jõutakse ka Euroopa finantsstabiilsusvahendi (EFSF) ja Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) paindlikkuse ja tõhususe suurendamises ning EFSFi laenuintresside langetamises ja tähtaegade pikendamises. Nii Euroopa finantsstabiilsusvahendi kui ka Euroopa stabiilsusmehhanismi käsutusse antakse uued vahendid, mis võimaldavad neid kasutada ennetava abi programmides, finantsinstitutsioonide rekapitalizeerimiseks ning sekumiseks esma- ja järelturgudel.

SEPTEMBER

28.

ELi majanduse juhtimine: Euroopa Parlament annab lõpliku nõusoleku kuuest uuest seadusandlikust ettepanekust koosnevale pakatile („kuuene pakett“) ja hääletab selle vastuvõtmise poolt. Need meetmed tulenevad komisjoni 29. septembri 2010. aasta ettepanekust ning tugevdavad stabiilsuse ja kasvu pakti, süvendavad fiskaalpoliitika koordineerimist, tõhustavad ja ühtlustavad riiklike eelarveraamistikke, pakkudes lahendusi makromajanduse ja konkurentsivõime tasakaaluhälvete ennetamiseks ning leevendamiseks.

OKTOOBER

4.

ELi majanduse juhtimine: ELi rahandusministrid kiidavad seadusandlike ettepanekute paketi heaks eesmärgiga jõustada asjaomased sätted 2011. aasta lõpuks.

---

23. ja 26.

Euroopa Ülemkogu ja euroala riikide tippkohtumine: euroala riigijuhid lepivad kokku Euroopa finantsstabiilsusvahendi ressursside suurendamises ja pangandussektori tugevdamises, andes pankadele tagatise juurdepääsuks keskpika tähtajaga rahastamisele. Pankadel on vaja tõsta kapitali adekvaatsuse määr kuni 9%ni 2012. aasta juuniks. Tuginedes komisjoni tegevuskavale stabiilsuse ja majanduskasvu saavutamiseks, jõutakse kokkuleppele võtta vastu kümme meetet, et parandada majanduslikku ja maksupoliitilist koordineerimist ning järelevalvet euroala riikides. Euroopa riigijuhid lepivad kokku uue 100 miljardi euro suuruse ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi osalusega finantsabi programmi loomises Kreeka abistamiseks, mis kaasaks erasektori vabatahtlikku panust suuremal määral kui 21. juulil saavutatud kokkulepe. Selle eesmärk on tagada, et Kreeka riigivõla määr langeks 120%le SKPst aastaks 2020. Herman Van Rompuy, José Manuel Barroso ja Jean-Claude Juncker saavad volitused välja töötada majandusliitu tugevdavate meetmete ettepanekud. Märtsis 2012 tuleb Euroopa Ülemkogule esitada asjakohane aruanne.

NOVEMBER

3.-4.

G20 riigijuhid lepivad kokku, et nad kooskõlastavad oma tegevust majanduskasvu elavdamise, töökohtade loomise ja finantsstabiilsuse tagamise valdkonnas. Selleks et muuta rahvusvaheline rahasüsteem stabiilsemaks ja kindlamaks, nähakse Rahvusvahelise Valuutafondi jaoks ette täiendavad ressursid. Toimub arutelu üldise finantstehingumaksu üle ning komisjon esitleb ELi vastavat ettepanekut.

8.

ELi majanduse juhtimine: Euroopa Ülemkogu võtab vastu seadusandlike ettepanekute paketi. Osana vastuvõetud paketist lepivad ELi rahandusministrid kokku võtta kasutusele välis- ja sisenäitajad, mida kasutatakse makromajanduslike tasakaaluhälvete järelevalveks. See on aluseks uuele komisjoni kehtestatavale hoiatussüsteemile. Ministrid võtavad samuti vastu direktiivi, millega muudetakse finantskonglomeraatide direktiivi, et täita lüngad ning tagada konglomeraati kuuluvate finantsüksuste asjakohane täiendav järelevalve.

11.

ELi majandusprognosis leitakse, et ELi majanduskasv püsib muutumatuna.

23.

Komisjon teeb ettepaneku võtta vastu kaks asutamislepingu artikli 136 kohast määrust, et jätkuvalt tugevdada majanduslikku ja eelarve järelevalvet ning koordineerimist. President Barroso esitab 2012. aasta majanduskasvu analüüsis majanduspoliitika prioriteedid ning stabiilsusvõlakirju käsitleva rohelise raamatu.

DETSEMBER

9.

Euroopa Ülemkogul jõutakse kokkuleppele, et majandusliidu edasiseks tugevdamiseks sõlmivad euroala liikmesriigid fiskaalkokkuleppe, millega lisatakse maksupoliitika eeskirjad liikmesriikide õigusnormidesse ja mis sisaldab automaatset korrigeerimismehhanismi. Mitu euroalasse mittekuuluvat riiki (v.a Ühendkuningriik) on avaldanud soovi fiskaalkokkuleppega ühineda pärast oma parlamendiga konsulteerimist. Lisaks jõutakse kokkuleppele jätkata Euroopa stabiilsusmehhanismi (ESM) kuni 2012. aasta keskpaigani. EL kavandab kiirendatud korras menetleda ettepanekuid, mis komisjon on teinud majanduskasvu ja töökohtade loomise hoogustamiseks nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil, et toetada tööhõivet eriti sellises kõige haavatavamas rühmas nagu noored töötud.

13.

ELi majanduse juhtimine: seadusandlike meetmete pakett jõustub.

ELI VÕLAKRIISIMEETMETE KRONOLOOGIA

Allpool on loetletud mõned tähtsamad sündmused aastast 2011 rahanduse ja majanduse valdkonnas. Kronoloogias esitatu ei ole ammendav: aruandes räägitakse lisaks veel paljudest olulistest sündmustest üksikasjalikumalt.

ELiga saab ühendust võtta

■ INTERNETIS

Teave on kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes kättesaadav Euroopa veebisaidil:

europa.eu

<http://ec.europa.eu/youreurope>

■ ISIKLIKULT KOHALE MINNES

Üle kogu Euroopa on sadu kohalikke ELi teabekeskusi. Lähima keskuse aadressi leiate veebilehelt:

europedirect.europa.eu

■ TELEFONI VÕI ELEKTRONPOSTI TEEL

Europe Direct on teenus, mis aitab leida vastuseid Euroopa Liiduga seonduvatele küsimustele.

Kontaktteeruda on võimalik tasuta telefoniliinil **00 800 6 7 8 9 10 11** (mõned mobiiloperaatorid

ei võimalda helistada numbritele, mis algavad 00 800, või küsivad nende kõnede eest tasu;

telefoniautomaadist väljaspool ELi helistades: **+32 2 2999696**) või saata elektronkiri aadressilt

europedirect.europa.eu

■ LOE EUROOPA KOHTA

ELi kohta käivad trükised saadaval vaid hiireklõpsu abil EU Bookshopi veebilehel:

<http://bookshop.europa.eu/et/home/>

Eestikeelset teavet ja väljaandeid Euroopa Liidu kohta leiate:

Euroopa Komisjoni esindus Eestis

Euroopa Liidu maja

Rävala 4

10143 Tallinn

EESTI/ESTONIA

Tel +372 6264400

E-post: COM-REP-TLL@ec.europa.eu

www.euroopaliit.ee

Euroopa Parlamendi infobüroo Eestis

Euroopa Liidu maja

Rävala 4

10143 Tallinn

EESTI/ESTONIA

Tel +372 6306969

E-post: eptallinn@europarl.europa.eu

www.europarl.ee/

Rahvusraamatukogu

Euroopa Liidu infokeskus

Tõnismägi 2

15189 Tallinn

EESTI/ESTONIA

Tel +372 6307330

E-post: elik@nlib.ee

Eurotelefon

Tel 0 800 3330

E-post: info@eurotelefon.ee

Tartu Ülikooli Raamatukogu

eurodokumentatsiooni keskus

W. Struve 1

50091 Tartu

EESTI/ESTONIA

Tel +372 7375780

E-post: paring@utlib.ee

www.euroinfo.ee/

Audentese Ülikooli

eurodokumentatsiooni keskus

Tondi 84

11316 Tallinn

EESTI/ESTONIA

Tel +372 6996596

E-post: ylikool@audentes.ee

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja

euroinfo keskus

Toom-Kooli 17

10130 Tallinn

EESTI/ESTONIA

Tel +372 6448079

E-post: ainfo@koda.ee

www.koda.ee/euroinfokeskus/

Europe Directi Eesti infopunktide kontaktandmed:

Tallinna infopunkt

Eesti Rahvusraamatukogu

Tõnismägi 2

15189 Tallinn

EESTI/ESTONIA

Tel +372 6307466

E-post: edir@nlib.ee

elik.nlib.ee/europedirect

Lõuna-Eesti infopunkt

Tartu Ülikooli Raamatukogu

W. Struve 1

50091 Tartu

EESTI/ESTONIA

Tel +372 7375725

E-post: edir@euroinfo.ee

www.euroinfo.ee/ed

Kesk-Eesti infopunkt Paides

Järva maavalitsus

Rüütli 25

72713 Paide

EESTI/ESTONIA

Tel +372 3859662

E-post: edir@jarvamv.ee

www.jarvamv.ee

Pärnumaa infopunkt

Pärnu maavalitsus

Akadeemia 2

80088 Pärnu

EESTI/ESTONIA

Tel +372 4479739

E-post: edir@pamumaa.ee

www.mv.parnu.ee/

Euroopa Komisjoni ning Euroopa Parlamendi esindused ja bürood on olemas kõikides Euroopa Liidu liikmesriikides. Euroopa Liidu delegatsioonid asuvad üle maailma.